

## Lijst van bijlagen

Bijlage 1- Methodologie om de waarde van de overheidsopdrachten te ramen die door de richtlijnen zou gedekt zijn indien deze waarde de relevante drempels had overschreden en de methodologie aangewend voor de raming van de totale waarde van alle overheidsopdrachten boven de Europese drempels

Bijlage 2 - Dataset van de gebruikte gegevens voor de rapportering over de overheidsopdrachten boven de EU drempel (Excel-tabel)

Bijlage 3 - Indicatoren betreffende het nationale rechtsmiddelenstelsel

Bijlage 4 - Federaal preventief integriteitsbeleid

Bijlage 5 - Deontologisch kader voor de ambtenaren van het federaal administratief openbaar ambt

Bijlage 6 – Beheer van belangenconflicten in het Belgisch federaal administratief openbaar ambt

Bijlage 7 - Wet van 15 september 2013 betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden

Bijlage 8 - Koninklijk besluit van 9 oktober 2014 tot uitvoering van artikel 3, § 2 van de wet van 15 september 2013 betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden

Bijlage 9 - Wet houdende instemming met het Verdrag van de Verenigde Naties tegen de corruptie, gedaan te New York op 31 oktober 2003

Bijlage 10 - Richtsnoeren voor overheidsopdrachten/procedure (Duitstalige Gemeenschap)

Bijlage 11 - Herziene ontwerp-checklist voor zelfevaluatie betreffende de uitvoering van hoofdstuk II (Preventieve maatregelen) en hoofdstuk V (Schadevergoeding) van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie (Duitstalige Gemeenschap)

## Bijlage 1

**Methodologie om de waarde van de overheidsopdrachten te ramen die door de richtlijnen zou gedekt zijn indien deze waarde de relevante drempels had overschreden en de methodologie aangewend voor de raming van de totale waarde van alle overheidsopdrachten boven de Europese drempels**

### 1. Klassificatie en methodologie

Kies uit de hierna vermelde opties de basiseigenschappen van de methodologie die werd gebruikt. In de onderstaande afdeling dient een beschrijving van de methodologie te worden gegeven.

#### 1.1. Algemene aanpak:

[data beschikbaar onder de nationale vereisten op het vlak van de bekendmaking van de aankondigingen van de opdrachten/van de gegunde opdrachten]

#### 1.2. Gegevensbron:

Scope: Gegevensbron	Onder de Europese drempels	Boven de Europese drempels
e-notification-platformen		x
Andere : inlichtingen bekomen door middel van een webform	x	

### 2. Beschrijving van de methodologie

Vermeld onder meer informatie over de bronnen van gegevens, gebruikte aanpak om eventuele ontbrekende en foutieve gegevens te behandelen, en de representativiteit van de gebruikte steekproef (indien met steekproeven is gewerkt). Indien de methodologie verschilt naargelang de drempels of de gegevensbron, gelieve dit dan duidelijk te vermelden, met inbegrip van de relevante drempels.

## **2.1. Methodologie voor de raming van de gegevens voor de opdrachten onder de Europese drempels**

Teneinde zoveel mogelijk inlichtingen te kunnen verkrijgen vanwege de aanbesteders bevat de wet van 17 juni 2016 een verplichting die betrekking heeft op de verzameling van statistische gegevens. Meer bepaald stelt artikel 165 hetgeen volgt: *“De aanbesteders bezorgen het in artikel 163, § 2, bedoelde aanspreekpunt, uiterlijk op 15 maart 2017 en vervolgens elke drie jaar, de totale waarde van de opdrachten met een bedrag onder de drempels voor de Europese bekendmaking. De totale waarde van deze opdrachten wordt opgesplitst naargelang het gaat om opdrachten voor werken, leveringen of diensten.”.*

De Eerste Minister heeft beslist om deze wettelijke verplichting in herinnering te brengen bij de aanbesteders door middel van de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het bericht van 11 januari 2021 met betrekking tot de mededeling van statistische gegevens over de overheidsopdrachten onder de Europese drempels (<https://www.publicprocurement.be/sites/default/files/documents/stat2.pdf>).

Deze beslissing werd eveneens gepubliceerd op de website “[www.publicprocurement.be](http://www.publicprocurement.be)”. Het betreft het internetportaal inzake overheidsopdrachten van de Federale overheidsdienst Beleid en Ondersteuning en van de dienst overheidsopdrachten van de Federale overheidsdienst Kanselarij van de Eerste Minister. De betreffende beslissing werd eveneens op een aantal andere websites bekend gemaakt.

De betreffende beslissing werd eveneens doorgegeven in een vergadering van de Commissie voor de overheidsopdrachten (waaraan onder meer de vertegenwoordigers van de belangrijkste Belgische aanbesteders deelnemen).

De door de FOD Kanselarij van de Eerste Minister opgevraagde inlichtingen hadden betrekking op de gunningsbedragen. De inlichtingen waaromtrent werd verzocht hadden meer bepaald betrekking op de opdrachten exclusief BTW die werden geplaatst onder de Europese drempels (totale bedragen in 2018, 2019 en 2020 opgesplitst naar werken, leveringen en diensten), met inbegrip van de onderhandelingsprocedures zonder voorafgaande bekendmaking, maar zonder de opdrachten van erg geringe waarde die mogen worden gesloten door middel van een aanvaarde factuur (onder de 30.000 euro).

Daarnaast werden de onderstaande verduidelijkingen gegeven aan de aanbesteders wat het verzamelen van de gegevens voor de raamovereenkomsten betreft :

*“Wanneer gebruik gemaakt wordt van een raamovereenkomst moet alleen de waarde bij de gunning van de raamovereenkomst worden meegeteld. Dit bedrag moet echter slechts worden meegeteld indien het onder de Europese drempels blijft (maar boven de drempel van 30.000 euro zodat de opdrachten van beperkte waarde uitgesloten worden, zie infra). Met andere woorden mag de waarde van de diverse opdrachten gebaseerd op de raamovereenkomst niet worden meegeteld. Op die wijze wordt dubbeltelling vermeden.*

*Concreet wordt verzocht om het totale offertebedrag van de gekozen inschrijver bij de plaatsing van de raamovereenkomst in aanmerking te nemen, althans wanneer het een raamovereenkomst betreft die met één enkele ondernemer wordt gesloten (en wanneer dit bedrag onder de Europese drempels blijft). Wanneer het een raamovereenkomst betreft die met meerdere ondernemers wordt gesloten (bijvoorbeeld door middel van een cascade-systeem of door gebruikmaking van minicompetitie), moet gewerkt worden met het gemiddelde van de offertebedragen van de betreffende inschrijvers. Indien gewerkt wordt met eenheidsprijzen en er dus geen globaal offertebedrag voorhanden is, moet het geraamde bedrag aangewend worden op het moment van de gunning. Het bedrag moet telkens slechts worden meegerekend, het weze herhaald, wanneer het onder de Europese drempels blijft (maar boven de drempel van 30.000 euro, zie infra). De totale gegunde bedragen van de opdrachten gebaseerd op de raamovereenkomst, worden zodoende niet meegeteld.*

*Wanneer gewerkt wordt met een systeem van gemengde prijsvaststelling, waarbij voor sommige aspecten gewerkt wordt met eenheidsprijzen en voor andere met globale prijzen, moeten de voormelde technieken voor zover mogelijk worden gecombineerd, zodat ook in dat geval een volledige inschatting kan worden gemaakt van de waarde van de betreffende raamovereenkomst (bij de gunning).*

*Het komt de aanbesteder die de raamovereenkomst plaatst (desgevallend de aankoopcentrale) toe om de waarde van de ganse raamovereenkomst bij te tellen en om daarbij zodoende niet alleen rekening te houden met het luik dat betrekking heeft op de invulling van zijn eigen behoeften, maar eveneens met hetgeen afgenomen is of zal worden door eventuele andere aanbesteders op de betreffende raamovereenkomst. Anders gesteld: aanbesteders dienen geen rekening te houden met hun afnames op een raamovereenkomst die door een andere aanbesteder werd geplaatst. Op die wijze wordt dubbeltelling vermeden.”.*

Voor het verzenden van de gegevens van de aanbesteders werd gebruik gemaakt van een webformulier.

Er werd vervolgens een beknopt nazicht verricht naar abnormale bedragen door de FOD Kanselarij en de bedragen werden vervolgens opgesplitst in functie van de “hoedanigheid” van de aanbesteder.

1349 formulieren werden ontvangen vanwege de aanbesteders. Naar schatting bestaan er in België, afgaande op het totale aantal gebruikers met afzonderlijk KBO-nummer van het e-Notification platform, 3 546 aanbesteders. Dit betekent dat ongeveer 38 % van de aanbesteders zou deelgenomen hebben aan de (verplichte) bevraging. In 2018 laag de antwoordgraad nog op 46 %.

Voor bepaalde categorieën van aanbesteders ligt de deelnemingsgraad hoger dan 38 %. Wat de lokale overheden betreft (Steden, Gemeenten en OCMW's), is de deelnemingsgraad beter dan gemiddeld. Bijvoorbeeld konden 337 formulieren ontvangen worden vanwege de steden en gemeenten op een totaal van 581 of 58 %. Voor een aantal andere categorieën aanbesteders ligt de antwoordgraad lager.

Ondanks de aanzienlijke inspanningen die werden verricht, het invoeren van een wettelijke verplichting, de terbeschikkingstelling van een webformulier et de verschillende communicatie-initiatieven, moet worden vastgesteld dat de FOD Kanselarij van de Eerste Minister slechts 38 % van de formulieren ontving. Als voornaamste oorzaak voor deze achteruitgang zijn we geneigd om melding te maken van de covid-19 pandemie, die voor het gevolg heeft gehad dat telewerk veralgemeend werd, hetgeen bepaald problemen op organisatorisch vlak teweeg gebracht zou kunnen hebben.

## **2.2 Methodologie aangewend voor de raming van de totale waarde van alle overheidsopdrachten boven de Europese drempels**

Voor de opmaak van de gegevens werd gebruik gemaakt van de officiële gegevens van de FOD Beleid en Organisatie (hernomen van e-notification). Deze dataset wordt beschikbaar gesteld als bijlage 2.

### **Bijlage 3 - Indicatoren betreffende het nationale rechtsmiddelenstelsel**

<b>a. Raad van State</b>	<b>2018</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>
<b>Aantal uitspraken</b>	379	395	306
<b>Gemiddelde duur van de verhaalprocedure</b>	26,6 dagen	25 dagen	28 dagen

Wat de door de Raad van State verstrekte gegevens betreft, zij erop gewezen dat het met het huidige statistische instrument niet mogelijk is om de arresten uit te splitsen in functie van de Europese drempels. De huidige gegevens hebben dus betrekking op alle opdrachten, ongeacht of hun waarde onder of boven de Europese drempels ligt.

<b>b. Cours et Tribunaux</b>	<b>2018</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>
<b>Aantal afgesloten uitspraken (rechtbanken van Eerste Aanleg)</b>	94	122	98
<b>Aantal afgesloten uitspraken (Hoven van Beroep)</b>	153	148	120

Op te merken valt dat de kwaliteit van registratie in de toepassing die aangewend werd door de Hoven en rechtbanken, het gebrek aan uniformiteit in het gebruik van deze toepassing en de codes van invloed kan zijn op de kwaliteit van de hierboven vermelde cijfers. Derhalve is het aangeraden om enige voorzichtigheid te hanteren bij de interpretatie van de statistieken.

Het was overigens evenmin mogelijk de gegevens uit te splitsen in functie van de Europese drempels. De huidige gegevens hebben dus betrekking op alle opdrachten, ongeacht of deze onder of boven de Europese drempels liggen.

Bovendien omvatten de cijfers beslissingen waarmee de zaak wordt afgesloten, zoals definitieve vonnissen ten gronde. Zij omvatten geen voorlopige beslissingen zoals voorlopige maatregelen. Sluimerende zaken zijn evenmin in deze cijfers opgenomen. Sluimerende zaken zijn zaken die nog niet zijn afgesloten, maar die al meer dan drie jaar op de rol staan en waarvoor al meer dan drie jaar geen hoorzittingen zijn begonnen of voortgezet.

Het was niet mogelijk gegevens te verstrekken over de gemiddelde duur van een zaak bij de rechtbanken van eerste aanleg.

Het was evenmin mogelijk de gegevens per jaar uit te splitsen volgens het jaar waarin beroep werd ingesteld tegen een beslissing van de rechtbank van eerste aanleg. In deze tabel wordt rekening gehouden met het jaar waarin de beslissing is genomen op het niveau van het Hof van Beroep.

Brussel, 20 juni 2006



---

**DIENST INTEGRITEITSBEWAKING**

† Peter De Roeck  
☎ +32 2 212 39 04  
☎ + 32 2 212 39 33  
@ peter.deroeck@budget.fed.be

**NOTA AAN DE MINISTERRAAD**

---

Uw bericht van:	Uw kenmerk:	Ons kenmerk: <b>PDR/2006/20060620</b>	Bijlage(n):
-----------------	-------------	--	-------------

BETREFT: Federaal preventief integriteitsbeleid.

---

1. Inleiding

Preventief integriteitsbeleid en –beheer dienen het vertrouwen van de burger in de goede werking van het openbaar ambt te bewaren en te verbeteren. Het voor de federale overheidsorganisatie cruciale vertrouwen kan alleen worden behouden en versterkt als de federale regering en de federale overheidsmedewerkers zichtbaar uiting geven aan relevante federale ambtelijke waarden zoals loyaleit, onpartijdigheid en integriteit.

Alle betrokkenen dragen hierbij een verantwoordelijkheid: de federale regering door zich te uitdrukkelijk te verbinden een integriteitsbeleid uit te voeren dat kadert in de internationale verplichtingen en aanbevelingen ter zake; de leidinggevenden en de medewerkers van het federaal administratief openbaar ambt door het integriteitsbeleid in hun dagelijks beheer concreet gestalte te geven.

Zonder het uitdrukkelijk engagement van de betrokken partijen zullen het beleid en de uitvoering ervan niet de vooropgestelde doelstelling bereiken. Integriteit is een wezenlijk bestanddeel voor het goed bestuur van de federale overheid. Zonder een gemeenschappelijk en geïntegreerd beleid en beheer van integriteit in het federaal administratief openbaar ambt, zal de werking van de federale overheidsorganisatie in het gedrang worden gebracht. Integriteitsinbreuken stralen immers altijd af naar de hele organisatie.

Het toepassingsgebied van deze nota is het federaal administratief openbaar ambt zoals bepaald in artikel 1 van de wet van 22 juli 1993 houdende bepaalde maatregelen inzake ambtenarenzaken.

## Bijlage 4

### 2. De krachtlijnen van het federaal preventief integriteitsbeleid

- A. Het federale preventieve integriteitsbeleid en -beheer heeft als strategische doelstelling het vertrouwen van de burger in de goede werking van het federaal openbaar administratief ambt te bewaren en te verbeteren door ethisch en deontologisch gedrag van mandaathouders, leidinggevenden en medewerkers te stimuleren.

Waarden spelen een centrale rol in het integriteitsbeleid. Voor alle federale overheidsmedewerkers betekent dit dat zij voorrang geven aan het algemeen belang boven het persoonlijk belang en dat zij de waarden en normen van de federale overheidsorganisatie op zichtbare wijze eerbiedigen. Mandaathouders en leidinggevenden dienen de ambtelijke waarden gestalte te geven door hun ethisch leiderschap.

- B. Het federaal preventief integriteitsbeleid is gebaseerd op aanvullende strategieën van bewustwording en naleving. Het basisprincipe van de nalevingsstrategie in een overheidsorganisatie is de eerbiediging van de wet- en regelgeving. Met een nalevingsstrategie als enig perspectief stevent een overheidsorganisatie echter af op morele middelmatigheid. De doeltreffendheid van een integriteitsbeleid wordt versterkt door naast de voormelde strategie complementair een bewustwordingsstrategie te volgen.

Het kan geenszins de bedoeling zijn het integriteitsbeleid op moraliserende wijze uit te voeren door de overheidsmedewerkers in een nalevingsstrategie enkel te laten conformeren aan regels zonder dat hun ethische aspiratie wordt aangesproken. De goede toon wordt gezet als in het raam van de bewustwordingsstrategie hun zin voor professionele verantwoordelijkheid wordt aangesproken en als ruimte wordt geschapen voor de verantwoording en de toetsing van hun professionele verantwoordelijkheid.

- C. Het preventief integriteitsbeleid van de federale regering dient te worden gezien in het licht van en is dan ook gebaseerd op onder meer de onderstaande internationale verplichtingen en aanbevelingen:

1. De OESO-aanbeveling van 23 april 1998 over ethisch gedrag in de publieke sector;
2. De OESO-aanbeveling van 11 juni 2003 inzake het beheer van belangenconflicten in de publieke sector;
3. De 20 leidende principes voor de strijd tegen corruptie van de Raad van Europa (resolutie (97) 24 van 6 november 1997);
4. De aanbevelingen van 2 december 2004 uit de tweede evaluatiecyclus van de Group of Countries Against Corruption (GRECO) binnen de Raad van Europa ( Greco Eval II Rep);
5. Het Verdrag van de Verenigde Naties tegen Corruptie, ondertekend door België op 10 december 2003 te Merida (Mexico) en in het bijzonder hoofdstuk II. Preventieve maatregelen, artikels 5, 6, 7, 8, 9, 10 en 13;
6. De aanbevelingen in resolutie over ethiek in de openbare diensten (22-23 november 2004) en het daarbij aansluitende ethisch kader van de leidinggevende ambtenaren verantwoordelijk voor de openbare diensten in de lidstaten van de Europese Unie.

- D. Het bewaken van de integriteit van het federaal administratief openbaar ambt behoort tot de bevoegdheden van de Minister van Begroting (K.B. van 15 mei 2001, artikel 2, §1,3°). Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie wordt voor de uitvoering van die

#### Bijlage 4

bevoegdheid opgericht in opvolging van de dienst "Integriteitsbewaking" van de federale overheidsdienst Budget en Beheerscontrole;

- E. Het integriteitsbeleid heeft raakvlakken met andere beleidsdomeinen die niet tot de bevoegdheid van de Minister van Begroting behoren. Om die reden wordt een adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" opgericht voor een doeltreffende coördinatie van het preventief integriteitsbeleid. Zo ontstaat een gemeenschappelijk draagvlak tussen de verschillende onderdelen van het federaal administratief openbaar ambt voor de adviezen en voorstellen inzake dit beleid aan de bevoegde Minister(s) en/of de Ministerraad.

Partnerschappen en samenwerkingsverbanden binnen en buiten het federaal administratief openbaar ambt zijn cruciaal voor de implementatie van het federaal preventief integriteitsbeleid en – beheer. Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie en de adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" zullen de samenwerking tussen de strategische partners vorm geven;

- F. Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie en de adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" houden bij de uitvoering van hun opdracht in het bijzonder rekening met de internationale verplichtingen en aanbevelingen vermeld onder punt 2.C.
- G. Mandaathouders, stafdirecteurs en leidinggevenden dienen het integriteitsbeleid gestalte te geven door het voeren van een preventief integriteitsbeheer met onder meer de volgende aandachtspunten:
- a. Integratie van de doelstellingen van het preventief integriteitsbeheer in de management- en operationele plannen van de mandaathouders;
  - b. De nodige beheersmaatregelen treffen inzake het voorkomen van belangenconflicten overeenkomstig de relevante internationale verplichtingen en aanbevelingen;
  - c. Het uitwerken van een permanente interne en externe communicatie met het oog op een goede organisatiecultuur;
  - d. Het bepalen van een opleidingstraject inzake ambtelijke ethiek en deontologie waarin onder meer de rechten en plichten van de overheidsambtenaar, het omgaan met ongewenst gedrag en de beginselen van behoorlijk bestuur aan bod komen.

In dit kader dient ook het belang onderlijnd te worden van afdoende opleidingsinspanningen gericht op het versterken van de professionele kennis van de ambtenaren en de bewustwording van risico's eigen aan de specifieke functie die wordt uitgeoefend.

3. Het ontwerp van deze nota werd besproken in een werkgroep beleidscoördinatie. Het verslag van deze vergadering gaat als bijlage
4. Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de administratieve lasten van de burgers.



## Bijlage 4

### Voorstel van beslissing

De Ministerraad hecht zijn goedkeuring aan de krachtlijnen over het federaal preventief integriteitsbeleid zoals vervat in onderhavige nota evenals aan de volgende voorstellen:

1. Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie
  - a. De dienst "Integriteitsbewaking" van de Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole wordt vanaf 1 juli 2006 opgevolgd door het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie overeenkomstig het Regeerakkoord van 14 juli 2003;
  - b. Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie staat in voor de preventieve integriteitsbewaking zoals omschreven in artikel 2, §1,3° van het koninklijk besluit van 15 mei 2001 houdende oprichting van de Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole
2. De adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie"
  - a. Bij het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie wordt vanaf 1 september 2006 een adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" opgericht;
  - b. De adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" heeft tot doel:
    - i. Een gemeenschappelijk draagvlak te scheppen voor het preventief federaal integriteitsbeleid door de samenwerking tussen de verschillende onderdelen van het federaal administratief openbaar ambt te coördineren;
    - ii. De bevoegde Minister(s) en/of de Ministerraad te adviseren over het preventief federaal integriteitsbeleid;
    - iii. De bevoegde Minister(s) en/of de Ministerraad voorstellen te doen over de concrete implementatie van het preventief federaal integriteitsbeleid;
  - c. Het Voorzitterschap van de adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" wordt waargenomen door de Voorzitter van de FOD Budget en Beheerscontrole;
  - d. De permanente leden van de adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" worden aangeduid door de Voorzitters van de Federale Overheidsdiensten Kanselarij van de Eerste Minister, Personeel en Organisatie, Budget en Beheerscontrole, Binnenlandse Zaken, Financiën en Justitie. Het College van de Administrateurs-generaal van de sociale parastatalen kan ook twee permanente leden afvaardigen. Het betreft telkens twee medewerkers van niveau A waarvan één van de Franse en één van de Nederlandse taalrol;

#### Bijlage 4

- e. Naargelang het behandelde thema kan de adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" beroep doen op deskundigen voor de wetenschappelijke begeleiding van de adviesgroep. Deze deskundigen kunnen worden vergoed voor deze begeleiding;
  - f. De adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" stelt tegen 30 november 2006 een intern reglement op;
  - g. Het secretariaat van de adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" wordt verzekerd door het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie;
  - h. De adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" rapporteert vanaf 2007 in een jaarverslag - tegen 31 maart - over de voortgang van zijn werkzaamheden aan de Minister van Begroting;
  - i. De adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" rapporteert vanaf 2007 twee maal per jaar - tegen 31 mei en 30 november - over de voortgang van zijn werkzaamheden aan het College van de Voorzitters;
3. Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie en de adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" voeren hun opdrachten uit met eerbiediging van de internationale verplichtingen en aanbevelingen op het vlak van preventief integriteitsbeleid vermeld onder punt 2 C van de begeleidende nota aan de Ministerraad:
  4. Alle directiecomités van het federaal administratief openbaar ambt dienen vanaf 1 januari 2008 de bestaande regelgeving evenals de initiatieven op het vlak van preventief integriteitsbeheer mee te delen aan het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie. Met het oog op deze informatieverstrekking zal de adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" de concrete modaliteiten daarvan op punt stellen. Deze meldingsplicht past in de opvolging van de uitvoering van het federaal preventief integriteitsbeleid ten behoeve van de internationale organisaties belast met de periodieke evaluatie en vergelijking van het preventief integriteitsbeleid.
  5. In 2006 - 2007 wordt de adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie" belast met:
    - a. Het opstellen van een ontwerp van deontologische code in toepassing van artikel 7, 1° van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het Rijkspersoneel. Het ontwerp dient onder meer gebaseerd te zijn op de modelgedragscode van de Raad van Europa, aanbeveling N° R (2000) 10 van 11 mei 2000, (tegen 31 maart 2007) waarin bijvoorbeeld meldingen van deontologisch onaanvaardbaar gedrag, belangenconflicten en het gebruik van overheidsmiddelen aan bod komen;
    - b. Het formuleren van een juridisch onderbouwd voorstel inzake een systeem voor het melden van deontologisch onaanvaardbaar gedrag door medewerkers van het federaal administratief openbaar ambt met voldoende bescherming voor de melder en hij/zij die het voorwerp van de melding uitmaakt;

#### Bijlage 4

- c. Het opstellen van een juridisch onderbouwd voorstel inzake de omzetting van de internationale verplichtingen en aanbevelingen aangaande belangenconflicten in de regelgeving van toepassing op het federaal administratief openbaar ambt;
- d. Het bepalen van de concrete modaliteiten voor de informatieverstrekking door de directiecomités vermeld in punt 4;
- e. Het opstellen van een werkschema met bijhorende toelichting voor het jaar 2008 ten behoeve van de Minister van Begroting.

6. De Minister van Begroting zal:

- a. het ontwerp van deontologische code (zie 4 a),
- b. het voorstel over een systeem voor het melden van deontologisch onaanvaardbaar gedrag door medewerkers van het federaal administratief openbaar ambt (zie 4 b), en
- c. het juridisch onderbouwd voorstel inzake de omzetting van de internationale verplichtingen en aanbevelingen aangaande belangenconflicten in de regelgeving van toepassing op het federaal administratief openbaar ambt (zie 4 c)

ter goedkeuring voorleggen aan de Ministerraad.

7. De Minister van Begroting zal vanaf 2007 jaarlijks tegen uiterlijk 15 december op voorstel van de adviesgroep "Ambtelijke Ethiek en Deontologie", een werkschema met bijhorende toelichting voorleggen aan de Ministerraad;

De Minister van Begroting,

Freya Van den Bossche

LVP



SECRETARIE  
VAN DE MINISTERRAAD

MINISTERRAAD

Vergadering van 30 juni 2006

Minister van Begroting (punt 22)

BETREFT : Federaal preventief integriteitsbeleid.  
2005A22180.005

NOTIFICATIE :

1. De Raad hecht zijn goedkeuring aan de krachtlijnen en aan de voorstellen, zoals opgenomen in de nota van 20 juni 2006.
2. De Minister van Begroting wordt ermee belast om vóór 1 januari 2007 aan de Raad voor te leggen :
  - het ontwerp van deontologische code ;
  - een voorstel voor een systeem voor het melden van deontologisch onaanvaardbaar gedrag door medewerkers van het federaal administratief openbaar ambt ;
  - een juridisch onderbouwd voorstel voor de omzetting van de internationale verplichtingen en aanbevelingen aangaande belangenconflicten in de regelgeving die van toepassing is op het federaal administratief openbaar ambt.

De Secretaris van de Raad,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'W. Gabriëls'.

W. GABRIËLS

Aan de Regeringsleden.

# Deontologisch kader voor de ambtenaren van het federaal administratief openbaar ambt

Omzendbrief nr. 573 in het Staatsblad van 27 augustus 2007

1. Dit deontologisch kader bundelt en licht de gemeenschappelijke waarden en de gedragsregels toe die gelden voor de ambtenaren van het federaal administratief openbaar ambt, zoals omschreven in artikel 1 van de wet van 22 juli 1993 houdende bepaalde maatregelen inzake ambtenarenzaken, gelet op de wetten en reglementering die ter zake van toepassing zijn. Een niet-exhaustieve lijst van deze wetten en reglementering is toegevoegd in bijlage.
2. Het deontologisch kader streeft ernaar :
  - de ambtenaren in het bijzonder bewust te maken van de waarden respect, onpartijdigheid, beroepsernst en loyaliteit en van de gedragsregels van het federaal administratief openbaar ambt teneinde richting te geven aan hun professioneel optreden;
  - de waarden en gedragsregels structureel in te bedden in het dagelijks beheer;
  - het vertrouwen in de integriteit van het federaal administratief openbaar ambt te verhogen.
 De ambtenaren en de hiërarchische meerderen in het bijzonder hebben op het vlak van deontologie een voorbeeldfunctie.

## RESPECT

*De dienstverlening aan de gebruiker vormt een essentiële opdracht van de overheid. Daarom is dienstverlening met respect voor de gebruiker een kernwaarde voor de ambtenaren.*

3. De ambtenaren tonen **respect** in hun relaties binnen en buiten het federaal administratief openbaar ambt. Zij drukken zich verzorgd uit en bewaren hun zelfbeheersing.  
Zij onthouden zich van iedere daad van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag.
4. De ambtenaren eerbiedigen en beschermen **het privé-leven** van de gebruikers en de andere ambtenaren.  
Zij onthouden zich van misplaatste nieuwsgierigheid, van indiscretie en van misbruiken bij het inzamelen, verwerken en raadplegen van informatie van persoonlijke aard.
5. Op de werkplaats dragen de ambtenaren, overeenkomstig hun opleiding en de richtlijnen van hun hiërarchische meerderen, naar best vermogen zorg voor de eigen **veiligheid en gezondheid** en deze van anderen.  
Zij brengen hun hiërarchische meerdere onmiddellijk op de hoogte van iedere werksituatie waarvan zij redelijkerwijze kunnen vermoeden dat deze een ernstig of onmiddellijk gevaar voor de veiligheid of de gezondheid met zich meebrengt.
6. De ambtenaren leven het **rookverbod** op de werkplaats na.
7. Het is ambtenaren verboden **alcohol** te nuttigen op de werkplaats, behoudens in toegelaten omstandigheden.
8. Het is ambtenaren verboden **drugs** te gebruiken op de werkplaats.
9. De hiërarchische **meerdere**n waken over de eerbiediging van de waardigheid van de ambtenaren.  
Zij bevorderen actief een constructieve werksfeer, voorkomen conflic-

ten tussen personen of tussen diensten van het federaal administratief openbaar ambt en lossen ze desgevallend op.  
Zij besteden welwillende aandacht voor ambtenaren die geconfronteerd worden met problemen op het professionele, psychosociale, medische en/of familiale vlak.

10. De hiërarchische meerderen waken over de **rechten en plichten** van de ambtenaren en zijn in staat op objectieve wijze de behandeling van elke ambtenaar te motiveren.  
Zij schenken de ambtenaren het nodige vertrouwen en tonen de vereiste professionele belangstelling voor hen.
11. Bij de beoordeling van een vraag om toegang tot bestuursdocumenten gaan de bevoegde ambtenaren uit van het principe dat alle **bestuursdocumenten openbaar** zijn. Informatie mag slechts aan de openbaarmaking worden onttrokken op basis van de weigeringsgronden die bij wet zijn bepaald.
12. De ambtenaren mogen hun **persoonlijk dossier** inkijken. Geen enkel stuk mag er worden aan toegevoegd zonder dat zij daarvan voorafgaandelijk op de hoogte zijn gesteld.

## ONPARTIJDIGHEID

*Voor een goede dienstverlening behandelen de ambtenaren de gebruikers op gelijke wijze.*

13. De ambtenaren vermijden elke vorm van **discriminatie** die onder meer is gebaseerd op het geslacht, een zogenaamd ras, de huidskleur, de afkomst, de nationale of etnische afstamming, seksuele geaardheid, de burgerlijke staat, de geboorte, het fortuin, de leeftijd, het geloof of de levensbeschouwing, de huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap.
14. De ambtenaren oefenen hun ambt **niet willekeurig** of partijdig uit. Zij houden steeds rekening met de rechten, de plichten en de legitieme belangen van de betrokken persoon, groep van personen of organisatie.
15. De ambtenaren oefenen hun ambt **neutraal** uit.  
Zij zorgen ervoor, met inachtneming van hun grondwettelijke rechten, dat hun deelname aan of betrokkenheid bij politieke of levensbeschouwelijke activiteiten, het vertrouwen van de gebruiker in de onpartijdige, neutrale en loyale uitoefening van hun ambt, niet schaadt.
16. De ambtenaren hoeden zich ervoor om zich te plaatsen of geplaatst te worden in een toestand van **belangenconflicten**, dit wil zeggen in een toestand waarin zij zelf of door een tussenpersoon een voordeel hebben dat de onpartijdige en objectieve uitoefening van hun ambt kan beïnvloeden of een gewettigde argwaan van zulke invloed kan wekken. De persoonlijke belangen van de ambtenaren zijn in principe gewettigd maar dienen steeds verenigbaar te zijn met de onpartijdigheid die wordt vereist bij de uitoefening van het ambt.  
Het persoonlijk belang van de ambtenaren omvat elk voordeel voor zichzelf of ten gunste van hun gezin, ouders, vrienden en naasten of organisaties waarmee zij persoonlijke, zakelijke of politieke relaties hebben of hebben gehad.

## Inleidende tekst in het Staatsblad

Het deontologisch kader past in het federale preventieve integriteitsbeleid en -beheer. De primaire doelstelling ervan is **het vertrouwen van de burger** in de goede werking van het federaal administratief openbaar ambt te bewaren en te verbeteren door het ethisch en deontologisch gedrag van alle ambtenaren te stimuleren. Waarden en normen spelen een centrale rol in dit integriteitsbeleid en -beheer. Voor alle ambtenaren van de federale overheid betekent dit bijvoorbeeld dat zij voorrang dienen te geven aan het algemeen belang boven het persoonlijk belang en dat zij de waarden en normen van de federale overheidsorganisatie op zichtbare wijze eerbiedigen.

Het preventief integriteitsbeleid en integriteitsbeheer van het federaal administratief openbaar ambt behoren tot de bevoegdheden van de Minister van Begroting (K.B. van 15 mei 2001, artikel 2, § 1, 3<sup>o</sup>). Het **Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie** werd op 1 juli 2006 opgericht binnen de federale overheidsdienst Budget en Beheerscontrole voor de uitvoering van deze bevoegdheden. De Minister van Ambtenarenzaken is ter zake medebevoegd vanuit zijn verantwoordelijkheid met betrekking tot het statuut van de ambtenaren.

De Ministerraad stemde op 30 juni 2006 in met de beleidsnota federaal preventief integriteitsbeleid en integriteitsbeheer. Net als de bepalingen in het deontologisch kader, kadert deze nota in internationale verplichtingen en aanbevelingen, zoals :

1. de OESO-aanbeveling van 23 april 1998 over ethisch gedrag in de publieke sector;
  2. de OESO-aanbeveling van 11 juni 2003 inzake het beheer van belangenconflicten in de publieke sector;
  3. de 20 leidende principes voor de strijd tegen corruptie van de Raad van Europa (resolutie (97) 24 van 6 november 1997);
  4. de aanbevelingen van 2 december 2004 uit de tweede evaluatiecyclus van de Group of Countries Against Corruption (GRECO) binnen de Raad van Europa;
  5. de wet houdende instemming met het Verdrag van de Verenigde Naties tegen Corruptie, in het bijzonder hoofdstuk II : preventieve maatregelen, artikels 5, 6, 7, 8, 9, 10 en 13.
- Het deontologisch kader werd, na gunstig advies door de Adviesgroep Ambtelijke Ethiek en Deontologie, door de Minister van Begroting aan de Ministerraad ter goedkeuring voorgelegd op 8 maart 2007. Het kader werd overlegd met de vakorganisaties.

Het deontologisch kader bundelt en licht de gemeenschappelijke waarden en de gedragsregels toe die gelden voor de ambtenaren van het federaal administratief openbaar ambt, gelet op de wet- en regelgeving die ter zake gelden. **Het deontologisch kader zelf is niet normerend** : de erin opgenomen bepalingen vinden hun rechtsgrond in de achterliggende wet- en regelgeving. Een niet-exhaustieve lijst van deze wetten en regelgeving is bijgevoegd aan het deontologisch kader.

**Het deontologisch kader streeft ernaar de ambtenaren bewust te maken** van de waarden respect, onpartijdigheid, beroepsernst en loyaliteit en deze waarden structureel in te bedden in het dagelijks beheer van de diensten, instellingen en besturen van het federaal administratief openbaar ambt. Het kader is tegelijkertijd een maatregel van goed bestuur door de ambtenaren een begrijpelijke, toegankelijke, transparante en overzichtelijke referentietekst ter beschikking te stellen.

Het federaal preventief integriteitsbeleid is gebaseerd op bewustwording en naleving. Het deontologisch kader is dus een integriteitsinstrument dat onder andere via opleiding en

Wanneer de ambtenaren van oordeel zijn dat zij zich in een toestand van belangenconflict bevinden of vrezen zich erin te bevinden, brengen zij hun hiërarchische meerdere hiervan onmiddellijk op de hoogte. Deze verleent hen hiervan schriftelijk akte.

In geval van een erkend belangenconflict, neemt de hiërarchische meerdere de passende maatregelen om er een einde aan te stellen.

De ambtenaren kunnen op elk ogenblik schriftelijk het advies van de voorzitter van het directiecomité, of van diens afgevaardigde, vragen over een toestand waarin zij zich in de toekomst zouden kunnen bevinden, om te weten of deze de oorzaak zou kunnen zijn van een belangenconflict. Het advies wordt hen schriftelijk verstrekt binnen de maand.

17. Om de onpartijdigheid van de ambtenaren te waarborgen, mogen zij geen **giften**, beloningen of voordelen vragen, eisen of aannemen bestemd voor henzelf of voor derden tijdens de uitoefening van hun ambt noch daarbuiten als voornoemde giften, beloningen of voordelen verbonden zijn aan die uitoefening. Het is in deze problematiek niet enkel de verrijking die voortvloeit uit giften, beloningen of voordelen van alle aard die belangrijk is, maar vooral het verlies van de onpartijdigheid die van de ambtenaar wordt vereist bij de uitoefening van zijn ambt. De ambtenaren aanvaardden ten persoonlijke titel geen beloningen, giften noch financiële of andere voordelen voor de dienstverlening aan de gebruikers. De uitwisseling van symbolische geschenken van geringe waarde tussen ambtenaren in de normale uitoefening van hun ambt is toegelaten.
18. De hoedanigheid van ambtenaar is onverenigbaar met elke activiteit die de **waardigheid van het ambt** aantast, het ambt schade toebrengt of het vervullen van de ambtsplichten belemmert, ongeacht of die activiteiten worden uitgeoefend door de ambtenaar zelf of door ieder ander tussenpersoon, zoals bijvoorbeeld diens echtgeno(o)t(e) of de persoon met wie de ambtenaar samenleeft.
19. De ambtenaren kunnen slechts andere bezoldigde activiteiten uitvoeren mits een cumulmachtiging. De machtiging tot **cumulatie** wordt verleend voor een periode van ten hoogste vier jaar. Haar verlenging is onderworpen aan een nieuwe machtiging. De machtiging tot cumulatie mag geen terugwerkende kracht hebben. Een machtiging tot cumulatie kan enkel verleend worden als de activiteit wordt uitgeoefend buiten de uren waarop hij zijn dienst vervult. Zij dient in elk geval volledig bijkomstig te blijven ten overstaan van het uitgeoefende ambt. Een cumulatie is slechts mogelijk mits inachtneming van de wetten en reglementen die de uitoefening van de gecumuleerde activiteit regelen. In voorkomend geval, wordt het bewijs daarvan geleverd aan de instantie die de machtiging tot cumulatie heeft verleend.
20. Het is aan te bevelen dat de ambtenaren hun werkgever zo vlug mogelijk inlichten als ze **naar de private sector** vertrekken indien hun toekomstige werkgever hen waarschijnlijk in een zakelijke relatie zal brengen met de overheidsdienst waar ze tewerkgesteld zijn.
21. Een ambtenaar mag **aan ambtenaren die hun ambt hebben neergelegd**, geen onverschuldigde voordelen toekennen die verband houden met het bestuurlijk ambt dat ze vroeger uitoefenden.

### BEROEPSERNST

**De ambtenaren betrachten zorgvuldigheid in de besluitvorming en in het beheer van de hen ter beschikking gestelde middelen.**

22. De ambtenaren verantwoorden in rechte en in feite, op adequate wijze,

alle rechtshandelingen die zij nemen in het **administratief dossier** dat daarbij wordt opgesteld. In het geval van individuele rechtshandelingen verwoorden ze bovendien die motivering in de beslissing zelf.

23. De ambtenaren formuleren hun raadgevingen, adviezen en verslagen zorgvuldig, volledig en concreet.  
Zij voeren hun opdrachten en taken uit om de **doelstellingen van de dienst** waartoe zij behoren te verwezenlijken.
24. De hiërarchische **meerderen informeren** de ambtenaren regelmatig over het beleid, de opdrachten en de doelstellingen die de dienst dient te verwezenlijken.  
Met het oog op het verwezenlijken van de hun toegewezen opdrachten en doelstellingen betrekken de hiërarchische meerderen de ambtenaren op een open en transparante wijze bij het beheer van hun dienst. In dit kader bieden de hiërarchische meerderen de ambtenaren de gepaste middelen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.  
De hiërarchische meerderen dragen bij tot de ontwikkeling van de competenties van de ambtenaren via interne communicatie van nieuwe concepten en hun toepassing en van de wettelijke en reglementaire wijzigingen.
25. De ambtenaren hebben **recht op informatie** en voortgezette **opleiding** over alle aspecten van hun functie en om te voldoen aan de vereisten inzake generieke en technische competenties en loopbaanontwikkeling.  
Zij houden zelf hun kennis en bekwaamheid in beroepsmateries actueel en ontwikkelen hun professionele competenties.  
De ambtenaren nemen op actieve wijze deel aan de kennisdeling binnen de openbare dienst.
26. De ambtenaren wenden de **goederen**, installaties, diensten en financiële middelen die hen beroepshalve zijn toevertrouwd doelmatig aan. De hiërarchische meerderen beheren met zorg de goederen, installaties en financiële middelen van hun dienst en nemen alle gepaste maatregelen bij inbreuken.  
Zij identificeren en beschermen de gevoelige activa en gegevens door gepaste interne controlemaatregelen te nemen.

## LOYALITEIT

*In het nastreven van het algemeen belang, zijn de ambtenaren trouw aan de democratische instellingen, de bestaande regelgeving en de uitvoering van het beleid.*

27. De ambtenaren oefenen hun ambt uit **overeenkomstig de regelgeving**, de opdrachten en de doelstellingen van het federaal administratief openbaar ambt.
28. De ambtenaren **eerbiedigen** het Staatshoofd, de democratische Belgische, Europese, internationale en mondiale instellingen en hun symbolen.
29. De ambtenaren oefenen hun ambt op **loyale wijze** uit onder het hiërarchisch gezag van hun hiërarchische meerdere.
30. Als ambtenaren, ongeacht hun positie in de hiërarchie, ervan op de hoogte zijn dat andere ambtenaren of gebruikers onwettelijk of onregelmatig handelen, dan **melden** zij dit onmiddellijk aan hun directe of daaropvolgende hiërarchische meerderen.  
Als ambtenaren, ongeacht hun positie in de hiërarchie, of gebruikers aan andere ambtenaren vragen om onwettelijk of onregelmatig te handelen, dan melden laatstgenoemden dit onmiddellijk aan hun directe of daaropvolgende hiërarchische meerderen.  
Zij delen elk bewijs, elke bewering en elk vermoeden van dergelijke

handelingen of verzoeken mee aan hun directe of daaropvolgende hiërarchische meerderen.

31. De ambtenaren gebruiken de informatie waarover zij beschikken op gepaste wijze.  
Zij zorgen ervoor dat de informatie waarvoor zij verantwoordelijk zijn of waarover zij beschikken, **vertrouwelijk** blijft wanneer nodig. Zij proberen geen toegang te krijgen tot informatie die niet voor hen bestemd is.
32. De ambtenaren hebben **vrijheid van meningsuiting**.  
Zij kunnen in hun hoedanigheid van ambtenaar onder meer deelnemen aan informatiecampagnes, conferenties, radio- en televisie-uitzendingen, en kunnen er, als zij dat uitdrukkelijk vermelden, hun persoonlijke mening geven.  
Enkel ambtenaren die daartoe gemachtigd zijn, mogen officiële verklaringen en standpunten geven.
33. Het **spreekrecht** van de ambtenaren wordt beperkt door de plicht om vertrouwelijke informatie geheim te houden voor derden die niet bevoegd zijn om er kennis van te nemen.  
Het is de ambtenaren verboden feiten bekend te maken die betrekking hebben op :  
  - de veiligheid van het land;
  - de bescherming van de openbare orde;
  - de financiële belangen van de overheid;
  - het voorkomen en het bestraffen van strafbare feiten;
  - het medisch geheim;
  - de rechten en vrijheden van de burger;
  - de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
  - de voorbereiding van beslissingen zolang er nog geen eindbeslissing is genomen.
Deze plicht tot geheimhouding is ondergeschikt aan wettelijke en reglementaire bepalingen die de ambtenaren verplichten tot spreken.
34. De hiërarchische meerderen geven de ambtenaren alleen **opdrachten** die verband houden met het beleid van de betrokken dienst en de daaraan gekoppelde doelstellingen, activiteiten en taken. Deze opdrachten mogen niet indruisen tegen de geldende wettelijke en reglementaire bepalingen.
35. De hiërarchische meerderen nemen de nodige maatregelen, onder meer op het vlak van **interne controle**, om ervoor te zorgen dat de ambtenaren in het bijzonder hun ambt loyaal, zorgvuldig en integer uitoefenen.  
Bij niet-integer en/of deloyaal gedrag, nemen ze de nodige maatregelen om dergelijk gedrag in de toekomst te voorkomen.

## DE INWERKINGSTELLING

36. De hoogste hiërarchische meerdere van elke dienst van het federaal administratief openbaar ambt :  
  - verzekert de doeltreffende en regelmatige informatie en vorming van de ambtenaren over de bepalingen van dit kader;
  - zorgt ervoor dat de ambtenaren de bepalingen van dit kader naleven.
Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie biedt hierbij ondersteuning op vraag van de voorzitter van het directiecomité of van diens afgevaardigde.
37. Elke ambtenaar neemt kennis van de bepalingen en van elke wijziging van het deontologisch kader en stemt zijn gedrag erop af.
38. Dit deontologisch kader wordt gepubliceerd onder het gezag van de ministers bevoegd voor ambtelijke ethiek en deontologie en voor ambtenarenzaken.

communicatie de ambtenaren dient aan te zetten tot het kennis nemen en bewust worden van de reële implicaties van de bepalingen van het deontologisch kader. Naast deze bewustwordingsfunctie heeft het kader ook een functie als nalevingsinstrument, namelijk een referentiekader voor de toetsing van het concrete gedrag van de ambtenaar aan het in het deontologisch kader gewenste gedrag. Het is geenszins de bedoeling zich te beperken tot een nalevingsstrategie waarbij de ambtenaren zich enkel zouden conformeren aan de deontologische bepalingen zonder dat hun ethische aspiratie wordt aangesproken.

Om te vermijden dat het deontologisch kader een vrijblijvend instrument blijft, dient te worden gewezen op de belangrijke voorbeeldfunctie van de hiërarchische lijn inzake bewustwording en naleving van dit kader. Deze hiërarchische lijn in het bijzonder dient de ambtelijke waarden gestalte te geven door zijn ethisch leiderschap. Dit neemt niet weg dat ook de andere ambtenaren deze voorbeeldrol dienen op te nemen.

*De Minister van Begroting, Mevr. F. Van den Bossche  
De Minister van Ambtenarenzaken, Ch. Dupont*

## BIJLAGE

Bijlage met de niet-exhaustieve lijst van wetten en reglementeringen met betrekking tot het deontologisch kader voor de ambtenaren van het federaal administratief openbaar ambt

1. Grondwet
2. Strafwetboek (cf. 147 - 157, art. 194 - 197, art. 233 - 266)
3. Wetboek van Strafvordering (art. 29)
4. Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen
5. Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens
6. Wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur
7. Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk
8. Wet van 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector
9. Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie
10. Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen
11. Wet van 10 mei 2007 tot wijziging van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden
12. KB van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het rijkspersoneel
13. KB van 7 augustus 1939 betreffende de beoordeling en de loopbaan van het rijkspersoneel
14. KB van 17 juli 1991 houdende coördinatie van de wetten op de rijkscomptabiliteit
15. KB van 29 oktober 2001 betreffende de aanduiding en de uitoefening van de managementfuncties in de federale overheidsdiensten
16. KB van 26 mei 2002 betreffende het intern controlesysteem binnen de federale overheidsdiensten
17. KB van 2 augustus 2002 tot invoering van een evaluatiecyclus in de federale overheidsdiensten
18. KB van 19 januari 2005 betreffende de bescherming van de werknemers tegen tabaksrook

Elk ontwerp van wijziging van dit deontologisch kader wordt vooraf voor advies voorgelegd aan de adviesgroep ambtelijke ethiek en deontologie die is opgericht bij de administratieve diensten van de minister bevoegd voor ambtelijke ethiek en deontologie.

Deze adviesgroep maakt minstens eenmaal om de vier jaar een evaluatie van de bepalingen van dit kader.

39. Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie, desgevallend in samenwerking met de bevoegde diensten van het federaal administratief openbaar ambt, staat in voor de implementatie van het deontologisch kader in het federaal administratief openbaar ambt. De uitvoering omvat onder meer de communicatie, de informatie, de vorming, de evaluatie, de verslaggeving en de advisering van de diensten van het federaal administratief openbaar ambt en van de ministers bevoegd voor ambtelijke ethiek en deontologie en voor ambtenarenzaken.

40. Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie, in samenwerking met de diensten van het federaal administratief openbaar ambt, staat in het bijzonder in voor de coördinatie van de regeling van de belangenconflicten en de cumulregeling in het federaal administratief openbaar ambt met als doel een coherente en consistente toepassing van deze regelingen. Inzake belangenconflicten en cumul kunnen de hiërarchische meerderen of hun afgevaardigden van het federaal administratief openbaar ambt schriftelijk advies vragen aan het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie. Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie geeft een niet bindend advies binnen de dertig werkdagen. Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie biedt ondersteuning aan de diensten van het federaal administratief openbaar ambt inzake de problematiek van belangenconflicten en de cumulregeling op vraag van de voorzitter van het directiecomité of van diens afgevaardigde.

41. Bijkomende gedragsregels in de diensten van het federaal administratief openbaar ambt kunnen, met respect voor het deontologisch kader, mits de ministers bevoegd voor ambtenarenzaken en begroting hun akkoord geven, worden vastgesteld door elke minister of elke staatssecretaris na de publicatie van dit deontologisch kader in het Belgisch Staatsblad.

Na dit akkoord zullen genoemde regels het voorwerp uitmaken van een syndicaal overleg. Het verdient aanbeveling dit overleg te laten plaatsgrijpen binnen het Hoog Overlegcomité en vertegenwoordigers van de twee voornoemde Ministers te betrekken bij de overheidsdelegatie.

Om de coherentie, de consistentie, de uniformiteit en de toepasbaarheid van de gedragsregels voor het federaal administratief openbaar ambt te waarborgen, worden de gedragsregels en de bijkomende gedragsregels die door de diensten van het federaal administratief openbaar ambt werden opgesteld voor de publicatie van dit deontologisch kader in het Belgisch Staatsblad voor 31 maart 2008 aan de goedkeuring voorgelegd van de ministers bevoegd voor ambtenarenzaken en begroting.

42. Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie geeft, in de context van de bijkomende deontologische regels die de Ministers en Staatssecretarissen kunnen vaststellen, op vraag van de hoogste hiërarchische meerdere of zijn afgevaardigde, advies over het opstellen en aanpassen van die bijkomende deontologische regels, rekening houdend met het deontologisch kader, en over de implementatie ervan in de betrokken diensten van het federaal administratief openbaar ambt.



22 juli 2009

# Beheer van belangenconflicten in het Belgisch federaal administratief openbaar ambt

Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie <sup>1</sup>

*“Het belangenconflict is per definitie gegrond maar moet toch wel worden opgelost”*

---

<sup>1</sup>Dit handboek is opgemaakt door Henri NICOLAS, adviseur-generaal integriteitsbeleid bij het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie in samenwerking met de Adviesgroep Ambtelijke Ethiek en Deontologie. Voor de theoretische aspecten is dit document gebaseerd op de aanbeveling van de OESO rond “Richtlijnen voor het beheer van belangenconflicten in de openbare sector” (OESO, 2003), en de publicaties “Beheren van belangenconflicten in de openbare sector: richtlijnen van OESO” (OESO, 2005) en “Beheren van belangenconflicten in de openbare sector: handleiding” (OESO, 2006)

## Inhoud

<b>INLEIDING: BEHEER VAN BELANGENCONFLICTEN IN DE OVERHEIDSSECTOR</b>	<b>4</b>
<b>HOOFDSTUK 1: DEFINITIE EN BEGRIP</b>	<b>7</b>
1.1 Concept	7
1.2. Definitie	8
<b>HOOFDSTUK 2: ALGEMENE BELEIDSLIJNEN INZAKE BELANGENCONFLICTEN</b>	<b>9</b>
2.1 Welk soort gedragingen dient men aan te nemen om het risico op belangenconflicten te verminderen ?	9
2.1.1 Het algemeen belang dienen	9
2.1.2. Transparantie nastreven en aanvaarden dat de situaties aandachtig worden onderzocht	10
2.1.3. Verantwoordelijkheid en individueel voorbeeld bevorderen	11
2.2. Een organisatiecultuur scheppen die niet-opgeloste belangenconflicten tegengaat	12
2.2.1. Blijk geven van leiderschap en engagement	12
2.2.2. Een partnerschap aangaan met de ambtenaren: sensibilisering, anticiperen en voorkomen	13
2.3 Een structuur invoeren voor het gevolgde beleid	14
2.3.1. Situaties van belangenconflict identificeren	14
2.3.2. Procedures opmaken om belangenconflicten te identificeren, te beheren en op te lossen	15
2.4 Hoe een toestand van belangenconflict oplossen ?	16
2.5. Het beleid inzake belangenconflicten doen naleven	18
2.6. Een nieuw partnerschap aangaan met de commerciële sector en de non-profitsector	20
<b>HOOFDSTUK 3: METHODOLOGIE VOOR HET IDENTIFICEREN VAN BELANGENCONFLICTEN</b>	<b>21</b>
3.1. Typologie van de belangenconflicten	21
3.2. Welke vragen dienen de ambtenaar en het management zich te stellen om een belangenconflict te identificeren ?	22
3.3 Methodologie	25
3.4. Auto – evaluatietest voor een algemeen belangenconflict	26
<b>HOOFDSTUK 4: IDENTIFICATIE VAN DE RISICOZONES VOOR BELANGENCONFLICTEN</b>	<b>28</b>
4.1. Inleiding	28

## Bijlage 6

4.2. Cumulatie (al dan niet bezoldigd)	29
4.2.1. De geldende wetteksten	29
4.2.2. Wettelijke vereisten van artikel 12 van het statuut van de rijksambtenaren	33
4.2.3. Wettelijke onverenigbaarheden	41
4.2.4. Aanvullend deontologisch kader	41
4.2.5. Andere beschouwingen	42
4.2.6. Besluiten	43
4.3. Bescherming van interne bevoorrechte of gevoelige informatie en van de activa van de Staat	44
4.4. Ambtshalve beslissingen, vergunningen en andere machtigingen	46
4.5. Overheidsopdrachten	49
4.6. Toelagen	51
4.7. Geschenken en andere voordelen	52
4.8. Familie en gemeenschap	57
4.9. Activiteiten na het verlaten van de overheidsdienst	60
4.10. Lobbyen, draaideurconstructie, verlaten van de overheidsdienst voor de particuliere sector, sponsoring, overgang van de overheid naar de privé-sector, partnerschap (PPP)	61

## *"Moreel oordelen leer je niet, je kweekt het aan"*

### Inleiding: Beheer van belangenconflicten in de overheidssector

- **Groeiende belangstelling**

**Het algemeen belang dienen is een van de hoofdplichten van de regering en de overheidsinstellingen.** De burger verwacht dat hij integer, objectief en onpartijdig behandeld wordt, zonder invloed van privébelangen van de ambtenaar.

Het niet beheren of het inadequaats beheren van belangenconflicten is van dien aard dat het het vertrouwen van de burger in de overheid aantast.

**Zowel bij de overheid als in de particuliere sector is de problematiek van de belangenconflicten een thema van algemeen belang geworden.** De overheid heeft ervoor gezorgd dat wetten en beheer worden ingevoerd om de integriteit en de "belangeloosheid" van haar beslissingen in stand te houden. In de particuliere sector is de integriteit er onder meer op gericht de aandeelhouders te beschermen. Recente schandalen hebben de aandacht gevestigd op het belang van dergelijke conflicten (vermenging van de audit-, consultancy- en boekhoudkundige functies bij een zelfde klant, controleagentschappen die te nauw aanleunen bij de gecontroleerde entiteit, enz.).

**Nieuwe vormen van samenwerking tussen de particuliere sector en de overheid** (privatisering, partnerschap, sponsoring, betoelaging, enz.) hebben een nieuw potentieel aan belangenconflicten doen rijzen.

Ook al impliceert een belangenconflict ipso facto nog geen corruptie, toch is het duidelijk dat een **conflict tussen plichten van openbaar bestuur en particuliere belangen, als dit niet correct wordt beheerd, tot corruptie kan leiden.** Het doel van een beleid van integriteitsbeheer is dus niet eenvoudigweg een ambtenaar verbieden particuliere belangen te hebben, maar wel om de integriteit te bewaren bij bestuurlijke besluitvorming en in te zien dat, als een belangenconflict niet wordt opgelost, misbruik van overheidsgezag kan ontstaan.

**Deze doelstelling kan worden bereikt** door ervoor te zorgen dat de overheid over de volgende elementen beschikt en die ook hanteert: normen om de integriteit te bevorderen, procedures voor het identificeren van risico's en het beheren van belangenconflicten, interne en externe responsabiliseringsmechanismen,

een managementaanpak (met eventuele sancties). Het gaat er bij dit alles om zich ervan te vergewissen dat de ambtenaren over instrumenten beschikken en zodanige verantwoordelijkheidszin hebben dat ze dergelijke normen naar de letter en naar de geest kunnen beheersen.

- **Het belangenconflict in het federaal integriteitsbeleid**

**De aanpak en het beheer van belangenconflicten liggen voornamelijk in de lijn van de nota over het federaal preventief integriteitsbeleid**, die de Ministerraad op 30 juni 2006 heeft goedgekeurd.

Deze aanpak en dit beheer zijn concreet gemaakt door enerzijds artikel 9 van het KB van 2 oktober 1937 houdende het statuut van de rijksambtenaren; dit geeft een definitie van het belangenconflict en bepaalt de voornaamste beheersmodi van deze problematiek.

Anderzijds zijn ze ook concreet gemaakt in de punten 16 en 40 van het deontologisch kader dat als omzendbrief nr. 573 werd gepubliceerd op 17 augustus 2007. Deze beide punten vormen enige commentaar en brengen toepassingsvoorwaarden aan inzake belangenconflict. Ze leggen bovendien de rol vast van het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie.

**Het thema “belangenconflicten” is nauw verstrengeld met de beleidsdomeinen personeel en organisatie en interne controle.**

Functiebeschrijvingen, ontwikkelcirkels en meer in het algemeen een actief werkend intern controlesysteem zijn dan ook essentiële randvoorwaarden opdat dit instrument volledig tot zijn recht kan komen.

- **Welke aanpak bij het beheer van belangenconflicten?**

**Een al te strenge aanpak bij het toezien op de uitoefening van particuliere belangen van ambtenaren** kan in conflict komen met de uitoefening van andere rechten. Het kan onhaalbaar blijken of contraproductief werken. Het kan zelfs sommigen ontmoedigen om in overheidsdienst te treden.

**Een modern beheer van belangenconflicten** dient daarom een subtiel evenwicht te vormen tussen identificatie van risico's, uitsluiting van onaanvaardbare vormen van belangenconflicten, correct beheer van de bestaande toestanden, bewustwording van de ambtenaren, invoering van aangepaste procedures om dergelijke gevallen te identificeren, zich er bewust van te worden, te beheren en op te lossen.

- **Hoe kan een belangenconflict tot corruptie worden?**

**Als een rijksambtenaar voordeel haalt uit zijn positie bij de overheid** om onrechtmatig zijn particuliere belangen te bevoordelen, breekt hij met de plicht, die hem door zijn statuut is opgelegd, om belangeloos en onpartijdig te handelen, met enkel het openbaar belang voor ogen.

Dit "**misbruik van vertrouwen**" vormt een essentieel element van corruptie, omdat het vaak aanzet tot niet-integer gedrag (fraude, valsheid in geschrifte, machtsmisbruik, verduistering bij het aanwenden van fondsen en rijksmiddelen, enz.) Het **niet-opgeloste belangenconflict kan dus tot corruptie leiden bij de uitoefening van het overheidsambt.**

• **Voor wie is dit handboek bestemd?**

Dit handboek richt zich tot elke ambtenaar die, **te goeder trouw**, zich wil afvragen of hij in een toestand van belangenconflict is beland. Het mag in geen geval worden aangewend voor andere doeleinden.

Het richt zich uiteraard vooral tot ambtenaren die een standpunt moeten innemen in een toestand van belangenconflict van een ondergeschikte, zoals bij het toestaan van een cumulactiviteit.

• **Wat vind je in dit handboek?**

- ⇒ De hele wetgeving, algemene en bijzondere (bijvoorbeeld: geschenken, overheidsopdrachten) betreffende belangenconflicten. **N.B. Dit handboek is zeker geen juridische analyse maar een risicoanalyse inzake belangenconflicten.**
- ⇒ Een reeks vragen en aandachtspunten om het ethisch en deontologisch denken van ambtenaren te voeden om ze te helpen een antwoord te zoeken op hun bevraging. Het antwoord op deze bevraging dient altijd te worden genomen in het kader van de individuele verantwoordelijkheid van de ambtenaren.

Daarom zijn die vragen en aandachtspunten niet geordend volgens een bepaalde graad van belangrijkheid. **Het komt de ambtenaar die zich bevraging toe zelf** (toepassing van het proportionaliteitsprincipe) **het gewicht af te wegen** dat hij aan elk van die vragen geeft (bijvoorbeeld in het licht van gebeurtenissen uit het verleden). Verder heeft het geen zin van deze vragenlijsten een score te verwachten die bepaalt of je al dan niet in een toestand van belangenconflict bent. Met andere woorden, het gaat om een **beslissingondersteunend instrument**, waarbij de beslissing tot de **individuele vrijheid van de ambtenaar** behoort.

## Hoofdstuk 1: Definitie en begrip

### 1.1 Concept

**Een belangenconflict houdt een conflict in tussen de overheidstaak en de particuliere belangen van een rijksambtenaar, waarbij laatstgenoemde als privé persoon belangen heeft die de manier waarop hij zijn plichten nakomt en zijn verantwoordelijkheden uitoefent, onrechtmatig zouden kunnen beïnvloeden.  
(definitie door OESO)**

**Het begrip belangenconflict omvat drie elementen:**

- 1) de mogelijkheid tot onaanvaardbare conflicten
- 2) tussen de particuliere belangen van een rijksambtenaar en
- 3) diens plichten als ambtenaar.

Zodra deze drie elementen samen voorkomen, kunnen we zeggen dat er een **reëel belangenconflict** is.

Deze definitie kan ook gelden voor een situatie waarin belangenconflicten **schijnbaar** bestaan, al is dit niet het geval of zou dit het geval niet kunnen zijn. Deze schijn van conflict kan, gelet op de mogelijke verdenking die ze inhoudt ten aanzien van de integriteit van de ambtenaar en zijn overheidsdienst, even nefast zijn als een echt belangenconflict.

Tenslotte kan een rijksambtenaar zodanige particuliere belangen hebben dat ze in de toekomst een belangenconflict kunnen doen ontstaan. Dan hebben we te maken met een **potentieel belangenconflict**.

Al deze definities leiden tot de gedachte dat een redelijk persoon, die kennis heeft van feiten en situaties, zou besluiten dat de particuliere belangen van de rijksambtenaar zodanig zijn dat ze zijn gedrag of zijn besluitvorming op ongepaste wijze kunnen beïnvloeden.

## 1.2. Definitie

Artikel 9 van het statuut van de rijksambtenaren, gewijzigd bij koninklijk besluit van 14 juni 2007, definieert het belangenconflict als volgt:

**"De rijksambtenaar plaatst zich niet en laat zich niet plaatsen in een toestand van belangenconflicten, dit wil zeggen in een toestand waarin hij door zichzelf of door een tussenpersoon een persoonlijk voordeel heeft dat van die aard is om de onpartijdige en objectieve uitoefening van zijn ambt te beïnvloeden of de gewettigde verdenking te doen ontstaan van zulke invloed".**

Hier valt meteen op dat in deze definitie de klemtoon ligt op de **persoonlijke verantwoordelijkheid** van de ambtenaren als het om belangenconflicten gaat.

Het begrip belangenconflict houdt een **vertrouwensbreuk of misbruik van vertrouwen in de ogen van de burger** in: het niet nakomen van de plicht van een rijksambtenaar geen misbruik te maken van zijn overheidspositie om een onrechtmatig particulier voordeel te verkrijgen, in zijn voordeel of in dat van een ander particulier belang.

Het is van belang te begrijpen dat de burger, de partners en zelfs in laatste instantie de Staat het recht hebben te menen dat hun verzoek op een **professionele, neutrale en onpartijdige manier zal worden behandeld; dat het niet zal worden aangetast door particuliere elementen**. Als dit principe niet wordt nageleefd, is het vertrouwen in de regering en de instellingen noodzakelijkerwijs geschonden. Het is echter zo dat elke rijksambtenaar in zijn hoedanigheid van burger bepaalde (in principe legitieme) privé belangen heeft.

**Daarom vormt een goede aanpak van de problematiek van de belangenconflicten een van de belangrijkste uitdagingen inzake integriteit voor regeringen en overheidsinstellingen die het vertrouwen van de burger willen behouden (of terugwinnen).**

De integriteit kan worden beschermd en verbeterd als het management een strikte grens trekt tussen de officiële functies van de ambtenaar en diens particuliere belangen.



Bij “**particuliere belangen**” beperkt men zich niet tot loutere financiële of geldelijke belangen of tot belangen die een persoonlijk (bv. politieke steun, raadgevingen, relaties, invloed, enz.) en rechtstreeks voordeel opleveren voor de ambtenaar, maar ook tot **associatieve of familiale belangen** (in brede zin aangezien men er ook de korpsgeest in ruimste zin toe kan rekenen) **of belangen van welke aard ook als die de ambtenaar in zijn opdracht of zijn verplichtingen oneigenlijk kunnen beïnvloeden.**

## Hoofdstuk 2: Algemene beleidslijnen inzake belangenconflicten

### 2.1 Welk soort gedragingen dient men aan te nemen om het risico op belangenconflicten te verminderen ?

#### 2.1.1 : Het algemeen belang dienen

De rijksambtenaar dient zijn beslissingen te nemen en zijn adviezen te formuleren overeenkomstig de wetten en de desbetreffende beleidsopties, en dit op neutrale en onpartijdige wijze en zonder enige overweging in termen van persoonlijk voordeel (belangeloosheid). **De integriteit van degene die de beslissing neemt mag dus niet worden beïnvloed door voorkeuren qua politieke partijen, godsdienst, beroep, etnische afkomst, familie of andere.**

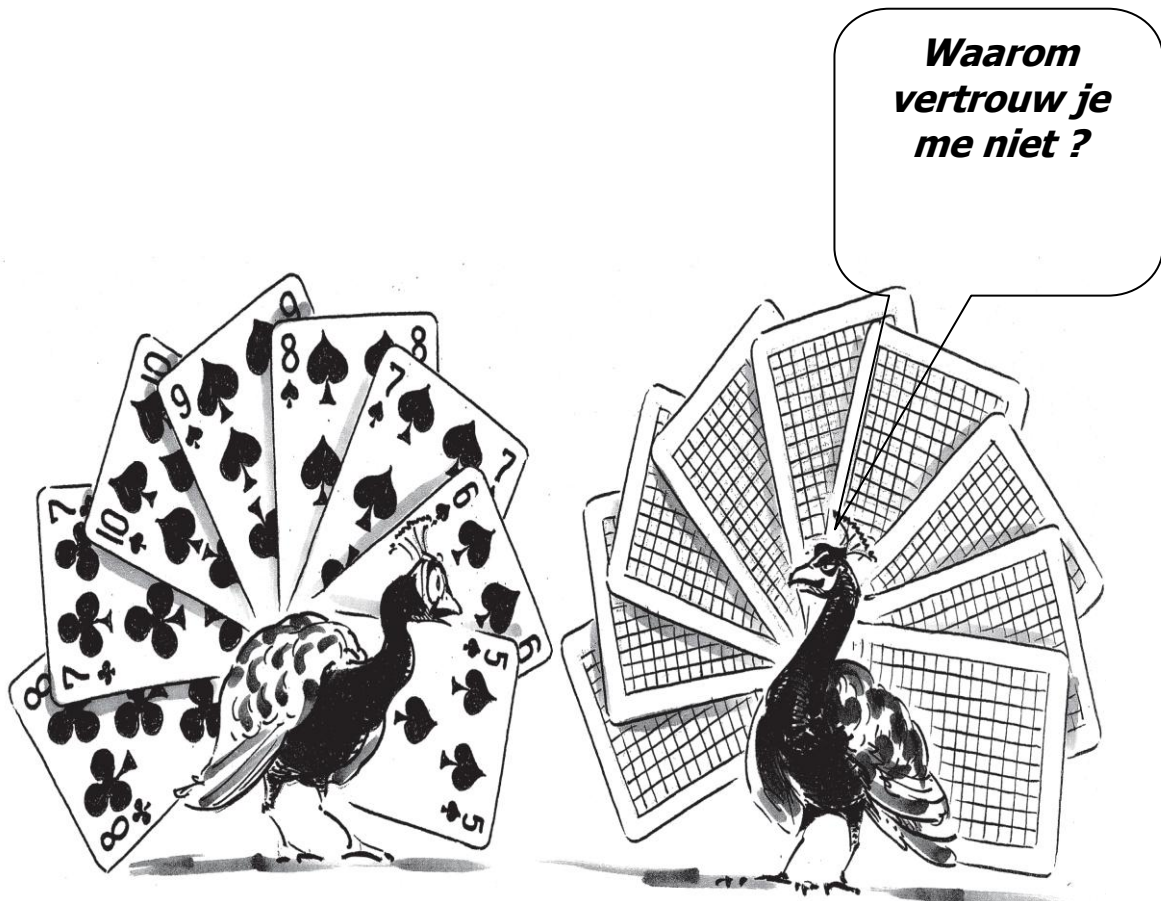
**Rijksambtenaren die te maken hebben met particuliere belangen, dienen af te zien van deelname aan een besluitvorming die door die belangen in het gedrang zou kunnen worden gebracht.**

**Rijksambtenaren dienen ervoor te zorgen dat ze niet in een situatie terechtkomen waarin hun particuliere belangen zouden kunnen worden bevoordeeld ingevolge kennis van interne informatie die ze krijgen in het kader van hun overheidsactiviteiten en die in het algemeen niet voor het publiek bestemd is. Zij dienen te vermijden hun positie en de rijksmiddelen te gebruiken (misbruiken) voor particuliere doeleinden.**

**Zij mogen geen enkele vorm van onrechtmatig voordeel zoeken noch aanvaarden** dat de totstandkoming (of de niet-totstandkoming) van een wettelijke verplichting of van hun opdrachten kan beïnvloeden.

**Zij mogen geen onrechtmatig voordeel halen uit de uitoefening van een overheidsambt dat ze voordien hebben bekleed**, met inbegrip van bevoorrechte informatie die ze in deze positie hebben kunnen verkrijgen. Dit principe geldt in het bijzonder in geval een ambtenaar een andere baan zoekt na in overheidsdienst te hebben gewerkt.

2.1.2. Transparantie nastreven en aanvaarden dat de situaties aandachtig worden onderzocht



Rijksambtenaren voeren hun functies zodanig uit dat deze zo aandachtig mogelijk kunnen worden onderzocht door het publiek.

**Deze plicht beoogt niet enkel de loutere naleving van de wet maar ook van de waarden van de overheidsdienst zoals onpartijdigheid, integriteit en belangeloosheid.**

**De particuliere belangen en de lidmaatschappen van de rijksambtenaren die de uitoefening van hun opdrachten kunnen beïnvloeden, dienen correct aan het licht te worden gebracht om ze te kunnen controleren, beheren en oplossen.**

**De overheidsinstanties en de rijksambtenaren dienen samenhang en transparantie te waarborgen in de manier waarop ze belangenconflicten beheren en oplossen.**

**Organisaties en ambtenaren dienen het grondige onderzoek van hun aanpak van belangenconflicten te bevorderen.**

#### 2.1.3. Verantwoordelijkheid en individueel voorbeeld bevorderen

Rijksambtenaren dienen **altijd zo te handelen dat hun integriteit tot voorbeeld dient** van andere ambtenaren en van het publiek.

**Ze dienen de verantwoordelijkheid op zich te nemen om hun particuliere belangen dusdanig te organiseren dat die zo ver mogelijk verwijderd zijn van de uitoefening van hun overheidstaken, om te beletten dat een belangenconflict zou rijzen. Ze moeten ook rekening houden met de belangen van hun naasten.**

**Ze dienen de verantwoordelijkheid te aanvaarden om daadwerkelijke gevallen van belangenconflict te identificeren en op te lossen louter in het algemeen belang.**

Overheidsorganisaties en rijksambtenaren dienen bij de praktische toepassing van het beheer van belangenconflicten **blijk te geven van hun engagement voor de waarden integriteit en beroepsernst.**

## **2.2. Een organisatiecultuur scheppen die niet-opgeloste belangenconflicten tegengaat**

Organisaties moeten een **open communicatie- en dialoogcultuur** creëren wat betreft **integriteit en de bevordering ervan**.

Het klimaat binnen de organisatie dient de ambtenaren **in staat te stellen hun belangenconflict zonder vrees te melden en er de weerslag op de organisatie van te meten**.

**Rijksambtenaren moeten worden aangemoedigd om situaties van belangenconflict te melden en te bespreken**, met eerbiediging van de procedures.

Naast deze rechten en plichten uit het statuut van de rijksambtenaren en het deontologisch kader bestaan er echter andere **noodzakelijke elementen zoals leiderschap en engagement** om een goede structuur in te voeren voor het beleid inzake belangenconflicten.

### 2.2.1. Blijk geven van leiderschap en engagement

- **Leiderschap**

**Alle rijksambtenaren en meer bepaald de overheidsmanagers dienen hun particuliere belangen zo te organiseren dat het vertrouwen van het publiek en de collega's behouden blijft voor wat betreft de integriteit van de ambtenaar en de ambtenarij.**

- **Inzet**

De overheidsdiensten dienen erop toe te zien dat hun beleid om belangenconflicten op te lossen daadwerkelijk wordt toegepast:

- ⇒ **Individuele gevallen oplossen**: de hiërarchische meerderen dienen bereid te zijn hun oordeel (morele vaardigheid) uit te oefenen in geval van melding van particuliere belangen die kunnen leiden tot belangenconflicten of tot de vrees voor zo'n conflict. Ze dienen zich af te vragen of een redelijk mens, die over de relevante elementen beschikt, zou oordelen dat de integriteit van de organisatie in het gedrang komt door het conflict niet op te lossen. Ze moeten een afweging maken van de belangen van de organisatie, het belang van het publiek, de rechtmatige belangen van de ambtenaren en in sommige gevallen rekening houden met het niveau en de positie van de ambtenaar. Hierbij kunnen de verschillende vragen uit hoofdstuk 4 hen helpen.
- ⇒ **Het beleid regelmatig beheren en evalueren**: het gevoerde beleid dient immers doeltreffend en relevant te blijven in de loop van de tijd, in het bijzonder rekening houdend, onder meer, met de veranderende inhoud van de werkomgeving.

2.2.2. Een partnerschap aangaan met de ambtenaren: sensibilisering, anticiperen en voorkomen

- **Zorgen voor een brede verspreiding en een goed begrip van het beleid**

- ⇒ Het **Belgisch Staatsblad** publiceerde het KB van 14 juni 2007 tot wijziging van het statuut van de rijksambtenaren en de omzendbrief 573 van 17 augustus 2007 inzake het deontologisch kader van de rijksambtenaren. Bovendien werd dit kader ook nog eens gepubliceerd in het magazine '**Fedra**', dat ook kan worden geraadpleegd via internet, en op de **website van de FOD Budget en Beheerscontrole**. Het kader zou ook moeten worden aangewend bij aanwerving van nieuwe ambtenaren of bij een functiewissel, of bij bevordering om de inhoud ervan duidelijk en beknopt toe te lichten.
- ⇒ Er dient **regelmatig aan herinnerd te worden** en uitgelegd hoe het kader wordt toegepast.
- ⇒ De ambtenaren moet een **leidraad** worden aangereikt: informatie en raadgevingen / het kader dient te worden begrepen en aanvaard / een voorbeeld uit het verleden aanhalen en wensen formuleren voor de toekomst, enz.
- ⇒ Er is **ondersteuning** nodig: in het bijzonder als men twijfelt over de interpretatie van het kader. Men dient duidelijk te laten weten waar men die ondersteuning kan vinden en de betrokken partijen informeren.

- **Bouw binnen de organisatie een aanvaarde “belangenconflictcultuur” uit**

- ⇒ Betrek de ambtenaren, de vakbonden. Zij hebben een visie die stoelt op de dagelijkse praktijk en kunnen bijdragen tot het verbeteren van de geldende maatregelen.
- ⇒ Help begrip op te brengen voor uw beleid door voortdurende opleiding.
- ⇒ Geef de managers ondersteuningsmiddelen om de identificatie en de oplossing van conflicten in hun dagelijks beheer te verbeteren.

### **2.3 Een structuur invoeren voor het gevolgde beleid**

**De overheidsorganisaties dienen op de werkvloer een beleid te voeren, evenals praktijken en beheersprocessen, om toestanden van belangenconflict te beheersen en te beheren.**

De rijksambtenaar is **individueel verantwoordelijk** voor het bestaan van een eventueel belangenconflict en voor de aangifte ervan. De **Staat echter moet een duidelijke gedragslijn vastleggen om deze conflicten te beheren en op te lossen**. De bepalingen van het statuut van de rijksambtenaren en het deontologisch kader vullen deze vereisten in.

**Overheidsorganisaties dienen een begeleiding en opleiding te bieden om het begrip van de fenomenen van belangenconflicten**, van de ontwikkeling van de regelgeving en de praktijken ter zake, alsook hun toepassing binnen een bepaalde werkomgeving te bevorderen.

#### **2.3.1. Situaties van belangenconflict identificeren <sup>2</sup>**

- ⇒ **Een duidelijke en realistische beschrijving maken van omstandigheden en relaties die kunnen leiden tot een belangenconflict** / gevallen van onverenigbaarheid / risico-activiteitenzones / risicosectoren (raakvlak overheid – privé sector, overheidsopdrachten, controle- en inspectiefuncties, enz.)
- ⇒ **Ervoor zorgen dat het beleid inzake belangenconflicten ingepast wordt in de strategie en de praktijken van de organisatie** (naleven van wetten en wetboeken, vademecum en raadgevingen, voorbeelden van oplossing van conflicten vooral in een veranderlijke omgeving, in grijze zones zoals privatiseringsprogramma's, samenwerking overheid – privé sector, relaties met niet-gouvernementele organisaties, politieke activiteiten, enz.)

<sup>2</sup> Dit en het volgend punt zullen uitgebreid worden besproken in de hoofdstukken 3 en 4.

2.3.2. Procedures opmaken om belangenconflicten te identificeren, te beheren en op te lossen

**De risicozones identificeren voor mogelijke belangenconflicten (zie hfdstk 4)**

- **Preventieve maatregelen identificeren**

- ⇒ Bij **vergaderingen**: de agenda vooraf verspreiden en de incidenten i.v.m. belangenconflicten registreren die zich voordoen tijdens de vergaderingen en de middelen noteren die worden ingezet om ze op te lossen.
- ⇒ **Screening**: vooraleer een besluit te nemen, alle elementen nagaan die een belangenconflict kunnen scheppen en reeds kunnen worden opgelost (bijvoorbeeld vorige meldingen van belangenconflicten).
- ⇒ **Evalueer regelmatig het beleid van de organisatie** om rekening te houden met de voortdurende ontwikkeling van de context, vooral op het vlak van technologie (informatica, financiële stromen, online, gevoelige gegevens, enz.).

- **Ervoor zorgen dat de rijksambtenaren hun rechten en plichten kennen**; dat ze m.a.w. weten wat van hen verwacht wordt in geval ze situaties onderkennen of melden i.v.m. belangenconflicten (zie de bepalingen in het statuut en het deontologisch kader)

- ⇒ **identificatie en aangifte van de relevante privé-inkomsten en belangen bij de indiensttreding**. Deze aangifte heeft een formeel karakter (er worden gegevens geregistreerd die deze belangen identificeren) en dient regelmatig te worden bijgewerkt, en dit schriftelijk, gedateerd en ondertekend.

**Leidinggevende ambtenaren (Directeurs-generaal, enz.) dienen bepaalde wettelijke verplichtingen na te komen inzake eenmalige vermogensaangifte bij het in dienst treden, met daarnaast een jaarlijkse aangifte van openbare en privé mandaten, al dan niet bezoldigd.**

**Voor de andere ambtenaren is enkel een verzoek tot toelating van cumulatie van activiteiten bepaald (zie commentaar verder); inzake hun vermogen geldt geen enkele verplichting.**

- **Ambtenaren kunnen in geval van twijfel de hulp van hun hiërarchie inroepen;** die kan zich wenden tot het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie om een niet-bindend advies te krijgen (punt 40 van het deontologische kader).
- **Ambtenaren dienen snel aan te geven wanneer de omstandigheden ten opzichte van hun eerste aangifte zijn veranderd.** Zowel de oorspronkelijke aangifte als de mogelijke wijzigingen moeten niet extern doch enkel binnen de organisatie (zie de hiërarchische overste) bekend worden gemaakt.
- **Volledige aangifte**, d.w.z. met voldoende (alle) details om het belangenconflict op te lossen. De ambtenaar is als **enige verantwoordelijk** voor de volledigheid van zijn aangifte (verantwoordelijkheidsprincipe).
- **Een daadwerkelijk aangifteproces:** de inhoud van de aangifte dient volledig te zijn, gecontroleerd en bijgewerkt te worden. De ambtenaar is verantwoordelijk wat de volledigheid en de bijwerking van zijn aangifte betreft. Het kan nuttig zijn dit punt in de arbeidsovereenkomst op te nemen, wat betreft de contractuelen; artikel 9 van het Statuut bepaalt dit voor de vastbenoemde ambtenaren.

#### 2.4 Hoe een toestand van belangenconflict oplossen ?



**De aangifte van particuliere belangen die een belangenconflict doen rijzen, dient te worden gevolgd door maatregelen om een einde te maken aan dit belangenconflict**



**Enkele mogelijke opties om een antwoord te bieden voor dit conflict:**

- de hiërarchische meerdere kan de ambtenaar vragen minder energie te steken in het particulier belang dat het belangenconflict heeft doen rijzen, of het op te geven;
- als de beslissing gevoelig ligt, kan de ambtenaar zich ambtshalve onbevoegd verklaren of daartoe worden verzocht door zijn hiërarchische meerdere;
- de hiërarchische meerdere kan de toegang tot sommige gevoelige gegevens voor de ambtenaar beperken;
- de hiërarchische meerdere kan de ambtenaar intern of extern laten muteren naar een opdracht die geen conflict meer oplevert;
- de hiërarchische meerdere kan de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken ambtenaar herzien om het belangenconflict te doen ophouden;
- de hiërarchische meerdere kan de ambtenaar verzoeken ontslag te nemen uit de functies die hij als particulier persoon uitoefent;
- in laatste instantie: ontslag van de ambtenaar (op diens verzoek of ambtshalve) uit zijn baan bij de overheid.

**PS. De hiërarchie kan een niet-bindend advies vragen aan het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie.**

- **Wraking en inperking**

Als blijkt dat het belangenconflict niet permanent is, kan de betrokken ambtenaar zijn huidige functies behouden, op voorwaarde dat hij niet deelneemt aan de besluitvorming waarop het conflict slaat en op geen enkel essentieel niveau van de besluitvorming betrokken wordt (zich door een derde laten vervangen, niet deelnemen aan debatten, zich onthouden bij de stemming, de documenten i.v.m. het gevoelige gedeelte van de besluitvorming niet ontvangen, enz.).

Idealiter zou de wraking moeten worden goedgekeurd door de hiërarchie om te beletten dat de ambtenaar vrijwillig zijn verantwoordelijkheden ontvlucht.

Men dient er over te waken dat alle bij de beslissing betrokken partijen op de hoogte zijn van de maatregelen die werden genomen om de integriteit van de besluitvorming te vrijwaren.

- **Herschikken van functies of mutatie** (intern / naar de buitendiensten of extern) zijn aangewezen als het belangenconflict permanent is.

- **Verzaking en ontslag**

Als het conflict niet anders kan worden opgelost (zie andere maatregelen), dient men de ambtenaar te verzoeken aan zijn particuliere belangen te verzaken, indien hij zijn baan bij de overheid wil behouden. Als er geen enkele andere oplossing te vinden is om dit conflict op te lossen en de ambtenaar niet wil verzaken aan zijn particuliere belangen, dan moet hij zijn toevlucht nemen tot de allerlaatste oplossing, namelijk ontslag nemen.

*“Immers, niemand is gedwongen rijksambtenaar te blijven.”*

- **Procedure voor registratie van belangenconflicten**

Alle aangiften van belangenconflicten (of de vrees in een dergelijke situatie te belanden), de verschillende adviezen en de schikkingen die men treft om ze op te lossen, dienen **formeel te worden vastgelegd in een officieel document dat bij het personeelsdossier van de ambtenaar dient te worden gevoegd**. Op die manier kan de organisatie desnoods bewijzen dat aangifte is gedaan van een conflict, dat het geïdentificeerd is en wordt aangepakt zoals het hoort (rechtsvorderingen / administratief of strafrechtelijk onderzoek, herziening van de functiebeschrijving, enz.)

De argumenten van de verschillende partijen dienen duidelijk te worden vermeld. Het advies van de hiërarchische meerdere en eventueel dat van het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie dienen eveneens in het dossier van de ambtenaar te worden gevoegd. Alle stukken zijn gedateerd en krijgen een opvolgnummer.

Suggestie: het kan nuttig zijn al deze elementen samen te brengen in een of meer (naargelang van de structuur van de organisatie) registers van belangenconflicten.

PS: De aandacht van de hoge ambtenaren onderworpen aan voornoemde wet van 2 mei 1995 dient te worden gevestigd op het feit dat de jaarlijkse verplichte aangifte van al hun al dan niet bezoldigde mandaten los staat van de plicht elk belangenconflict te melden in de zin van artikel 12 van het statuut van de rijksambtenaren.

## **2.5. Het beleid inzake belangenconflicten doen naleven**

- **Stel een procedure op voor gevallen van schending van het deontologisch kader<sup>3</sup>; voorzie daarbij ook in tuchtsancties en andere maatregelen (opleiding).**

<sup>3</sup> Het deontologisch kader is niet normatief en, in geval van een eventuele sanctie, kan men steeds verwijzen naar het Statuut van de rijksambtenaren of een andere wettelijke norm.

- **Persoonlijke gevolgen voor de ambtenaren:** de niet-naleving van de bepalingen i.v.m. het beleid betreffende belangenconflicten dient minstens te worden behandeld op het niveau van het tuchtstelsel. Ernstige overtredingen kunnen immers strafrechtelijk worden vervolgd op grond van machtsmisbruik, corruptie, enz. Sancties dienen daadwerkelijk te worden uitgevoerd.
- **Bepalingen op vlak van management:** het management dient bijkomende schikkingen te treffen om leemten en overtredingen te verhelpen maar ook om ambtenaren te ontmoedigen die enig direct of indirect profijt zouden willen halen uit deze leemten of overtredingen.
- **Bouw mechanismen in om schendingen van het beleid inzake belangenconflicten op te sporen.**
  - ⇒ **Het management dient niet nageleefde regels en procedures te identificeren**, zich baserend op zijn interne controlesysteem en op rapporten van controle- of adviesorganen (auditcomité, Inspectie van Financiën, Rekenhof). Een passende rapportering van deze onafhankelijke diensten of organen en de geregelde bekendmaking van hun rapporten over de implementatie van de getroffen schikkingen en van de gevoerde onderzoeken omtrent integriteit kunnen er mede voor zorgen dat de getroffen schikkingen beter worden nageleefd en dat eventuele misbruiken worden ontmoedigd.
  - ⇒ **Klachtenbeheer.** Artikel 7, § 3 van het statuut van het rijkspersoneel bepaalt het volgende: “Onverminderd artikel 29 van het Wetboek van strafvordering stelt de rijksambtenaar zijn hiërarchische meerdere of, indien nodig, een hogere hiërarchische meerdere op de hoogte van elke onwettigheid of onregelmatigheid waarvan hij kennis heeft.”
- **Coördineer preventie en toepassing van de maatregelen in een samenhangende structuur**
  - ⇒ **Beleidsverantwoordelijkheid:** in het vooraf vastgestelde kader van de vereisten van het statuut van de rijksambtenaren en van het deontologisch kader komen de uitbouw van en het toezicht op het beleid inzake belangenconflicten in eerste instantie toe aan het management. Het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie van zijn kant kan het beleid evalueren en de verschillende FOD's een leidraad en adviezen aanreiken en daarbij de beste praktijken ter zake veralgemenen.

## 2.6. Een nieuw partnerschap aangaan met de commerciële sector en de non-profitsector

De mechanismen voor het oplossen van belangenconflicten dienen bijgewerkt te worden, waarbij overheid en privé sector, zowel de commerciële als de non profit, nauwer zouden moeten samenwerken. Dit is cruciaal in het geval afgevaardigden uit de privé sector naar de overheid worden gestuurd om van haar ervaring en kennis te leren (of omgekeerd) en in het geval van publiekprivaat partnerschap (PPP).

- **Ga een partnerschap aan met de zakenwereld en de non-profitsector.**
  - ⇒ **Betrek er de stakeholders bij:** het is aan te raden de vertegenwoordigers van de commerciële sector en de non-profitsector te betrekken bij de invoering van een beleid inzake belangenconflicten om hun standpunt te kennen over zowel de invoering als de toepassing (bv. relatiegeschenken vanwege privé firma's)
  - ⇒ **Raadpleging:** Men dient er zich van te vergewissen dat de gekozen normen de huidige verwachtingen van het publiek vertalen en daarbij de commerciële sector en de non-profitsector de mogelijkheid te bieden voorstellen te doen inzake nieuwe integriteitsmaatregelen. De raadpleging zou moeten worden gebruikt om oplossingen te vinden die aanvaardbaar zijn voor alle spelers, over die oplossingen te onderhandelen en ten slotte de samenwerking aan te moedigen bij de invoering van dergelijke maatregelen.
- **Vestig de aandacht op het beleid inzake belangenconflicten bij contacten met de privé sector**
  - ⇒ **Informeren:** men dient de privé partners te informeren over de eventuele gevolgen in geval van niet-naleving van het gevoerde beleid, wat kan gaan tot de stopzetting of de niet-verlenging van een actie (contract, sponsoring, PPP, enz.), over de strafrechtelijke gevolgen in geval van corruptie.
  - ⇒ **Focussen op hoogrisicozones:** potentiële belangenconflicten dienen te worden geïdentificeerd en er dienen preventieve maatregelen te worden genomen om beide partijen tegen eventuele belangenconflicten te beschermen.

Voorbeeld: De overheidssector dient zich ervan te vergewissen dat de privé sector aanvaardt dat aangifte wordt gedaan van relevante particuliere belangen, met name in de lobbysector, en dat schendingen van het beleid of pogingen daartoe openbaar worden gemaakt en krachtdadig en opbouwend worden aangepakt.

Daarnaast dient men er zich van te vergewissen dat de privé sector zich ervan bewust is dat "bevoorrechte" interne informatie van de overheidssector niet mag worden bekendgemaakt en dat de beslissingsprocessen en -procedures op alle niveaus kunnen worden doorgelicht en verantwoord.

## Hoofdstuk 3: Methodologie voor het identificeren van belangenconflicten

### 3.1. Typologie van de belangenconflicten

In het strafrecht bestaan talrijke overtredingen die voor de ambtenaar uitingen zijn van belangenconflict. Het gaat om **strafrechtelijke belangenconflicten**.

**Bijvoorbeeld:** valsheid in geschrifte, valse getuigenis, vernietiging van ambtelijke documenten, vervalsing van maten en gewichten, enz.

Al deze gevallen beogen inderdaad particuliere belangen te begunstigen die de persoon in kwestie of een derde ten goede komen, en dit ten koste van het algemeen belang.

Deze gevallen werden in strafrechtelijke bepalingen gegoten omdat er een onderliggend criminele intentie is en omdat ze bijzonder flagrant zijn en makkelijk te identificeren.

Er bestaan echter **andere categorieën van belangenconflicten** die veel schadelijker en veel moeilijker te vatten en te identificeren zijn. Ze blijven immers vaak verborgen en vermomd onder:

1. de gegrondheid van het particulier belang
2. het respect voor de persoonlijke levenssfeer
3. of het ontbreken van wettelijke bepalingen.

Het gaat om **niet-strafrechtelijke belangenconflicten**, die hierna worden behandeld.

In deze gevallen gaat het erom **de werkelijke, schijnbare of mogelijke invloed** te vinden die **deze particuliere belangen kunnen hebben op de verplichtingen van de rijksambtenaar**.

Het is bijvoorbeeld volkomen gewettigd lid te zijn van een dierenrechtenbeweging. Er kan belangenconflict zijn als u een voorstel van koninklijk besluit moet schrijven over het dierenwelzijn.

Het betreft hier dus een **risico dat moet worden geïdentificeerd** en beheerd zowel op het niveau van de ambtenaar belast met het dossier als van diens hiërarchie en de organisatie.

### **3.2. Welke vragen dienen de ambtenaar en het management zich te stellen om een belangenconflict te identificeren ?**

Elke rijksambtenaar zou in staat moeten zijn in zijn situatie de volgende test te begrijpen en te gebruiken. Een dergelijke algemene test kan nuttig zijn in een opleiding tot ethische bewustmaking.

#### **Echt belangenconflict**

- 1. Vraag:** *wat zijn de functies en opdrachten van ambtenaar X? (functiebeschrijving, plichten verbonden aan het ambt, arbeidsovereenkomst en statuut, functies van de instelling, enz.)*
- 2. Antwoord:** *ambtenaar X is verantwoordelijk voor functies en opdrachten 1, 2, 3 binnen de FOD X.*  
Hierbij willen wij het belang onderstrepen van de kwaliteit van de functiebeschrijving van de ambtenaren en de actuele waarde ervan (voortdurend bijgewerkt). Idealiter zou de functiebeschrijving moeten worden aangevuld met een taakbeschrijving; deze is makkelijker bij te werken dan de functiebeschrijving; deze laatste kan immers in geval van wijziging een aanpassing betekenen van de wedde, wat het proces vertraagt.
- 3. Vraag:** *heeft ambtenaar X relevante particuliere belangen?*
- 4. Antwoord:** *ja, op basis van relevante duidelijke en gekende feiten.*
- 5. Besluit:** **ambtenaar X heeft een werkelijk of daadwerkelijk belangenconflict.**

Onder relevante feiten verstaat men:

- ⇒ Een particulier belang **van dusdanige aard** (kwalitatief) dat het ambtenaar X oneigenlijk zou kunnen beïnvloeden in de uitoefening van zijn officiële functies (bv. gezin, relaties, verantwoordelijkheden, geloofsovertuigingen, particuliere, professionele en politieke lidmaatschappen, eigen activa, beleggingen, enz. )
- ⇒ Een particulier belang **met geldwaarde** (kwantitatief) dat ambtenaar X oneigenlijk zou kunnen beïnvloeden in de uitoefening van zijn officiële functies (bv. zakelijke belangen of het vooruitzicht op financieel voordeel of het beletten van een verlies, het weggeven van een schuld, enz.).  
Bijvoorbeeld: u geeft de opdracht een toelage uit te betalen aan een sportclub waarvan uw echtgenote bestuurder is. U bent in een situatie van belangenconflict.  
Of nog: u geeft een vriend uit de golfclub inlichtingen die te vinden zijn op de website van uw organisatie. In dit geval is er geen belangenconflict.

### Schijnbaar belangenconflict

1. **Vraag:** *wat zijn de functies en opdrachten van ambtenaar X?*
2. **Antwoord:** *ambtenaar X is verantwoordelijk voor de functies X in de FOD Z.*
3. **Vraag:** *heeft ambtenaar X particuliere belangen van relevante aard?*
4. **Antwoord:** *het lijkt erop, het schijnt (de relevante feiten zijn niet zeker, niet met zekerheid vastgesteld) dat ambtenaar X relevante particuliere belangen heeft.*
5. **Besluit:** ambtenaar X heeft **een schijnbaar belangenconflict**.

- ⇒ een toestand van schijnbaar belangenconflict kan net zo schadelijk zijn als een echt belangenconflict en dient op dezelfde wijze behandeld te worden.
- ⇒ de relevante feiten dienen exact en precies te worden vastgesteld om vast te stellen of er al dan niet belangenconflict is. Zolang deze kwestie niet is opgelost door een aanvullend onderzoek, kan men zeggen dat ambtenaar X voortdurend in een situatie van belangenconflict verkeert.

- Voorbeeld 1: een precieze juridische link leggen (eigendom van een vennootschap, van activa van elke aard).
- Voorbeeld 2: het lijkt alsof dhr. X, die betrokken is bij de keuze voor een gebouw om de nieuwe diensten van zijn FOD in onder te brengen, een "nauwe" relatie heeft met een van de firma's die hebben ingetekend op de overheidsopdracht terzake. Wat is die "nauwe" relatie? Een aanvullend onderzoek blijkt nodig.
- Voorbeeld 3: de firma waar uw vrouw werkt legt een project voor aan uw organisatie. Het is uw hiërarchische meerdere die de projecten evalueert en de eindbeslissing neemt.

### Potentieel belangenconflict

1. **Vraag:** *welke functies en opdrachten heeft ambtenaar X?*
2. **Antwoord:** *ambtenaar X is verantwoordelijk voor de functies en opdrachten 1, 2 en 3 binnen de FOD Z.*
3. **Vraag:** *heeft ambtenaar X relevante particuliere belangen?*
4. **Antwoord:** *nee, niet nu, maar in de toekomst is dit mogelijk.*
5. **Besluit:** ambtenaar X heeft een **potentieel belangenconflict**.

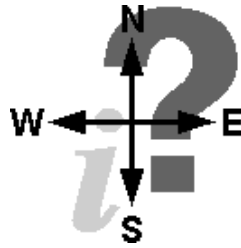
De ambtenaar heeft particuliere belangen. **Momenteel** zijn die niet relevant daar hij ambtshalve geen functies uitoefent die op dat ogenblik verband zouden houden met zijn particuliere belangen.

**Indien** het echter wenselijk of mogelijk is dat zijn functies en opdrachten in de toekomst zullen wijzigen, dan **zouden** zijn particuliere belangen zijn officiële kunnen beïnvloeden. Dan worden die particuliere belangen relevant. Dit betekent dat deze ambtenaar in een situatie van mogelijk belangenconflict verkeert.

Bijvoorbeeld: Mr. X voldoet aan alle voorwaarden om binnenkort als verantwoordelijke aangewezen te worden op de dienst waar zijn neef werkzaam is.



### 3.3 Methodologie



Om u te helpen bij uw besluitvorming over het bestaan van een eventueel belangenconflict, krijgt u voor de verschillende soorten belangenconflicten en desgevallend los van een eventuele juridische analyse, een reeks vragen aangereikt met aandachtspunten en onderzoekspistes om een eventueel belangenconflict te identificeren. Deze vragen kunnen een nuttig licht werpen voor elke ambtenaar die zich vragen stelt over een eventueel belangenconflict uit zijn hoofde, net als voor zijn hiërarchische meerdere die een standpunt moet innemen bij dergelijke conflicten uit hoofde van zijn medewerkers.

Bijvoorbeeld: zijn akkoord geven in verband met een aanvraag tot cumulatie. Deze vragen, die moeten worden gesteld met strikte eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de ambtenaren, zijn bedoeld om relevante feiten in de zin van hoofdstuk 4 te identificeren.

**Deze methode van bevraging** heeft de voorkeur gekregen boven andere, zoals onder meer de boomstructuur. Bevraging kan breder worden gebruikt en sluit minder uit bij het zoeken naar relevante feiten in alle situaties van belangenconflict.

Bovendien heeft deze methode ook meer dan andere de verdienste de beslissingnemer rechtstreeks te betrekken bij de benadering en het beheer van belangenconflicten.

Om werkbaar te zijn moet een boomstructuur voldoende uitsluiten. Er zijn evenwel talrijke indicatoren voor mogelijke belangenconflicten die toepasselijk zijn op verschillende situaties van belangenconflicten van verschillende aard.

**Bijvoorbeeld:** het herhaald voorkomen van "identieke feiten" of de concentratie van particuliere belangen van een zelfde aard zijn "relevante feiten" die onverschillig kunnen worden gebruikt om een mogelijk belangenconflict te analyseren in het kader van een cumulatie van bezoldigde of niet-bezoldigde activiteiten, of bij de toekenning van een geschenk of de toewijzing van een overheidsopdracht, enz. .

### 3.4. Auto – evaluatietest voor een algemeen belangenconflict

1. Beschrijf uw situatie en uw probleem aangaande belangenconflicten
2. Breng het in verband met uw functiebeschrijving
3. Stel de volgende vragen volgens de drie fasen die hier zijn opgemaakt:

#### Stap 1

<b>Wat de situatie betreft</b>	<b>JA</b>	<b>NEEN</b>
1. Zou ik (of een naaste persoon) voordeel of nadeel ondervinden ingevolge de voorgestelde beslissing of actie?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Is er enig voordeel of nadeel in de toekomst dat doet twifelen aan mijn objectiviteit?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Heb ik thans (in een recent verleden of in de nabije toekomst) persoonlijke, professionele, financiële of associatieve relaties met een van de betrokken partijen?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kan de voorgestelde beslissing of actie mijn reputatie, die van een familielid, van een vriend of een kennis die ik reeds lang ken, ten goede komen of schaden?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Bestaat er voor deze personen een mogelijkheid van winst of verlies?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Heb ik opvattingen of persoonlijke of professionele vooroordelen die sommige personen redelijkerwijs kunnen doen menen dat ik niet de aangewezen persoon ben om de beslissing te nemen of de actie te voeren?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Heb ik als privé persoon op een of andere manier, direct of indirect, bijgedragen tot de zaak die mijn organisatie behandelt?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Heb ik in deze zaak beloften gedaan of afspraken gemaakt?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Heb ik voordelen of gastvrijheid gekregen van een persoon voor wie mijn voorstel tot beslissing of actie winst of verlies kan betekenen?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Ben ik lid van een vereniging, club of beroepsorganisatie of heb ik een bijzondere band en lidmaatschap met organisaties of mensen die voordeel kunnen halen of verlies kunnen lijden door de beslissing of de actie die ik voorstel?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Bijlage 6

11. Kan deze situatie van invloed zijn op mijn toekomstige tewerkstellingskansen buiten mijn huidige baan?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
12. Kunnen er andere voordelen of factoren zijn die kunnen doen twifelen aan mijn objectiviteit?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
13. Zou u gelukkig zijn als uw collega's en uw naasten weet zouden hebben van uw situatie?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
14. Hoe zou u reageren als uw situatie breeduit zou worden gebracht in de plaatselijke krant?		
15. Heb ik nog twijfels over mijn voorstel tot actie of beslissing?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Stap 2

<b>Heb ik hulp nodig?</b>	<b>JA</b>	<b>NEEN</b>
1. Heb ik er vertrouwen in dat ik in staat ben onpartijdig te handelen in het algemeen belang?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Voel ik de behoefte advies te vragen of deze kwestie met een objectieve partij te bespreken?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Is deze persoon beter onderlegd in deze zaken dan ik?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Bezit ik alle relevante elementen om mijn beslissing te kunnen nemen?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Ken ik alle bepalingen van het statuut en van mijn deontologisch kader (gemeenschappelijk of aanvullend) inzake belangenconflicten?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Wens ik over deze kwestie te spreken met mijn hiërarchische meerdere?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Ben ik op de hoogte van de mogelijke sancties als ik mijn beslissing neem in het kader van een niet-opgelost belangenconflict?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Stap 3

<b>Kan ik mijn beslissing nemen?</b>	<b>JA</b>	<b>NEEN</b>
1. Heb ik de noodzaak nagegaan om gepaste wettelijke adviezen en andere onpartijdige adviezen te vragen?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Ben ik gerust met mijn beslissing om al dan niet de nodige adviezen te vragen en met de adviezen die ik gekregen heb?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

3. Als ik de adviezen die ik heb gekregen, niet wens te volgen, ben ik dan in staat mijn standpunt te verantwoorden tegenover degenen die mij deze adviezen hebben gegeven?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kan ik bepalen wat de beste keuze is om onpartijdigheid, rechtvaardigheid te verzekeren en het algemeen belang te beschermen?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Waarborgt de keuze die ik gemaakt heb de openheid en de transparantie die vereist zijn in mijn voorstel van beslissing of actie?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Heb ik de feiten en omstandigheden die aan de basis lagen van mijn beslissing, geïdentificeerd en uitgelegd?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Maakt mijn beslissing het mij mogelijk op rechtvaardige, onpartijdige en objectieve wijze te handelen (en als op die wijze handelend te worden gezien)?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

## Hoofdstuk 4: Identificatie van de risicozones voor belangenconflicten

### 4.1. Inleiding

Er zijn risico's eigen aan elke organisatie. Deze zullen we hier niet aansnijden. Het komt elke manager toe deze via een risicoanalyse in het kader van de interne controle binnen zijn organisatie te identificeren. Daarnaast zijn er **zones die alle overheidsorganisaties gemeen hebben**. Op vlak van belangenconflicten vormen ze voor het management risicozones. Onder meer de OESO, de Raad van Europa hebben deze geïdentificeerd:

- 4.2.Cumulatie
- 4.3.Bezit van vertrouwelijke of gevoelige informatie
- 4.4.Ambtshalve beslissingen
- 4.5.Overheidsopdrachten
- 4.6.Toelagen
- 4.7.Geschenken en andere voordelen
- 4.8.Gezin en gemeenschap
- 4.9.Activiteiten na het verlaten van het openbaar ambt
- 4.10. Lobbyen, draaideur, de overheidsdienst verlaten voor de particuliere sector, sponsoring en partnerschap publiek – private sector (PPP)

Vooraleer elk van deze gevallen te bespreken willen we eerst een **basisregel** in herinnering brengen die geldt voor alle belangenconflicten.

Deze regel vloeit voort uit **artikel 9 van het statuut**.

Het gaat om het **verantwoordelijkheidsprincipe**: het komt steeds de ambtenaar toe in eerste instantie na te gaan of hij al dan niet in een situatie van belangenconflict verkeert.

## **4.2. Cumulatie (al dan niet bezoldigd)**

### **4.2.1. Geldende wetteksten**

### **4.2.2. De wettelijke vereisten van artikel 12 van het statuut**

### **4.2.3. Wettelijke onverenigbaarheden**

### **4.2.4. Het aanvullend deontologisch kader**

### **4.2.5. Andere beschouwingen**

### **4.2.6. Besluiten**

## 4.2.1. Geldende wetteksten



Over cumulatie van activiteiten bestaan vier wettelijke bepalingen.

#### 4.2.1.1. Basiswettekst

In het Belgisch Staatsblad van 22 juni 2007 verscheen het koninklijk besluit van 14 juni 2007 houdende wijziging van verscheidene reglementaire bepalingen. Artikel 1 van dit KB wijzigt de regels inzake cumulatie van activiteiten zoals deze bepaald werden in artikel 12 van het KB van 2 oktober 1937:

#### **Art. 12.**

**§ 1. De rijksambtenaar mag geen, op welke wijze ook bezoldigde, activiteit uitoefenen buiten zijn ambt, dan nadat hij een machtiging tot cumulatie bekomen heeft.**

**De machtiging tot cumulatie wordt verleend voor een periode van ten hoogste vier jaar. Haar verlenging is onderworpen aan een nieuwe machtiging. De machtiging tot cumulatie mag geen terugwerkende kracht hebben.**

**Een machtiging tot cumulatie kan enkel verleend worden als de activiteit wordt uitgeoefend buiten uren waarop hij zijn dienst vervult. Zij dient in elk geval volledig bijkomstig te blijven ten overstaan van het uitgeoefend ambt.**

**Een activiteit kan slechts worden uitgeoefend mits inachtnaam van de wetten en reglementen die de uitoefening van die activiteit regelen. In voorkomend geval, wordt het bewijs daarvan geleverd aan de instantie die de machtiging voor de cumulatie heeft verleend.**

**§ 2. De vraag tot cumulatie wordt door de ambtenaar ingediend bij zijn hiërarchische meerdere. Zij dient verplicht te omvatten:**

**1° de zo nauwkeurige mogelijke aanwijzing van de beoogde activiteit;**

**2° de duur van de beoogde activiteit;**

**3° de gemotiveerde bevestiging dat de activiteit geen aanleiding kan geven, zelfs in de toekomst, tot een toestand van belangenconflict.**

**§ 3. Wanneer hij het nodig acht, vraagt de hiërarchische meerdere aan de ambtenaar bijkomende informatie of verantwoordingsstukken.**

**De hiërarchische meerdere zendt de vraag, langs hiërarchische weg, met zijn beoordeling, aan de voorzitter van het directiecomité of aan zijn afgevaardigde.**

**De voorzitter van het directiecomité of zijn afgevaardigde, vraagt wanneer hij het nodig acht, aan de ambtenaar bijkomende informatie of verantwoordingsstukken.**

**§ 4. De beslissing de machtiging tot cumulatie te verlenen of te weigeren wordt genomen door de voorzitter van het directiecomité. Hij kan die bevoegdheid delegeren behalve voor de titularissen van management- en staffuncties.**

**De beslissing de machtiging tot cumulatie te verlenen of te weigeren wordt genomen door de Minister indien de aanvraag uitgaat van de voorzitter van het directiecomité.**

**Bij gebreke aan een beslissing binnen de twee maanden na de aanvraag, wordt de machtiging voor cumulatie ambtshalve verleend. De termijn wordt op drie maanden gebracht als gebruik wordt gemaakt van §3, eerste en derde lid.**

**§ 5. De uitoefening van de mandaten bedoeld in de wet van 18 september 1986 tot instelling van het politiek verlof voor het personeel van de overheidsdiensten, valt niet onder de toepassing van dit artikel.**

**De uitoefening van bezoldigde activiteiten inherent aan het ambt wordt niet bedoeld in dit artikel. Evenwel is steeds het voorafgaand schriftelijk akkoord van de hiërarchische meerdere vereist. Bij gebreke aan een beslissing binnen de twee maanden na de aanvraag, wordt het akkoord ambtshalve verleend.**

**De uitoefening van een activiteit die voortvloeit uit een aanwijzing door de bevoegde overheid wordt niet bedoeld in dit artikel. Evenwel is het vereist de hiërarchische meerdere op de hoogte te brengen.**

## **Commentaar**

### **Wat verstaat men onder activiteiten inherent aan het ambt?**

Het gaat om activiteiten die de ambtenaar dient uit te oefenen ingevolge een wet- of regelgevende bepaling of als gevolg van een ambtshalve aanstelling (d.w.z. zonder kandidatuurstelling) door de instantie onder wiens gezag hij ressorteert of op het verzoek van de instantie die gemachtigd is deze opdracht toe te wijzen.

Activiteiten inherent aan het ambt kunnen ook voortvloeien uit de functieomschrijving van de ambtenaar.

Mandaten uitgevoerd in het kader van politieke verlopen en activiteiten inherent aan het ambt worden niet beoogd door bovenvermeld artikel 12. Ze kunnen echter ook aan de oorsprong liggen van een belangenconflict. In dat geval geldt artikel 9 van het statuut dat de belangenconflicten regelt.

#### 4.2.1.2. Meldingsplicht



Anderzijds vervulde artikel 8 van voornoemd KB van 14 juni 2007 ook de regels van artikel 115 van het KB van 19 november 1998 betreffende de verloven en afwezigheden toegestaan aan de personeelsleden van de rijksbesturen. Een ambtenaar die een bezoldigde activiteit uitoefent, die verenigbaar is met zijn ambt, gedurende een afwezigheid om persoonlijke redenen, is verplicht zijn dienst op de hoogte te brengen van de aard van die activiteit.

#### Commentaar

In tegenstelling tot een cumulatieaanvraag gaat het niet om een verzoek tot toelating maar om een informatie. In dit geval zal men moeten verwijzen naar de commentaar over een eventueel belangenconflict en naar de waardigheid van het ambt (zie verder)

#### 4.2.1.3. De waardigheid van het ambt

Daarnaast bepaalt artikel 8, § 2 van het statuut het volgende:

"Zelfs buiten de uitoefening van zijn ambt vermijdt de rijksambtenaar elk gedrag dat in strijd is met de waardigheid van zijn ambt. Hij vermijdt evenzeer elke toestand waarbij hij, zelfs door een tussenpersoon, in verband zou kunnen gebracht worden met bezigheden die in strijd zijn met de waardigheid van zijn ambt."



## Commentaar

Wat verstaat men onder de waardigheid van het ambt?

### Het gaat onder meer om activiteiten:

- die tegen de goede zeden indruisen;
- die de onpartijdigheid van de ambtenaar in de uitoefening van zijn functies in het gedrag kunnen brengen;
- die te veel beslag leggen;
- die het belang of het imago van de organisatie (intern of extern) kunnen beschadigen;
- het hiërarchisch niveau en de aard van het ambt van de ambtenaar spelen ook een rol bij de beoordeling van het begrip waardigheid;
- die antidemocratisch zijn, enz.

Bij dit criterium wordt ook verwezen naar "tussenpersonen"; voormeld artikel 12 verwijst daar niet naar.

Bijvoorbeeld: echtgenote, relaties,...

#### **4.2.1.4. De waarden**

Tenslotte vormen de waarden "**loyauteit, neutraliteit en gelijkheid van behandeling**" zoals bedoeld in de artikelen 7 en 8 van het statuut van de rijksambtenaren, ook een wettelijke grondslag waarnaar men dient te verwijzen om voormeld artikel 12 te laten gelden.

Immers, het belangenconflict vormt een schending van deze drie waarden.

#### 4.2.2. Wettelijke vereisten van artikel 12 van het statuut van de rijksambtenaren

Wat vereist artikel 12 van het KB van 1937 houdende het statuut van het rijkspersoneel voor wat de problematiek van het belangenconflict betreft?

Zes zaken dienen te worden nagegaan:

- 4.2.2.1 de aard van de cumulatieve activiteit
- 4.2.2.2 het soort bezoldiging van die activiteit
- 4.2.2.3 activiteit buiten de diensturen
- 4.2.2.4 een bijkomstige activiteit t.o.v. de functies die de ambtenaar ambtshalve uitoefent
- 4.2.2.5 in orde zijn met de wetgeving die deze activiteit regelen
- 4.2.2.6 verklaring dat er geen belangenconflict is

**4.2.2.1.** Vooreerst dient men na te gaan wat de juiste aard is van de cumulatieve activiteit die de ambtenaar overweegt (geen vage en algemene omschrijving als 'onderwijs', 'horeca' of 'werken voor een vzw' of 'vrijwilligerswerk'). Men dient dit na te gaan in het licht van enerzijds:

- het imago van de ambtenaar bij het publiek in het algemeen (waardigheid van het ambt in de zin van artikel 8, § 2 van het statuut van de rijksambtenaren en belangenconflict); en anderzijds
- de professionele activiteiten van de ambtenaar in kwestie.

Daarbij is het nuttig te verwijzen naar de juiste en bijgewerkte functiebeschrijving van de ambtenaar om mogelijke belangenconflicten te identificeren (heeft de ambtenaar beslissingsbevoegdheid? Kan hij een beslissing beïnvloeden of sturen in het kader van zijn opdracht? In welke fase? Zijn er drempels? Wat met eventuele bevoegdheidsdelegaties? Is er beroep mogelijk tegen zijn beslissing?).

Om in deze fase te helpen tot een beslissing te komen kan het nuttig zijn de volgende vragen door te nemen:

	JA	NEEN
1. Bestaat er een voorafgaande risicoanalyse van de organisatie? In het algemeen (maar niet altijd) zijn integriteitsrisico's de tegenhanger van een risico op het niveau van de interne controle.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Hebt u systematisch alle wettelijke wegen gebruikt zoals bijvoorbeeld verschillende publicaties in het Belgisch Staatsblad of bij de griffies van de handelsrechtbank (samenstelling van de raad van bestuur van een vzw, van een stichting, van een eenmansvennootschap, BVBA, intercommunale, paracommunale, lijsten van bestuurders en mandaathouders, handtekeningbevoegdheid,	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

<p>bevoegdheids-delegatie voor handtekening) om <b>bij naam</b> de personen of belangen proberen te kennen die meespelen bij de cumulatieve activiteit (verwantschap, leveranciers, toekomstige of voormalige werkgevers, politieke partijen, kabinetsmedewerkers van ministers, verenigingen allerhande, drukkingsgroepen, lobbyisten, enz) en aldus een eventueel belangenconflict te identificeren?</p> <p>Zie er altijd op toe over volledige en bijgewerkte inlichtingen te beschikken.</p> <p>In dat opzicht kunt u, in het kader van een verzoek tot toelating van cumulatie op basis van artikel 12, §3 van het KB van 14 juni 2007 de ambtenaar die het verzoek doet, vragen dat u bijkomende gegevens of verantwoordingsstukken worden bezorgd. Voornoemde publicaties kunnen tot deze categorie worden gerekend.</p>		
<p>3. Gaat het om een activiteit als loontrekkende of als zelfstandige?</p>		
<p>4. Is de werkgever echt of fictief?</p>		
<p>5. Heeft hij een zakelijke of andere relatie (momenteel, in het verleden of in de toekomst) met de overheidsdienst van de ambtenaar?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>6. Is de aard van de cumulatie "delicaat" ? (café houden riskeert meer het imago van het openbaar ambt te schaden dan lesgeven)</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>7. Is de cumulatieve activiteit "verwant" of ligt die "in het verlengde" van zijn hoofdactiviteit?</p> <p>Neem bijvoorbeeld een ambtenaar van de belastingdienst die nevenactiviteiten heeft als boekhouder, als deskundige of makelaar in onroerend goed, als belastingadviseur, als landmeter, als bedrijfsrevisor, als advocaat.</p> <p>In deze gevallen is de mogelijkheid tot belangenconflict groot: de ambtenaar zal de belangen van zijn klanten bevoorrechten ten koste van de staatsbelangen.</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>8. Gaat het om fysiek zware arbeid of niet? Kan het werk de gezondheid en het welzijn van de betrokkene schaden?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>9. Gaat het om arbeid die de prestaties van de ambtenaar en tenslotte die van zijn organisatie kan schaden ?</p> <p>Voorbeeld: een ambtenaar werkt overdag in een controletoren van een luchthaven; kan hij voldoende waakzaam zijn als hij 's nachts café houdt ?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Bijlage 6

<p>10. Bestaat er gevaar tot verwarring bij het publiek omtrent de aard van de cumulatieactiviteit en de ambtelijke functies? (bewakingsagent, lijfwacht, portier of privé chauffeur voor een ambtenaar van Binnenlandse Zaken of voor een politieagent; een ambtenaar van het kadaster die bijklust als vastgoedmakelaar; een belastingcontroleur die in de sector die hij controleert bijklust als handelsagent). Ambten als veearts, arts, architect, juridisch adviseur cumuleren met activiteiten in de privé sector: dit kan verwarring scheppen bij de burger.</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>11. Bestaat er gevaar op verwarring omtrent de identiteit van de organisatie? Bijvoorbeeld: maatschappelijk doel van een vzw, van een bvba, dat veel (te) nauw aansluit bij het ambt.</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>12. Liggen de activiteiten van twee instellingen niet (te) dicht bij elkaar?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>13. Wil of kan de organisatie waar de cumulatie plaatsvindt voordeel halen uit het "aura" of het "patronaat" van een overheidsinstantie?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>14. Zoekt men externe financiering bij dezelfde bron(nen)?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>15. Bestaat er een band tussen het soort cumulatieactiviteit en de hiërarchische graad van de betrokken ambtenaar (auditeur-generaal van financiën in de dag, waard of portier 's nachts)?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>16. Zijn er auteursrechten op eventuele intellectuele scheppingen (boeken, artikels, enz.)?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>17. Zijn de opbrengsten van die rechten groot in vergelijking met de wedde?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>18. Bestaat er een band, een verband, een wederzijdse inwerking tussen de ambtelijke activiteiten en wat de ambtenaar overweegt als cumulatieactiviteiten? Bijvoorbeeld: de controleur die bijklust bij de gecontroleerde</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>19. Zijn er precedents in uw dienst inzake cumulatie?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>20. Bestaat er een relevant verband tussen de cumulatieactiviteit die de ambtenaar overweegt en: - gegevensbanken uit uw organisatie Bv. computerlijsten of –bestanden met gegevens over gebruikers in een bijzondere toestand: wapenbezit, hondenbezit, ziekte, enz.? - voorraden of/en opslagplaatsen in uw organisatie bv. materiaal, voedsel, kunstwerken, zware of kostbare goederen, geneesmiddelen, brandstoffen, enz.?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>21. Zijn de onderliggende waarden van de cumulatieactiviteit niet in tegenspraak met die van de organisatie zoals die uitdrukkelijk zijn opgenomen in</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

<p>het managementplan?          Bijvoorbeeld bijklussen in de productie van alcoholhoudende dranken terwijl er betreffende alcohol in de organisatie een nultolerantie is (geen alcohol op recepties, niet in de mess noch in de cafetaria of in de drankautomaat) .</p>		
<p>22. Zou een eventueel akkoord of een eventuele weigering een weerslag hebben op de collega's van de ambtenaar die de cumulatie vraagt, op het publiek, op de leveranciers, enz.?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

#### 4.2.2.2. het soort bezoldiging van die activiteit “op welke manier dan ook bezoldigd”

- Bezoldigd met geld

Als de cumulatie activiteiten betreft die bezoldigd worden met geld, ga dan verder in deze nota en kijk onder punt 4.2.2.4. "bijkomstige activiteit".

- Bezoldigd met iets anders dan geld

Artikel 12 van het statuut bepaalt dat de ambtenaar geen activiteit mag uitoefenen, op welke wijze dan ook bezoldigd.

Het spreekt vanzelf dat als het om een beloning gaat in de zin van ‘elke som geld die men krijgt in ruil voor een werk, een dienst’, de term ‘beloond’ in het statuut zou worden opgenomen. Maar dit is niet het geval. Immers, men mag veronderstellen dat de wetgever ook andere vormen van beloning dan die met geld beoogde. Het is nuttig hiermee rekening te houden bij het beoordelen van risico’s op belangenconflict in het kader van cumul van activiteiten.

Deze visie op risico vindt men overigens terug in de wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen (al dan niet bezoldigd), alsmede een vermogensaangifte in te dienen, onder meer voor voorzitters, N-1, N-2 en N-3 van de FOD’s.

**Deze wet beoogt immers na te gaan welke de invloedssfeer is van de mandaathouders binnen de samenleving** en de eventuele belangenconflicten op te sporen. Uit de commentaar bij deze wet, volgende citaten:

“Niet beloonde mandaten kunnen belangrijk en strategisch zijn in termen van politieke macht.”

“Of een mandaat nu al dan niet vergoed wordt is van geen enkel belang om de macht en invloed te meten van een bepaald persoon.”

“Niet de vergoeding is de inzet maar de macht waarover men beschikt als lid van een aantal belangrijke instellingen.”

Als het niet om geld gaat, hoe wordt de activiteit dan beloond? In natura, door wetenschappelijke faam, erkenning, invloed, informatie?

**Naargelang van het geval dient men zich af te vragen wat de weerslag kan zijn van een ander soort bezoldiging.**

De activiteit kan zogezegd gratis gebeuren en dat kan wijzen op een belangenconflict. Zomaar gratis gebeurt zelden<sup>4</sup>. Vaak is het formeel gratis en is er wel wederkerigheid, met uitstel, met dank voor een bewezen dienst nu, vroeger of later enz. (Gratis heeft een prijs).

Als de inschatting van het risico dat de organisatie loopt in het kader van cumul van activiteiten in eerste instantie de betrokken ambtenaar toekomt en in fine zijn of haar hiërarchisch overste, die belast is met de akkoordbevinding omtrent zo'n activiteit, dient men slechts tegemoet te komen aan de verplichting om een cumulaanvraag in te dienen in de zin van voornoemd artikel 12 voor zover het gaat om cumul van activiteiten die beloond worden in de zin van de BELASTINGSWET

Het wetboek op de inkomstenbelastingen bepaalt dat “Bezoldigingen van werknemers zijn alle beloningen die voor de werknemer de opbrengst zijn van arbeid in dienst van een werkgever”. Zo bijvoorbeeld een beloning in geld, in natura, alsook elk ander voordeel van elke aard (huisvesting, dienstvoertuig, renteloze lening of tegen laag tarief, enz.).

Bovendien stelt de wetgever sommige inkomsten vrij omwille van hun sociale of culturele aard.

#### 4.2.2.3 "Buiten de diensturen"

- **De aard van de cumulatieactiviteit kan een grote voorbereiding vergen.** Hoe groter die voorbereiding hoe meer kans dat de ambtenaar dit doet tijdens de diensturen.
- Maakt de ambtenaar geen gebruik van fysieke rijksmiddelen tijdens of zelfs buiten de diensturen? Informatie, computergegevens, papier, telefoon, fotokopies, inbindmateriaal, interne dienstdocumenten en –informatie, verschillende beroepsbestanden, databases, juridische of wetenschappelijke of andere analyses, opzoekingen via internet of in de bibliotheek.

<sup>4</sup> “ Er bestaat geen gratis gift” , Mary Douglas, antropologe

- Werden er geen fysieke rijksmiddelen gebruikt? Denk aan het inzetten van rijkspersoneel voor privé doeleinden zoals opzoekwerk of documentatie.
- De cumulatieactiviteiten kunnen de algemene bekwaamheden van de ambtenaar betreffen. In principe is daar geen probleem mee gelet op het algemene karakter ervan. Mag men echter specifieke of technische kennis, die men verworven heeft in zijn overheidsfunctie, te gelde maken in de privé sector? Het antwoord lijkt veel restrictiever dan bij algemene kennis, TENZIJ het belang of het voordeel voor de Staat aangetoond is.

Volgend onderscheid kan dan ook worden gemaakt:

- a) **Algemene kennis** die de ambtenaar verworven heeft, zoals kennis van programmatuur (burotica, informatica – in principe wordt een dergelijke cumulatie aanvaard).
  - b) Technische kennis die te maken heeft met de **kernactiviteit van de instelling**, zoals belastingstudies die kunnen worden gecommmercialiseerd; regelmatige medewerking aan particuliere publicaties (in principe wordt een dergelijke cumulatie niet of moeilijker aanvaard, tenzij de rijksdienst er een belang of voordeel uit haalt);
  - c) Kennis die behoort bij **de persoonlijke belangstelling van de ambtenaar** zonder een band met zijn ambtelijke activiteiten (sportverslaggeving, meewerken aan een tuinboek, de geschiedenis van het kostuum in Normandië in de 16<sup>e</sup> eeuw, ...) Deze cumulatie wordt aanvaard.
- Wat is de weerslag van deze cumulatie op de leveranciers, de collega's, de organisatie van de dienst waartoe de ambtenaar in kwestie behoort?
  - Wat als de ambtenaar ondanks alles toch zijn cumulatieactiviteiten uitvoert tijdens de diensturen – geheel of gedeeltelijk? Wordt dit gecontroleerd? Vallen er maatregelen? Worden machtigingen terugged Schroefd?
  - Ook het arbeidsstelsel dient men na te gaan (deeltijds werken, loopbaanonderbreking, verlof zonder wedde, enz.). Immers, sommige arbeidsstelsels laten geen bijkomende arbeid toe (bijvoorbeeld als de RVA een premie toekent).

#### 4.2.2.4 "bijkomstige activiteit t.o.v. de uitgeoefende functies"

- **Of een activiteit bijkomstig is, dient men te bepalen volgens twee assen: bijkomstig in tijd en in geld** (reëel, verhoopt of geraamd bedrag van de inkomsten of de winst). Dit is uiteraard een kwestie van persoonlijke

beoordeling. Toch is het handig deze elementen te kennen om als hiërarchische meerdere te beslissen.

Moet de ambtenaar prikken? Werkt hij in een buitendienst of niet? Werkt hij in shift (bewaking, grote beschikbaarheid, standby, enz.). Ook dit zijn gegevens die mee kunnen bepalen of de cumulatieve activiteit in tijd 'bijkomstig' is.

- **De duur van de cumulatieve activiteit en het tempo** (bijvoorbeeld aantal uren, dagen, weken) in vergelijking met de prestaties als ambtenaar dient te worden nagegaan. Hoe meer tijd er nodig is om de activiteit voor te bereiden en uit te voeren, hoe groter het inkomen dat de ambtenaar eruit haalt of hoopt eruit te halen in vergelijking met zijn ambtenarenwedge, hoe groter het risico op belangenconflict.
- Er dient op dit vlak te worden gewezen op artikel 447 van de programmawet van 24 december 2002<sup>5</sup>. Dit artikel heft het koninklijk besluit nr. 46 van 10 juni 1982 betreffende de cumulatie van beroepsactiviteiten in sommige openbare diensten, op. De toelichting bij dit artikel verwijst uitdrukkelijk naar het feit dat de burgers meer verwachten van de openbare dienst als dienstverlener. Het is dan ook belangrijk dat de ambtenaren van de federale overheidsdiensten maximaal beschikbaar zijn in termen van tijd.

**In dit licht is het duidelijk dat de cumulatieve activiteit ondergeschikt moet zijn in tijd.** Een dergelijke ratio legis is minder duidelijk gesteld maar toch niet onbestaande waar het de inkomsten betreft sinds dit criterium is weggefallen door de opheffing van het K.B. nr. 46 van 10 juni 1982 en van artikel 49 van het Statuut.

Anderzijds bepaalt de toelichting bij voornoemd artikel 447 dat het koninklijk besluit nr. 46 genomen werd onder meer om te vermijden dat een enkel persoon verschillende tijdrovende activiteiten uitoefent die van die aard zijn dat ze het belang van de ministeriële departementen, wetenschappelijke instellingen en instellingen van openbaar nut van de Staat in het gedrang brengen. Dit wijst er ondubbelzinnig op dat de eerste aard van een cumulatie van activiteit ligt in het bestaan van een belangenconflict.

#### **4.2.2.5 de wetten en reglementen respecteren die de uitoefening van de activiteit regelen**

- **De naleving van deze verplichtingen kan tegenspraak of incoherentie aan het licht brengen** tussen de aanvraag tot cumulatie en de werkelijkheid van de activiteit, omtrent de kwestie of het gratis karakter fictief of reëel is, of die activiteit al dan niet echt onafhankelijk is.
- Het is ten eerste aan te raden altijd **een beroep te doen op de mogelijkheid geboden door artikel 12, § 1 lid 4**, dat bepaalt dat de instantie die de cumulatie toestaat steeds het bewijs kan opeisen dat de wetten en regels die het beroep regelen, worden nageleefd.

<sup>5</sup> van kracht geworden bij artikel 11 van het KB van 14 juni 2007 tot wijziging van verschillende regelgevende bepalingen



#### 4.2.2.6 “een met redenen omklede bevestiging dat de activiteit zelfs in de toekomst geen toestand van belangenconflict zal doen ontstaan”

De verwijzing naar de toekomst dient uiteraard redelijk te worden geïnterpreteerd. Dit betekent voor een voldoende geïnformeerd mens en volgens de bestaande en gekende omstandigheden op de dag van de aangifte.

#### 4.2.3. Wettelijke onverenigbaarheden

Deze vier voornoemde wettelijke bepalingen gelden in het algemeen voor alle ambtenaren van het federaal openbaar ambt. Daarnaast dient men na te gaan of er een **specifieke wettelijke bepaling** bestaat (wet, koninklijk of ministerieel besluit, omzendbrief) voor de dienst waartoe de ambtenaar behoort, d.w.z. een wettelijke onverenigbaarheid die duidelijk een cumulatie van een welbepaald soort activiteiten ontoelaatbaar maakt.

##### Enkele voorbeelden:

- Ambtenaren van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen mogen naast hun functie geen activiteit uitoefenen in de landbouw (wat niet hetzelfde is als uit het landbouwmilieu afkomstig zijn). Maar wat met een vrijwilligere activiteit of een betaalde activiteit in een landbouwsyndicaat?
- Ambtenaren van de belastingdienst mogen niet naar casino's gaan om er te spelen en er dus ook geen bijbaan uitoefenen.
- Een bepaling die medewerkers van de koninklijke musea zou verbieden activiteiten te cumuleren i.v.m. antiekhandel, verkoopzalen of kunstgaleries.

Reeds in dit stadium lijkt het nodig of zelfs noodzakelijk, voor het management, een **bijkomende risicoanalyse** uit te voeren van zijn organisatie. Daarbij vormen de eventuele wettelijke onverenigbaarheden een eerste wettelijke risicoanalyse.

#### 4.2.4. Aanvullend deontologisch kader

Bestaan er bijzondere illustraties inzake cumulatie in een eventueel bijkomend deontologisch kader genomen krachtens artikel 14ter van het statuut van de rijksambtenaren?

4.2.5. Andere beschouwingen

- Ook al vallen mandaten in het kader van politiek verlof noch bezoldigde activiteiten eigen aan het ambt niet onder de wetgeving op de cumulatie, toch kunnen sommige van de hiervoor opgesomde punten van toepassing zijn in het kader van belangenconflicten. Deze activiteiten zijn immers bijzonder blootgesteld aan belangenconflicten hoewel er geen toelating tot cumulatie voor vereist is.
- Activiteiten inherent aan het ambt en die voortvloeien uit een aanstelling door de bevoegde overheid (dit is niet noodzakelijk de hiërarchie) zijn niet onderworpen aan de wetgeving op de cumulatie. De hiërarchische meerdere dient er evenwel van op de hoogte zijn. Zelfde opmerking als hierboven.
- Heeft men regelmatig (via mail, het bedrijfsblad, allerlei mededelingen) de aandacht van de ambtenaren gevestigd op het bestaan, de verplichtingen, de toepassingsvoorwaarden en het doel van het nieuwe artikel 12 van het statuut van de rijksambtenaren, alsook op de gevolgen in geval van niet-naleving?
- Waarom vraagt een ambtenaar een toelating tot cumulatie? Heeft hij te veel tijd over? Wil hij bijverdienen? Wil hij weg en bereidt hij zijn overstap voor naar een andere werkgever? Zoekt hij wetenschappelijke, juridische, fiscale, medische, artistieke of andere faam? Wil hij de kennis of informatie die hij heeft vergaard als ambtenaar, te gelde maken?
- De band tussen de activiteiten van de instelling en het thema van de cumulatieactiviteiten dient steeds te worden nagegaan. Een welbepaalde cumulatie zou voor een belastingambtenaar kunnen worden aanvaard en verworpen voor een ambtenaar van sommige wetenschappelijke instellingen.
- Als de cumulatie werd toegestaan overeenkomstig de wetgeving, komen de auteursrechten en andere royalties (naleving van de wetgeving op het auteursrecht) toe aan de ambtenaar, die ze wel dient aan te geven bij zijn belasting.
- Men dient de volledige en bijgewerkte financiële structuur te kennen van de organisatie waar de cumulatieactiviteiten zullen plaatsvinden (financiële participaties in of door andere vennootschappen + nominatieve samenstelling van de raad van bestuur; filiaalstructuur van de participaties).
- Handelsactiviteit  
Het spreekt vanzelf dat de toelating om handel te drijven bij wijze van cumulatie, niet de toelating inhoudt zijn producten te slijten noch ervoor reclame te maken bij zijn collega's en nog minder bij de ambtenaren van een instelling waarbij de tot cumulatie gemachtigde ambtenaar een controlefunctie uitoefent.  
Bijvoorbeeld: verkoop van pups, juwelen, wijn, enz.

**Enkele tekens die kunnen wijzen op oneigenlijke cumulatie:**

- afwezigheden zonder uitleg;
- overmatig gebruik van telefoon, briefwisseling, persoonlijke mail, enz.;
- toename in het gebruik van de middelen van de organisatie;
- de kwaliteit en de kwantiteit van de prestaties zijn ondermaats of de deadlines worden abnormaal verlengd;
- de ambtenaar slaapt op het werk;
- het aantal ongevallen op de werkvloer neemt toe;
- de belangstelling voor een bepaald soort informatie neemt toe.

**4.2.6. Besluiten**

1) Men dient niet alleen na te gaan of de wettelijke verplichtingen bedoeld onder meer in voornoemd artikel 12 worden nageleefd. Men dient daarnaast ook de problematiek van de cumulatie van de rijksambtenaar te onderzoeken vanuit de **dubbele invalshoek** van de waardigheid van het ambt en het mogelijk belangenconflict tussen de beroepsactiviteiten van de rijksambtenaar en zijn privé cumulatieactiviteiten.

2) Bij het onderzoek van de aanvragen tot cumulatie dient men de ambtenaren een samenhangende en onpartijdige aanpak te bieden die constant is zowel bij akkoord als bij weigering.

3) De samenhang dient men uiteraard niet te verstaan binnen het gehele federale ambtenarenapparaat maar binnen elke organisatie naargelang van de aard van haar activiteiten. (Samenhang van aanpak en beslissing vanwege de hiërarchie).

Voorbeeld:

Een ambtenaar die een aanvraag doet voor cumulatie als instructeur in een rijkschool krijgt niet hetzelfde antwoord bij de FOD Financiën als bij de FOD Mobiliteit. Of nog: een ambtenaar vraagt een cumulatie aan als lid van een kerkfabriek; die krijgt niet hetzelfde antwoord bij het Federaal Voedselagentschap als bij de FOD Justitie waar het bestuur van de erediensten is ondergebracht.

4) Naast de naleving van de wettelijke beschikkingen en van het deontologisch kader, zal de beoordeling ook gebeuren in functie van het ethisch niveau dat de hiërarchie wenst binnen de organisatie. De standpunten inzake cumulatie zullen dan ook kunnen variëren van de ene dienst tot de andere naargelang van het niveau.

De toelichting bij voornoemd artikel 447 bevestigt dit standpunt: "Overigens is het van belang dat de houders van directiefuncties opnieuw de verantwoordelijkheid krijgen om zelf hun organisatie te beheren en de bevoegdheid tot eindbeslissing terugkrijgen."

5) Als gevolg van de arresten De Ruyck (31 maart 1987) en Daans (7 november 1989) van de Raad van State dient de hiërarchie, in geval ze een machtiging weigert, de concrete redenen op te geven die deze weigering verantwoorden.

Deze motivatie van de administratieve handelingen sluit niet uit dat de betrokken ambtenaar mondelinge uitleg kan krijgen over de elementen die hebben geleid tot de weigering, zodat die weigering concreet kan worden gekoppeld aan het ethisch niveau dat verwacht wordt.

6) Noteren we ook dat het soms mogelijk is dat een gevraagde cumulatie eerst wordt geweigerd en daarna wordt aanvaard als de aanvrager van de cumulatie een andere functiebeschrijving krijgt.

7) De beoordeling van de aan te nemen oplossing bij een vraag om cumulatie dient altijd te gebeuren in relatie tot de waarden, de deontologie en de ethiek van de organisatie waartoe de ambtenaar behoort en niet in functie van de persoonlijke waarden, ethiek en deontologie van degene die optreedt in het proces van akkoordbevinding of weigering.

8) Tenslotte moeten we de ambtenaar eraan herinneren dat een valse of onvolledige verklaring kan leiden tot eventuele tuchtrechtelijke sancties en/of tot de terugtrekking van de machtiging tot cumul.

**4.3. Bescherming van interne bevoorrechte of gevoelige informatie en van de activa van de Staat**

	<b>JA</b>	<b>NEEN</b>
1. <b>Kunt u toegang krijgen tot gevoelige informatie die niet toegankelijk is voor het grote publiek?</b>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. De rijksambtenaar dient zich ervan te onthouden vertrouwelijke, gevoelige of bevoorrechte inlichtingen die hij in het kader van zijn beroepsactiviteiten heeft verkregen, aan te wenden tot zijn voordeel of tot dat van een naaste of ten koste van zijn organisatie.		

<p>3. Van zijn kant dient het management een beleid en een administratieve procedure te bepalen (d.w.z. <u>interne controlemaatregelen</u>) om interne informatie te beschermen tegen misbruik vanwege het personeel; wij denken hierbij meer bepaald aan bevoorrechte informatie die men in vertrouwen gekregen heeft in zijn relatie met de burger of met andere overheden, onder meer informatie met betrekking tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- gevoelige zakelijke relaties op handelsvlak, op politiek, economisch, medisch vlak, enz.</li> <li>- fiscale en regelgevende inlichtingen</li> <li>- gevoelige persoonlijke gegevens (over ambtenaren en burgers);</li> <li>- de uitvoering van wetten en gerechtelijke vervolging;</li> <li>- het economisch regeringsbeleid en financiële informatie.</li> </ul> <p>Bvb: toegang tot gegevens uit het <u>rijksregister</u>, <u>strafblad</u>, om informatie door te spelen aan een "vriend" buiten elke beroepscontext.</p>		
<p>4. Een ambtenaar die vertrouwelijke gegevens gebruikt waar hij toegang toe heeft door zijn werk, om een kennis te helpen, verkeert dus in een toestand van belangenconflict.</p> <p>Vornoemde interne controlemaatregelen dienen ertoe te strekken de toegang tot deze gegevens te beperken tot de strikte noden van de dienst.</p>		
<p>5. Punt 26 van het deontologisch kader bepaalt daartoe overigens dat de hiërarchische meerderen gevoelige gegevens moeten identificeren en beschermen door gepaste interne controlemaatregelen te nemen.</p> <p><u>Bestaan er dergelijke maatregelen?</u></p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>6. <u>Zijn alle personeelsleden op de hoogte van het bestaan van het beleid, van de procedures en van eventuele wijzigingen ervan? Ze dienen ook op de hoogte te zijn van hun verantwoordelijkheid in dit proces.</u></p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>7. <u>Zijn de managers op de hoogte van hun bijzondere verantwoordelijkheden betreffende de uitvoering en de toepassing van dit beleid?</u></p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>8. Niet-naleving van deze richtlijnen kan tot een misdrijf van voorkennis leiden in strafrechtelijke zin, zeker als dit misdrijf gepaard gaat met persoonlijke of indirecte verrijking (al dan niet geldelijk) via een tussenpersoon.</p>		
<p>9. Er dienen ook interne controlemaatregelen genomen te worden inzake de middelen van de Staat. Het betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>⇒ reizen en verplaatsingen van de rijksambtenaren;</li> <li>⇒ voertuigen (kilometerstand, brandstof, professioneel en of privé gebruik uitdrukkelijk toegestaan);</li> <li>⇒ hotels en diverse representatiekosten (privé uitgaven</li> </ul>		

betaald met een voorschot) Als dergelijke maatregelen ontbreken of als ze tekortschieten, kan dit de ambtenaren er rechtstreeks toe aanzetten zich niet deontologisch, niet ethisch te gedragen.		
10. Onze computers, elektronische agenda's en andere USB-sleutels zijn overspoeld met strategische plannen, statistieken en gevoelige gegevens. Diefstal of verlies van deze uitrusting is slechts één aspect van het probleem. Men moet eveneens rekening houden met piraterij, fraude, inbreuken op de privacy, fysieke risico's (brand e.a.), economische en industriële spionage.		

#### 4.4 Ambtshalve beslissingen, vergunningen en andere machtigingen

	JA	NEEN
1. <b>Wettelijke grondslag:</b> artikel 9 van het statuut van de rijksambtenaren (zie hiervoor op blz. 7) betreffende de belangenconflicten geldt voor alle ambtshalve beslissingen. Het principe kan worden samengevat als de totale uitsluiting van de mogelijkheid enig persoonlijk voordeel te halen uit de uitoefening van het ambt. Het belangenconflict kan de beslissing aantasten in drie fasen: op het niveau van de beslissingsbevoegdheid, van de invloedbevoegdheid of van de bevoegdheid tot het sturen van een beslissing.		
2. Kunnen <b>particuliere belangen</b> belangrijke officiële beslissingen beïnvloeden die de organisatie, het personeel, de activa, de middelen, de leveranciers, de strategie betreffen? Bvb: wetteksten opmaken; begrotingsmiddelen toewijzen; machtigingen, vergunningen, toelagen toekennen of weigeren, benoemingen, aanwervingen, bevorderingen, strafmaatregelen, prestaties evalueren, gerechtelijke stappen zetten, enz.,...	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Welk soort <b>particuliere belangen?</b> <u>Financiële particuliere belangen:</u> Alles wat in de toekomst rechtstreeks of via een tussenpersoon financieel voordeel kan opleveren, via aankoop of		

Bijlage 6

<p>toename, alsook de mogelijkheden om schulden of financieel verlies te verminderen of andere obligaties ten laste (lening, hypotheek, renten).          Bvb: Betalingen in speciën, betaalmiddelen (krediet- en betaalkaarten), financiële stromen, deelnemingen, eigendom, winstverwachtingen, aandeelhouderschap, activa, deelneming in de winst van elke aard.          Fysiek geld hoeft niet per se van hand tot hand te gaan.          Winst kan voortvloeien uit een toename (of een afname) van de waarde van iemands eigendom of materiële belangen.          Bovendien is het niet nodig de mogelijke winst of het mogelijk verlies te kunnen identificeren.          Naast de financiële belangen sensu stricto dient men ook economische en vermogensbelangen te melden.</p>		
--	--	--

<b>Auto-evaluatietest financiële belangen</b>	<b>JA</b>	<b>NEEN</b>
1. Is er een realistische mogelijkheid van geldgewin, een ander materieel voordeel of een financieel of materieel verlies?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Zal de te nemen beslissing mijn mogelijkheden om geld te verdienen of mijn financiële situatie te verbeteren, beïnvloeden?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Zal die beslissing een impact hebben op de waarde van mijn effecten of mijn bezit?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Zou die beslissing mijn cumulatie van activiteiten of mijn privé activiteiten kunnen beïnvloeden?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Heb ik schulden ten aanzien van de persoon op wie de beslissing betrekking heeft?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Heb ik gastvrijheid, betaalde of gesponsorde reizen of andere voordelen aanvaard van de persoon op wie de beslissing betrekking heeft?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Is er een realistische kans dat een persoon die een persoonlijke of zakelijke band heeft met de ambtenaar die de beslissing neemt, direct of indirect financieel gewin, een materieel voordeel geniet of een financieel of materieel verlies ondergaat?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Moeten, gelet op de aard van mijn relatie met hen en in normale omstandigheden, de personen waarop de beslissing betrekking heeft, zich verwachten aan een dergelijke winst of een dergelijk verlies?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

- Niet-financiële particuliere belangen:

**Betreft de niet-financiële huidige of potentiële winst of verlies voor de ambtenaar of een tussenpersoon.**

Bv. Het “netwerk” van de ambtenaar in het algemeen zoals hierboven beschreven (ouders, naasten, vrienden en vijanden, sponsors, zakenrelaties, verenigingen allerhande), voordelen in natura, vertrouwelijke of geprivilegieerde informatie die de verplichtingen van de ambtenaar negatief kunnen beïnvloeden.

Bv. de “vriendschappelijke of onvriendschappelijke” banden ten aanzien van bepaalde burgers worden sterk gehinderd door de invoering, binnen de FOD Financiën van de “Datamining”-procedure die de controles objectiviseert en de mogelijke belangenconflicten dus sterk beperkt.

- De verplichting voor degene die de beslissing neemt om melding te maken van elk relevant particulier belang van welke aard ook dat aanleiding zou kunnen geven tot een belangenconflict (artikel 9 van het statuut).
- De ambtenaren verbieden mee te werken aan de uitwerking, het overleg, het beheer of de tenuitvoerlegging van een officiële beslissing indien ze een relevant belang hebben.
- Na het ontdekken van een eventueel niet-aangegeven belangenconflict dienen de verschillende fases die door het bestaan van dat belangenconflict zijn aangetast, opnieuw te worden onderzocht en dient de inhoud ervan te worden aangepast indien dit nog mogelijk blijkt.
- Het herhaaldelijk voorkomen van gelijkaardige gevallen, de concentratie van personen met eenzelfde belang of eenzelfde gezindte, de herhaaldelijke afwezigheid van vertegenwoordiging van bepaalde belangen, bepaalde personen of groepen van personen,... zijn aanwijzingen, niet voor een belangenconflict, maar voor een mogelijk belangenconflict.  
Die omstandigheden kunnen inderdaad leiden tot situaties waarbij het vertegenwoordigde particuliere belang het haalt op het algemeen belang.



**Wat te doen als men geconfronteerd wordt met dergelijke aanwijzingen voor belangenconflicten?**



Het is aangeraden de wettelijkheid (en soms de gepastheid) van de beslissing zo zorgvuldig en grondig mogelijk na te gaan.

Immers, de wil om een particulier belang van welke aard ook (familiaal, geldelijk, ...) ten allen prijze te willen laten voorgaan op het algemeen belang zal de ambtenaar die de beslissing neemt er hoogst waarschijnlijk toe aanzetten risico's te nemen en dus een loopje te nemen met de strikte wettelijkheid (bv.: onvolledige procedure, uitgesproken haast of vertraging, vervorming van een juridische kwalificatie, ...)

**Als men geconfronteerd wordt met aanwijzingen voor een belangenconflict, zal het belangenconflict heel vaak blijken uit de niet-naleving van de wettelijkheid.**

**4.5 Overheidsopdrachten**

	JA	NEEN
1. Heb ik kennis van de bepaling in artikel 10, §1 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, waarbij het de personeelsleden verboden wordt op enerlei manier tussenbeide te komen in de gunning van een overheidsopdracht en in het toezicht op de uitvoering ervan zodra hij persoonlijke belangen heeft bij een van de inschrijvende ondernemingen?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Bijlage 6

<p>2. Heb ik kennis van de in voornoemd artikel 10, §2 bedoelde twee onweerlegbare vermoedens (vermoeden van verwantschap – eigendom – directie- of beheersbevoegdheid) alsook op de verplichting om zich in dergelijke omstandigheden te wraken?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>3. Heb ik kennis van voornoemd artikel 10, §3, waarbij elke ambtenaar verplicht wordt de bevoegde overheid te informeren als hij in het bezit is van aandelen of deelbewijzen die minstens 5% van het kapitaal van een van de inschrijvende ondernemingen vertegenwoordigen? Opmerking : artikel 10, §1, 2, 2de en 3de lid slaat op de persoonlijke situatie van de ambtenaar of bij tussenpersoon.</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>4. Als vaststaat dat een contract door corruptie of een belangenconflict uit hoofde van een ambtenaar is aangetast, onderzoekt de instelling dan retrospectief de andere belangrijke beslissingen die deze ambtenaar heeft genomen in het kader van vroegere contracten die mogelijks waren beïnvloed door niet aangegeven belangenconflicten?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>5. Relevante particuliere belangen kunnen andere zijn dan deze die vallen onder de twee voornoemde vermoedens (vriendschaps-, confessionele, seksuele, politieke band)<sup>6</sup> De aanwezigheid van dergelijke banden volstaat niet om een persoon uit te sluiten indien dit niet gepaard gaat met een reeks relevante aanwijzingen waaruit een wil tot favoritisme blijkt (herhaaldelijke bestellingen, geen bekendmaking of echte concurrentie, geen of zwakke verantwoording van de keuze, overhaasting in de procedures, aanwezige personen in de verschillende fasen van de overheidsopdracht, openbare of geheime (vergelding) stemming, oprichting van vennootschappen “op maat” ten opzichte van de lastenboeken, (te) tijdelijk karakter van de vennootschappen, ...) Is met die elementen rekening gehouden?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

<sup>6</sup> Reflectie van Prof. FLAMME (N°4 van 2006 van tijdschrift “L’entreprise et le droit”, pagina 322

## 4.6. Toelagen

	JA	NEEN
1. Werden de bepalingen van de artikelen 55 tot en met 58 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit gerespecteerd ? <sup>7</sup>		
2. Werden volgende elementen nagetrokken: het juiste doel van de toelage, de toekenningsvoorwaarden, het maatschappelijk doel van de instelling die de toelage krijgt, de juiste en bijgewerkte samenstelling van die instelling (daarvoor kan men terecht in de verplichte publicaties van het Belgisch Staatsblad en de jaarlijkse lijst van al dan niet bezoldigde mandaten als gevolg van voormelde wet van 1995)?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Hebt u de naamlijst nagegaan van alle personen die deelnemen aan het proces van toelagetoekenning? Hebben deze personen een directe of indirecte band (via een tussenpersoon) met deze organisatie ? Voorbeeld: een kabinetsdirecteur steunt een aanvraag voor toelage van een sportclub waarvan de echtgenote bestuurder of de zoon lid is.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Hebben deze personen een financieel of ander belang bij de toekenning van de toelage?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

<sup>7</sup> Art. 55 Iedere toelage verleend door het Rijk of door een rechtspersoon, die rechtstreeks of onrechtstreeks door het Rijk gesubsidieerd wordt, daarin begrepen ieder door hen zonder interest verleend terugvorderbaar voorschot, moet aangewend worden voor de doeleinden waarvoor zij verleend werd. Iedere toelagetrekker is ertoe gehouden verantwoording te verstrekken over de aanwending van de ontvangen bedragen, tenzij de wet hem daarvan vrijstelling verleent. Behalve wanneer een wets – of verordeningsbepaling daarin voorziet, worden in iedere beslissing houdende toekenning van een toelage nauwkeurig de aard en de omvang van en de nadere regels omtrent de door de toelagetrekker te verstrekken verantwoording vermeld.

Art. 56 Door het aanvaarden van de toelage verleent de toelagetrekker meteen aan het Rijk het recht om ter plaatse controle te doen uitoefenen op de aanwending van de toegekende gelden. De koning zorgt voor de organisatie en de coördinatie van de controle.

Art. 57 Tot onmiddellijke terugbetaling van de toelage is gehouden de toelagetrekker:

- 1° die de voorwaarden niet naleeft, waaronder de toelage verleend werd;
- 2° die de toelage niet aanwendt voor de doeleinden waarvoor zij verleend werd;
- 3° die de in artikel 56 bedoelde controle verhindert.

Blijft de toelagetrekker in gebreke de in artikel 55 bedoelde verantwoording te verstrekken, dan is hij gehouden tot terugbetaling ten belope van het deel dat niet werd verantwoord. De terugvordering kan overeenkomstig art. 94 geschieden.

Art. 58 De uitkering van de toelagen kan worden opgeschort zolang de toelagetrekker voor soortgelijke toelagen, die hij voordien ontvangen heeft, verzuimt de in artikel 55 bedoelde verantwoording te verstrekken of zich aan de in artikel 56 bepaalde controle te onderwerpen. Wordt een toelage per tranches uitgekeerd, dan wordt iedere tranche voor de toepassing van dit artikel als een afzonderlijke toelage beschouwd.

5. Gekruiste toelagen of in waterval?		
6. Betreft het een vereniging die een tekort heeft en een toelage krijgt en dan weer andere verenigingen betoelaagt, enz. <u>Bijvoorbeeld:</u> met het niet-gebruikte saldo van een toelage (de staart van een toelage) kan de vereniging kunstwerken kopen die niet worden opgenomen in de inventaris; ze komen immers niet uit een museum; deze kunstwerken worden als geschenk gegeven aan een ambtenaar die met pensioen gaat. Dit gaat om verwerving van een privé goed met overheidsgeld. In dit geval gaat het zowel om een wettelijk probleem (toezicht op de toekenning van toelagen) als van gebrek aan interne controle en tenslotte om een belangenconflict.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

#### 4.7. Geschenken en andere voordelen

	JA	NEEN
1. Punt 17 van het deontologisch kader herinnert eraan dat zowel het statuut van de rijksambtenaren als het strafwetboek (artikel 246) elke rijksambtenaar verbiedt giften, extra beloningen of voordelen te vragen, te eisen, te beloven of te aanvaarden. Dit punt 17 bepaalt met name dat ambtenaren geen enkele beloning, gift of voordeel, financieel of ander, mogen aanvaarden voor dienstverlening aan burgers. Het gaat immers om <u>de normale uitvoering van hun taken</u> , waarvoor ze hun wedde ontvangen (het is anders in het geval van een louter vertegenwoordigend ambt zoals een diplomaat of andere ambtenaar met zo'n opdracht; daar dienen gastvrijheids- en protocolnormen te worden nageleefd). <u>Worden de ambtenaren regelmatig herinnerd aan deze regels en bedenkingen?</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Dit verbod is bijzonder strikt in rechte. Het <u>laat weinig ruimte</u> . Praktijken zoals het bepalen van drempelbedragen (per jaar en per ambtenaar), van een geschenkenregister, bepaling van aanvaardbare of niet aanvaardbare geschenken, de bestemming van de geschenken (sociale dienst, tombola), het beroep op		

<p>modelbrieven om zich te ontdoen van geschenken of die te weigeren (men mag ze nu eenmaal niet aanvaarden), raad geven aan de begunstigten over de manier waarop ze een geschenk kunnen weigeren, enz. blijken toch toegelaten te zijn.</p>		
<p>3. Toch is het geoorloofd in te gaan op de opleiding: men dient uit te leggen waarom dit verbod geldt. De ambtenaar verliest zijn onpartijdigheid en neutraliteit door een geschenk te aanvaarden; daardoor worden de regels van gelijkheid der firma's en van concurrentie verbroken; in de ergste gevallen gaat dit gepaard met een verminderd respect voor de veiligheidsnormen ten koste van de burger (bouw, geneesmiddelen). De bedragen die worden besteed om die geschenken te betalen worden afgetrokken van de kwaliteit van de prestaties (medische veiligheidsnorm, gebruikte materialen, enz.).  <u>Wordt die uitleg gegeven aan de ambtenaren en op tijd in herinnering gebracht?</u></p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>4. Zie ook de rubriek "overheidsovereenkomsten en – opdrachten" en de terbeschikkingstelling van het deontologisch kader voor de kandidaten en de firma's die inschrijven op een overheidsopdracht om er nogmaals aan te herinneren dat het verboden is dergelijke geschenken te geven aan rijksambtenaren.</p>		
<p>5. We vermelden ook nog dat een lichte wijziging is aangebracht in punt 17 van het deontologisch kader voor wat betreft geschenken aangeboden door nationale of internationale delegaties aan ambtenaren in de normale uitoefening van hun ambt.</p>		
<p>6. Bij het aanbod van een geschenk of ander voordeel dient men volgende vragen te stellen:  <u>Wat is een geschenk?</u> "Giften, extra beloningen of voordelen in natura": dit betekent geldbedragen, niet consumeerbare zaken (voorwerpen, kunstvoorwerpen, polshorloges, juwelen, boeken, meubels) of consumeerbare zaken (een uitnodiging, vermaak, gastvrijheid, een receptie, een reis, wijn, een voorstelling, enz.).  <u>Waarom</u> geeft iemand me een geschenk? Wat wil de schenker als tegenprestatie verkrijgen? Waarom aan mij en niet aan een andere collega? Waarom verschillende geschenken? (een groot geschenk voor de beslissingnemer en kleinere geschenken voor de medewerkers? <u>Wil de schenker een huidige, een toekomstige beslissing beïnvloeden of danken voor bewezen dienst?</u></p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>7. <u>Kan dit geschenk mijn beslissing beïnvloeden (kernvraag)?</u></p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Bijlage 6

8. De verrijking die voortkomt uit het aanvaarden van het geschenk is minder doorslaggevend dan het verlies van mijn neutraliteit.		
9. Kan dit voordeel in natura de "prestatie" van de ambtenaar beïnvloeden? Bijvoorbeeld: een toelating versnellen of een "aanklacht" vertragen.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. De rijksambtenaar mag uiteraard geen voordelen "aanvaarden". Hij mag er evenmin om verzoeken.		
11. Bent u de enige die betrokken is bij de besluitvorming? Is er mogelijkheid tot beroep?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
12. Oefent u een controlefunctie uit bij de persoon of de instelling die u een "voordeel" aanbiedt?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
13. Indien ja, is dit voordeel rechtstreeks verbonden aan de activiteiten van de persoon of de instelling waarop u controle uitoefent?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
14. Geeft de hiërarchie (op de verschillende niveaus) het voorbeeld als het erop aankomt voordelen of geschenken te weigeren?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
15. Heeft de hiërarchie de risicozones en -functies binnen de organisatie bepaald (controlefunctie, machtigingen, ontheffing van verplichtingen of boetes, enz.)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
16. Wanneer geeft iemand me een geschenk? Zomaar, in algemene omstandigheden? Waarom uitgerekend nu? Is er een overheidsopdracht of een beslissing lopende, heeft er een recentelijk plaats gevonden of zal er een plaats vinden, waarvoor ik beslissingsmacht heb of die ik kan beïnvloeden of sturen? Ambtenaren die machtigingen, vergunningen, allerlei erkenningen geven, net als ambtenaren die "vrijstelling" kunnen geven van sanctie, van weigering tot machtiging enz., staan hieraan bijzonder bloot.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
17. Hoeveel is dit geschenk waard? Wat is zijn handelswaarde? Wat denkt u dat de handelswaarde ervan is? Is het een symbolisch geschenk van weinig waarde? Op welk peil ligt volgens u de symbolische waarde van een geschenk of van een voordeel in natura? Heeft uw hiërarchie dit bedrag bepaald?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
18. Kennen de ambtenaren dit bedrag ?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
19. Zodra de waarde van het geschenk hoger is dan het bedrag dat de hiërarchie heeft vastgelegd, dient dit geschenk te worden gemeld bij de hiërarchische meerdere ?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
20. Is er sprake van verschillende en herhaalde geschenken of voordelen over een zelfde jaar voor een zelfde ambtenaar?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Bijlage 6

<p>21. Hebben andere familieleden van de ambtenaar ook iets gekregen (uitnodigingen, etentje, voorstellingen, reizen, enz.)?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>22. Kennen de ambtenaren de normen?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>23. Leven de ambtenaren deze normen na?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>24. Welke weerslag zal mijn beslissing (aanvaarding of weigering van het voordeel) hebben op de collega's, mijn ondergeschikten, de leveranciers, het publiek?</p>		
<p>25. Zal deze weerslag negatief zijn? Bijvoorbeeld een voorstelling bijwonen gesponsord door een vennootschap of een instelling waarin jij een controlefunctie waarneemt, kan de indruk van een (schijnbaar) belangenconflict geven, zelfs als u zelf uw ticket hebt gekocht.</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>26. Maak een onderscheid tussen een ambtshalve geschenk aan uw organisatie en een geschenk dat je persoonlijk krijgt. Maak een onderscheid tussen "representatiegeschenken" uitgewisseld tussen instellingen onderling, en het geschenk dat je persoonlijk krijgt met de bedoeling te beïnvloeden: het eerste gebeurt meestal met meer ZICHTBAARHEID en TRANSPARANTIE dan het tweede. Is het een privé persoon of bedrijf/privé instelling die het geschenk geeft ?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>27. Kunt u het aanvaarden dat men uw familie, uw vrienden, uw collega's, uw beroepsrelaties of andere zou laten weten dat je dit geschenk aanvaardt?</p>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<p>28. Geschenken in speciën worden in geen enkele omstandigheid en ongeacht het bedrag aanvaard. Je mag geen enkel "geschenk" aanvaarden als de dienstverlening die aan de basis ligt, bestaansrecht heeft in een verplichting vervat in een wettekst; het gaat dan om een recht van de burger en niet om een "vriendendienst" vanwege de rijksambtenaar die zou moeten worden beloond voor bewezen diensten (zie punt 17 lid 2 van het deontologisch kader).</p>		

## Opmerkingen

- **Je kan altijd een geschenk dat je ten onrechte hebt aanvaard** (onder druk van de omstandigheden, een verrassing, emotie, enz.) **terugsturen** met een brief erbij die beleefd de redenen aangeeft waarom je het weigert (in het geval van een consumeerbaar geschenk, zoals een etentje of een opvoering, bestaat de oplossing erin het overeenkomstige bedrag terug te betalen). De ambtenaren kunnen modelbrieven in die zin krijgen.

- ⇒ Als je twijfelt, weiger dan elk voordeel.
- ⇒ Een geschenk niet aanvaarden of het terugschikken betekent in alle gevallen een "**bevrijding**" voor de betrokken ambtenaar. Deze daden brengen een onmiddellijke winst op voor de betrokken ambtenaar omdat hij bevrijd wordt van elke greep op zijn beslissing en dus opnieuw zijn volle onpartijdigheid en neutraliteit terugwint.
- ⇒ Als je een geschenk aanvaardt kan de schenker dit begrijpen als een uitnodiging om deze praktijk voort te zetten en zelfs duurdere geschenken te geven of frequenter geschenken te geven.
- ⇒ Als je het geschenk weigert, komen de goede zakelijke relaties dan werkelijk in het gedrang? Ja / Neen.
- ⇒ Een voordeel kan ingebouwd zijn in de dienstverlening, bijvoorbeeld door de kostprijs lager of hoger te ramen.
- ⇒ Je moet altijd transparantie betrachten (je hiërarchische meerdere op de hoogte brengen). Met andere woorden, als je een symbolisch geschenk van weinig waarde aanvaardt en dit in volle openheid gebeurt, zal dit de faam van de organisatie niet aantasten.

- **Wat met uitnodigingen om fabrieken, vakbeurzen, demonstraties, uiteenzettingen enz. te volgen?**

In principe moet de ambtenaar op de hoogte blijven van de aangelegenheden die hij behandelt. Dergelijke uitnodigingen doen a priori geen probleem rijzen als de informatie die gegeven wordt rechtstreeks in verband staat met de activiteiten van de ambtenaar.

Wat echter wel een probleem kan vormen zijn de omstandigheden waarin de informatie wordt geboden. Deze kunnen van aard zijn dat het om een voordeel, geschenk of andere gift gaat die verboden zijn door het deontologisch kader (en het statuut en het strafwetboek) en aldus tot een belangenconflict leiden.



**Je dient dus verschillende aspecten van deze omstandigheden na te gaan:** de plaats (met standing), de materiële voorwaarden, de verhouding tussen technische prestaties en vermaak, de inhoud van het programma, een eventuele uitnodiging voor de partner en een bijzonder programma voor die laatste, relaties in het verleden, heden en toekomst tussen de firma en de ambtenaar, beslissings- en beïnvloedingsbevoegdheid van de ambtenaar bij de eindbeslissing of de tussentijdse beslissing, bestaan er andere firma's, worden die gelijk behandeld, is er een overheidsopdracht lopende, of is er een geweest of zal er eerlang een worden uitgeschreven, welk doel streeft deze firma na, wat zijn haar antecedenten, welke indruk maakt dit op de collega's en op andere firma's, enz.

**Naargelang van het antwoord op deze vragen kan en moet de ambtenaar die wordt uitgenodigd samen met zijn diensthoofd beslissen of hun onpartijdigheid al dan niet in het gedrang komt door zo'n uitnodiging te aanvaarden.**

- **Om dit soort moeilijkheden te vermijden** verzoeken vele privé of openbare instellingen de firma's om dergelijke voorstellingen **in hun eigen lokalen** te houden. Mogelijke belangenconflicten vallen daardoor niet weg maar de kans dat ze ontstaan is minder groot.

#### 4.8 . Familie en gemeenschap

*"Als ik moet kiezen tussen mijn moeder en Justitie, dan verkies ik mijn moeder" (Albert Camus)*

- Er kan een potentieel belangenconflict ontstaan uit de verwachtingen die leden van de familie of de gemeenschap (in brede zin) kunnen koesteren wanneer een lid ervan een baan heeft bij de overheid.
  - ⇒ **Vooreerst gaat het om klassieke familierelaties (verwantschap).** Hierbij kan de ambtenaar en zijn hiërarchie zich voor elke beslissing laten inspireren op het onweerlegbaar vermoeden van verwantschap uit artikel 10 van de wet van 1993 op de overheidsopdrachten.

- ⇒ **Anderzijds gaat het om de "sociale familie" in brede zin.** Dit zijn vriendschapsbanden (of vijanden, tegenstanders, concurrenten), het kan gaan om een lidmaatschap van verenigingen, diverse belangengroepen, beroepsrelaties, diverse gemeenschappen (vooral etnische gemeenschap in multicultureel verband, maar ook levensbeschouwelijk, sportclub, geloofsgemeenschap, cultuurgemeenschap, genderclub, politieke familie, kortom alles wat men 'netwerk' noemt) die onze beslissing kunnen beïnvloeden en maken dat die niet langer neutraal, onpartijdig en objectief is.

**Het gaat hier om democratische rechten en om de privé-sfeer van ambtenaren. Daarom dienen deze kwesties met grote voorzichtigheid te worden aangepakt. Immers, het feit dat iemand tot een van dergelijke gemeenschappen behoort volstaat niet om een mogelijk belangenconflict te hebben. Het is pas als er relevante feiten zijn bewezen tussen een lid van deze families of gemeenschappen en de activiteiten van de rijksambtenaar dat men kan spreken van belangenconflicten.**

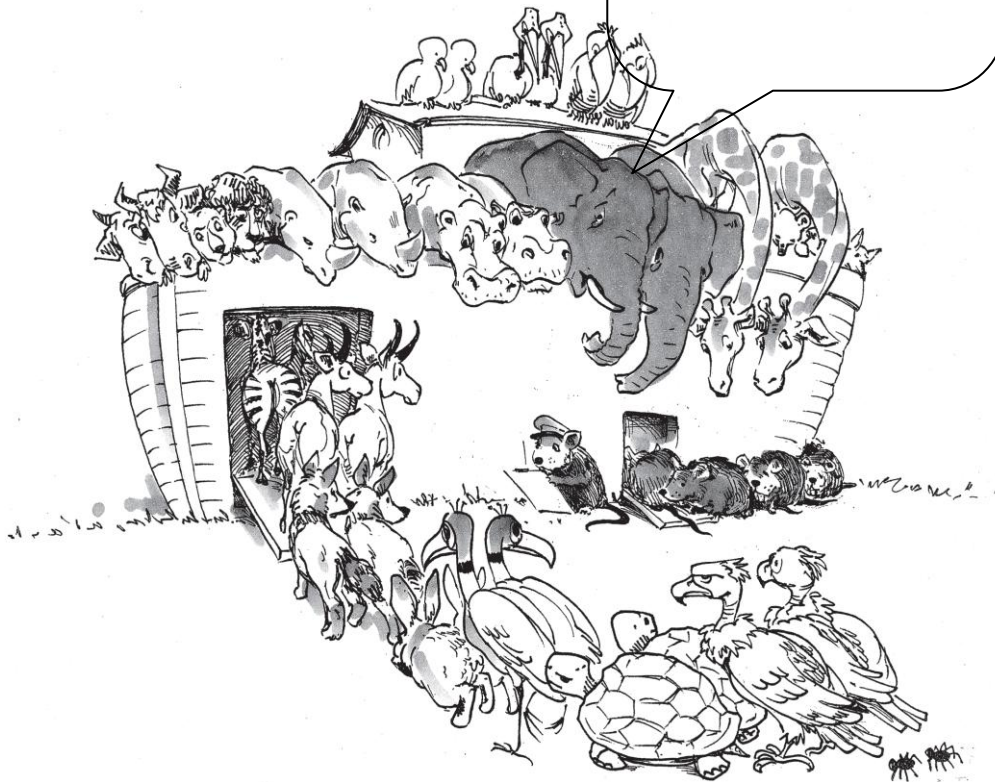
Ik wil bijvoorbeeld een lid van mijn sportclub of mijn gemeenschap bevoordelen. Hier zal ik ook zeer waarschijnlijk de strikte wettelijkheid omzeilen om het particulier belang te begunstigen dat de 'gemeenschap' is (zie opmerking bij de rubriek ambtshalve beslissingen).

- In de uitoefening van hun functies mogen de rijksambtenaren geen voorkeursbehandeling geven aan hun verwanten, vrienden of instellingen waarin die verwanten en vrienden financiële of andere belangen hebben.
- Het tegenovergestelde van een voorkeursbehandeling geldt hier ook: de rijksambtenaar mag sommige personen of groepen niet discrimineren.

	JA	NEEN
1. Bent u in staat de door een verwante of een vriend gevraagde dienst te leveren op een andere manier dan de normale?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Bent u in staat hem of haar een betere dienst te verlenen dan degene die men levert aan een ander persoon die een klassieke dienstverlening krijgt?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Bent u op een of andere manier schatplichtig aan deze groepen?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Verwacht u persoonlijke erkenning of erkenning via een tussenpersoon vanwege een van deze groepen?	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Zie voor deze kwestie ook de commentaar van professor Flamme in de rubriek "Overheidsovereenkomsten en –opdrachten".

**Heeft de  
bewaker ervoor  
gezorgd dat hij  
zijn voltallige  
familie kan  
meebrengen ?**



#### 4.9. Activiteiten na het verlaten van de overheidsdienst

- Heeft de FOD krachtens de wet of een particuliere overeenkomst het recht de voorwaarden te bepalen waarop een van zijn vroegere werknemers in dienst kan treden van een organisatie die regelmatige contractuele relaties of een partnerschap heeft met of toelagen krijgt van diens oorspronkelijke overheidsdienst?
- Bezit de FOD machtigingsprocedures waaraan ambtenaren onderworpen zijn die op het punt staan de overheidsdienst te verlaten en in onderhandeling gaan over hun toekomstig engagement en loon met een organisatie waarmee een mogelijk belangenconflict bestaat? (zie onder meer punten 20 en 21 van het deontologisch kader)
- Als een ambtenaar zijn FOD verlaten heeft om in de privé sector te werken zonder voormelde procedures te hebben doorlopen, gaat die FOD dan retrospectief na welke beslissingen deze ambtenaar genomen heeft om zich ervan te vergewissen dat ze niet besmet zijn door een belangenconflict?

## Opmerkingen

- Deze kwesties zijn in Belgisch recht thans niet bij wet geregeld. Hoogstens is een strafrechtelijke veroordeling in geval van misdaad of misdrijf mogelijk. Is er in een dergelijk geval een weerslag op het pensioen van de ambtenaar?
- Het statuut bepaalt echter dat er steeds beperkingen gelden op de vrijheid van meningsuiting (onbeperkt in de tijd) als iemand het openbaar ambt verlaat. Er is echter geen enkele sanctie in geval van overtreding. Overigens geeft het deontologisch kader in punt 20 de ambtenaar die op het punt staat over te gaan naar de privé sector, de "raad" zijn werkgever hiervan zo vlug mogelijk op de hoogte te brengen.
- Men mag redelijkerwijs vrezen dat het vooruitzicht op een baan een invloed kan hebben op het huidig rendement van de ambtenaar. Deze kan even goed profiteren van zijn baan bij de overheid om een nieuwe baan te krijgen, misbruik maken van staatsmiddelen om zijn overstap voor te bereiden, onrechtmatig gebruik maken van vertrouwelijke inlichtingen en gegevens die hij bij de overheid heeft ingewonnen.

### 4.10. Lobbyen, draaideurconstructie, verlaten van de overheidsdienst voor de particuliere sector, sponsoring, overgang van de overheid naar de privé-sector, partnerschap (PPP)

Dit zijn eveneens risicozones voor mogelijke belangenconflicten. De adviesgroep heeft ze echter nog niet aangekaart. In Belgisch recht bestaat er trouwens geen wettelijke regeling hiervoor.

Lobbyen wordt gedefinieerd als een betaalde beroepsactiviteit om invloed uit te oefenen op de titularis van een overheidsambt bij welbepaalde onderwerpen.

De draaideurconstructie bestaat erin dat een rijksambtenaar ontslag neemt bij de overheid (soms na een lange voorbereiding waarbij hij staatsmiddelen aanwendt) om vervolgens voor de Staat (vaak als enige klant) of zelfs voor zijn oorspronkelijk departement, diensten te leveren als consultant of als particuliere firma.

Verlaten van de overheidsdienst voor de particuliere sector: Een ambtenaar kan ook tijdelijk de overheidsdienst verlaten, zonder ontslag te nemen en met de mogelijkheid tot latere terugkeer, om in dezelfde activiteit of in een belerende sector in de privé te gaan werken.

Bijvoorbeeld het bestuur van de luchtvaart verlaten om privé piloot te worden.

Er is een embryonale wettelijke grondslag hiervoor in artikel 115 van het KB van 19 november 1998 betreffende de verloven en afwezigheden toegestaan aan de personeelsleden van de rijksbesturen. (verlof van 2 jaar)

Sponsoring bestaat erin dat de privé sector sommige overheidsactiviteiten financiert en zich aldus linkt aan het imago van het algemeen belang of omgekeerd.

Een groep margarinefabrikanten bijvoorbeeld linkt zich als sponsor aan een campagne van volksgezondheid om de oorzaken van overlijden als gevolg van hart- en bloedvatziekten te verminderen.

Publiek-privaat-partnerschap (PPP) is een alternatieve vorm om overheidsgoederen of -diensten te leveren. Het gaat om een contractuele samenwerking op lange termijn tussen minstens een instelling van publiek recht en een andere van privaat recht, met het oog op de financiering, de bouw, de renovatie, het beheer, het onderhoud en / of de exploitatie van een actief om openbare goederen of diensten te leveren, alsook de nevendiensten, volgens normen qua volume en kwaliteit die de overheidspartner specificeert en die gekenmerkt worden door de verdeling onder partijen zowel van de risico's, de verantwoordelijkheden en de rechten als van de doelstellingen en de opbrengsten.



**Elke volledige of gedeeltelijke heruitgave of kopie van deze tekst wordt slechts door middel van uitdrukkelijke vermelding van de bronnen toegestaan.**

**Verantwoordelijke uitgever:**

**FOD Budget & Beheerscontrole  
Koningsstraat 138/2  
1000 Brussel**

## Titel

15 SEPTEMBER 2013. - Wet betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden (NOTA : Raadpleging van vroegere versies vanaf 04-10-2013 en tekstbijwerking tot 17-06-2019)

**Bron :** PERSONEEL EN ORGANISATIE

**Publicatie :** 04-10-2013 **nummer :** 2013002044 **bladzijde :** 69406 **PDF :** [originele versie](#)

**Dossiernummer :** 2013-09-15/06

**Inwerkingtreding :** 04-04-2014

## Inhoudstafel

[Tekst](#)

[Begin](#)

[HOOFDSTUK 1.](#) - Algemene bepaling

Art. 1

[HOOFDSTUK 2.](#) - Definities

Art. 2

[HOOFDSTUK 3.](#) - Het meldingssysteem

Art. 3-5

[HOOFDSTUK 4.](#) - Het voorafgaand advies

Art. 6-7

[HOOFDSTUK 5.](#) - De melding van de veronderstelde integriteitsschending

Art. 8-9

[HOOFDSTUK 6.](#) - Het onderzoek van de melding van de veronderstelde integriteitsschending

[Afdeling 1.](#) - De opdracht voor het onderzoek

Art. 10-11

[Afdeling 2.](#) - De schriftelijke kennisgeving van het onderzoek

Art. 12

[Afdeling 3.](#) - De individuele verklaring en het schriftelijk verslag

Art. 13

[Afdeling 4.](#) - Het [<sup>1</sup> schriftelijk rapport van het onderzoek]<sup>1</sup>

Art. 14

[HOOFDSTUK 7.](#) - De bescherming tegen een maatregel met een nadelig gevolg voor de arbeidsvoorwaarden of de arbeidsomstandigheden

Art. 15-16

[HOOFDSTUK 8.](#) - Sancties die van toepassing zijn op bedrieglijke meldingen

Art. 17, 17/1

[HOOFDSTUK 9.](#) - Wijzigingsbepalingen

[Afdeling 1.](#) - Wijziging van het Wetboek van strafvordering

Art. 18

[Afdeling 2.](#) - Wijzigingen van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen

Art. 19-20

[HOOFDSTUK 10.](#) - Inwerkingtreding

Art. 21

Tekst	Inhoudstafel	Begin
<p><a href="#">HOOFDSTUK 1.</a> - Algemene bepaling</p>		
<p>Artikel <a href="#">1</a>. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de grondwet.</p>		
<p><a href="#">HOOFDSTUK 2.</a> - Definities</p>		
<p><a href="#">Art. 2.</a> Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder :</p>		
<p>1° personeelslid : het statutair personeelslid, de stagiair of het personeelslid met een arbeidsovereenkomst;</p>		
<p>[<sup>1</sup> 1°/1 "voormalig personeelslid" : de persoon zoals bedoeld in de bepaling onder 1° die minder dan twee jaar uit dienst is;]<sup>1</sup></p>		
<p>2° federale administratieve overheden : de federale administratieve overheden zoals bedoeld in artikel 14 § 1, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 [<sup>1</sup> met inbegrip van de diensten van de geïntegreerde politie als bedoeld in artikel 2, 2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus]<sup>1</sup>;</p>		
<p>3° veronderstelde integriteitsschending : de veronderstelling van</p>		
<p>a) een handeling of het nalaten van een handeling door een personeelslid die een inbreuk is op de wetten, de besluiten, de omzendbrieven, de interne regels en de interne procedures die van toepassing zijn op de federale administratieve overheden en hun personeelsleden [<sup>1</sup> en die een bedreiging is voor of een schending van het algemeen belang]<sup>1</sup>;</p>		
<p>b) een handeling of het nalaten van een handeling door een personeelslid die een onaanvaardbaar risico inhoudt voor het leven, de gezondheid of de veiligheid van personen of voor het milieu;</p>		
<p>c) een handeling of het nalaten van een handeling door een personeelslid die manifest getuigt van een ernstige tekortkoming in de professionele verplichtingen of in het beheer van een federale administratieve overheid;</p>		
<p>d) het welbewust bevelen of adviseren door een personeelslid om een integriteitsschending te begaan zoals bedoeld in a), b) en c).</p>		
<p>4° meldpunt : de vertrouwenspersoon integriteit, als meldpunt in de interne component van het systeem voor de melding van een veronderstelde integriteitsschending en het " Centraal Meldpunt voor Veronderstelde Integriteitsschendingen " bij de federale ombudsmannen [<sup>1</sup> bedoeld in de wet van 22 maart 1995 tot instelling van de federale ombudsmannen]<sup>1</sup>, als de externe component van het systeem voor de melding van een veronderstelde integriteitsschending.</p>		
<p>Onder het eerste lid, 3°, worden niet begrepen :</p>		
<p>1° pesterijen [<sup>1</sup> , geweld op het werk en ongewenst seksueel gedrag op het werk]<sup>1</sup> ten aanzien van de personen bedoeld in artikel 2, § 1, 1°, van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk bedoelde personen;</p>		
<p>2° discriminatie op grond van :</p>		
<p>a) leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap, een fysieke of genetische eigenschap of sociale afkomst, als bedoeld in artikel 4, 4°, van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie;</p>		
<p>b) geslacht, zwangerschap, bevalling of moederschap, als bedoeld in de artikelen 3 en 4 van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen;</p>		



c) nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming, als bedoeld in artikel 3 van de wet van 10 mei 2007 tot wijziging van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden.

[<sup>1</sup> De door deze wet aan de federale ombudsmannen toegewezen bevoegdheden worden uitgeoefend door het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten bedoeld in de organieke wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse wanneer een veronderstelde integriteitsschending wordt door een politieambtenaar gemeld.]<sup>1</sup>

-----  
(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 2, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

### HOOFDSTUK 3. - Het meldingssysteem

Art. 3.§ 1. Het systeem voor de melding van een veronderstelde integriteitsschending dient voor de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door een personeelslid dat [<sup>1</sup> in dienst is of minder dan twee jaar geleden in dienst was]<sup>1</sup> in één van deze overheden.

§ 2. Op voorstel van de ministers die bevoegd zijn voor de bewaking van de integriteit en ambtenarenzaken in de federale administratieve overheden bepaalt de Koning bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de nadere regels betreffende de oprichting, de organisatie, de werking, de verantwoordelijkheden, de bevoegdheden, de rollen, de functies, de selectie en alle andere noodzakelijke modaliteiten voor de goede werking van de interne component van het systeem voor de melding van een veronderstelde integriteitsschending die niet in deze wet zijn geregeld.

De interne component heeft als meldpunt een of meer vertrouwenspersonen integriteit per federale administratieve overheid en taalrol.

§ 3. Bij de federale ombudsmannen wordt, het " Centraal Meldpunt voor Veronderstelde Integriteitsschendingen " opgericht, als externe component voor de melding van een veronderstelde integriteitsschending, hierna het " Centraal Meldpunt " genoemd. Het Centraal Meldpunt vormt een onderdeel van de diensten van de federale ombudsmannen.

De federale ombudsmannen [<sup>1</sup> ...]<sup>1</sup> oefenen de taken uit die hen worden toegewezen in deze wet. In afwijking van artikel 1, tweede lid, van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen oefenen de federale ombudsmannen die taken ook uit in de federale administratieve overheden die door een bijzondere wettelijke bepaling over een eigen ombudsman beschikken.

De federale ombudsmannen hebben de leiding over en beheren de externe component voor de melding van een veronderstelde integriteitsschending. De formatie en het statuut van het personeel van het Centraal Meldpunt worden bepaald overeenkomstig artikel 19 van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen.

-----  
(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 3, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

Art. 4. Het personeelslid [<sup>1</sup> of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> dat overweegt een veronderstelde integriteitsschending te melden kan zich steeds laten informeren en adviseren over de inhoud en de toepassing van deze wet bij een vertrouwenspersoon integriteit, bij het Centraal Meldpunt of bij de federale administratieve overheid waarover de minister die instaat voor de bewaking van de integriteit in de federale administratieve overheden bevoegd is.

-----  
(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 4, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

Art. 5. Het personeelslid [<sup>1</sup> of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> meldt een veronderstelde integriteitsschending :

1° [<sup>1</sup> die zich in de vijf jaren voorafgaand aan de vraag om voorafgaand advies heeft voorgedaan, zich voordoet of op het punt staat zich voor te doen in een federale administratieve overheid;]<sup>1</sup>

2° op basis van een redelijk vermoeden.

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 5, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

#### HOOFDSTUK 4. - Het voorafgaand advies

Art. 6. § 1. Het personeelslid dat wenst te handelen overeenkomstig artikel 8, § 1, vraagt eerst schriftelijk een voorafgaand advies aan een vertrouwenspersoon integriteit van de federale administratieve overheid waar hij in [<sup>1</sup> dienst]<sup>1</sup> is;

Het personeelslid [<sup>1</sup> of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> dat wenst te handelen overeenkomstig artikel 8, § 2, vraagt eerst schriftelijk een voorafgaand advies aan het Centraal Meldpunt.

§ 2. De vraag om voorafgaand advies dient te worden gestaafd met elementen die wijzen op een eerlijk en redelijk vermoeden dat de integriteitsschending zich in de afgelopen vijf [<sup>1</sup> jaren]<sup>1</sup> heeft voorgedaan, zich voordoet of op het punt staat zich voor te doen in een federale administratieve overheid.

De vraag om voorafgaand advies bevat tenminste de volgende elementen :

1° de verzendingsdatum van de vraag om voorafgaand advies;

2° de naam en de contactgegevens van het personeelslid [<sup>1</sup> of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> dat het voorafgaand advies vraagt;

3° de naam van de federale administratieve overheid waar het personeelslid [<sup>1</sup> in dienst is of was minder dan twee jaar geleden]<sup>1</sup>;

4° de naam van de federale administratieve overheid waarop de veronderstelde integriteitsschending betrekking heeft;

5° de beschrijving van de veronderstelde integriteitsschending;

6° de datum of de periode waarin de veronderstelde integriteitsschending heeft plaatsgevonden, plaatsvindt of zal plaatsvinden.

§ 3. De vraag om voorafgaand advies, aangevuld met de elementen bedoeld in § 2 van dit artikel, wordt door [<sup>1</sup> het personeelslid of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> ingevuld, ondertekend en naargelang het geval overgezonden aan de vertrouwenspersoon integriteit of het Centraal Meldpunt.

§ 4. Uiterlijk twee weken volgend op de ontvangstdatum van de vraag om voorafgaand advies kan de vertrouwenspersoon integriteit of het Centraal Meldpunt [<sup>1</sup> het personeelslid of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> dat het voorafgaand advies heeft aangevraagd uitnodigen voor een verdere toelichting van de elementen uit de vraag om voorafgaand advies.

De vertrouwenspersoon integriteit of het Centraal Meldpunt en [<sup>1</sup> het personeelslid of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> dat het voorafgaand advies heeft aangevraagd bepalen desgevallend onderling de modaliteiten zoals de datum, plaats en wijze voor de toelichting bij het voorafgaand advies.

De vertrouwenspersoon integriteit of het Centraal Meldpunt bevestigt aan [<sup>1</sup> het personeelslid of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> dat het voorafgaand advies heeft gevraagd de modaliteiten voor de toelichting bij het voorafgaand advies.

De toelichting bij de elementen uit de vraag om voorafgaand advies dient uiterlijk vier weken na de ontvangstdatum te zijn beëindigd.

§ 5. De vertrouwenspersoon integriteit of he Centraal Meldpunt geeft uiterlijk zes weken na de ontvangstdatum een schriftelijk, gemotiveerd advies over de ontvankelijkheid en de

[<sup>1</sup> niet kennelijke ongegrondheid]<sup>1</sup> van de veronderstelde integriteitsschending op basis van de elementen in de vraag om het voorafgaand advies en desgevallend de toelichting bij [<sup>1</sup> de vraag om]<sup>1</sup> het voorafgaand advies.

§ 6. De vertrouwenspersoon integriteit of het Centraal Meldpunt deelt zijn advies uiterlijk acht weken na de ontvangstdatum [<sup>1</sup> ...]<sup>1</sup> schriftelijk mee aan het personeelslid dat het voorafgaand advies heeft aangevraagd.

Het advies is gunstig indien de vertrouwenspersoon integriteit of het Centraal Meldpunt de melding van de veronderstelde integriteitsschending ontvankelijk en [<sup>1</sup> niet kennelijk ongegrond]<sup>1</sup> acht.

In alle andere gevallen is het advies ongunstig. Het ongunstig advies ten gevolge van een onontvankelijke maar [<sup>1</sup> niet kennelijk ongegronde]<sup>1</sup> melding van een veronderstelde integriteitsschending wordt door de vertrouwenspersoon integriteit of het Centraal Meldpunt aangevuld met relevante aanbevelingen voor het personeelslid dat het voorafgaand advies heeft aangevraagd.

§ 7. Het personeelslid dat een advies heeft aangevraagd kan zich op ieder moment wenden tot het Centraal Meldpunt indien hij meent dat de behandeling van zijn vraag om advies bij de vertrouwenspersoon integriteit onvoldoende vertrouwelijkheid of waarborgen van onafhankelijkheid biedt. In dit geval geldt de procedure voor meldingen als bedoeld in artikel 8, § 2. [<sup>1</sup> Op het ogenblik van de ontvangst van de vraag om voorafgaand advies van het personeelslid begint de in paragraaf 5 bedoelde termijn opnieuw te lopen.]<sup>1</sup>

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 6, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

[Art. 7.](#)§ 1. Als een vertrouwenspersoon integriteit van een federale administratieve overheid een ongunstig advies geeft en het personeelslid dat het voorafgaand advies heeft aangevraagd zich niet kan vinden in de inhoud van het advies, dan kan het personeelslid zijn vraag voor voorafgaand advies uiterlijk tien weken na de ontvangstdatum, bedoeld in artikel 6, § 4, eerste lid, aangevuld met het advies, bedoeld in artikel 6, § 6, voor herziening richten aan het Centraal Meldpunt.

§ 2. Het Centraal Meldpunt deelt zijn met redenen omkleed advies uiterlijk [<sup>1</sup> acht weken na de ontvangst van de vraag tot herziening]<sup>1</sup> schriftelijk mee aan het personeelslid dat de herziening van zijn vraag om voorafgaand advies heeft aangevraagd en aan de vertrouwenspersoon bedoeld in § 1.

Het advies is gunstig indien het Centraal Meldpunt de veronderstelde integriteitsschending ontvankelijk en [<sup>1</sup> niet kennelijk ongegrond]<sup>1</sup> acht.

In alle andere gevallen is het advies ongunstig

Wanneer het advies ongunstig is ten gevolge van een onontvankelijke maar [<sup>1</sup> niet kennelijk ongegronde]<sup>1</sup> melding van een veronderstelde integriteitsschending wordt dit advies door het Centraal Meldpunt aangevuld met relevante aanbevelingen voor het personeelslid dat een herziening heeft gevraagd als bedoeld in § 1.

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 7, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

## [HOOFDSTUK 5.](#) - De melding van de veronderstelde integriteitsschending

[Art. 8.](#)§ 1. Een personeelslid brengt zijn functionele of een hiërarchische meerdere eerlijk en op basis van een redelijk vermoeden op de hoogte van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheid waar hij is tewerkgesteld. De betrokken functionele of hiërarchische meerdere gaat vertrouwelijk om met de identiteit en de rechtstoestand van dat personeelslid en zorgt ervoor dat hij geen nadelige gevolgen

ondervindt.

Als een personeelslid zijn functionele of een hiërarchische meerdere niet wenst op de hoogte te brengen van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheid waar hij is tewerkgesteld, [<sup>1</sup> kan hij die uiterlijk twee weken na de ontvangst van een gunstig advies melden]<sup>1</sup> aan de vertrouwenspersoon integriteit.

Tegelijkertijd deelt het personeelslid aan de vertrouwenspersoon integriteit zijn keuze mee voor :

1° een open melding, waarbij hij de vertrouwenspersoon integriteit de uitdrukkelijke en schriftelijke toelating geeft zijn identiteit bekend te maken, of

2° een vertrouwelijke melding, waarbij de vertrouwenspersoon integriteit met de identiteit van het personeelslid vertrouwelijk omgaat, maximaal afschermt en aan niemand bekend maakt, binnen de geldende wetgeving, zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toelating van het betrokken personeelslid.

[<sup>1</sup> De vertrouwenspersoon integriteit brengt in beide gevallen de federale ombudsmannen onmiddellijk op de hoogte van de melding.]<sup>1</sup>

§ 2. [<sup>1</sup> De meldingen worden bij het Centraal Meldpunt gedaan:

1° door een personeelslid bij ontstentenis van een vertrouwenspersoon integriteit in de federale administratieve overheid waar hij is tewerkgesteld;

2° door een personeelslid als hij zijn functionele of een hiërarchische meerdere niet wenst op de hoogte te brengen van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheid waar hij is tewerkgesteld en die veronderstelde integriteitsschending ook niet wenst te melden bij de vertrouwenspersoon integriteit van zijn federale administratieve overheid;

3° door een personeelslid als zijn melding een veronderstelde integriteitsschending betreft in een federale administratieve overheid waar hij is tewerkgesteld maar waarbij de hoogste hiërarchische meerdere van die federale administratieve overheid vermoedelijk betrokken is;

4° door een personeelslid als zijn melding een veronderstelde integriteitsschending betreft in een federale administratieve overheid waar hij niet tewerkgesteld is;

5° door een persoon die minder dan twee jaar geleden was tewerkgesteld in een federale administratieve overheid.]<sup>1</sup>

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 8, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

[Art. 9](#).§ 1. [<sup>1</sup> Het personeelslid of voormalig personeelslid dat een gunstig advies ontvangt kan uiterlijk twee weken na de ontvangst van het advies de veronderstelde integriteitsschending melden aan de federale ombudsmannen.]<sup>1</sup>

Tegelijkertijd deelt het [<sup>1</sup> personeelslid of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> aan de federale ombudsmannen zijn keuze mee voor :

1° een open melding, waarbij hij de federale ombudsmannen de uitdrukkelijke en schriftelijke toelating geeft zijn identiteit bekend te maken, of;

2° een vertrouwelijke melding, waarbij de federale ombudsmannen met de identiteit van het [<sup>1</sup> personeelslid of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> vertrouwelijk omgaan, maximaal afschermen en aan niemand bekend maken, binnen de geldende wetgeving, zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toelating van het betrokken [<sup>1</sup> personeelslid of voormalig personeelslid]<sup>1</sup>.

§ 2. [<sup>1</sup> ...]<sup>1</sup>

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 9, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

[HOOFDSTUK 6](#). - Het onderzoek van de melding van de veronderstelde

integriteitsschending

Afdeling 1. - De opdracht voor het onderzoek

Art. 10. § 1. [<sup>1</sup> Uiterlijk vier weken na de melding bedoeld in artikel 8, § 1, tweede lid, of twee weken na de melding bedoeld in artikel 9, beginnen de federale ombudsmannen een onderzoek naar de veronderstelde integriteits-schending. Indien het om organisatorische redenen onmogelijk is het onderzoek binnen deze termijn te beginnen, kan de start van het onderzoek met maximaal tweemaal twee maanden worden uitgesteld. De federale ombudsmannen brengen de melder op de hoogte van de redenen en de duur van het uitstel.

Bij het begin van het onderzoek brengen de federale ombudsmannen de bevoegde minister of staatssecretaris, of het beheerscomité van de openbare instelling van sociale zekerheid, en de hoogste hiërarchische leidinggevende van de federale administratieve overheid waarop de melding van de veronderstelde integriteitsschending betrekking heeft, op de hoogte dat een melding van een veronderstelde integriteitsschending werd ingediend.

Als uit de melding van de veronderstelde integriteitsschending echter voldoende blijkt dat de hoogste hiërarchische leidinggevende van de federale administratieve overheid waarop de melding van de veronderstelde integriteitsschending betrekking heeft, betrokken is bij die veronderstelde integriteitsschending, brengen de federale ombudsmannen de bevoegde minister of staatssecretaris, of het beheerscomité van de openbare instelling van sociale zekerheid waarop de veronderstelde integriteitsschending betrekking heeft, op de hoogte.]<sup>1</sup>

§ 2. De federale ombudsmannen die het onderzoek leiden en coördineren :

1° passen de algemene principes van behoorlijk bestuur en de rechten van verdediging toe;

2° documenteren en verantwoorden behoorlijk en zorgvuldig alle handelingen en beslissingen;

3° leggen de opdracht voor het onderzoek naar de veronderstelde integriteitsschending schriftelijk vast.

§ 3. De federale ombudsmannen kunnen zich voor het uitvoeren van het onderzoek naar een veronderstelde integriteitsschending laten bijstaan door deskundigen.

§ 4. De federale ombudsmannen en, desgevallend, de deskundigen die hen bijstaan kunnen elk personeelslid [<sup>1</sup> of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> dat zij nodig achten bij dit onderzoek betrekken. Het personeelslid [<sup>1</sup> of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> dat betrokken wordt bij het onderzoek heeft het recht zich te laten bijstaan door een raadsman.

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 10, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

Art. 11. § 1. De opdracht voor het onderzoek naar de veronderstelde integriteitsschending bevat ten minste :

1° de beschrijving van de veronderstelde integriteitsschending die aanleiding geeft tot het onderzoek;

2° de naam van de federale administratieve overheid waar het onderzoek zal worden uitgevoerd;

3° de naam, de taalrol en de contactgegevens van de federale ombudsmannen en, desgevallend, de deskundigen die hen bijstaan bij de uitvoering van het onderzoek;

4° de vragen waarop het onderzoek dient te antwoorden;

5° [<sup>1</sup> de voorziene einddatum van het onderzoek: de duur van het onderzoek wordt vastgesteld op maximaal drie maanden, waarna telkens in een verlenging van maximaal drie maanden kan worden voorzien middels een met redenen omkleed addendum. De maximale duur van het initiële onderzoek en de uitbreidingen ervan bedraagt twaalf maanden.]<sup>1</sup>

§ 2. Elke wijziging aan de opdracht voor het onderzoek wordt door de federale

ombudsmannen schriftelijk vastgelegd in een addendum.

§ 3. De opdracht voor het onderzoek en het in § 2 bedoelde addendum worden door de federale ombudsmannen en, desgevallend, de deskundigen die hen bijstaan bij de uitvoering van het onderzoek ondertekend en gedagtekend.

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 11, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

#### Afdeling 2. - De schriftelijke kennisgeving van het onderzoek

Art. 12. De personeelsleden [<sup>1</sup> en voormalige personeelsleden]<sup>1</sup> die worden betrokken bij het onderzoek krijgen van de federale ombudsmannen een schriftelijke kennisgeving van het onderzoek.

Deze kennisgeving bevat minstens :

1° de beschrijving van de veronderstelde integriteitsschending die aanleiding geeft tot het onderzoek;

2° de mogelijkheid dat het onderzoek kan worden uitgebreid tot de feiten en omstandigheden die in de loop van het onderzoek bekend worden en die van belang kunnen zijn voor de vaststelling van de omvang, de aard en de ernst van de veronderstelde integriteitsschending;

3° het recht [<sup>1</sup> van het personeelslid of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> dat bij het onderzoek wordt betrokken om zich door een raadsman te laten bijstaan;

4° de naam van de federale administratieve overheid waar het onderzoek zal worden uitgevoerd;

5° de naam, de taalrol en de contactgegevens van de federale ombudsmannen en, desgevallend, de deskundigen die hen bijstaan bij de uitvoering van het onderzoek.

De kennisgeving is niet van toepassing als het belang van het onderzoek dit vereist. De toepassing van deze bepaling wordt in het schriftelijk [<sup>1</sup> rapport]<sup>1</sup> van het onderzoek gemotiveerd opgenomen.

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 12, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

#### Afdeling 3. - De individuele verklaring en het schriftelijk verslag

Art. 13. § 1. De federale ombudsmannen en, desgevallend, de deskundigen die hen bijstaan bij de uitvoering van het onderzoek :

1° waarborgen dat [<sup>1</sup> de personeelsleden en de voormalige personeelsleden]<sup>1</sup> die worden betrokken bij het onderzoek hun verklaring in vrijheid kunnen afleggen;

2° nemen een individuele verklaring af voor het verzamelen van objectieve informatie van [<sup>1</sup> de personeelsleden en de voormalige personeelsleden]<sup>1</sup> die worden betrokken bij het onderzoek;

3° maken een schriftelijk verslag op van de verklaring van [<sup>1</sup> elk personeelslid of voormalig personeelslid dat wordt]<sup>1</sup> betrokken bij het onderzoek.

§ 2. De personeelsleden die worden betrokken bij het onderzoek geven de federale ombudsmannen en, desgevallend, de deskundigen die de federale ombudsmannen bijstaan bij de uitvoering van het onderzoek alle relevante en verhelderende informatie waarover zij beschikken in het kader van de onderzoeksopdracht.

§ 3. [<sup>1</sup> Het schriftelijk verslag van zijn verklaring, bedoeld in § 1, 3°, wordt aan het personeelslid of voormalig personeelslid dat wordt betrokken bij het onderzoek overhandigd zodat hij het van zijn opmerkingen kan voorzien.]<sup>1</sup>

§ 4. Het schriftelijk verslag, bedoeld in § 1, 3°, aangevuld in overeenstemming met § 3,

wordt voorzien van de naam, de handtekening en de dagtekening van de federale ombudsmannen en, desgevallend, de deskundigen die hen bijstaan bij de uitvoering van het onderzoek en van [<sup>1</sup> het personeelslid of voormalig personeelslid dat wordt betrokken bij het onderzoek en, desgevallend, van de raadsman die dit personeelslid of voormalig personeelslid bijstaat]<sup>1</sup>.

Elke bladzijde van het verslag wordt genummerd.

Indien [<sup>1</sup> een personeelslid of voormalig personeelslid]<sup>1</sup> dat wordt betrokken bij het onderzoek of, desgevallend, zijn raadsman weigert het verslag te ondertekenen wordt dit opgenomen in het verslag.

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 13, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

[Afdeling 4.](#) - Het [<sup>1</sup> schriftelijk rapport van het onderzoek]<sup>1</sup>

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 14, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

[Art. 14.](#)§ 1. [<sup>1</sup> Ter afronding van het onderzoek stellen de federale ombudsmannen een rapport van het onderzoek op met hun vaststellingen, hun beoordeling en de maatregelen die zij aanbevelen.]<sup>1</sup>

§ 2. Indien de federale ombudsmannen menen dat het [<sup>1</sup> schriftelijk rapport]<sup>1</sup> van het onderzoek, bedoeld in § 1, voldoende elementen bevat om te besluiten dat de veronderstelde integriteitsschending zich niet heeft voorgedaan, dan sluiten zij het onderzoek definitief af.

De federale ombudsmannen brengen deze beslissing ter kennis van :

1° de hoogste hiërarchische leidinggevende van de federale administratieve overheid waar de veronderstelde integriteitsschending zich heeft voorgedaan;

2° de personeelsleden [<sup>1</sup> en de voormalige personeelsleden]<sup>1</sup> die bij het onderzoek werden betrokken;

3° [<sup>1</sup> het personeelslid en het voormalig personeelslid dat de veronderstelde integriteitsschending hebben gemeld;]<sup>1</sup>

[<sup>1</sup> 4° de vertrouwenspersoon integriteit die het voorafgaand advies verstrekke.]<sup>1</sup>

§ 3. Indien de federale ombudsmannen menen dat het [<sup>1</sup> schriftelijk rapport]<sup>1</sup> van het onderzoek, bedoeld in § 1, voldoende elementen bevat om te besluiten dat :

1° de veronderstelde integriteitsschending zich werkelijk heeft voorgedaan, maar dat zij over onvoldoende elementen beschikken om te besluiten dat zij kennis hebben gekregen van een misdaad of van een wanbedrijf, stellen zij het [<sup>1</sup> schriftelijk rapport van het onderzoek]<sup>1</sup> voor verder gevolg ter beschikking van de hoogste hiërarchische leidinggevende van de federale administratieve overheid waar de veronderstelde integriteitsschending zich heeft voorgedaan;

2° de veronderstelde integriteitsschending zich werkelijk heeft voorgedaan en over voldoende aanwijzingen te beschikken dat de hoogste hiërarchische leidinggevende betrokken is bij de veronderstelde integriteitsschending, stellen zij het [<sup>1</sup> schriftelijk rapport van het onderzoek]<sup>1</sup> voor verder gevolg ter beschikking van de minister die bevoegd is voor de federale administratieve overheid of aan het beheerscomité van de betrokken openbare instelling van sociale zekerheid [<sup>1</sup> of aan de minister bevoegd voor de geïntegreerde politie]<sup>1</sup> waar de veronderstelde integriteitsschending zich heeft voorgedaan.

De federale ombudsmannen brengen deze beslissing ter kennis van :

1° de personeelsleden [<sup>1</sup> en voormalige personeelsleden]<sup>1</sup> die bij het onderzoek werden betrokken;

2° het personeelslid [<sup>1</sup> of het voormalig personeelslid]<sup>1</sup> dat de veronderstelde integriteitsschending heeft gemeld.

[<sup>1</sup> 3° de vertrouwenspersoon integriteit die het voorafgaand advies verstrekte.]<sup>1</sup>

§ 4. Als een vertrouwenspersoon integriteit of een federale ombudsman in de loop van het meldingsproces meent over voldoende elementen te beschikken om te kunnen besluiten dat zij kennis hebben gekregen van een misdaad of van een wanbedrijf, geldt onverwijld :

1° voor de vertrouwenspersoon integriteit de toepassing van artikel 29 van het Wetboek van strafvordering. Hij geeft hiervan schriftelijk kennis aan de hoogste hiërarchische leidinggevende van de federale administratieve overheid waar de veronderstelde misdaad of het veronderstelde wanbedrijf zich heeft voorgedaan. Als echter voldoende blijkt dat de hoogste hiërarchische leidinggevende van de federale administratieve overheid waar de veronderstelde misdaad of het veronderstelde wanbedrijf zich heeft voorgedaan, erbij betrokken is dan geeft hij hiervan schriftelijk kennis aan de minister die bevoegd is voor de federale administratieve overheid of aan het beheerscomité van de betrokken openbare instelling van sociale zekerheid [<sup>1</sup> of de minister bevoegd voor de geïntegreerde politie]<sup>1</sup> waar de veronderstelde misdaad of het veronderstelde wanbedrijf zich heeft voorgedaan;

2° voor de federale ombudsmannen de toepassing van artikel 12 van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen. Zij geven hiervan schriftelijk kennis aan de minister die bevoegd is voor de federale administratieve overheid of aan het beheerscomité van de betrokken openbare instelling van sociale zekerheid [<sup>1</sup> of de minister bevoegd voor de geïntegreerde politie]<sup>1</sup> waar de veronderstelde misdaad of het veronderstelde wanbedrijf zich heeft voorgedaan als voldoende blijkt dat de hoogste hiërarchische leidinggevende van de federale administratieve overheid [<sup>1</sup> of van de dienst van de geïntegreerde politie]<sup>1</sup> betrokken is bij die veronderstelde misdaad of wanbedrijf.

§ 5. De vertrouwenspersoon integriteit of de federale ombudsman geven kennis van de [<sup>1</sup> beslissing tot]<sup>1</sup> aangifte die voortvloeit uit de toepassing van § 4, 1° en 2°, aan het personeelslid dat :

1° heeft gehandeld overeenkomstig artikel 8, § 1;

2° volgens de vertrouwenspersoon of de federale ombudsman niet betrokken is bij de aan te geven veronderstelde misdaad of wanbedrijf.

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 15, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

**HOOFDSTUK 7.** - De bescherming tegen een maatregel met een nadelig gevolg voor de arbeidsvoorwaarden of de arbeidsomstandigheden

**Art. 15.** § 1. De federale ombudsmannen beschermen de volgende personen tegen een maatregel met een nadelig gevolg voor de arbeidsvoorwaarden of de arbeidsomstandigheden, zoals bedoeld in § 2 van dit artikel, dat voortvloeit uit [<sup>1</sup> het feit dat zij]<sup>1</sup> een veronderstelde integriteitsschending bij de vertrouwenspersoon integriteit of het Centraal Meldpunt [<sup>1</sup> hebben gemeld of betrokken zijn geweest aan het onderzoek]<sup>1</sup> :

1° het personeelslid dat de veronderstelde integriteitsschendingen heeft gemeld;

2° het personeelslid dat wordt betrokken bij het onderzoek; [<sup>1</sup> ...]<sup>1</sup>

3° het personeelslid-raadsman dat het personeelslid dat wordt betrokken bij het onderzoek [<sup>1</sup> adviseert; en]<sup>1</sup>

[<sup>1</sup> 4° de vertrouwenspersoon integriteit.]<sup>1</sup>

§ 2. Onder een maatregel met een nadelig gevolg voor de arbeidsvoorwaarden of -omstandigheden [<sup>1</sup> ...]<sup>1</sup> wordt onder meer verstaan :

1° het verlenen van ontslag anders dan op eigen verzoek;

2° het tussentijds beëindigen of het niet verlengen van een aanstelling in tijdelijke dienst;

3° het niet omzetten van een aanstelling in tijdelijke dienst voor een proeftijd in een



aanstelling in vaste dienst indien deze in het vooruitzicht kan worden gesteld;

4° het verplaatsen of overplaatsen of het weigeren van een verzoek daartoe;

5° het nemen van een ordemaatregel;

6° het nemen van een maatregel van inwendige orde;

7° het nemen van een tuchtmaatregel;

8° het onthouden van salarisverhoging;

9° het onthouden van promotiekansen;

10° het onthouden van faciliteiten die andere medewerkers wel krijgen;

11° het weigeren van verlof;

12° het toekennen van een ongunstige evaluatie.

§ 3. De beschermingsperiode gaat in :

1° voor het personeelslid dat de veronderstelde integriteitsschending heeft gemeld, op de ontvangstdatum, bedoeld in artikel 6, § 4, eerste lid;

2° voor het personeelslid en het personeelslid-raadsman die worden betrokken bij het onderzoek, op de datum waarop zij door de federale ombudsmannen en, desgevallend, de deskundigen bij het onderzoek naar de melding van de veronderstelde integriteitsschending worden betrokken;

[<sup>1</sup> 3° voor de vertrouwenspersoon integriteit op de datum van het opnemen van zijn functie.]<sup>1</sup>

[<sup>1</sup> De duur van de beschermingsperiode bedraagt drie jaar na het afronden van het schriftelijk rapport van het onderzoek of na een definitieve gerechtelijke beslissing of voor de vertrouwenspersoon integriteit na afloop van zijn functie.]<sup>1</sup>

§ 4. De bescherming wordt niet toegekend aan het personeelslid dat een veronderstelde integriteitsschending wil melden in een federale administratieve overheid maar niet heeft gehandeld overeenkomstig artikel 8.

§ 5. De bescherming die aan het personeelslid dat de veronderstelde integriteitsschending meldt wordt toegekend overeenkomstig §§ 1, 2 en 3, wordt opgeheven op datum van de afronding van het [<sup>1</sup> schriftelijk rapport van het onderzoek]<sup>1</sup>, bedoeld in artikel 14, § 1, als daarin voldoende elementen aanwezig zijn om te besluiten dat :

1° het personeelslid dat de veronderstelde integriteitsschending heeft gemeld heeft gehandeld in de wetenschap dat deze melding niet eerlijk was;

2° het personeelslid dat de veronderstelde integriteitsschending heeft gemeld zelf betrokken is bij de gemelde veronderstelde integriteitsschending.

De bescherming die aan het personeelslid dat wordt betrokken bij het onderzoek wordt toegekend overeenkomstig §§ 1, 2 en 3, wordt opgeheven op datum van de afronding van het [<sup>1</sup> schriftelijk rapport van het onderzoek]<sup>1</sup>, zoals bedoeld in artikel 14, § 1, als daarin voldoende elementen aanwezig zijn om te besluiten dat :

1° het personeelslid bewust oneerlijke, niet-waarheidsgetrouwe en manifest onvolledige informatie heeft verschaft aan de onderzoekers in het kader van zijn onderzoeksopdracht;

2° het personeelslid zelf betrokken was bij de gemelde veronderstelde integriteitsschending.

§ 6. [<sup>1</sup> De in paragraaf 1 bedoelde bescherming wordt door de federale ombudsmannen van rechtswege verleend.]<sup>1</sup> De federale ombudsmannen stellen het personeelslid schriftelijk in kennis van de beslissing om de bescherming al dan niet toe te kennen of op te heffen.

§ 7. [<sup>1</sup> ...]<sup>1</sup>

§ 8. [<sup>1</sup> ...]<sup>1</sup>

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 16, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

[Art. 16.](#) § 1. Een personeelslid dat beweert dat hij het slachtoffer is van of bedreigd wordt

met een maatregel, bedoeld in artikel 15, § 2 <sup>[1]</sup> en die voortvloeit uit het feit dat hij de veronderstelde integriteits-schending heeft gemeld of betrokken is geweest bij aan het onderzoek ervan<sup>[1]</sup>, kan tijdens de beschermingsperiode, zoals bedoeld in artikel 15, een met redenen omklede klacht indienen bij de federale ombudsmannen.

§ 2. Indien tijdens de beschermperiode tegen een beschermd personeelslid, maatregelen zoals bedoeld in artikel 15, § 2 worden genomen, dan valt de bewijslast, dat <sup>[1]</sup> die maatregel of die dreiging met de maatregel voortvloeit uit elementen die geen verband houden met het feit dat het personeelslid de veronderstelde integriteitsschending heeft gemeld of betrokken is geweest bij het onderzoek ervan<sup>[1]</sup>, ten laste van de federale administratieve overheid waar het bestaan van of de dreiging met maatregelen zich vermoedelijk hebben voorgedaan of voordoen.

§ 3. <sup>[1]</sup> De federale ombudsmannen vragen schriftelijk aan de hoogste hiërarchische leidinggevende van de in § 2 bedoelde federale administratieve overheid om te bewijzen dat de tijdens de beschermperiode tegen het beschermd personeelslid genomen maatregel of de maatregel waarmee werd bedreigd voortvloeit uit elementen die geen verband houden met het feit dat het personeelslid de veronderstelde integriteitsschending heeft gemeld of betrokken is geweest bij het onderzoek ervan.]<sup>[1]</sup>

§ 4. <sup>[1]</sup> De in § 3 bedoelde hoogste hiërarchische leidinggevende van de federale administratieve overheid beschikt over vier weken, na de datum van ontvangst van de schriftelijke vraag, bedoeld in § 3, om een schriftelijk verslag ter beschikking te stellen van de federale ombudsmannen waaruit ontegensprekelijk moet blijken of de tegen het beschermd personeelslid genomen maatregel of de maatregel waarmee werd bedreigd voortvloeit uit elementen die geen verband houden met het feit dat het personeelslid de veronderstelde integriteitsschending heeft gemeld of betrokken is geweest bij het onderzoek.]<sup>[1]</sup>

§ 5. <sup>[1]</sup> Tenzij uit het in paragraaf 4 bedoelde schriftelijk rapport ontegensprekelijk blijkt dat de tegen het personeelslid dat wordt beschermd door de federale ombudsmannen genomen maatregel of de maatregel waarmee werd bedreigd voortvloeit uit elementen die geen verband houden met het feit dat het personeelslid de veronderstelde integriteitsschending heeft gemeld of betrokken is geweest bij het onderzoek ervan, is artikel 12, tweede lid, van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen van toepassing - onverminderd de mogelijke toepassing van andere wettelijke sancties - en wordt het personeelslid in de federale administratieve overheid dat de maatregel heeft genomen of heeft bedreigd met een maatregel, zoals bedoeld in artikel 15, § 2, het onderwerp van een tuchtrechtelijke procedure.

De federale ombudsmannen doen een voorstel aan de hoogste hiërarchische leidinggevende van de betrokken federale administratieve overheid om de genomen maatregel of de nadelige gevolgen teniet te doen of te compenseren.

De hoogste hiërarchische leidinggevende van de betrokken federale administratieve overheid laat binnen twintig dagen weten of hij al dan niet akkoord gaat met het voorstel van de federale ombudsmannen.

Indien de hoogste hiërarchische leidinggevende van de betrokken federale administratieve overheid niet op dit voorstel ingaat of weigert uitvoering te geven aan het voorstel, dan richten de federale ombudsmannen een aanbeveling aan de betrokken federale administratieve overheid zoals bepaald in artikel 14, derde, lid van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen en brengen zij de verantwoordelijke minister daarvan op de hoogte.

De federale ombudsmannen brengen in hun verslag bedoeld in artikel 15 van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen aan het parlement verslag uit over deze aanbevelingen en over het gevolg dat eraan wordt gegeven.

Indien uit het in paragraaf 4 bedoelde schriftelijk rapport, ontegensprekelijk blijkt dat de tegen het personeelslid dat wordt beschermd door de federale ombudsmannen, genomen maatregel of maatregel waarmee werd gedreigd, voortvloeit uit elementen die geen verband houden met het feit dat het personeelslid de veronderstelde integriteitsschending heeft gemeld of betrokken is geweest bij het onderzoek ervan en dat het personeelslid bewust oneerlijk en niet waarheidsgetrouw heeft gebruik gemaakt van § 1 is het tweede lid van artikel 12 van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen van toepassing - onverminderd de mogelijke toepassing van andere wettelijke sancties - en wordt het personeelslid het onderwerp van een tuchtrechtelijke procedure.]<sup>1</sup>

[<sup>1</sup> § 6. Het onderzoek van een klacht wordt opgeschort wanneer omtrent de feiten een beroep bij de rechtbank of een georganiseerd administratief beroep wordt ingesteld. De administratieve overheid stelt de federale ombudsmannen in kennis van het ingestelde beroep.

In dit geval brengen de federale ombudsmannen de klager onverwijld op de hoogte van de opschorting van de behandeling van zijn klacht.

In afwijking van het eerste lid, en onverminderd artikel 19, derde lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, kunnen de federale ombudsmannen het onderzoek van een klacht voortzetten wanneer de behandeling of de feiten het voorwerp uitmaken van een beroep tot vernietiging bij de Raad van State.

Onverminderd artikel 19, derde lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, schorsen noch stuiten de indiening en het onderzoek van een klacht de termijnen voor het instellen van beroepen bij de rechtbank of van georganiseerde administratieve beroepen.]<sup>1</sup>

[<sup>1</sup> § 7. Een personeelslid dat een veronderstelde integriteitsschending heeft gemeld of betrokken is geweest bij het onderzoek kan, op zijn vraag en na een positief advies van de federale ombudsmannen en met goedkeuring van de voogdijminister, hetzij:

- tijdelijk worden toegewezen aan een andere dienst binnen dezelfde federale administratieve overheid;
- tijdelijk ter beschikking worden gesteld van een andere federale administratieve overheid.

Voor het tijdelijk ter beschikking stellen wordt een overeenkomst opgemaakt tussen de twee leidende ambtenaren. Het personeelslid wordt, voor wat zijn loopbaan betreft, beschouwd alsof hij deel uitmaakt van de federale administratieve overheid van oorsprong.

Deze tijdelijke toewijzing en dit tijdelijk ter beschikking stellen vinden plaats gedurende twaalf maanden, maximum twee keer verlengbaar.

Op ieder moment mag het personeelslid een einde stellen aan de tijdelijke toewijzing of het ter beschikking stellen, mits een opzegperiode van dertig dagen. Een kortere opzegperiode kan echter in onderling akkoord worden overeengekomen tussen het personeelslid en zijn hiërarchische meerdere. Tijdens de tijdelijke terbeschikkingstelling blijft het personeelslid volledig ten laste van de federale administratieve overheid van oorsprong.]<sup>1</sup>

-----

(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 17, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

## HOOFDSTUK 8. - Sancties die van toepassing zijn op bedrieglijke meldingen

Art. 17. Onverminderd de mogelijke toepassing van andere wettelijk voorziene sancties, is het tweede lid van artikel 12 van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen van toepassing en wordt een personeelslid in de federale administratieve overheid het onderwerp van een tuchtrechtelijke procedure indien uit het [<sup>1</sup> rapport van het onderzoek]<sup>1</sup>, bedoeld in artikel 14, § 1, ontegensprekelijk blijkt dat :

1° het personeelslid bewust oneerlijk en niet waarheidsgetrouw de veronderstelde integriteitsschending heeft gemeld;

2° het personeelslid dat werd betrokken bij het onderzoek bewust oneerlijk, niet-waarheidsgetrouw of onvolledige informatie ter beschikking van de federale ombudsmannen en de deskundigen die hen bijstaan bij de uitvoering van het onderzoek heeft gesteld;

3° het personeelslid bewust heeft gehandeld of beslissingen heeft genomen met als enige oogmerk het onderzoek te verhinderen, te bemoeilijken en/of te beëindigen of een persoon hiertoe aan te zetten.

-----  
(1)<W [2019-05-08/08](#), art. 18, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

[Art. 17/1](#). [<sup>1</sup> De federale Ombudsmannen sluiten een protocolakkoord met de Federale Interne Auditdienst met het oog op de doeltreffende werking van het meldsysteem.]<sup>1</sup>

-----  
(1)<Ingevoegd bij W [2019-05-08/08](#), art. 19, 002; Inwerkingtreding : 17-06-2019>

## [HOOFDSTUK 9](#). - Wijzigingsbepalingen

### [Afdeling 1](#). - Wijziging van het Wetboek van strafvordering

[Art. 18](#). Artikel 29 van het Wetboek van strafvordering, laatst gewijzigd bij de wet van 23 maart 1999, wordt aangevuld met een lid, luidende :

" De ambtenaren die op basis van de wet van 15 september 2013 betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden gebruik maken van het meldingssysteem worden van de in het eerste lid bedoelde verplichting vrijgesteld. "

### [Afdeling 2](#). - Wijzigingen van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen

[Art. 19](#). Artikel 1, eerste lid, van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen, wordt aangevuld met en 4°, luidende :

" 4° meldingen te onderzoeken van veronderstelde integriteitsschendingen overeenkomstig de wet van 15 september 2013 betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden. "

[Art. 20](#). artikel 15, eerste lid, van de wet van 22 maart 1995 tot instelling van federale ombudsmannen, gewijzigd bij de wet van 5 februari 2001, wordt aangevuld met de volgende zin :

" Tevens bevatten deze verslagen de aanbevelingen die door de federale ombudsmannen worden geformuleerd over de uitvoering van de wet van... betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden, tot aanpassing en verbetering van het meldingssysteem van een veronderstelde integriteitsschending. "

## [HOOFDSTUK 10](#). - Inwerkingtreding

[Art. 21](#). Deze wet treedt in werking zes maanden na haar bekendmaking in het Belgisch

Staatsblad.

## Handtekening

[Tekst](#)

[Inhoudstafel](#)

[Begin](#)

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel zal worden bekleed en door het Belgisch Staatsblad zal worden bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 15 september 2013.

FILIP

Van Koningswege :

De Minister van Financiën en Duurzame Ontwikkeling, belast met Ambtenarenzaken,

K. GEENS

De Staatssecretaris voor Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Diensten,

H. BOGAERT

Met 's Lands zegel gezegeld :

De Minister van Justitie,

Mevr. A. TURTELBOOM

## Aanhef

[Tekst](#)

[Inhoudstafel](#)

[Begin](#)

FILIP, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

## Wijziging(en)

[Tekst](#)

[Inhoudstafel](#)

[Begin](#)

[originele versie](#)

- WET VAN 08-05-2019 GEPUBL. OP 17-06-2019

(GEWIJZIGDE ART. : 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 17/1)

## Parlementaire werkzaamheden

[Tekst](#)

[Inhoudstafel](#)

[Begin](#)

Zitting 2012-2013. Senaat Stuk. - Wetsvoorstel van de heer Beke c.s, 5 -217 - Nr. 1 - Amendementen, 5-217 - Nr. 2. - Advies van de Raad van State, 5-217 - Nr. 3. - Amendementen, 5-217 - Nr. 4. - Verslag, 5-217 - Nr. 5. - Tekst aangenomen door de commissie, 5-217 - Nr. 6. - Amendementen, 5-217 - Nr. 7. - Verslag, 5-217 - Nr. 8. - Tekst aangenomen door de commissie, 5-217 - Nr. 9. - Tekst aangenomen in plenaire vergadering en overgezonden aan de Kamer van volksvertegenwoordigers, 5-217 - Nr. 10. Handelingen van de Senaat. - 2 mei 2013 Kamer van volksvertegenwoordigers Stukken. - Ontwerp overgezonden door de Senaat, 53-2802 - Nr. 1. - Verslag, 53-2802 - Nr. 2. - Tekst verbeterd door de commissie, 53-2802 - Nr. 3. - Tekst aangenomen in plenaire vergadering en aan de Koning ter bekrachtiging voorgelegd, 53-2802 - Nr. 4. Integraal verslag. - 16 en 17 juli 2013.

[Begin](#)

[Eerste woord](#)

[Laatste woord](#)

[Wijziging\(en\)](#)

[Aanhef](#)

Bijlage 7

	<a href="#">Parlementaire werkzaamheden</a>	<a href="#">Inhoudstafel</a>	<a href="#">1 uitvoeringbesluit</a>	<a href="#">1 gearcheveerde versie</a>	
					<a href="#">Franstalige versie</a>

## WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES EN VERORDENINGEN LOIS, DECRETS, ORDONNANCES ET REGLEMENTS

FEDERALE OVERHEIDSDIENST PERSONEEL EN ORGANISATIE  
EN FEDERALE OVERHEIDSDIENST BUDGET EN  
BEHEERSCONTROLE

[C – 2014/02059]

9 OKTOBER 2014. — Koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 3, § 2 van de wet van 15 september 2013 betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

Het ontwerp van koninklijk besluit dat wij ter ondertekening aan Uwe Majesteit voorleggen beoogt uitvoering te geven aan artikel 3, § 2 van de wet van 15 september 2013 betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden. Het doel van het ontwerp van besluit is de regeling van de belangrijkste modaliteiten voor de doeltreffende werking van de interne component van het systeem voor de melding van een veronderstelde integriteitsschending. Ter herinnering, onder een veronderstelde integriteitsschending wordt verstaan :

a) een handeling of het nalaten van een handeling door een personeelslid die een inbreuk is op de wetten, de besluiten, de omzendbrieven, de interne regels en de interne procedures die van toepassing zijn op de federale administratieve overheden en hun personeelsleden;

b) een handeling of het nalaten van een handeling door een personeelslid die een onaanvaardbaar risico inhoudt voor het leven, de gezondheid of de veiligheid van personen of voor het milieu;

c) een handeling of het nalaten van een handeling door een personeelslid die manifest getuigt van een ernstige tekortkoming in de professionele verplichtingen of in het beheer van een federale administratieve overheid;

d) het welbewust bevelen of adviseren door een personeelslid om een integriteitsschending te begaan zoals bedoeld in a), b) en c).

Algemene bespreking

Het ontwerp van besluit past niet alleen in de uitvoering van de wet van 15 september 2013. Het sluit ook aan bij het "hoofdstuk II. Preventieve maatregelen", in het bijzonder artikel 8,4 en artikel 33 van de wet van 8 mei 2007 houdende instemming met het Verdrag van de Verenigde Naties tegen de corruptie, gedaan te New York op 31 oktober 2003. Voor het federaal openbaar ambt worden met de wet van 15 september 2013 en het ontwerp van besluit gevolg gegeven aan aanbevelingen en resoluties van verschillende internationale organisaties zoals de Raad van Europa en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling. Tenslotte wordt daarmee ook een beslissing uitgevoerd van de federale Ministerraad van 30 juni 2006 (punt 22) waarin de krachtlijnen en de voorstellen van het federaal preventief integriteitsbeleid (20 juni 2006) worden goedgekeurd, waaronder de uitwerking van "een voorstel voor een systeem voor het melden van deontologisch onaanvaardbaar gedrag door medewerkers van het federaal administratief openbaar ambt.

De hierboven vermelde wetten, aanbevelingen, resoluties en besluiten verwijzen impliciet of expliciet naar een beleid voor het stimuleren van een integer federaal openbaar ambt. Deze doelstelling wordt ook volledig of gedeeltelijk nagestreefd door het "deel II. rechten, plichten, belangenconflicten en cumulatie" van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het Rijkspersoneel, het koninklijk besluit van 17 augustus 2007 betreffende het intern controlesysteem binnen sommige diensten van de federale uitvoerende macht en de omzendbrief nr. 573 van 17 augustus 2007 met betrekking tot het deontologisch kader voor de ambtenaren van het federaal administratief openbaar ambt.

Het federaal integriteitsbeleid moedigt de leidend ambtenaren aan tot een planmatige bevordering van integriteit in hun federale diensten. De prestaties en de reputatie van de federale diensten hebben baat bij een goede afstemming van structurele/controlerende en culturele/stimulerende maatregelen inzake integriteit. Het meldingssysteem voor veronderstelde integriteitsschendingen hoort bij de controlerende pijler – eerder gericht op naleving – van het federale

SERVICE PUBLIC FEDERAL PERSONNEL ET ORGANISATION  
ET SERVICE PUBLIC FEDERAL BUDGET ET CONTROLE DE LA  
GESTION

[C – 2014/02059]

9 OCTOBRE 2014. — Arrêté royal portant exécution de l'article 3, § 2 de la loi du 15 septembre 2013 relative à la dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité au sein d'une autorité administrative fédérale par un membre de son personnel

RAPPORT AU ROI

Sire,

Le projet d'arrêté royal que nous soumettons à Votre Majesté pour signature vise l'exécution de l'article 3, § 2, de la loi du 15 septembre 2013 relative à la dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité au sein d'une autorité administrative fédérale par un membre de son personnel. Le projet d'arrêté vise à régler les principales modalités en vue du fonctionnement efficient de la composante interne du système pour la dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité. Pour rappel, on entend par atteinte suspectée à l'intégrité :

a) l'exécution ou l'omission d'un acte par un membre du personnel, constituant une infraction aux lois, arrêtés, circulaires, règles internes et procédures internes qui sont applicables aux autorités administratives fédérales et aux membres de leur personnel;

b) l'exécution ou l'omission d'un acte par un membre du personnel, impliquant un risque inacceptable pour la vie, la santé ou la sécurité des personnes ou pour l'environnement;

c) l'exécution ou l'omission d'un acte par un membre du personnel, témoignant manifestement d'un manquement grave aux obligations professionnelles ou à la bonne gestion d'une autorité administrative fédérale;

d) l'ordre ou le conseil sciemment donné par un membre du personnel de commettre une atteinte à l'intégrité telle que visée aux a), b) et c).

Discussion générale

Le projet d'arrêté ne s'inscrit pas uniquement dans le cadre de l'exécution de la loi du 15 septembre 2013. Il fait également suite au "Chapitre II. Mesures préventives", en particulier l'article 8, 4 et l'article 33 de la loi portant assentiment à la Convention des Nations unies contre la corruption, faite à New York le 31 octobre 2003. Pour la fonction publique fédérale, la loi du 15 septembre 2013 et le projet d'arrêté font suite aux recommandations et résolutions de différentes organisations internationales comme le Conseil de l'Europe et L'Organisation de Coopération et de Développement économiques. Enfin, la loi et le projet d'arrêté précité exécutent également une décision du Conseil des Ministres fédéral du 30 juin 2006 (point 22) approuvant les lignes de force et les propositions de la politique fédérale et préventive en matière d'intégrité (20 juin 2006), dont l'élaboration d' « une proposition de système de dénonciation de comportements inacceptables sur le plan déontologique par des collaborateurs de la fonction publique administrative fédérale ».

Les lois, recommandations, résolutions et arrêtés précités renvoient implicitement ou explicitement à une politique de promotion d'une fonction publique administrative fédérale intègre. Cet objectif est également poursuivi intégralement ou partiellement par la "Partie II. Des droits, des devoirs, des conflits d'intérêts et du cumul" de l'arrêté royal du 2 octobre 1937 portant le statut des agents de l'Etat, l'arrêté royal du 17 août 2007 relatif au système de contrôle interne dans certains services du pouvoir exécutif fédéral et la circulaire n° 573 du 17 août 2007 relative au cadre déontologique des agents de la fonction publique administrative fédérale.

La politique fédérale d'intégrité encourage les fonctionnaires dirigeants à promouvoir l'intégrité de manière méthodique dans leurs services fédéraux. Les prestations et la réputation des services fédéraux ont intérêt à une bonne harmonisation des mesures structurelles/de contrôle et culturelles/stimulantes en matière d'intégrité. Le système de dénonciation d'atteintes suspectées à l'intégrité fait partie du pilier contrôle – plutôt axé sur le respect – de la politique fédérale d'intégrité.

integriteitsbeleid. De wet van 15 september 2013 en dit ontwerp van besluit zorgen voor meldingskanalen met een lage drempel en een correcte, onafhankelijke en rechtvaardige afhandeling van integriteits-schendingen waarbij de rechten en plichten van de betrokken partijen zijn vastgelegd en gewaarborgd.

Het welslagen en de doeltreffendheid van de interne en de externe component van het meldingssysteem kan slechts worden verzekerd, zoals reeds eerder vermeld, door een goede afstemming van het meldingssysteem op andere noodwendige structurele en culturele integriteitsmaatregelen in de federale diensten, en omgekeerd. Zonder exhaustief te zijn, gaat dit over maatregelen, acties, procedures en processen in de federale diensten met betrekking tot :

- het in kaart brengen van de sterke en zwakke kanten van de integriteitscultuur en –structuur;
- het inbedden en verankeren van het federaal integriteitsbeleid in het beheer;
- het scheppen van draagvlak voor integriteitsmanagement ;
- het bevorderen van de ethische en deontologische competentie van alle personeelsleden;
- aandacht voor de ontwikkeling van leidinggevend op het vlak van ethisch, leiderschap, voorbeeldgedrag en integriteitsmanagement;
- de beheersing van integriteitsrisico's door middel risicoanalyses en het oplossen van zwakke plekken in processen, procedures en beheers-systemen;
- ...

Bij ontstentenis van een vertrouwenspersoon integriteit in de federale administratieve overheid waar hij is tewerkgesteld kan een personeelslid melden bij het Centraal Meldpunt (federale ombudsman).

#### Artikelsgewijze bespreking

##### Afdeling I. Algemene bepalingen

De algemene bepalingen zijn opgenomen in de artikel 1. Het ontwerp van besluit bevat een aantal definities voor het goed begrijpen van de modaliteiten voor de doeltreffende werking van de interne component van het systeem voor de melding van een veronderstelde integriteits-schending.

##### Afdeling II. De organisatie en werking

Artikel 2 van de tweede afdeling bevat bepalingen over de organisatie en de werking.

Het toepassingsgebied van de wet van 15 september 2013 zijn de federale administratieve overheden zoals bedoeld in artikel 14 § 1, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Dit ontwerp beoogt alle federale diensten (artikel 2, § 1), namelijk de federale overheidsdiensten, de programmatorische federale overheidsdiensten, alsook de diensten die ervan afhangen, het Ministerie van Landsverdediging alsook de diensten die ervan afhangen of een van de rechtspersonen bedoeld in artikel 1, 3°, van de wet van 22 juli 1993 houdende bepaalde maatregelen inzake ambtenarenzaken.

Eveneens overeenkomstig artikel 3, § 2, tweede lid van de wet van 15 september 2013 heeft elke federale administratieve overheid per taalrol één of meerdere vertrouwenspersonen integriteit als meldpunt van de interne component. Het tweede lid van artikel 2, § 1 stelt dat totaal aantal vertrouwenspersonen per federale dienst voldoende moet zijn in verhouding tot het aantal personeelsleden en afgestemd zijn op de gemakkelijke bereikbaarheid door de personeelsleden van de vertrouwenspersonen integriteit. De toegang van de personeelsleden tot de interne component van het meldingssysteem mag niet worden bemoeilijkt door de drempel te hoog te leggen. Overigens is de bereikbaarheid ook gediend door een goede voorlichting van de personeelsleden en hen in staat te stellen zonder tussenkomst van derden met de vertrouwenspersoon integriteit op een vertrouwelijke manier te spreken, te bellen en te mailen.

De positie van de vertrouwenspersoon integriteit in de organisatie is belangrijk. Vandaar dat de vertrouwenspersoon integriteit, voor wat betreft de uitvoering van zijn functie, functioneel afhangt van de leidend ambtenaar van de federale dienst waarin hij handelt in het kader van zijn functie als vertrouwenspersoon (artikel 2, § 2). Dit betekent echter niet dat de vertrouwenspersoon integriteit ten aanzien van zijn leidend ambtenaar aan de vertrouwelijkheid, die inherent is aan zijn functie, kan en mag verzaken. Het betekent eveneens dat de vertrouwenspersoon integriteit voor alle aspecten die eigen zijn aan zijn vertrouwensfunctie geen verantwoording schuldig is aan andere hiërarchische meerderen.

La loi du 15 septembre 2013 et le présent projet d'arrêté assurent des voies de dénonciation très accessibles ainsi qu'un traitement correct, indépendant et juste d'atteintes à l'intégrité, tout en fixant et en garantissant les droits et devoirs des parties impliquées.

La réussite et l'efficacité de la composante interne et externe du système de dénonciation ne peut être garantie, comme mentionné ci-dessus, que moyennant une bonne adaptation du système de dénonciation à d'autres mesures structurelles et culturelles nécessaires en matière d'intégrité au sein des services fédéraux et inversement. Sans être exhaustifs, il s'agit de mesures, d'actions, de procédures et de processus au sein des services fédéraux concernant :

- l'identification des forces et des faiblesses de la culture et la structure d'intégrité;
- l'intégration et l'ancrage de la politique d'intégrité dans la gestion;
- la création d'une base pour la gestion de l'intégrité ;
- la promotion de la compétence éthique et déontologique de tous les membres du personnel;
- l'attention consacrée au développement des dirigeants sur le plan du leadership éthique, du comportement exemplaire et de la gestion de l'intégrité;
- la maîtrise de risques pour l'intégrité au moyen d'analyses de risques et la résolution de faiblesses au niveau des processus, des procédures et des systèmes de gestion ;
- ...

En l'absence d'une personne de confiance d'intégrité dans l'autorité administrative fédérale où il est occupé, un membre du personnel peut faire une dénonciation au Point de contact central (médiateur fédéral).

#### Commentaire par article

##### Section I<sup>re</sup>. Dispositions générales

Les dispositions générales figurent à l'article 1<sup>er</sup>. Le projet d'arrêté comprend une série de définitions visant la compréhension correcte des modalités en vue du fonctionnement efficace de la composante interne du système de dénonciation d'une atteinte supposée à l'intégrité.

##### Section II. L'organisation et le fonctionnement

L'article 2 de la deuxième section comprend des dispositions relatives à l'organisation et au fonctionnement.

Le champ d'application de la loi du 15 septembre 2013 comprend les autorités administratives fédérales telles que visées à l'article 14, § 1, 1°, des lois sur le Conseil d'état, coordonnées le 12 janvier 1973. Le présent projet vise tous les services fédéraux (article 2, § 1<sup>er</sup>), à savoir les services publics fédéraux, les services publics fédéraux de programmation, ainsi que les services qui en dépendent, le Ministère de la Défense nationale, ainsi que les services qui en dépendent ou une des personnes morales visées à l'article 1, 3° de la loi du 22 juillet 1993 portant certaines mesures en matière de fonction publique.

Également conformément à l'article 3, § 2, alinéa 2, de la loi du 15 septembre 2013, chaque autorité administrative fédérale dispose d'une ou de plusieurs personnes de confiance d'intégrité par rôle linguistique, qui font office de point de contact de la composante interne. L'article 2, § 1<sup>er</sup>, alinéa 2, prévoit que le nombre total des personnes de confiance par service fédéral doit être suffisant et proportionnel au nombre de membres du personnel et être adapté à l'accessibilité aisée des personnes de confiance d'intégrité pour les membres du personnel. L'accès des membres du personnel à la composante interne du système de dénonciation ne peut pas être compliqué par un seuil trop élevé. Par ailleurs, cette même accessibilité sera servie par une bonne information des membres du personnel, et en permettant à ces derniers de parler, de téléphoner ou d'envoyer du courriel en toute confidentialité à la personne de confiance d'intégrité, sans intervention de tiers.

La position de la personne de confiance d'intégrité au sein de l'organisation est importante. C'est pourquoi sur le plan fonctionnel, quant à l'exécution de sa fonction, elle dépend du fonctionnaire dirigeant du service fédéral au sein duquel elle intervient en tant que personne de confiance (article 2, § 2). Cela n'implique cependant pas que la personne de confiance d'intégrité puisse renoncer, à l'égard du fonctionnaire dirigeant, à la confidentialité inhérente à sa fonction. Cela signifie également que, pour tous les aspects propres à sa fonction de confiance, la personne de confiance d'intégrité n'est pas tenue de se justifier vis-à-vis d'autres supérieurs hiérarchiques.



De rol van de leidend ambtenaar in het kader van de interne component (vertrouwenspersoon integriteit) in de melding van een veronderstelde integriteitsschending is het onderwerp van artikel 2, § 3. In essentie is het de opdracht van de leidend ambtenaar om te waarborgen dat de vertrouwenspersoon integriteit zijn functie doeltreffend en onafhankelijk kan uitoefenen. Daarom beschermt de leidend ambtenaar de vertrouwenspersoon integriteit in zijn federale dienst tegen ongepaste beïnvloeding en druk van elkeen, op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, in het bijzonder wat betreft de druk voor het verkrijgen van informatie die verband houdt of kan houden met de uitoefening van zijn functie.

De vertrouwelijkheid en doeltreffendheid van de uitvoering van de functie vertrouwenspersoon integriteit hangt ook nauw samen met de middelen die hem door zijn leidend ambtenaar worden ter beschikking gesteld. De vertrouwenspersoon moet over de nodige communicatiemiddelen en een ruimte kunnen beschikken die hem toelaat op een vertrouwelijke manier zijn functie uit te oefenen. Ook buiten de kantoren van de federale dienst waar de vertrouwenspersoon integriteit zijn functie uitoefent moet de mogelijkheid worden voorzien dat de vertrouwenspersoon integriteit zijn opdrachten kan vervullen.

Inzake tijdsbesteding dient de vertrouwenspersoon integriteit over de nodige tijd te kunnen beschikken om zijn functie professioneel te kunnen uitoefenen. De professionele invulling van zijn taak veronderstelt eveneens dat hij alle nodige contacten kan onderhouden voor de uitoefening ervan. De leidinggevende waakt over het gewenste professionalisme van de vertrouwenspersoon integriteit door hem, naast de basisopleiding, de nodige vaardigheden, competenties en kennis te laten verwerven en/of te verbeteren die nodig zijn voor de uitoefening van zijn functie als vertrouwenspersoon integriteit.

Bovendien draagt de leidend ambtenaar van een federale dienst, in het kader van zijn integriteitsmanagement, actief en herhaaldelijk bij tot het bestaan, de identiteit, de beschikbaarheid, de bereikbaarheid en de opdracht van de vertrouwenspersonen integriteit.

De basisopleiding van de vertrouwenspersoon integriteit wordt verzorgd door de administratie van de minister belast met de preventieve integriteitsbewaking (artikel 2, § 4). De inhoudelijke aspecten van de basisopleiding worden vooraf overlegd met de federale ombudsmannen.

De leidend ambtenaar, of zijn afgevaardigde, van de federale overheidsdienst belast met de preventieve integriteitsbewaking richt, na voorafgaand overleg met de federale ombudsmannen een Netwerk Vertrouwenspersonen Integriteit (artikel 2, § 5) op. Het Netwerk Vertrouwenspersonen Integriteit beoogt de professionele ontwikkeling van de vertrouwenspersonen integriteit door onder meer: (a) de ontwikkeling van hun kennis (theorie, methoden, instrumenten), (b) expliciet aandacht te besteden aan hun persoonlijke opvattingen en gedrag in de uitoefening van hun functie en (c) in intervisie concrete geanonimiseerde casussen te bespreken en/of te analyseren.

Per federale dienst en per taalrol, vertegenwoordigt één vertrouwenspersoon integriteit de federale dienst waarin hij handelt in het kader van zijn functie als vertrouwenspersoon in het Netwerk Vertrouwenspersonen Integriteit. Ook de federale ombudsmannen of hun vertegenwoordigers zijn lid van het Netwerk Vertrouwenspersonen Integriteit.

De opdracht, de werking en de organisatie van het Netwerk Vertrouwenspersonen Integriteit worden opgenomen in een huishoudelijk reglement dat wordt opgesteld door de leidend ambtenaar, of zijn vertegenwoordiger, van de federale overheidsdienst belast met de preventieve integriteitsbewaking na voorafgaand overleg met de federale ombudsmannen.

Niettegenstaande de wet van 15 september 2013 en dit ontwerp van besluit reeds een stevig fundament vormen voor de goede werking van de interne en de externe component van het meldingssysteem, zullen er toch nog een aantal modaliteiten van het meldingsproces niet of onvoldoende geregeld zijn. Vandaar dat een protocol (artikel 2, § 6) wordt voorzien voor alle (bijkomende) maatregelen voor een optimale samenwerking tussen de vertrouwenspersonen integriteit en de federale ombudsmannen en de doeltreffende werking van het meldingssysteem. Het protocol wordt opgesteld door de federale ombudsmannen, na voorafgaand overleg met de leidend ambtenaar, of zijn afgevaardigde, van de federale overheidsdienst belast met de preventieve integriteitsbewaking. Het protocol wordt afgesloten tussen en ondertekend door de leidend ambtenaar van een federale dienst, de vertrouwenspersoon integriteit in zijn federale dienst en de federale ombudsmannen. Het protocol is inzake de samenwerkingsmodaliteiten geïnspireerd op het samenwerkingsprotocol voor de relaties tussen de

Le rôle du fonctionnaire dirigeant dans le cadre de la composante interne (personne de confiance d'intégrité) au niveau de la dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité fait l'objet de l'article 2, § 3. La tâche essentielle du fonctionnaire dirigeant consiste à garantir que la personne de confiance d'intégrité puisse exercer sa fonction de manière efficace et autonome. C'est pourquoi le fonctionnaire dirigeant la protège au sein de son service fédéral contre toutes influences et pressions inappropriées de qui que ce soit et de quelque façon que ce soit, directement ou indirectement, en particulier contre toutes pressions visant à obtenir des informations concernant ou pouvant concerner l'exercice de sa fonction.

La confidentialité et l'efficacité de l'exécution de la fonction de personne de confiance d'intégrité sont aussi étroitement liées aux moyens que le fonctionnaire dirigeant met à sa disposition. La personne de confiance doit pouvoir disposer des moyens de communication et de l'espace nécessaires lui permettant d'exercer sa fonction en toute confidentialité. A l'extérieur des bureaux du service fédéral où la personne de confiance d'intégrité exerce sa fonction, il faut également veiller à ce que la personne de confiance puisse remplir ses missions.

Quant à son emploi du temps, la personne de confiance d'intégrité doit pouvoir disposer du temps nécessaire à l'exercice professionnel de sa fonction. Le contenu professionnel de sa fonction implique également qu'il doit être en mesure d'entretenir tous les contacts nécessaires à l'exercice de sa fonction. Le fonctionnaire dirigeant veille au professionnalisme souhaité de la personne de confiance d'intégrité en lui permettant, outre la formation de base, d'acquiescer et/ou d'améliorer les compétences et les connaissances nécessaires à l'exercice de sa fonction de personne de confiance d'intégrité.

Par ailleurs, dans le cadre de sa gestion d'intégrité le fonctionnaire dirigeant d'un service public, contribue, de façon active et répétitive, à l'existence, à l'identité, à la disponibilité, à l'accessibilité et à la mission des personnes de confiance d'intégrité.

L'administration du Ministre chargé du contrôle préventif de l'intégrité assure la formation de base des personnes de confiance d'intégrité (article 2, § 4). Le contenu de la formation de base fait l'objet d'une concertation préalable avec les médiateurs fédéraux.

Le fonctionnaire dirigeant, ou son délégué, du service public fédéral chargé du contrôle préventif de l'intégrité instaure un réseau Personnes de confiance d'intégrité, après concertation préalable avec les médiateurs fédéraux (article 2, § 5). Le réseau Personnes de confiance d'intégrité vise le développement professionnel des personnes de confiance d'intégrité notamment (a) en développant leur connaissance (théorie, méthodes, instruments), (b) en accordant une attention explicite à leurs opinions et comportement personnels dans l'exercice de leur fonction et (c) en examinant et/ou analysant en intervisión des cas concrets rendus anonymes.

Une personne de confiance d'intégrité de chaque rôle linguistique représente le service fédéral au sein duquel elle intervient dans le cadre de sa fonction de personne de confiance dans le réseau Personnes de confiance d'intégrité. Les médiateurs fédéraux ou leurs délégués sont également membres du réseau Personnes de confiance d'intégrité.

La mission, le fonctionnement et l'organisation du Réseau Personnes de confiance d'intégrité sont inscrits dans un règlement d'ordre intérieur rédigé par le fonctionnaire dirigeant, ou son délégué, du service public fédéral chargé du contrôle préventif de l'intégrité, après concertation préalable avec les médiateurs fédéraux.

Bien que la loi du 15 septembre 2013 et le présent projet d'arrêté constituent déjà une base solide en vue du fonctionnement correct des composantes interne et externe du système de dénonciation, certaines modalités du processus de dénonciation devront cependant encore être réglées. C'est pourquoi un protocole (article 2, § 6) est prévu pour toutes les mesures (complémentaires) visant une coopération optimale entre les personnes de confiance d'intégrité et les médiateurs fédéraux ainsi qu'un fonctionnement efficace du système de dénonciation. Le protocole est rédigé par les médiateurs fédéraux, après concertation préalable avec le fonctionnaire dirigeant, ou son délégué, du service public fédéral chargé du contrôle préventif de l'intégrité. Le protocole est conclu entre et signé par le fonctionnaire dirigeant d'un service fédéral, la personne de confiance d'intégrité au sein de son service fédéral et les médiateurs fédéraux. Concernant les modalités de coopération, ce protocole s'inspire du protocole de coopération qui organise les relations entre le médiateur fédéral et les services publics

federale Ombudsman en de federale overheidsdiensten bij de behandeling van klachten en het samenwerkingsprotocol voor de relaties tussen de federale Ombudsman en de openbare instellingen van sociale zekerheid bij de behandeling van klachten.

Afdeling III. De functie van de vertrouwenspersoon integriteit : rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

Het derde artikel betreft de invulling van afdeling III over de functie van de vertrouwenspersoon integriteit en zijn rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. In de wet van 15 september 2013 worden een aantal opdrachten van de vertrouwenspersonen geregeld. Onverminderd de toepassing van de relevante bepalingen van die wet, vervolledigt dit ontwerp van besluit de opdrachten van de vertrouwenspersoon integriteit (artikel 3).

De vertrouwenspersoon integriteit oefent zijn functie en opdrachten in alle fasen van het meldingsproces in alle vertrouwelijkheid (artikel 3, § 2). De vertrouwelijkheid is een professionele basishouding van de vertrouwenspersoon integriteit : een verplichting om aan derden binnen en buiten de federale dienst waarin de vertrouwenspersoon integriteit zijn functie uitoefent, behalve in de gevallen die door de Belgische wetgeving zijn voorzien, geen vertrouwelijke informatie prijs te geven die de vertrouwenspersoon heeft verkregen naar aanleiding van de uitoefening van zijn functie.

De vertrouwelijkheid is dus niet absoluut maar relatief. De vertrouwenspersoon integriteit is bijvoorbeeld gehouden aan de naleving van artikel 29 van het wetboek van strafvordering.

Afdeling IV. De selectie en de aanstelling van de vertrouwenspersoon integriteit

De selectie en de aanstelling van de vertrouwenspersoon integriteit zijn het onderwerp van de artikelen 4, 5 en 6 van het ontwerp van besluit.

Afdeling V. De evaluatie van de functie van de vertrouwenspersoon integriteit

Artikel 7 regelt de evaluatie van de functie van de vertrouwenspersoon integriteit.

Afdeling VI. De beëindiging van de functie van de vertrouwenspersoon integriteit

Artikel 8 regelt de beëindiging van de functie van de vertrouwenspersoon integriteit.

Wij hebben de eer te zijn,  
Sire,  
Van Uwe Majesteit,  
De zeer eerbiedvolle  
En getrouwe dienaars,

De Minister van Begroting en van Administratieve vereenvoudiging,  
O. CHASTEL

De Minister van Financiën, belast met Ambtenarenzaken,  
K. GEENS

De Staatssecretaris voor Ambtenarenzaken,  
H. BOGAERT

Raad van State, afdeling Wetgeving

Advies 56.578/2/V van 13 augustus 2014 over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot uitvoering van artikel 3, § 2 en artikel 15, § 3, derde lid van de wet van 15 september 2013 betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden'

Op 10 juli 2014 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Staatssecretaris voor Ambtenarenzaken toegevoegd aan de Minister van Financiën verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 26 augustus 2014 (\*), een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot uitvoering van artikel 3, § 2 en artikel 15, § 3, derde lid van de wet van 15 september 2013 betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden'.

Het ontwerp is door de tweede vakantiekamer onderzocht op 13 augustus 2014. De kamer was samengesteld uit Pierre LIENARDY, kamervoorzitter, voorzitter, Philippe QUERTAINMONT en Pierre VANDERNOOT, kamervoorzitters, Christian BEHRENDT, assessor, en Colette GIGOT, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Xavier DELGRANGE, eerste auditeur afdelingshoofd.

fédéraux dans le cadre de la gestion des plaintes et du protocole de coopération qui organise les relations entre le médiateur fédéral et les institutions publiques de sécurité sociale dans le cadre de la gestion des plaintes.

Section III. La fonction de la personne de confiance d'intégrité : rôles, compétences et responsabilités

L'article 3 concerne le contenu de la section III relative à la fonction de la personne de confiance d'intégrité et ses rôles, compétences et responsabilités. La loi du 15 septembre 2013 fixe une série de missions de la personne de confiance d'intégrité. Sans préjudice de l'application des dispositions pertinentes de ladite loi, le présent projet d'arrêté complète les missions de la personne de confiance d'intégrité (article 3).

Dans toutes les phases du processus de dénonciation, la personne de confiance d'intégrité exerce sa fonction en toute confidentialité (article 3, § 2). La confidentialité est une attitude professionnelle de base de la personne de confiance d'intégrité : l'obligation de ne pas confier d'informations confidentielles qu'elle a obtenues dans l'exercice de sa fonction, à des tiers internes ou externes au service fédéral au sein duquel la personne de confiance d'intégrité exerce sa fonction, à l'exception des cas prévus par la législation belge.

La confidentialité n'est donc pas absolue mais relative. La personne de confiance est par exemple tenue de respecter l'article 29 du code d'instruction criminelle.

Section IV. La sélection et la désignation de la personne de confiance d'intégrité

La sélection et la désignation de la personne de confiance d'intégrité font l'objet des articles 4, 5 et 6 du projet d'arrêté.

Section VI. L'évaluation de la fonction de personne de confiance d'intégrité

L'article 7 règle l'évaluation de la fonction de personne de confiance d'intégrité.

Section VI. L'achèvement de la fonction de personne de confiance d'intégrité

L'article 8 règle l'achèvement de la fonction de personne de confiance d'intégrité.

Nous avons l'honneur d'être,  
Sire,  
De Votre Majesté,  
Les très respectueux  
Et très fidèles serviteurs,

Le Ministre Du Budget et de la Simplification Administrative,  
O. CHASTEL

Le Ministre de Finance, chargé de la Fonction Publique,  
K. GEENS

Le Secrétaire d'Etat à la Fonction Publique,  
H. BOGAERT

Conseil d'Etat, section de législation

Avis 56.578/2/V du 13 août 2014 sur un projet d'arrêté royal 'portant exécution de l'article 3, § 2 et l'article 15, § 3, alinéa 3 de la loi du 15 septembre 2013 relative à la dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité au sein d'une autorité administrative fédérale par un membre de son personnel'

Le 10 juillet 2014, le Conseil d'Etat, section de législation, a été invité par le Secrétaire d'Etat à la Fonction publique, adjoint au Ministre des Finances à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, prorogé de plein droit (\*) jusqu'au 26 août 2014, sur un projet d'arrêté royal 'portant exécution de l'article 3, § 2 et l'article 15, § 3, alinéa 3 de la loi du 15 septembre 2013 relative à la dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité au sein d'une autorité administrative fédérale par un membre de son personnel'.

Le projet a été examiné par la deuxième chambre des vacances le 13 août 2014. La chambre était composée de Pierre LIENARDY, président de chambre, président, Philippe QUERTAINMONT et Pierre VANDERNOOT, présidents de chambre, Christian BEHRENDT, assesseur, et Colette GIGOT, greffier.

Le rapport a été présenté par Xavier DELGRANGE, premier auditeur chef de section.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Pierre LIÉNARDY.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 13 augustus 2014.

Rekening houdend met het tijdstip waarop dit advies gegeven wordt, vestigt de Raad van State de aandacht op het feit dat, wegens het ontslag van de Regering, de bevoegdheid van de minister beperkt is tot het afhandelen van de lopende zaken. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling Wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens welke de Regering in aanmerking kan nemen als ze te oordelen heeft of het vaststellen of wijzigen van een verordening noodzakelijk is.

#### ALGEMENE OPMERKING

Krachtens artikel 3, § 2, van de wet van 15 september 2013 'betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden' bepaalt de Koning op voorstel van de ministers die bevoegd zijn voor de bewaking van de integriteit en ambtenarenzaken in de federale administratieve overheden, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad "de nadere regels betreffende de oprichting, de organisatie, de werking, de verantwoordelijkheden, de bevoegdheden, de rollen, de functies, de selectie en alle andere noodzakelijke modaliteiten voor de goede werking van de interne component van het systeem voor de melding van een veronderstelde integriteitsschending die niet in deze wet zijn geregeld".

Krachtens artikel 15, § 3, tweede lid (en niet het derde lid, zoals in het opschrift en in de aanhef verkeerdelijk wordt vermeld) van de wet van 15 september 2013 bepaalt de Koning de duur van de beschermingsperiode bij een besluit waarvoor geen overleg in de Ministerraad vereist is.

Er wordt derhalve in overweging gegeven twee besluiten vast te stellen: een eerste besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, op voorstel van de ministers die bevoegd zijn voor de bewaking van de integriteit en ambtenarenzaken in de federale administratieve overheden, en een ander besluit dat alleen op artikel 9 van het voorliggende ontwerp betrekking heeft.

#### VOORAFGAANDE VORMVEREISTEN

Het ontwerp dient voor akkoordbevinding aan de minister van Begroting te worden voorgelegd.

#### BIJZONDERE OPMERKINGEN

##### DISPOSITIEF

##### Artikel 2

Krachtens paragraaf 6 moet in iedere "federale dienst"<sup>5</sup> een protocol worden afgesloten tussen de leidend ambtenaar van die dienst, de vertrouwenspersoon of -personen integriteit ervan en de federale ombudsman (lees: het college van federale ombudsmannen<sup>6</sup>), met het oog op "een optimale samenwerking tussen de vertrouwenspersonen integriteit en de federale ombudsman en een doeltreffende werking van het meldingssysteem" dat bij de voornoemde wet van 15 september 2013 is opgezet.

De strekking van dat protocol zou nader moeten worden aangegeven, temeer daar de betekenis van de woorden "onverminderd de bepalingen van de wet van 15 september 2013 en dit besluit" niet duidelijk is. De vraag rijst met name of dat protocol alleen betrekking heeft op de nadere regels inzake het voorafgaand overleg waarvan sprake is in de paragrafen 4, 5, eerste en vierde lid, en op de nadere regels voor de uitnodiging die in paragraaf 5, derde lid, wordt vermeld.

De bespreking van die bepaling in het verlag aan de Koning luidt als volgt:

"Het protocol is inzake de samenwerkingsmodaliteiten geïnspireerd op het samenwerkingsprotocol voor de relaties tussen de federale Ombudsman en de federale overheidsdiensten bij de behandeling van klachten en het samenwerkingsprotocol voor de relaties tussen de federale Ombudsman en de openbare instellingen van sociale zekerheid bij de behandeling van klachten".

Artikel 2, § 6, zou dienovereenkomstig moeten worden herzien, opdat het protocol enkel betrekking heeft op detailkwesties of op kwesties inzake de concrete uitoefening van bevoegdheden van elk van de ondertekenende partijen, zoals die aangelegenheden voortvloeiend uit de algemene strekking van de voornoemde wet van 15 september 2013 betreffende de regeling inzake de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratie, die deze wet heeft opgezet.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de Pierre LIÉNARDY.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 13 août 2014.

Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'État attire l'attention sur le fait qu'en raison de la démission du Gouvernement, la compétence de celui-ci se trouve limitée à l'expédition des affaires courantes. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien de la compétence ainsi limitée, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le Gouvernement peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

#### OBSERVATION GENERALE

L'article 3, § 2, de la loi du 15 septembre 2013 'relative à la dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité au sein d'une autorité administrative fédérale par un membre de son personnel' charge le Roi, sur proposition des ministres compétents pour le contrôle de l'intégrité et pour la fonction publique au sein des autorités administratives fédérales, de déterminer, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, « les modalités relatives à la création, à l'organisation, au fonctionnement, aux responsabilités, aux compétences, aux rôles, aux fonctions et à la sélection de la composante interne du système de dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité, ainsi que toute autre modalité nécessaire, non réglée dans la présente loi, en vue du bon fonctionnement de cette composante ».

L'article 15, § 3, alinéa 2 (et non 3 comme mentionné erronément dans l'intitulé et le préambule) de la loi du 15 septembre 2013 charge le Roi, par un arrêté dont il n'est pas requis qu'il soit délibéré en Conseil des Ministres, de fixer la durée de la période de protection.

Il est dès lors suggéré d'adopter deux arrêtés, le premier délibéré en Conseil des Ministres sur proposition des ministres compétents pour le contrôle de l'intégrité et pour la fonction publique au sein des autorités administratives fédérales, l'autre limité quant à son objet à l'article 9 du projet examiné.

#### FORMALITES PREALABLES

Le projet sera soumis à l'accord du Ministre du Budget.

#### OBSERVATIONS PARTICULIERES

##### DISPOSITIF

##### Article 2

En vertu du paragraphe 6, un protocole doit être conclu au sein de chaque « service fédéral » 1 entre son fonctionnaire dirigeant, sa ou ses personnes de confiance d'intégrité et le médiateur fédéral (lire: le collège des médiateurs fédéraux 2) « en vue d'une collaboration optimale entre les personnes de confiance d'intégrité et le médiateur fédéral et d'un fonctionnement efficace du système de dénonciation » organisé par la loi précitée du 15 septembre 2013.

L'objet de ce protocole devrait être précisé, d'autant que le sens des mots « Sans préjudice des dispositions de la loi du 15 septembre 2013 et du présent arrêté » n'apparaît pas clairement. La question se pose notamment de savoir si cet objet est limité aux modalités de la concertation préalable dont il est question aux paragraphes 4, 5, alinéas 1<sup>er</sup> et 4, et de l'invitation évoquée au paragraphe 5, alinéa 3.

Le commentaire de cette disposition dans le rapport au Roi expose ce qui suit:

« Concernant les modalités de coopération, ce protocole s'inspire du protocole de coopération qui organise les relations entre le médiateur fédéral et les services publics fédéraux dans le cadre de la gestion des plaintes et du protocole de coopération qui organise les relations entre le médiateur fédéral et les institutions publiques de sécurité sociale dans le cadre de la gestion des plaintes ».

L'article 2, § 6, devrait être revu en conséquence en réservant au protocole le règlement de questions de détail ou de mise en œuvre concrète des compétences de chacune de ses parties signataires, telles qu'elles résultent de l'économie générale de la loi précitée du 15 septembre 2013 quant au système qu'elle a mis en place de dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité au sein de l'administration fédérale.

## Artikel 6

Het is niet toelaatbaar dat in paragraaf 2, 1°, die het tweede lid, 1°, wordt, 7 de uitoefening van de ministeriële bevoegdheden afhankelijk wordt gesteld van het voorafgaande voorstel van de leidend ambtenaar van de administratie van de minister, en des te minder omdat een dergelijke bepaling in die zin kan worden geïnterpreteerd dat de minister niet van het voorstel kan afwijken. De hiërarchische bevoegdheid van de minister over zijn administratie is hoe dan ook onveranderbaar met dat soort bepaling.

Een soortgelijke opmerking geldt voor de bepaling onder 2°.

De woorden "Op voorstel van de leidend ambtenaar van de federale dienst waar de vertrouwenspersoon integriteit zijn functie dient uit te oefenen, wordt de kandidaat aangesteld" moeten bijgevolg worden vervangen door de woorden "De kandidaat wordt aangesteld".

## Artikel 8

De verwijzingen naar "artikel 6, §§ 1 en 3" en naar "artikel 6, § 2" in paragraaf 1, die het eerste lid wordt, zijn niet relevant. Wellicht worden "artikel 6, §§ 2 en 4" en "artikel 6, § 3" bedoeld.

De steller van het ontwerp moet nagaan of die verwijzingen juist zijn.

## SLOTOPMERKINGEN

De tekst van het ontwerp zou moeten worden herzien met het oog op zowel de redactionele als de wetgevingstechnische kwaliteit.

In dat verband kunnen bij wijze van voorbeeld de volgende knelpunten worden vermeld :

1° Het vijfde lid van de aanhef zou beter worden geredigeerd als volgt :

"Overwegende dat dit besluit, overeenkomstig artikel 8, § 1, 4°, van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, vrijgesteld is van een impactanalyse omdat het bepalingen houdende autoregulering van de federale overheid betreft;".

2° Een opsomming in een artikel moet met de onderverdelingen 1°, 2°, 3°, enz. worden aangegeven, en deze kunnen op hun beurt eventueel worden onderverdeeld in a), b), c), enz., maar niet in streepjes. Zulks moet toekomstige wijzigingen vergemakkelijken.<sup>8</sup> Deze opmerking geldt voor de artikelen 1, 2, § 3, 3, § 1, 5, § 5, en 6, § 1.

3° Een artikel behoort niet in paragrafen te worden onderverdeeld wanneer deze slechts één lid bevatten. Deze opmerking geldt voor de artikelen 3 tot 6 en 8.

4° De wijze waarop bepaalde individuele preciseringen in de tekst zijn ingevoegd, schaadt de leesbaarheid van de tekst. In artikel 2, § 4, bijvoorbeeld, zou de tekst "De leidende ambtenaar, of zijn afgevaardigde, van de federale overheidsdienst belast met de preventieve integriteitsbewaking verzekert (...)" beter worden geredigeerd als volgt : "De leidend ambtenaar van de federale overheidsdienst belast met de preventieve integriteitsbewaking, of zijn afgevaardigde, zorgt voor (...)", naar het voorbeeld van de redactie van artikel 6, § 1, 1° en 2°. Dat geldt inzonderheid ook voor de artikelen 2, §§ 5 en 6, tweede lid, en 6, § 1, 3° en 4°.

5° In de Franse versie van artikel 2, § 3, moet het woord "en" op het einde van de inleidende zin worden weggelaten.

De griffier,  
Colette GIGOT

De voorzitter,  
Pierre LIENARDY

## Nota's

(\*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, in fine, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege verlengd wordt met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

1 Het begrip "federale dienst" in de zin van het ontwerp wordt gedefinieerd in artikel 1, tweede streepje (dat punt 2° wordt) van het ontwerp.

2 Zie de wet van 22 maart 1995 'tot instelling van federale ombudsmannen'.

3 Zie dienaangaande de tweede slotopmerking.

4 Beginselen van de wetgevingstechniek - Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten, www.raadvst-consetat.be, tab "Wetgevingstechniek", aanbeveling 58.

## Article 6

Au paragraphe 2, 1°, devenant l'alinéa 2, 1° 3, il n'est pas admissible que l'exercice des pouvoirs du ministre soit conditionné par la proposition préalable du fonctionnaire dirigeant de son administration, et ce d'autant moins que pareil dispositif peut être interprété comme empêchant le ministre de s'écarter de la proposition. En toute hypothèse, le pouvoir hiérarchique du ministre sur son administration est incompatible avec ce type de disposition.

Une observation analogue vaut pour le 2°.

Les mots « Sur proposition du fonctionnaire dirigeant du service fédéral au sein duquel la personne d'intégrité doit exercer sa fonction, » seront en conséquence omis.

## Article 8

Au paragraphe 1<sup>er</sup>, devenant l'alinéa 1<sup>er</sup>, les références à « l'article 6, §§ 1<sup>er</sup> et 3 » et à « l'article 6, § 2 » ne sont pas pertinentes. Elles concernent probablement « l'article 6, §§ 2 et 4 » et « l'article 6, § 3 ».

L'auteur du projet vérifiera la pertinence de ces renvois.

## OBSERVATIONS FINALES

Le texte du projet gagnerait à être revu, sur le plan de sa qualité tant rédactionnelle que législative.

Les difficultés suivantes peuvent être mentionnées à titre exemplatif à cet égard.

1° L'alinéa 5 du préambule serait mieux rédigé comme suit :

« Considérant que, conformément à l'article 8, § 1<sup>er</sup>, 4°, de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses en matière de simplification administrative, le présent arrêté est dispensé d'analyse d'impact, s'agissant d'un dispositif relatif à l'autorégulation de l'autorité fédérale ; ».

2° Lorsque des articles contiennent une énumération, il y a lieu de la mentionner par des 1°, 2°, 3°, etc., eux-mêmes subdivisés, le cas échéant, en a), b), c), etc., et non par des tirets, ce qui en facilitera la modification à l'avenir.<sup>4</sup> Cette observation vaut pour les articles 1<sup>er</sup>, 2, § 3, 3, § 1<sup>er</sup>, 5, § 5, et 6, § 1<sup>er</sup>.

3° Il n'y a pas lieu de diviser un article en paragraphes lorsque ceux-ci ne comportent qu'un alinéa. Cette observation concerne les articles 3 à 6 et 8.

4° La manière dont certaines précisions incidentes sont insérées dans le texte nuit à sa lisibilité. Ainsi, par exemple, à l'article 2, § 4, pour les mots « Le fonctionnaire dirigeant, ou son délégué, du service public fédéral chargé du contrôle préventif de l'intégrité assure [...] », la rédaction suivante sera préférée : « Le fonctionnaire dirigeant du service public fédéral chargé du contrôle préventif de l'intégrité ou son délégué assure [...] », à l'instar de la rédaction de l'article 6, § 1<sup>er</sup>, 1° et 2°. Ceci vaut notamment aussi pour les articles 2, §§ 5 et 6, alinéa 2, et 6, § 1<sup>er</sup>, 3° et 4°.

5° Dans la version française de l'article 2, § 3, le mot « en » qui termine la phrase liminaire doit être omis.

Le greffier,  
Colette GIGOT

Le président,  
Pierre LIENARDY

## Notes

(\*) Ce délai résulte de l'article 84, § 1<sup>er</sup>, alinéa 1<sup>er</sup>, 2°, in fine, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, qui précise que ce délai est prolongé de plein droit de quinze jours lorsqu'il prend cours du 15 juillet au 31 juillet ou lorsqu'il expire entre le 15 juillet et le 15 août.

1 La notion de « service fédéral » au sens du projet est définie par l'article 1<sup>er</sup>, deuxième tiret (devenant 2°), de celui-ci.

2 Voir la loi du 22 mars 1995 'instaurant des médiateurs fédéraux'.

3 Voir à ce sujet la deuxième observation finale.

4 Principes de technique législative - Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires, www.raadvst-consetat.be, onglet « Technique législative », recommandation n° 58.

9 OKTOBER 2014. — Koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 3, § 2 van de wet van 15 september 2013 betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden

FILIP, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 15 september 2013 betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden, artikel 3, § 2;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 28 februari 2014;

Gelet op het protocol nr. 702 van 21 mei 2014 van het Comité voor de federale, de gemeenschaps- en de gewestelijke overheidsdiensten;

Gelet op het advies nr. 56.578/2/V van de Raad van State, gegeven op 13 augustus 2014, in toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat dit besluit, overeenkomstig artikel 8, § 1, 4°, van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, vrijgesteld is van een impactanalyse omdat het bepalingen houdende autoregulering van de federale overheid betreft;

Op de voordracht van de Minister belast met Ambtenarenzaken, van de Minister belast met de preventieve integriteitsbewaking en van de Staatssecretaris voor Ambtenarenzaken, en op het advies van Onze in Raad vergaderde Ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Afdeling I. Algemene bepalingen

**Artikel 1.** Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

1° ambtenaar : elk personeelslid van een federale dienst van wie de arbeidsrelatie met de overheid eenzijdig door deze overheid wordt bepaald;

2° federale dienst : een federale overheidsdienst of een programmatorische federale overheidsdienst, alsook de diensten die ervan afhangen, het Ministerie van Landsverdediging alsook de diensten die ervan afhangen of een van de rechtspersonen bedoeld in artikel 1, 3°, van de wet van 22 juli 1993 houdende bepaalde maatregelen inzake ambtenarenzaken;

3° federaal openbaar ambt : het geheel van de federale diensten;

4° functionele chef : de ambtenaar die, onder de verantwoordelijkheid van de hiërarchische meerdere van een personeelslid, een rechtstreekse gezagsrelatie heeft ten aanzien van deze laatste bij het dagelijks uitoefenen van zijn ambt;

5° hiërarchische meerdere : de ambtenaar aan wie de directeur-generaal of, bij afwezigheid, de leidend ambtenaar of zijn afgevaardigde de verantwoordelijkheid over een dienst of over een team heeft toegekend en die dientengevolge rechtstreeks gezag uitoefent over de personeelsleden van die dienst of van dat team;

6° integriteitsmanagement : de uitvoering van het federale beleid inzake preventieve integriteitsbewaking (integriteitsbeleid) in het federaal openbaar ambt ;

7° leidend ambtenaar : de voorzitter van het directiecomité van een federale overheidsdienst, de voorzitter van een programmatorische federale overheidsdienst, de leidend ambtenaar of de ambtenaar belast met het dagelijks beheer van een openbare instelling van sociale zekerheid of van een instelling van openbaar nut, de ambtenaar die de directieraad van het Ministerie van Landsverdediging voorzigt;

8° mandaathouder : de ambtenaar die een management- of een staffunctie uitoefent in het kader van een mandaat van bepaalde duur;

9° personeelslid : elke werknemer te werk gesteld door een federale dienst;

10° wet van 15 september 2013 : de wet van 15 september 2013 betreffende de melding van een veronderstelde integriteitsschending in de federale administratieve overheden door haar personeelsleden.

Afdeling II. De organisatie en werking

**Art. 2.** § 1. Overeenkomstig artikel 3, § 2, tweede lid van de wet van 15 september 2013 heeft elke federale dienst per taalrol één of meerdere vertrouwenspersonen integriteit als meldpunt.

Het totaal aantal vertrouwenspersonen per federale dienst moet voldoende zijn in verhouding tot het aantal personeelsleden en afgestemd zijn op de gemakkelijke bereikbaarheid door de personeelsleden van de vertrouwenspersonen integriteit.

9 OCTOBRE 2014. — Arrêté royal portant exécution de l'article 3, § 2 de la loi du 15 septembre 2013 relative à la dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité au sein d'une autorité administrative fédérale par un membre de son personnel

PHILIPPE, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la loi du 15 septembre 2013 relative à la dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité au sein d'une autorité administrative fédérale par un membre de son personnel, notamment l'article 3, § 2;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné le 28 février 2014;

Vu le protocole n° 702 du 21 mai 2014 du Comité des services publics fédéraux, communautaires et régionaux;

Vu l'avis n° 56.578/2/V du Conseil d'Etat, donné le 13 août 2014, en application de l'article 84, § 1<sup>er</sup>, alinéa 1<sup>er</sup>, 2°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973;

Considérant que, conformément à l'article 8, § 1<sup>er</sup>, 4°, de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses en matière de simplification administrative, le présent arrêté est dispensé d'analyse d'impact, s'agissant d'un dispositif relatif à l'autorégulation de l'autorité fédérale;

Sur la proposition du Ministre chargé de la Fonction publique, du Ministre chargé d'assurer le contrôle préventif de l'intégrité, du Secrétaire d'Etat à la Fonction publique, et de l'avis de Nos Ministres qui en ont délibéré en Conseil,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Section I<sup>re</sup>. Dispositions générales

**Article 1<sup>er</sup>.** Pour l'application du présent arrêté, il y a lieu d'entendre par :

1° agent : tout membre du personnel d'un service fédéral dont la relation de travail avec l'autorité est définie unilatéralement par celle-ci;

2° service fédéral : un service public fédéral ou un service public fédéral de programmation, ainsi que les services qui en dépendent, le Ministère de la Défense ainsi que les services qui en dépendent ou une des personnes morales visées à l'article 1, 3° de la loi du 22 juillet 1993 portant certaines mesures en matière de fonction publique ;

3° fonction publique fédérale : l'ensemble des services fédéraux;

4° chef fonctionnel : l'agent qui, sous la responsabilité du supérieur hiérarchique d'un membre du personnel, a une relation d'autorité directe avec ce dernier dans l'exercice quotidien de ses fonctions;

5° supérieur hiérarchique : l'agent auquel le directeur général ou, à défaut, le fonctionnaire dirigeant ou son délégué a attribué la responsabilité d'un service ou d'une équipe et qui exerce de ce fait l'autorité directe sur les membres du personnel de ce service ou de cette équipe;

6° gestion de l'intégrité : l'exécution de la politique fédérale en matière du contrôle préventif de l'intégrité (politique d'intégrité) dans la fonction publique fédérale;

7° le fonctionnaire dirigeant : le président du comité de direction d'un service public fédéral, le président d'un service public fédéral de programmation, le fonctionnaire dirigeant ou le fonctionnaire chargé de la gestion quotidienne d'une institution publique de sécurité sociale ou d'un organisme d'intérêt public, le fonctionnaire qui préside le conseil de direction du Ministère de la Défense;

8° mandataire : l'agent qui exerce une fonction de management ou d'encadrement dans le cadre d'un mandat à durée déterminée;

9° membre du personnel : tout travailleur employé par un service fédéral;

10° loi du 15 septembre 2013 : la loi du 15 septembre 2013 relative à la dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité au sein d'une autorité administrative fédérale par un membre de son personnel.

Section II. L'organisation et le fonctionnement

**Art. 2.** § 1<sup>er</sup>. Conformément à l'article 3, § 2, alinéa 2 de la loi du 15 septembre 2013 chaque service fédéral dispose d'une ou de plusieurs personnes de confiance d'intégrité par rôle linguistique, qui font office de point de contact.

Le nombre total de personnes de confiance par service fédéral doit être suffisant et proportionnel au nombre de membres du personnel. Tous les membres du personnel doivent avoir un accès aisé à une personne de confiance intégrité.

§ 2. De vertrouwenspersoon integriteit hangt functioneel af van de leidend ambtenaar van de federale dienst waarin hij handelt in het kader van zijn functie als vertrouwenspersoon.

§ 3. De leidend ambtenaar :

1° waarborgt dat de vertrouwenspersoon integriteit zijn functie doeltreffend en onafhankelijk kan uitoefenen door hem :

a) te beschermen tegen ongepaste beïnvloeding en/of druk van elkeen, op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, in het bijzonder wat betreft de druk voor het verkrijgen van informatie die verband houdt of kan houden met de uitoefening van zijn functie;

b) de nodige middelen ter beschikking te stellen om zijn functie op volledig vertrouwelijke manier te kunnen uitoefenen;

c) de nodige tijd te laten besteden aan de uitoefening van zijn functie;

d) alle nodige contacten te laten onderhouden voor de uitoefening van zijn functie;

e) de nodige vaardigheden, competenties en kennis te laten verwerven en/of te verbeteren die nodig zijn voor de uitoefening van zijn functie.

2° draagt in zijn federale dienst en in het kader van zijn integriteitsmanagement, actief en herhaaldelijk het bestaan, de identiteit, de beschikbaarheid, de bereikbaarheid en de opdracht van de vertrouwenspersonen integriteit uit.

§ 4. De leidende ambtenaar van de federale overheidsdienst belast met de preventieve integriteitsbewaking of zijn afgevaardigde verzekerde de basisopleiding van de vertrouwenspersonen integriteit. De inhoud van de basisopleiding wordt vooraf overlegd met de federale ombudsmannen.

§ 5. De leidende ambtenaar van de federale overheidsdienst belast met de preventieve integriteitsbewaking of zijn afgevaardigde richt in zijn federale dienst een Netwerk Vertrouwenspersonen Integriteit op, na voorafgaand overleg met de federale ombudsmannen.

Eén vertrouwenspersoon integriteit per taalrol vertegenwoordigt de federale dienst waarin hij handelt in het kader van zijn functie als vertrouwenspersoon in het Netwerk Vertrouwenspersonen Integriteit.

De federale ombudsmannen of hun vertegenwoordigers worden uitgenodigd op de vergaderingen van het Netwerk Vertrouwenspersonen Integriteit.

De opdracht, de werking en de organisatie van het Netwerk Vertrouwenspersonen Integriteit worden opgenomen in een huishoudelijk reglement dat wordt opgesteld door de leidend ambtenaar, of zijn afgevaardigde, van de federale overheidsdienst belast met de preventieve integriteitsbewaking, in overleg met de federale ombudsmannen.

§ 6. Voor de optimale samenwerking tussen de ondertekende partijen en de doeltreffende werking van het meldingssysteem, worden in een protocol alle kwesties en aangelegenheden inzake de concrete uitoefening van de bevoegdheden van elk van de ondertekenende partijen, zoals die voortvloeien uit de algemene strekking van de wet van 15 september 2013, vastgelegd.

Het protocol wordt opgesteld door de federale ombudsmannen in overleg met de leidend ambtenaar van de federale overheidsdienst belast met de preventieve integriteitsbewaking of zijn afgevaardigde.

Het protocol wordt afgesloten tussen en ondertekend door de leidend ambtenaar van een federale dienst, de vertrouwenspersoon(en) integriteit in zijn federale dienst en de federale ombudsmannen.

Afdeling III. De functie van de vertrouwenspersoon integriteit : rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

**Art. 3.** Onverminderd de opdrachten van de vertrouwenspersoon integriteit zoals bedoeld in de wet van 15 september 2013, heeft de vertrouwenspersoon integriteit onder meer ook de opdracht :

1° de personeelsleden adviseren over alle relevante aspecten van een melding van een veronderstelde integriteitsschending,

2° de personeelsleden begeleiden die (overwegen) een veronderstelde integriteitsschending (te) melden,

3° de personeelsleden informeren over zijn functie, rol, taken en manier van werken,

4° de personeelsleden doorverwijzen naar de bevoegde instantie als de veronderstelde integriteitsschending, overeenkomstig de wet van 15 september 2013, niet tot de bevoegdheid van de vertrouwenspersoon integriteit behoort,

§ 2. Sur le plan fonctionnel, la personne de confiance d'intégrité dépend du fonctionnaire dirigeant du service fédéral au sein duquel elle intervient dans le cadre de sa fonction de personne de confiance.

§ 3. Le fonctionnaire dirigeant :

1° garantit que la personne de confiance d'intégrité puisse exercer sa fonction de façon autonome et efficace :

a) en la protégeant contre toutes influences et/ou pressions inappropriées de toute personne et de quelque manière que ce soit, directement ou indirectement, en particulier contre toutes pressions visant à obtenir des informations concernant ou pouvant concerner l'exercice de sa fonction ;

b) en mettant les moyens nécessaires à sa disposition afin qu'elle puisse exercer sa fonction de façon entièrement confidentielle ;

c) en lui permettant de consacrer le temps nécessaire à l'exercice de sa fonction ;

d) en lui permettant d'entretenir tous les contacts nécessaires à l'exercice de sa fonction ;

e) en lui permettant d'acquérir et / ou d'améliorer les compétences et les connaissances nécessaires à l'exercice de sa fonction.

2° fait connaître, dans son service fédéral et dans le cadre de sa gestion d'intégrité, de façon active et répétitive, l'existence, l'identité, la disponibilité, l'accessibilité et la mission des personnes de confiance d'intégrité.

§ 4. Le fonctionnaire dirigeant du service public fédéral chargé du contrôle préventif de l'intégrité ou son délégué assure la formation de base des personnes de confiance d'intégrité. Le contenu de la formation de base fait l'objet d'une concertation préalable avec les médiateurs fédéraux.

§ 5. Le fonctionnaire dirigeant du service public fédéral chargé du contrôle préventif de l'intégrité ou son délégué instaure dans son service fédéral un réseau Personnes de confiance d'intégrité, après concertation préalable avec les médiateurs fédéraux.

Une personne de confiance d'intégrité par rôle linguistique représente le service fédéral au sein duquel elle travaille lorsqu'elle intervient dans le cadre de sa fonction de personne de confiance dans le réseau Personnes de confiance d'intégrité.

Les médiateurs fédéraux ou leurs délégués sont invités au réseau Personnes de confiance d'intégrité.

La mission, le fonctionnement et l'organisation du Réseau Personnes de confiance d'intégrité sont repris dans un règlement d'ordre intérieur rédigé par le fonctionnaire dirigeant, ou son délégué, du service public fédéral chargé du contrôle préventif de l'intégrité, en concertation avec les médiateurs fédéraux.

§ 6. En vue de la collaboration optimale entre les parties signataires et le fonctionnement efficace du système de dénonciation, sont fixées dans un protocole, tous les enjeux et questions de la mise en œuvre concrète des compétences de chacune des parties signataires, telles qu'elles résultent de l'économie générale de la loi du 15 septembre 2013.

Le protocole est rédigé par les médiateurs fédéraux, en concertation avec le fonctionnaire dirigeant du service public fédéral chargé du contrôle préventif de l'intégrité ou son délégué.

Le protocole est conclu entre et signé par le fonctionnaire dirigeant d'un service fédéral, les personne(s) de confiance d'intégrité de son service fédéral et les médiateurs fédéraux.

Section III. La fonction de la personne de confiance d'intégrité : rôles, compétences et responsabilités

**Art. 3.** Sans préjudice des missions de la personne de confiance d'intégrité telles que visées dans la loi du 15 septembre 2013, la personne de confiance d'intégrité est notamment aussi chargée des missions suivantes :

1° conseiller les membres du personnel sur tous les aspects pertinents de la dénonciation d'une atteinte suspectée à l'intégrité,

2° accompagner les membres du personnel qui dénoncent ou envisagent de dénoncer une atteinte suspectée à l'intégrité,

3° informer les membres du personnel sur sa fonction, son rôle, ses tâches et sa méthode de travail,

4° renvoyer les membres du personnel vers l'instance compétente si l'atteinte suspectée à l'intégrité, conformément à la loi du 15 septembre 2013, ne relève pas de la compétence de la personne de confiance d'intégrité,

5° luisteren, als aanspreekpunt en eerste opvang, naar de personeelsleden die (overwegen) een veronderstelde integriteitsschending (te) melden,

6° registreren en een jaarlijks geanonimiseerd verslag uitbrengen aan de Minister van Ambtenarenzaken, de Minister belast met de preventieve integriteitsbewaking en de federale ombudsmannen over de (veronderstelde) integriteitsschendingen waarmee de vertrouwenspersoon integriteit in de uitoefening van zijn functie wordt geconfronteerd.

De vertrouwenspersoon integriteit oefent zijn functie en opdrachten uit in alle fasen van het meldingsproces in alle vertrouwelijkheid.

#### Afdeling IV. De selectie en de aanstelling van de vertrouwenspersoon integriteit

**Art. 4. § 1.** De vertrouwenspersoon integriteit wordt aangesteld op basis van een vergelijkende selectie.

§ 2. Om deel te nemen aan de vergelijkende selectie voor de functie van vertrouwenspersoon integriteit moeten de kandidaten de hoedanigheid van ambtenaar hebben en vijf jaar diensten verricht hebben in de hoedanigheid van ambtenaar in de federale dienst waar de functie van vertrouwenspersoon integriteit zal worden uitgeoefend.

§ 3. De kandidaten voor een functie van vertrouwenspersoon integriteit moeten over de competenties en de vaardigheden beschikken die worden bepaald in de functiebeschrijving en het competentieprofiel van de te begeven functie van vertrouwenspersoon integriteit.

§ 4. De functiebeschrijving en het competentieprofiel van een binnen de federale diensten te begeven functie van vertrouwenspersoon integriteit worden bepaald door de leidend ambtenaar, van de federale overheidsdienst belast met de preventieve integriteitsbewaking, in overleg met de leidend ambtenaar, van de federale overheidsdienst belast met ambtenarenzaken en de federale ombudsmannen.

§ 5. De kandidaturen worden ingediend bij de leidend ambtenaar van de federale dienst waar de functie van vertrouwenspersoon integriteit te begeven is.

§ 6. De leidend ambtenaar van de federale dienst waar de functie van vertrouwenspersoon integriteit te begeven is, onderzoekt de toelaatbaarheid van de kandidaturen op basis van de toelatingsvoorwaarden van artikel 4, § 2.

§ 7. De kandidaturen die ontvankelijk worden verklaard door de leidend ambtenaar van de federale dienst waar de functie van vertrouwenspersoon integriteit wordt opengesteld, worden aan de selectiecommissie overgemaakt. Elke beslissing van onontvankelijkheid, wordt schriftelijk en met reden omkleed aan de betrokken ambtenaar meegedeeld.

§ 8. De kandidaten wier kandidatuur toelaatbaar werd verklaard, leggen voor de selectiecommissie een mondelinge en/of schriftelijke proef af, die tot doel heeft/hebben de competenties en de vaardigheden te evalueren die eigen zijn aan de te begeven functie van vertrouwenspersoon integriteit. De commissie beslist over de aard van de proef

§ 9. Na de proef of proeven maakt de selectiecommissie een rangschikking op van de laureaten, per taalrol.

De laureaten worden opgenomen in een wervingsreserve waarvan de geldigheidsduur 2 jaar bedraagt.

**Art. 5. § 1.** Er worden 2 selectiecommissies voorzien : één voor elke taalrol. Elke selectiecommissie wordt als volgt samengesteld :

1° de leidend ambtenaar van de federale overheidsdienst Begroting en Beheerscontrole, of zijn afgevaardigde, voorzitter;

2° de leidend ambtenaar van de federale overheidsdienst Personeel en Organisatie, of zijn afgevaardigde;

3° de leidend ambtenaar van de federale dienst waar de functie te begeven is of zijn afgevaardigde;

4° een leidend ambtenaar van een andere federale dienst dan degene waarvoor een selectieprocedure voor een functie van vertrouwenspersoon integriteit wordt georganiseerd of zijn afgevaardigde;

§ 2. De selectiecommissie kan slechts op geldige wijze overgaan tot het horen van de kandidaten en tot de deliberatie voor zover de meerderheid van de leden aanwezig is.

§ 3. Alleen de commissieleden die hebben deelgenomen aan het horen van al de kandidaten, kunnen deelnemen aan de deliberatie met het oog op de rangschikking van de kandidaten. Geen enkel lid kan zich onthouden. Bij staking van stemmen beslist de voorzitter.

5° en tant qu'interlocuteur et accueil de première ligne, écouter les membres du personnel qui dénoncent ou envisagent de dénoncer une atteinte suspectée à l'intégrité,

6° enregistrer et publier annuellement un rapport anonymisé, adressé au Ministre de la Fonction publique, au Ministre chargé du contrôle préventif de l'intégrité et aux médiateurs fédéraux sur les atteintes (suspectées) à l'intégrité auxquelles la personne de confiance d'intégrité a été confrontée dans l'exercice de sa fonction.

Dans toutes les phases du processus de dénonciation, la personne de confiance d'intégrité exerce sa fonction en toute confidentialité.

#### Section IV. La sélection et la désignation de la personne de confiance

**Art. 4. § 1<sup>er</sup>.** La personne de confiance d'intégrité est désignée sur la base d'une sélection comparative.

§ 2. Pour participer aux sélections comparatives pour la fonction de personne de confiance, les candidats doivent avoir la qualité d'agent et avoir presté cinq ans de services dans le service fédéral dans lequel la personne de confiance devra exercer sa fonction.

§ 3. Les candidats à une fonction de personne de confiance doivent avoir les compétences et les aptitudes fixées dans la description de fonction et le profil des compétences afférents à la fonction de personne de confiance à conférer.

§ 4. La description de la fonction et le profil de compétence des fonctions de personne de confiance à conférer au sein des services publics fédéraux sont déterminés par le fonctionnaire dirigeant, du service public fédéral chargé d'assurer le contrôle préventif de l'intégrité en concertation avec le fonctionnaire dirigeant, du service public fédéral chargé de la fonction publique et les médiateurs fédéraux.

§ 5. Les candidatures sont introduites auprès du fonctionnaire dirigeant du service fédéral dans lequel la fonction de personne de confiance est à conférer.

§ 6. Le fonctionnaire dirigeant du service fédéral dans lequel la fonction de personne de confiance est à conférer, en examine la recevabilité au regard des conditions d'admissibilité de l'article 4, § 2.

§ 7. Les candidatures déclarées recevables par le fonctionnaire dirigeant du service fédéral dans lequel la fonction de personne de confiance est à conférer sont transmises à la commission de sélection. Chaque décision d'irrecevabilité est communiquée par écrit et de manière motivée à l'agent concerné.

§ 8. Les candidats dont la candidature a été déclarée recevable présentent, devant la commission de sélection, une épreuve orale et/ou écrite qui a/ont pour but d'évaluer les compétences et les aptitudes requises à l'exercice de la fonction de personne de confiance. La commission décide du type de l'épreuve.

§ 9. Après l'épreuve ou les épreuves, la commission établit un classement des lauréats, par rôle linguistique.

Les lauréats sont repris dans une réserve de recrutement dont la validité s'éleve à deux ans

**Art. 5. § 1<sup>er</sup>.** Deux commissions de sélection sont prévues : une par rôle linguistique. Chaque commission est composée comme suit :

1° le fonctionnaire dirigeant du service public fédéral Budget et Contrôle de la gestion, ou son délégué, président;

2° le fonctionnaire dirigeant du service public fédéral Personnel et Organisation, ou son délégué;

3° le fonctionnaire dirigeant du service fédéral au sein duquel la fonction doit être pourvue ou son délégué;

4° un fonctionnaire dirigeant d'un autre service fédéral que celui pour lequel une procédure de sélection pour une fonction de personne de confiance d'intégrité est organisée ou son délégué;

§ 2. La commission de sélection ne peut procéder de manière valable à l'audition des candidats et à la délibération que pour autant que la majorité des membres soient présents.

§ 3. Seuls les membres de la commission de sélection qui ont participé à l'audition de tous les candidats peuvent participer à la délibération en vue du classement des candidats. Aucun membre ne peut s'abstenir. En cas de parité des suffrages, la décision revient au président.

§ 4. De kandidaten worden schriftelijk ingelicht over hun resultaat.

§ 5. Het resultaat van de procedure wordt door de voorzitter van de selectiecommissie schriftelijk meegedeeld aan :

1° de leidend ambtenaar van de federale dienst waar de vertrouwenspersoon integriteit zijn functie dient uit te oefenen;

2° de Minister belast met ambtenarenzaken;

3° de Minister belast met de preventieve integriteitsbewaking.

**Art. 6.** § 1. De functie van vertrouwenspersoon integriteit is niet verenigbaar met :

1° de hoedanigheid van mandaathouder;

2° de persoon die aangewezen is als vertrouwenspersoon, bedoeld in artikel 32*sexies*, § 2 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk.

§ 2. De kandidaat wordt aangesteld tot vertrouwenspersoon integriteit voor een periode van zes jaar door :

1° de Minister voor de federale overheidsdienst, de programmatorische overheidsdienst of het Ministerie van Defensie

2° de benoemende overheid van de instelling van openbaar nut of van de openbare instelling van sociale zekerheid.

§ 3. De vertrouwenspersoon integriteit dient binnen de zes maanden na de datum van zijn aanstelling, de basisopleiding, bedoeld in artikel 2, § 4, te hebben gevolgd.

§ 4. De aanstelling van de vertrouwenspersoon integriteit kan door de door hetzij de Minister of hetzij de benoemende overheid van de federale dienst waarin de aan te stellen vertrouwenspersoon integriteit zijn functie uitoefent worden verlengd met maximum zes maanden tot de aanstelling van zijn opvolger.

#### Afdeling V. De evaluatie van de functie van vertrouwenspersoon integriteit

**Art. 7.** In het voorkomend geval, moeten de prestatiedoelstellingen van de vertrouwenspersoon integriteit verenigbaar zijn met de uitoefening van hun opdrachten zoals bepaald in de wet van 15 september 2013 en in artikel 3, § 1 van dit besluit.

#### Afdeling VI. De beëindiging van de functie van vertrouwenspersoon integriteit

**Art. 8.** De aanstelling van de vertrouwenspersoon integriteit eindigt van rechtswege in het geval van onverenigbaarheden zoals voorzien in artikel 6, § 1, op het einde van de periode zoals voorzien in artikel 6, §§ 2 en 4 of wanneer de vertrouwenspersoon de basisopleiding, bedoeld in artikel 2, § 4, niet heeft voltooid binnen de termijn voorzien in artikel 6, § 3.

§ 2. Indien de vertrouwenspersoon vraagt om zijn aanstelling te beëindigen is een overgangstermijn van zes maand vereist. Deze termijn kan in onderling overleg worden ingekort.

**Art. 9.** Onze ministers en staatssecretarissen zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 9 oktober 2014.

FILIP

Van Koningswege :

De Minister van Begroting en van Administratieve vereenvoudiging,  
O. CHASTEL

De Minister van Financiën, belast met Ambtenarenzaken,  
K. GEENS

De Staatssecretaris voor Ambtenarenzaken,  
H. BOGAERT

§ 4. Les candidats sont informés par écrit de leur résultat.

§ 5. Le président de la commission de sélection communique le résultat de la procédure par écrit :

1° au fonctionnaire dirigeant du service fédéral au sein duquel la personne de confiance d'intégrité doit exercer sa fonction;

2° au Ministre chargé de la fonction publique;

3° au Ministre chargé du contrôle préventif de l'intégrité.

**Art. 6.** § 1. La fonction de personne de confiance d'intégrité n'est pas compatible avec

1° la qualité de mandataire

2° la personne désignée comme personne de confiance, prévue à l'article 32*sexies*, § 2 de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail.

§ 2. Le candidat est désigné comme personne de confiance d'intégrité pour une période de six ans par :

1° le Ministre pour le service public fédéral, du service public de programmation ou le Ministère de la Défense

2° l'autorité qui détient le pouvoir de nomination de l'organisme d'intérêt public ou de l'institution publique de sécurité sociale.

§ 3. La personne de confiance d'intégrité doit avoir suivi la formation de base visée à l'article 2, § 4, dans les six mois suivant la date de sa désignation.

§ 4. Soit le Ministre, soit l'autorité qui détient le pouvoir de nomination du service fédéral au sein duquel la personne de confiance d'intégrité à désigner doit exercer sa mission peut prolonger la désignation de la personne de confiance d'intégrité de maximum six mois jusqu'à la désignation de son successeur.

#### Section V. L'évaluation de la fonction de personne de confiance d'intégrité

**Art. 7.** Le cas échéant, les objectifs de prestations de la personne de confiance d'intégrité doivent être compatibles avec l'exercice de leurs missions, telles qu'elles sont définies par la loi du 15 septembre 2013 et par l'article 3, § 1<sup>er</sup> du présent arrêté.

#### Section VI. L'achèvement de la fonction de personne de confiance d'intégrité

**Art. 8.** La désignation de la personne de confiance d'intégrité se termine de plein droit en cas d'incompatibilités prévues à l'article 6, § 1<sup>er</sup>, à l'issue de la période prévue à l'article 6, §§ 2 et 4 ou lorsque la personne de confiance n'a pas suivi la formation de base prévue à l'article 2, § 4 dans le délai prévu à l'article 6, § 3.

§ 2. Si la personne de confiance d'intégrité demande de mettre un terme à sa désignation, une période de transition de six mois est requise. Cette période peut être raccourcie en concertation mutuelle.

**Art. 9.** Nos ministres et secrétaires d'Etat sont chargés, chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 9 octobre 2014.

PHILIPPE

Par le Roi :

Le Ministre Du Budget et de la Simplification Administrative,  
O. CHASTEL

Le Ministre de Finance, chargé de la Fonction Publique,  
K. GEENS

Le Secrétaire d'Etat à la Fonction Publique,  
H. BOGAERT



## WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES EN VERORDENINGEN LOIS, DECRETS, ORDONNANCES ET REGLEMENTS

### FEDERALE OVERHEIDSDIENST BUITENLANDSE ZAKEN, BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

N. 2008 — 4091 [C – 2007/15091]

8 MEI 2007. — Wet houdende instemming met het Verdrag van de Verenigde Naties tegen de corruptie, gedaan te New York op 31 oktober 2003 (1) (2)

ALBERT II, Koning der Belgen,  
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

**Artikel 1.** Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

**Art. 2.** Het Verdrag van de Verenigde Naties tegen de corruptie, gedaan te New York op 31 oktober 2003, zal volkomen gevolg hebben.

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel zal worden bekleed en door het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 8 mei 2007.

ALBERT

Van Koningswege :

De Minister van Buitenlandse Zaken,  
K. DE GUCHT

De Minister van Justitie,  
Mevr. L. ONKELINX

Met 's Lands zegel gezegd :

De Minister van Justitie,  
Mevr. L. ONKELINX

\_\_\_\_\_  
Nota's

(1) *Zitting 2006-2007.*

Senaat.

Documenten. — Ontwerp van wet ingediend op 21 maart 2007, nr. 3-2136/1. — Verslag, nr. 3-2136/2.

*Parlementaire Handelingen.* — Bespreking en stemming. Vergadering van 29 maart 2007.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

Documenten. — Ontwerp overgezonden door de Senaat, nr. 51-3053/1.

Tekst aangensmez in plenaire vergadering en aan de Koning ter bekrachtiging voorgelegd, nr. 51-3053/2.

*Parlementaire Handelingen.* — Bespreking en stemming. Vergadering van 12 april 2007.

(2) Zie decreet van de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaamse Gewest van 23 november 2007 (*Belgisch Staatsblad* van 24 december 2007), decreet van de Franse Gemeenschap van 1 februari 2008 (*Belgisch Staatsblad* van 1 april 2008), decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 25 februari 2008 (*Belgisch Staatsblad* van 7 april 2008), decreet van het Waalse Gewest van 21 februari 2008 (*Belgisch Staatsblad* van 5 maart 2008), Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 3 mei 2007 (*Belgisch Staatsblad* van 21 mei 2007), Ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 19 april 2007 (*Belgisch Staatsblad* van 19 juni 2007).

### SERVICE PUBLIC FEDERAL AFFAIRES ETRANGERES, COMMERCE EXTERIEUR ET COOPERATION AU DEVELOPPEMENT

F. 2008 — 4091 [C – 2007/15091]

8 MAI 2007. — Loi portant assentiment à la Convention des Nations unies contre la corruption, faite à New York le 31 octobre 2003 (1) (2)

ALBERT II, Roi des Belges,  
A tous, présents et à venir, Salut.

Les Chambres ont adopté et Nous sanctionnons ce qui suit :

**Article 1<sup>er</sup>.** La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

**Art. 2.** La Convention des Nations unies contre la corruption, faite à New York le 31 octobre 2003, sortira son plein et entier effet.

Promulguons la présente loi, ordonnons qu'elle soit revêtue du sceau de l'Etat et publiée par le *Moniteur belge*.

Donné à Bruxelles, le 8 mai 2007.

ALBERT

Par le Roi :

Le Ministre des Affaires étrangères,  
K. DE GUCHT

La Ministre de la Justice,  
Mme L. ONKELINX

Scellé du sceau de l'Etat :

La Ministre de la Justice,  
Mme L. ONKELINX

\_\_\_\_\_  
Notes

(1) *Session 2006-2007.*

Sénat.

Documents. — Projet de loi déposé le 21 mars 2007, n° 3-2136/1. — Rapport, n° 3-2136/2.

*Annales parlementaires.* — Discussion et vote. Séance du 29 mars 2007.

Chambre des représentants.

Documents. — Projet transmis par le Sénat, n° 51-3053/1.

Texte adopté en séance plénière et soumis à la sanction royale, n° 51-3053/2.

*Annales parlementaires.* — Discussion et vote. Séance du 12 avril 2007.

(2) Voir décret de la Communauté flamande/la Région flamande du 23 novembre 2007 (*Moniteur belge* du 24 décembre 2007), décret de la Communauté française du 1<sup>er</sup> février 2008 (*Moniteur belge* du 1<sup>er</sup> avril 2008), décret de la Communauté germanophone du 25 février 2008 (*Moniteur belge* du 7 avril 2008), décret de la Région wallonne du 21 février 2008 (*Moniteur belge* du 5 mars 2008), ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 3 mai 2007 (*Moniteur belge* du 21 mai 2007), ordonnance de la Commission communautaire commune du 19 avril 2007 (*Moniteur belge* du 19 juin 2007).

## VERTALING

**Verdrag van de Verenigde Naties tegen de corruptie**

## Preambule

De Staten die partij zijn bij dit verdrag,

Bezorgd over de ernst van de problemen die corruptie teweegbrengt, evenals van de bedreiging die corruptie vormt voor de stabiliteit en veiligheid van samenlevingen, door de democratische instellingen en waarden en de ethische waarden en de justitie te ondermijnen, alsmede door de duurzame ontwikkeling en de rechtsstaat in gevaar te brengen,

Bezorgd tevens over de banden die bestaan tussen corruptie en andere vormen van criminaliteit, in het bijzonder de georganiseerde criminaliteit en de economische criminaliteit, daaronder begrepen het witwassen van geld,

Voorts bezorgd over de gevallen van corruptie waarbij sprake is van grote hoeveelheden vermogensbestanddelen, die een aanzienlijk deel van de middelen van een Staat kunnen vertegenwoordigen, en waarbij de politieke stabiliteit en de duurzame ontwikkeling van die Staat worden bedreigd,

Ervan overtuigd dat corruptie niet langer een lokale aangelegenheid, maar wel een grensoverschrijdend verschijnsel is waarmee alle samenlevingen en alle economieën worden geconfronteerd, waardoor de internationale samenwerking ter voorkoming en beteugeling ervan van essentieel belang is,

Tevens ervan overtuigd dat een brede en multidisciplinaire benadering nodig is om corruptie doeltreffend te voorkomen en te bestrijden,

Voorts ervan overtuigd dat het aanbieden van technische bijstand op belangrijke wijze ertoe kan bijdragen Staten beter in staat te stellen, daaronder begrepen door de versterking van hun capaciteit en instellingen, corruptie doeltreffend te voorkomen en te bestrijden,

Ervan overtuigd dat de ongeoorloofde verwerving van persoonlijke rijkdom de democratische instellingen, de nationale economieën en de rechtsstaat bijzonder kan schaden,

Vastbesloten om op meer doeltreffende wijze de internationale overdracht van op ongeoorloofde wijze verworven vermogensbestanddelen te voorkomen, op te sporen en te ontmoedigen en om de internationale samenwerking bij de recuperatie van vermogensbestanddelen te versterken,

Onder erkenning van de grondbeginselen inzake de inachtneming van de waarborgen waarin de wet voorziet met betrekking tot de strafrechtelijke procedures en tot de burgerrechtelijke of administratiefrechtelijke procedures in verband met de erkenning van eigendomsrechten,

Indachtig dat alle Staten ervoor moeten zorgen dat corruptie wordt voorkomen en uitgeroeid en dat zij hierbij onderling moeten samenwerken, met de steun en medewerking van personen en groepen die niet tot de publieke sector behoren, zoals het maatschappelijk middenveld, de niet-gouvernementele organisaties en de gemeenschappen van personen, opdat hun inspanningen ter zake doeltreffend zouden zijn,

Tevens in het licht van de beginselen van behoorlijk bestuur en goed beheer van de openbare goederen, van billijkheid, van verantwoordelijkheid en van gelijkheid voor de wet en van de noodzaak de integriteit te beschermen en een cultuur te bevorderen waarin corruptie wordt verworpen,

Zich verheugend over de werkzaamheden van de Commissie voor misdaadpreventie en strafrechtspleging en het Bureau van de Verenigde Naties voor drugsbestrijding en misdaadpreventie ter voorkoming en bestrijding van corruptie,

Herinnerend aan de werkzaamheden in dit verband van andere internationale en regionale organisaties, inzonderheid de activiteiten van de Internationale Douaneraad (ook wel de Mondiale Douaneorganisatie genoemd), van de Raad van Europa, van de Liga van Arabische Staten, van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, van de Organisatie van Amerikaanse Staten, van de Afrikaanse Unie en van de Europese Unie.

Neemt tevreden nota van de multilaterale instrumenten ter voorkoming en bestrijding van corruptie zoals, onder meer, de Inter-Amerikaanse conventie tegen corruptie, aangenomen door de Organisatie van Amerikaanse Staten op 29 maart 1996, de overeenkomst ter bestrijding van corruptie waarbij ambtenaren van de Europese Gemeenschappen of van de lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn, aangenomen door de Raad van de Europese Unie op 26 mei 1975, het verdrag inzake de bestrijding van corruptie van buitenlandse ambtenaren in internationale zakelijke transacties, aangenomen door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling op 21 november 1997, het verdrag inzake de strafrechtelijke bestrijding

**Convention des Nations unies contre la corruption**

## Préambule

Les Etats Parties à la présente Convention,

Préoccupés par la gravité des problèmes que pose la corruption et de la menace qu'elle constitue pour la stabilité et la sécurité des sociétés, en sapant les institutions et les valeurs démocratiques, les valeurs éthiques et la justice et en compromettant le développement durable et l'état de droit,

Préoccupés également par les liens qui existent entre la corruption et d'autres formes de criminalité, en particulier la criminalité organisée et la criminalité économique, y compris le blanchiment d'argent,

Préoccupés en outre par les affaires de corruption qui portent sur des quantités considérables d'avoirs, pouvant représenter une part substantielle des ressources des Etats, et qui menacent la stabilité politique et le développement durable de ces Etats,

Convaincus que la corruption n'est plus une affaire locale mais un phénomène transnational qui frappe toutes les sociétés et toutes les économies, ce qui rend la coopération internationale essentielle pour la prévenir et la juguler,

Convaincus également qu'une approche globale et multidisciplinaire est nécessaire pour prévenir et combattre la corruption efficacement,

Convaincus en outre que l'offre d'assistance technique peut contribuer de manière importante à rendre les Etats mieux à même, y compris par le renforcement des capacités et des institutions, de prévenir et de combattre la corruption efficacement,

Convaincus du fait que l'acquisition illicite de richesses personnelles peut être particulièrement préjudiciable aux institutions démocratiques, aux économies nationales et à l'état de droit,

Résolus à prévenir, détecter et décourager de façon plus efficace les transferts internationaux d'avoirs illicitement acquis et à renforcer la coopération internationale dans le recouvrement d'avoirs,

Reconnaissant les principes fondamentaux du respect des garanties prévues par la loi dans les procédures pénales et dans les procédures civiles ou administratives concernant la reconnaissance de droits de propriété,

Ayant à l'esprit qu'il incombe à tous les Etats de prévenir et d'éradiquer la corruption et que ceux-ci doivent coopérer entre eux, avec le soutien et la participation de personnes et de groupes n'appartenant pas au secteur public, comme la société civile, les organisations non gouvernementales et les communautés de personnes, pour que leurs efforts dans ce domaine soient efficaces,

Ayant également à l'esprit les principes de bonne gestion des affaires publiques et des biens publics, d'équité, de responsabilité et d'égalité devant la loi et la nécessité de sauvegarder l'intégrité et de favoriser une culture de refus de la corruption,

Se félicitant des travaux menés par la Commission pour la prévention du crime et la justice pénale et l'Office des Nations Unies contre la drogue et le crime afin de prévenir et combattre la corruption,

Rappelant les travaux menés dans ce domaine par d'autres organisations internationales et régionales, notamment les activités du Conseil de coopération douanière (également appelé Organisation mondiale des douanes), du Conseil de l'Europe, de la Ligue des Etats arabes, de l'Organisation de Coopération et de Développement économiques, de l'Organisation des Etats américains, de l'Union africaine et de l'Union européenne,

Prenant acte avec satisfaction des instruments multilatéraux visant à prévenir et combattre la corruption, tels que, entre autres, la Convention interaméricaine contre la corruption, adoptée par l'Organisation des Etats américains le 29 mars 1996, la Convention relative à la lutte contre la corruption impliquant des fonctionnaires des communautés européennes ou des fonctionnaires des Etats membres de l'Union européenne, adoptée par le Conseil de l'Union européenne le 26 mai 1997, la Convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales, adoptée par l'Organisation de coopération et de développement économiques le 21 novembre 1997, la Convention pénale sur la corruption, adoptée par

van corruptie, aangenomen door het Comité van ministers van de Raad van Europa op 27 januari 1997, het civielrechtelijk verdrag inzake de bestrijding van corruptie, aangenomen door het Comité van ministers van de Raad van Europa op 4 november 1998, en het verdrag betreffende de voorkoming en bestrijding van corruptie, aangenomen door de staatshoofden en regeringsleiders van de Afrikaanse Unie op 12 juli 2003,

Zich verheugend over de inwerkingtreding op 29 september 2003 van het verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad,

Zijn als volgt overeengekomen :

#### HOOFDSTUK I. — *Algemene bepalingen*

##### Doelstelling

##### Artikel 1

Dit verdrag heeft tot doel :

- a) de maatregelen ter voorkoming en bestrijding van corruptie op meer doeltreffende wijze te stimuleren en te versterken;
- b) de internationale samenwerking en de technische bijstand met het oog op de voorkoming van corruptie en de bestrijding ervan, daaronder begrepen de recuperatie van vermogensbestanddelen, aan te moedigen, te vergemakkelijken en te ondersteunen;
- c) de integriteit, de verantwoordelijkheid en het behoorlijk bestuur en het goed beheer van de openbare goederen te bevorderen.

##### Begripsomschrijvingen

##### Artikel 2

Voor de toepassing van dit Verdrag moet worden begrepen onder :

a) « ambtenaar » : i) eenieder die een wetgevend, uitvoerend, bestuurlijk of rechterlijk mandaat van een Staat die partij is, heeft, ongeacht of hij benoemd of gekozen is, permanent of tijdelijk, of hij al dan niet bezoldigd wordt en ongeacht zijn hiërarchisch niveau; ii) enige andere persoon die een openbaar ambt uitoefent, daaronder begrepen bij een overheidsinstelling of een overheidsbedrijf, of een openbare dienst verstrekt in de zin van de omschrijving van deze begrippen in het nationaal recht van de Staat die partij is en zoals toegepast in de relevante tak van het recht van die Staat; iii) enige andere persoon omschreven als « ambtenaar » in het nationaal recht van een Staat die partij is. Voor de toepassing van bepaalde specifieke maatregelen bedoeld in hoofdstuk II van dit verdrag kan onder « ambtenaar » worden verstaan eenieder die een openbaar ambt uitoefent of die een openbare dienst verstrekt in de zin van de omschrijving van deze begrippen in het nationaal recht van de Staat die partij is en zoals toegepast in de relevante tak van het recht van die Staat;

b) « buitenlands ambtenaar » : eenieder die een wetgevend, uitvoerend, bestuurlijk of rechterlijk mandaat van een vreemde Staat heeft, ongeacht of hij benoemd of gekozen is; evenals eenieder die een openbaar ambt uitoefent in een vreemde Staat, daaronder begrepen bij een overheidsinstelling of een overheidsbedrijf;

c) « ambtenaar van een internationale publiekrechtelijke organisatie » : een internationaal ambtenaar of ieder door een dergelijke organisatie gemachtigde persoon om namens haar op te treden;

d) « goederen » : vermogensbestanddelen van enigerlei aard, lichamenlijk of onlichamelijk, roerend of onroerend, tastbaar of niet-tastbaar, alsmede gerechtelijke stukken of stukken waaruit de eigendom of andere rechten ten aanzien van die vermogensbestanddelen blijken;

e) « opbrengst van misdrijven » : ieder goed dat rechtstreeks of onrechtstreeks is verkregen uit het plegen van een delict of rechtstreeks of onrechtstreeks is verkregen tijdens het plegen ervan;

f) « bevroezing » of « inbeslagneming » : het tijdelijk verbod van de overdracht, omzetting, vervreemding of verplaatsing van goederen of het tijdelijk in bewaring nemen of onder toezicht plaatsen van goederen op grond van een beslissing van een rechtbank of van een andere bevoegde autoriteit;

g) « verbeurdverklaring » : het permanent ontnemen van goederen op grond van een beslissing van een rechtbank of van een andere bevoegde autoriteit;

le Comité des ministres du Conseil de l'Europe le 27 janvier 1999, la Convention civile sur la corruption, adoptée par le Comité des ministres du Conseil de l'Europe le 4 novembre 1999, et la Convention sur la prévention et la lutte contre la corruption, adoptée par les chefs d'Etat et de Gouvernement de l'Union africaine le 12 juillet 2003,

Se félicitant de l'entrée en vigueur, le 29 septembre 2003, de la Convention des Nations unies contre la criminalité transnationale organisée,

Sont convenus de ce qui suit :

#### CHAPITRE I<sup>er</sup>. — *Dispositions générales*

##### Objet

##### Article 1<sup>er</sup>

La présente Convention a pour objet :

- a) De promouvoir et renforcer les mesures visant à prévenir et combattre la corruption de manière plus efficace;
- b) De promouvoir, faciliter et appuyer la coopération internationale et l'assistance technique aux fins de la prévention de la corruption et de la lutte contre celle-ci, y compris le recouvrement d'avoirs;
- c) De promouvoir l'intégrité, la responsabilité et la bonne gestion des affaires publiques et des biens publics.

##### Terminologie

##### Article 2

Aux fins de la présente Convention :

a) On entend par « agent public » : i) toute personne qui détient un mandat législatif, exécutif, administratif ou judiciaire d'un Etat Partie, qu'elle ait été nommée ou élue, à titre permanent ou temporaire, qu'elle soit rémunérée ou non rémunérée, et quel que soit son niveau hiérarchique; ii) toute autre personne qui exerce une fonction publique, y compris pour un organisme public ou une entreprise publique, ou qui fournit un service public, tels que ces termes sont définis dans le droit interne de l'Etat Partie et appliqués dans la branche pertinente du droit de cet Etat; iii) toute autre personne définie comme « agent public » dans le droit interne d'un Etat Partie. Toutefois, aux fins de certaines mesures spécifiques prévues au chapitre II de la présente Convention, on peut entendre par « agent public » toute personne qui exerce une fonction publique ou qui fournit un service public tels que ces termes sont définis dans le droit interne de l'Etat Partie et appliqués dans la branche pertinente du droit de cet Etat;

b) On entend par « agent public étranger » toute personne qui détient un mandat législatif, exécutif, administratif ou judiciaire d'un pays étranger, qu'elle ait été nommée ou élue; et toute personne qui exerce une fonction publique pour un pays étranger, y compris pour un organisme public ou une entreprise publique;

c) On entend par « fonctionnaire d'une organisation internationale publique » un fonctionnaire international ou toute personne autorisée par une telle organisation à agir en son nom;

d) On entend par « biens » tous les types d'avoirs, corporels ou incorporels, meubles ou immeubles, tangibles ou intangibles, ainsi que les actes juridiques ou documents attestant la propriété de ces avoirs ou les droits y relatifs;

e) On entend par « produit du crime » tout bien provenant directement ou indirectement de la commission d'une infraction ou obtenu directement ou indirectement en la commettant;

f) On entend par « gel » ou « saisie » l'interdiction temporaire du transfert, de la conversion, de la disposition ou du mouvement de biens, ou le fait d'assumer temporairement la garde ou le contrôle de biens sur décision d'un tribunal ou d'une autre autorité compétente;

g) On entend par « confiscation » la dépossession permanente de biens sur décision d'un tribunal ou d'une autre autorité compétente;

h) « basisdelict » : ieder delict waaruit opbrengsten zijn voortgekomen die als strafbaar feit kunnen worden beschouwd zoals omschreven in artikel 23 van dit verdrag;

i) « gecontroleerde aflevering » : de methode waarbij wordt toegelaten dat clandestiene of verdachte zendingen het grondgebied van een of meer Staten uit-, door- of ingaan met het medeweten of onder toezicht van de bevoegde autoriteiten van die Staten teneinde onderzoek te verrichten naar een delict en de personen te identificeren die betrokken zijn bij het plegen ervan.

#### Toepassingsgebied

##### Artikel 3

1. Dit verdrag is overeenkomstig de bepalingen ervan toepasselijk op de voorkoming van, het onderzoek naar en de vervolging van corruptie, alsmede op de bevrizing, de inbeslagneming, de verbeurdverklaring en de teruggave van de opbrengst van de uit hoofde van dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

2. Voor de toepassing van dit verdrag is, behoudens andersluidende bepaling, niet vereist dat de erin opgenomen delicten schade of een vermogensnadeel veroorzaken aan de Staat.

#### Bescherming van de soevereiniteit

##### Artikel 4

1. De Staten die partij zijn, komen hun verplichtingen uit hoofde van dit verdrag na op een wijze die verenigbaar is met de beginselen van de soevereine gelijkheid en de territoriale integriteit van de Staten en met die van niet-inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van andere Staten.

2. Geen enkele bepaling van dit verdrag machtigt een Staat die partij is om op het grondgebied van een andere Staat bevoegdheden en opdrachten uit te oefenen die uitsluitend voorbehouden zijn aan de autoriteiten van die andere Staat op grond van diens nationaal recht.

#### HOOFDSTUK II. — *Preventieve maatregelen*

#### Beleid en handelwijze inzake de voorkoming van corruptie

##### Artikel 5

1. Iedere Staat die partij is, gaat overeenkomstig de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel over tot de uitwerking en toepassing of nastreving van een doeltreffend en gecoördineerd beleid inzake de voorkoming van corruptie, door middel waarvan de deelname van de samenleving wordt gestimuleerd en waarin de beginselen van de rechtsstaat, van behoorlijk bestuur en goed beheer van de openbare goederen, van integriteit, van transparantie en van verantwoordelijkheid worden gehuldigd.

2. Iedere Staat die partij is, stelt alles in het werk om doeltreffende handelwijzen ter voorkoming van corruptie uit te werken en te bevorderen.

3. Iedere Staat die partij is, stelt alles in het werk om op gezette tijden de relevante rechtsinstrumenten en bestuurlijke maatregelen te evalueren teneinde te bepalen of zij geschikt zijn om corruptie te voorkomen en te bestrijden.

4. Voor zover nodig werken de Staten die partij zijn overeenkomstig de grondbeginselen van hun rechtsstelsel onderling samen, evenals met de regionale en internationale organisaties die bevoegd zijn voor de stimulering en uitwerking van de maatregelen bedoeld in dit artikel. In het kader van deze samenwerking kunnen zij deelnemen aan internationale programma's en initiatieven ter voorkoming van corruptie.

#### Orgaan of organen ter voorkoming van corruptie

##### Artikel 6

1. Voor zover nodig voorziet iedere Staat die partij is overeenkomstig de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel in een of meer organen belast met de voorkoming van corruptie door middel van :

a) de toepassing van het beleid bedoeld in artikel 5 van dit verdrag en, indien nodig, het toezicht op en de coördinatie van deze toepassing;

b) de vergroting en verspreiding van de kennis omtrent de voorkoming van corruptie.

2. Iedere Staat die partij is, verleent overeenkomstig de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel aan het orgaan of aan de organen bedoeld in het eerste lid van dit artikel de nodige onafhankelijkheid teneinde hen de mogelijkheid te bieden hun functie doeltreffend uit te oefenen zonder ongepaste beïnvloeding. De nodige materiële middelen en gespecialiseerde medewerkers, alsmede de opleiding waaraan deze medewerkers behoefte kunnen hebben om hun functie uit te oefenen, moeten hen worden verstrekt.

h) On entend par « infraction principale » toute infraction par suite de laquelle est généré un produit qui est susceptible de devenir l'objet d'une infraction définie à l'article 23 de la présente Convention;

i) On entend par « livraison surveillée » la méthode consistant à permettre la sortie du territoire, le passage par le territoire, ou l'entrée sur le territoire d'un ou de plusieurs Etats, d'expéditions illicites ou suspectées de l'être, au su et sous le contrôle des autorités compétentes de ces Etats, en vue d'enquêter sur une infraction et d'identifier les personnes impliquées dans sa commission.

#### Champ d'application

##### Article 3

1. La présente Convention s'applique, conformément à ses dispositions, à la prévention, aux enquêtes et aux poursuites concernant la corruption ainsi qu'au gel, à la saisie, à la confiscation et à la restitution du produit des infractions établies conformément à la présente Convention.

2. Aux fins de l'application de la présente Convention, il n'est pas nécessaire, sauf si celle-ci en dispose autrement, que les infractions qui y sont visées causent un dommage ou un préjudice patrimonial à l'Etat.

#### Protection de la souveraineté

##### Article 4

1. Les Etats Parties exécutent leurs obligations au titre de la présente Convention d'une manière compatible avec les principes de l'égalité souveraine et de l'intégrité territoriale des Etats et avec celui de la non-intervention dans les affaires intérieures d'autres Etats.

2. Aucune disposition de la présente Convention n'habilite un Etat Partie à exercer sur le territoire d'un autre Etat une compétence et des fonctions qui sont exclusivement réservées aux autorités de cet autre Etat par son droit interne.

#### CHAPITRE II. — *Mesures préventives*

#### Politiques et pratiques de prévention de la corruption

##### Article 5

1. Chaque Etat Partie élabore et applique ou poursuit, conformément aux principes fondamentaux de son système juridique, des politiques de prévention de la corruption efficaces et coordonnées qui favorisent la participation de la société et reflètent les principes d'état de droit, de bonne gestion des affaires publiques et des biens publics, d'intégrité, de transparence et de responsabilité.

2. Chaque Etat Partie s'efforce de mettre en place et de promouvoir des pratiques efficaces visant à prévenir la corruption.

3. Chaque Etat Partie s'efforce d'évaluer périodiquement les instruments juridiques et mesures administratives pertinents en vue de déterminer s'ils sont adéquats pour prévenir et combattre la corruption.

4. Les Etats Parties collaborent, selon qu'il convient et conformément aux principes fondamentaux de leur système juridique, entre eux et avec les organisations régionales et internationales compétentes pour la promotion et la mise au point des mesures visées dans le présent article. Dans le cadre de cette collaboration, ils peuvent participer à des programmes et projets internationaux visant à prévenir la corruption.

#### Organe ou organes de prévention de la corruption

##### Article 6

1. Chaque Etat Partie fait en sorte, conformément aux principes fondamentaux de son système juridique, qu'existent un ou plusieurs organes, selon qu'il convient, chargés de prévenir la corruption par des moyens tels que :

a) L'application des politiques visées à l'article 5 de la présente Convention et, s'il y a lieu, la supervision et la coordination de cette application;

b) L'accroissement et la diffusion des connaissances concernant la prévention de la corruption.

2. Chaque Etat Partie accorde à l'organe ou aux organes visés au paragraphe 1 du présent article l'indépendance nécessaire, conformément aux principes fondamentaux de son système juridique, pour leur permettre d'exercer efficacement leurs fonctions à l'abri de toute influence indue. Les ressources matérielles et les personnels spécialisés nécessaires, ainsi que la formation dont ces personnels peuvent avoir besoin pour exercer leurs fonctions, devraient leur être fournis.

3. Iedere Staat die partij is, deelt aan de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties de naam en het adres van de autoriteit of de autoriteiten mee die andere Staten die partij zijn, kunnen helpen bij de uitwerking en toepassing van specifieke maatregelen ter voorkoming van corruptie.

## Publieke sector

## Artikel 7

1. Indien nodig stelt iedere Staat die partij is alles in het werk om overeenkomstig de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel over te gaan tot de goedkeuring, handhaving en versterking van mechanismen om ambtenaren en zo nodig andere niet-gekozen ambtenaren te selecteren, in dienst te nemen, aan zich te binden, promotie te laten maken en op pensioen te stellen, die :

a) berusten op de beginselen van doeltreffendheid en van transparantie, alsmede op objectieve criteria zoals merites, billijkheid en geschiktheid;

b) passende procedures onderstellen om personen te selecteren en op te leiden voor openbare betrekkingen die beschouwd worden als buitengewoon corruptiegevoelig, en, indien nodig, om te voorzien in een rotatiesysteem voor die betrekkingen;

c) een passende bezoldiging en billijke loonschalen stimuleren, rekening houdend met het niveau van economische ontwikkeling van de Staat die partij is;

d) het aanbieden van onderwijs- en opleidingsprogramma's bevorderen waardoor zij in staat worden gesteld zich op correcte, waardige en adequate wijze van hun functie te kwijten en hen een passende gespecialiseerde opleiding verschaffen waardoor zij zich nog meer bewust worden van het gevaar van corruptie dat inherent is aan de uitoefening van hun functie. Dergelijke programma's kunnen verwijzen naar toepasselijke gedragscodes en -normen.

2. Iedere Staat die partij is, streeft tevens ernaar passende wetgevende en bestuurlijke maatregelen te nemen die verenigbaar zijn met de doelstellingen van dit verdrag en met de grondbeginselen van zijn nationaal recht teneinde criteria vast te stellen voor de kandidaatstelling en verkiezing voor een openbaar mandaat.

3. Iedere Staat die partij is, streeft eveneens ernaar passende wetgevende en bestuurlijke maatregelen te nemen die verenigbaar zijn met de doelstellingen van dit verdrag en met de grondbeginselen van zijn nationaal recht teneinde de transparantie te verhogen van de financiering van de kandidaatstellingen voor een verkiesbaar openbaar mandaat en, in voorkomend geval, van de financiering van de politieke partijen.

4. Iedere Staat die partij is, stelt alles in het werk om overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht over te gaan tot de aanneming, handhaving en versterking van mechanismen die de transparantie bevorderen en belangenconflicten voorkomen.

## Gedragscodes voor ambtenaren

## Artikel 8

1. Ter bestrijding van corruptie moedigt iedere Staat die partij is overeenkomstig de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel onder meer de integriteit, de eerlijkheid en de verantwoordelijkheidszin van zijn ambtenaren aan.

2. In het bijzonder stelt iedere Staat die partij is alles in het werk om in het kader van zijn eigen institutioneel stelsel en rechtsstelsel gedragscodes of -normen inzake de correcte, waardige en adequate uitoefening van het openbaar ambt toe te passen.

3. Voor de toepassing van de bepalingen van dit artikel neemt iedere Staat die partij is indien nodig overeenkomstig de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel nota van de relevante initiatieven van regionale, interregionale en multilaterale organisaties, zoals de Internationale gedragscode voor ambtenaren van het openbaar ambt die bij resolutie 51/59 van de algemene Vergadering gaat, van 12 december 1996.

4. Iedere Staat die partij is, streeft tevens ernaar overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht maatregelen en mechanismen uit te werken waardoor ambtenaren gemakkelijker aan de bevoegde autoriteiten kennis kunnen geven van corrupte handelingen waarvan zij in het kader van de uitoefening van hun functie kennis nemen.

5. Indien nodig stelt iedere Staat die partij is alles in het werk om overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht, maatregelen en mechanismen uit te werken waardoor ambtenaren verplicht worden onder meer alle externe activiteiten, werk, beleggingen, vermogensbestanddelen en aanzienlijke schenkingen of voordelen waaruit een belangenconflict met hun functie van ambtenaar zou kunnen voortvloeien, aan de bevoegde autoriteiten te melden.

3. Chaque Etat Partie communique au Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies le nom et l'adresse de l'autorité ou des autorités susceptibles d'aider d'autres Etats Parties à mettre au point et à appliquer des mesures spécifiques de prévention de la corruption.

## Secteur public

## Article 7

1. Chaque Etat Partie s'efforce, s'il y a lieu et conformément aux principes fondamentaux de son système juridique, d'adopter, de maintenir et de renforcer des systèmes de recrutement, d'embauchage, de fidélisation, de promotion et de retraite des fonctionnaires et, s'il y a lieu, des autres agents publics non élus, qui :

a) Reposent sur les principes d'efficacité et de transparence et sur des critères objectifs tels que le mérite, l'équité et l'aptitude;

b) Comportent des procédures appropriées pour sélectionner et former les personnes appelées à occuper des postes publics considérés comme particulièrement exposés à la corruption et, s'il y a lieu, pour assurer une rotation sur ces postes;

c) Favorisent une rémunération adéquate et des barèmes de traitement équitables, compte tenu du niveau de développement économique de l'Etat Partie;

d) Favorisent l'offre de programmes d'éducation et de formation qui leur permettent de s'acquitter de leurs fonctions de manière correcte, honorable et adéquate et les fassent bénéficier d'une formation spécialisée appropriée qui les sensibilise davantage aux risques de corruption inhérents à l'exercice de leurs fonctions. Ces programmes peuvent faire référence aux codes ou normes de conduite applicables.

2. Chaque Etat Partie envisage aussi d'adopter des mesures législatives et administratives appropriées, compatibles avec les objectifs de la présente Convention et conformes aux principes fondamentaux de son droit interne, afin d'arrêter des critères pour la candidature et l'élection à un mandat public.

3. Chaque Etat Partie envisage également d'adopter des mesures législatives et administratives appropriées, compatibles avec les objectifs de la présente Convention et conformes aux principes fondamentaux de son droit interne, afin d'accroître la transparence du financement des candidatures à un mandat public électif et, le cas échéant, du financement des partis politiques.

4. Chaque Etat Partie s'efforce, conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, d'adopter, de maintenir et de renforcer des systèmes qui favorisent la transparence et préviennent les conflits d'intérêts.

## Codes de conduite des agents publics

## Article 8

1. Afin de lutter contre la corruption, chaque Etat Partie encourage notamment l'intégrité, l'honnêteté et la responsabilité chez ses agents publics, conformément aux principes fondamentaux de son système juridique.

2. En particulier, chaque Etat Partie s'efforce d'appliquer, dans le cadre de ses propres systèmes institutionnel et juridique, des codes ou des normes de conduite pour l'exercice correct, honorable et adéquat des fonctions publiques.

3. Aux fins de l'application des dispositions du présent article, chaque Etat Partie prend acte, s'il y a lieu et conformément aux principes fondamentaux de son système juridique, des initiatives pertinentes d'organisations régionales, interrégionales et multilatérales, telles que le Code international de conduite des agents de la fonction publique annexé à la résolution 51/59 de l'Assemblée générale, en date du 12 décembre 1996.

4. Chaque Etat Partie envisage aussi, conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, de mettre en place des mesures et des systèmes de nature à faciliter le signalement par les agents publics aux autorités compétentes des actes de corruption dont ils ont connaissance dans l'exercice de leurs fonctions.

5. Chaque Etat Partie s'efforce, s'il y a lieu et conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, de mettre en place des mesures et des systèmes faisant obligation aux agents publics de déclarer aux autorités compétentes notamment toutes activités extérieures, tout emploi, tous placements, tous avoirs et tous dons ou avantages substantiels d'où pourrait résulter un conflit d'intérêts avec leurs fonctions d'agent public.

6. Iedere Staat die partij is, streeft ernaar overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht disciplinaire of andere maatregelen te nemen ten aanzien van ambtenaren die de krachtens dit artikel opgestelde codes of normen schenden.

Gunning van overheidsopdrachten en beheer van overheidsfinanciën

#### Artikel 9

1. Iedere Staat die partij is, neemt overeenkomstig de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel de maatregelen die noodzakelijk zijn tot uitwerking van passende mechanismen voor de gunning van overheidsopdrachten welke gegrond zijn op transparantie, mededinging en objectieve criteria voor het nemen van beslissingen en onder meer doeltreffend zijn om corruptie te voorkomen. Dergelijke mechanismen voor de toepassing waarvan waarderempels in aanmerking kunnen worden genomen, voorzien onder meer in :

a) de publieke verspreiding van informatie over de procedures inzake de gunning van opdrachten en de opdrachten, daaronder begrepen informatie over offerteaanvragen en relevante informatie over de toewijzing van opdrachten, waarbij de potentiële inschrijvers voldoende tijd wordt gelaten om hun offertes op te stellen en in te dienen;

b) vooraf opgestelde deelnemingsvoorwaarden, daaronder begrepen selectie- en toewijzingscriteria en regels inzake offerteaanvragen, alsmede de bekendmaking ervan;

c) het gebruik van objectieve en vooraf bepaalde criteria voor het nemen van beslissingen met betrekking tot de gunning van overheidsopdrachten teneinde de controle achteraf van de correcte toepassing van de regels of procedures te vergemakkelijken;

d) een mechanisme inzake doeltreffende nationale rechtsmiddelen, daaronder begrepen een doeltreffende beroepsvoorziening, dat de aanwending van dergelijke middelen waarborgt ingeval de overeenkomstig dit lid opgestelde regels of procedures niet in acht worden genomen.

e) indien nodig maatregelen tot regeling van de aangelegenheden die de medewerkers belast met de gunning van opdrachten betreffen, zoals de eis inzake de opgave van financiële belangen voor sommige overheidsopdrachten, selectieprocedures voor voornoemde medewerkers en eisen inzake opleiding.

2. Iedere Staat die partij is, neemt overeenkomstig de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel passende maatregelen om de transparantie en verantwoordelijkheid bij het beheer van de overheidsfinanciën te bevorderen. Dergelijke maatregelen omvatten onder meer :

a) procedures tot aanpassing van de nationale begroting;

b) de mededeling te gepaste tijde van de uitgaven en ontvangsten;

c) een mechanisme inzake boekhoudkundige normen en auditnormen en inzake toezicht daarop;

d) doeltreffende mechanismen inzake risicobeheer en intern toezicht; en

e) indien nodig corrigerende maatregelen ingeval de vereisten van dit lid niet worden nagekomen.

3. Iedere Staat die partij is, neemt overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht de civiele en bestuurlijke maatregelen die noodzakelijk zijn om de integriteit van de boeken en boekhoudkundige staten, financiële staten of andere stukken betreffende de overheidsuitgaven en -inkomsten te waarborgen en vervalsing ervan te voorkomen.

Voorlichting van het publiek

#### Artikel 10

Gelet op de noodzaak om corruptie te bestrijden, neemt iedere Staat die partij is overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht de maatregelen die noodzakelijk zijn om de transparantie van zijn overheid te verhogen, daaronder begrepen met betrekking tot de organisatie, werking en besluitvorming ervan waar nodig. Dergelijke maatregelen kunnen onder meer omvatten :

a) de goedkeuring van procedures of regelgeving op grond waarvan gebruikers indien nodig informatie kunnen verkrijgen over de organisatie, werking en besluitvorming van de overheid, alsmede, gelet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de persoonsgegevens, over de beslissingen en rechtshandelingen die op hen betrekking hebben;

b) indien nodig, de vereenvoudiging van de administratieve procedures teneinde de toegang van gebruikers tot de bevoegde beslissingsnemende autoriteiten te vergemakkelijken; en

c) de bekendmaking van informatie, eventueel daaronder begrepen van periodieke verslagen over het gevaar van corruptie binnen de overheid.

6. Chaque Etat Partie envisage de prendre, conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, des mesures disciplinaires ou autres à l'encontre des agents publics qui enfreignent les codes ou normes institués en vertu du présent article.

Passation des marchés publics et gestion des finances publiques

#### Article 9

1. Chaque Etat Partie prend, conformément aux principes fondamentaux de son système juridique, les mesures nécessaires pour mettre en place des systèmes appropriés de passation des marchés publics qui soient fondés sur la transparence, la concurrence et des critères objectifs pour la prise des décisions et qui soient efficaces, entre autres, pour prévenir la corruption. Ces systèmes, pour l'application desquels des valeurs-seuils peuvent être prises en compte, prévoient notamment :

a) La diffusion publique d'informations concernant les procédures de passation des marchés et les marchés, y compris d'informations sur les appels d'offres et d'informations pertinentes sur l'attribution des marchés, suffisamment de temps étant laissé aux soumissionnaires potentiels pour établir et soumettre leurs offres;

b) L'établissement à l'avance des conditions de participation, y compris les critères de sélection et d'attribution et les règles d'appels d'offres, et leur publication;

c) L'utilisation de critères objectifs et prédéterminés pour la prise des décisions concernant la passation des marchés publics, afin de faciliter la vérification ultérieure de l'application correcte des règles ou procédures;

d) Un système de recours interne efficace, y compris un système d'appel efficace, qui garantisse l'exercice des voies de droit en cas de non-respect des règles ou procédures établies conformément au présent paragraphe;

e) S'il y a lieu, des mesures pour réglementer les questions touchant les personnels chargés de la passation des marchés, telles que l'exigence d'une déclaration d'intérêt pour certains marchés publics, des procédures de sélection desdits personnels et des exigences en matière de formation.

2. Chaque Etat Partie prend, conformément aux principes fondamentaux de son système juridique, des mesures appropriées pour promouvoir la transparence et la responsabilité dans la gestion des finances publiques. Ces mesures comprennent notamment :

a) Des procédures d'adoption du budget national;

b) La communication en temps utile des dépenses et des recettes;

c) Un système de normes de comptabilité et d'audit, et de contrôle au second degré;

d) Des systèmes efficaces de gestion des risques et de contrôle interne; et

e) S'il y a lieu, des mesures correctives en cas de manquement aux exigences du présent paragraphe.

3. Chaque Etat Partie prend, conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, les mesures civiles et administratives nécessaires pour préserver l'intégrité des livres et états comptables, états financiers ou autres documents concernant les dépenses et recettes publiques et pour en empêcher la falsification.

Information du public

#### Article 10

Compte tenu de la nécessité de lutter contre la corruption, chaque Etat Partie prend, conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, les mesures nécessaires pour accroître la transparence de son administration publique, y compris en ce qui concerne son organisation, son fonctionnement et ses processus décisionnels s'il y a lieu. Ces mesures peuvent inclure notamment :

a) L'adoption de procédures ou de règlements permettant aux usagers d'obtenir, s'il y a lieu, des informations sur l'organisation, le fonctionnement et les processus décisionnels de l'administration publique, ainsi que, compte dûment tenu de la protection de la vie privée et des données personnelles, sur les décisions et actes juridiques qui les concernent;

b) La simplification, s'il y a lieu, des procédures administratives afin de faciliter l'accès des usagers aux autorités de décision compétentes; et

c) La publication d'informations, y compris éventuellement de rapports périodiques sur les risques de corruption au sein de l'administration publique.

## Maatregelen betreffende de rechters en de diensten voor vervolging

## Artikel 11

1. Gelet op de onafhankelijkheid van de magistraten en hun cruciale rol in de bestrijding van corruptie neemt iedere Staat die partij is overeenkomstig de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel maatregelen om hun integriteit te versterken en de mogelijkheden om hen om te kopen te voorkomen, zonder daarbij afbreuk te doen aan hun onafhankelijkheid. Dergelijke maatregelen kunnen gedragsregels omvatten.

2. Maatregelen in dezelfde zin als die genomen in overeenstemming met het eerste lid van dit artikel kunnen worden uitgewerkt en toegepast binnen de diensten voor vervolging in de Staten die partij zijn alwaar deze een onderscheiden korps vormen, maar een onafhankelijkheid genieten die vergelijkbaar is met die van rechters.

## Private sector

## Artikel 12

1. Iedere Staat die partij is, neemt overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht maatregelen om corruptie waarbij de private sector betrokken is te voorkomen, de boekhoudkundige normen en auditnormen in de private sector te versterken en indien nodig te voorzien in doeltreffende, evenredige en afschrikkende burgerrechtelijke, administratiefrechtelijke of strafrechtelijke sancties ingeval dergelijke maatregelen niet in acht genomen.

2. De maatregelen om deze doelstellingen te bereiken, kunnen onder meer omvatten :

a) de stimulering van de samenwerking tussen de diensten voor opsporing en voor bestrafing en de betrokken private entiteiten;

b) de bevordering van de uitwerking van normen en procedures tot bescherming van de integriteit van de betrokken private entiteiten, daaronder begrepen van gedragscodes die ervoor zorgen dat bedrijven en alle betrokken beroepen hun activiteiten op correcte, waardige en adequate wijze uitoefenen, belangenconflicten worden voorkomen en de toepassing van goede handelspraktijken door de bedrijven onderling, alsmede in hun contractuele relaties met de Staat, wordt aangemoedigd;

c) de bevordering van de transparantie tussen private entiteiten, daaronder begrepen indien nodig door middel van maatregelen met betrekking tot de identiteit van de natuurlijke personen en rechtspersonen die betrokken zijn bij de oprichting en het beheer van vennootschappen;

d) de voorkoming van het oneigenlijk gebruik van de procedures inzake regelgeving ten behoeve van private entiteiten, daaronder begrepen procedures in verband met subsidies en vergunningen verleend door autoriteiten voor commerciële activiteiten;

e) de voorkoming van belangenconflicten door het opleggen, voor zover nodig en gedurende een redelijke periode, van beperkingen aan de uitoefening van beroepsactiviteiten door voormalige ambtenaren of aan de indienstneming door de private sector van ambtenaren na hun ontslag of pensionering, wanneer voornoemde activiteiten of voornoemde indiensttreding een rechtstreeks verband hebben met de functie die deze voormalige ambtenaren uitoefenden of superviseerden toen zij nog werkten;

f) de toepassing op private bedrijven, rekening houdend met de structuur en omvang ervan, van voldoende interne audits ter vergemakkelijking van de voorkoming en opsporing van corrupte handelingen en het onderwerpen van de rekeningen en vereiste financiële staten van dergelijke private bedrijven aan passende audit- en certificatieprocedures.

3. Ter voorkoming van corruptie neemt iedere Staat die partij is, overeenkomstig zijn nationale wet- en regelgeving inzake het houden van boeken en boekhoudkundige staten, de bekendmaking van informatie over financiële staten en boekhoudkundige normen en auditnormen, de maatregelen die noodzakelijk zijn om te verbieden dat de volgende handelingen worden verricht met het oogmerk een van de krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten te plegen :

a) het openen van niet in de boeken vermelde rekeningen;

b) het realiseren van niet in de boeken vermelde of ontoereikend geïdentificeerde verrichtingen;

c) het inschrijven van onbestaande uitgaven;

d) het inschrijven van lasten waarvan de reden niet correct is omschreven;

e) het gebruik van valse stukken; en

f) het opzettelijk sneller vernietigen van boekhoudkundige stukken dan in de wet is bepaald.

## Mesures concernant les juges et les services de poursuite

## Article 11

1. Compte tenu de l'indépendance des magistrats et de leur rôle crucial dans la lutte contre la corruption, chaque Etat Partie prend, conformément aux principes fondamentaux de son système juridique, des mesures pour renforcer leur intégrité et prévenir les possibilités de les corrompre, sans préjudice de leur indépendance. Ces mesures peuvent comprendre des règles concernant leur comportement.

2. Des mesures dans le même sens que celles prises en application du paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article peuvent être instituées et appliquées au sein des services de poursuite dans les Etats Parties où ceux-ci forment un corps distinct mais jouissent d'une indépendance semblable à celle des juges.

## Secteur privé

## Article 12

1. Chaque Etat Partie prend, conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, des mesures pour prévenir la corruption impliquant le secteur privé, renforcer les normes de comptabilité et d'audit dans le secteur privé et, s'il y a lieu, prévoir des sanctions civiles, administratives ou pénales efficaces, proportionnées et dissuasives en cas de non-respect de ces mesures.

Les mesures permettant d'atteindre ces objectifs peuvent notamment inclure :

a) La promotion de la coopération entre les services de détection et de répression et les entités privées concernées;

b) La promotion de l'élaboration de normes et procédures visant à préserver l'intégrité des entités privées concernées, y compris de codes de conduite pour que les entreprises et toutes les professions concernées exercent leurs activités de manière correcte, honorable et adéquate, pour prévenir les conflits d'intérêts et pour encourager l'application de bonnes pratiques commerciales par les entreprises entre elles ainsi que dans leurs relations contractuelles avec l'Etat;

c) La promotion de la transparence entre les entités privées, y compris, s'il y a lieu, grâce à des mesures concernant l'identité des personnes physiques et morales impliquées dans la constitution et la gestion des sociétés;

d) La prévention de l'usage impropre des procédures de réglementation des entités privées, y compris des procédures concernant les subventions et les licences accordées par des autorités publiques pour des activités commerciales;

e) La prévention des conflits d'intérêts par l'imposition, selon qu'il convient et pendant une période raisonnable, de restrictions à l'exercice d'activités professionnelles par d'anciens agents publics ou à l'emploi par le secteur privé d'agents publics après leur démission ou leur départ à la retraite, lorsque lesdites activités ou ledit emploi sont directement liés aux fonctions que ces anciens agents publics exerçaient ou supervisaient quand ils étaient en poste;

f) L'application aux entreprises privées, compte tenu de leur structure et de leur taille, d'audits internes suffisants pour faciliter la prévention et la détection des actes de corruption et la soumission des comptes et des états financiers requis de ces entreprises privées à des procédures appropriées d'audit et de certification.

3. Afin de prévenir la corruption, chaque Etat Partie prend les mesures nécessaires, conformément à ses lois et règlements internes concernant la tenue des livres et états comptables, la publication d'informations sur les états financiers et les normes de comptabilité et d'audit, pour interdire que les actes suivants soient accomplis dans le but de commettre l'une quelconque des infractions établies conformément à la présente Convention :

a) L'établissement de comptes hors livres;

b) Les opérations hors livres ou insuffisamment identifiées;

c) L'enregistrement de dépenses inexistantes;

d) L'enregistrement d'éléments de passif dont l'objet n'est pas correctement identifié;

e) L'utilisation de faux documents; et

f) La destruction intentionnelle de documents comptables plus tôt que ne le prévoit la loi.

4. Iedere Staat die partij is, weigert fiscale aftrekbaarheid te verlenen aan uitgaven die smeergeld uitmaken en waarvan de storting een van de bestanddelen is van de krachtens de artikelen 15 en 16 van dit verdrag strafbaar gestelde feiten en indien nodig aan andere uitgaven gedaan met het oog op corruptie.

## Deelname van de samenleving

## Artikel 13

1. Iedere Staat die partij is, neemt binnen de grenzen van zijn mogelijkheden en overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht passende maatregelen om de actieve deelname van personen en groepen die niet tot de publieke sector behoren, zoals het maatschappelijk middenveld, de niet-gouvernementele organisaties en de gemeenschappen van personen, aan de voorkoming van corruptie en de strijd tegen dit verschijnsel te bevorderen, alsmede om het publiek beter bewust te maken van het bestaan, de oorzaken en de ernst van corruptie en van de bedreiging die corruptie vormt. Deze deelname moet worden versterkt door maatregelen die erin bestaan om :

a) de transparantie van de besluitvorming te verhogen en de deelname van het publiek eraan te stimuleren;

b) de daadwerkelijke toegang van het publiek tot de informatie te waarborgen;

c) activiteiten te ondernemen ter voorlichting van het publiek waarbij het ertoe wordt aangezet corruptie niet te dulden, alsmede onderwijsprogramma's op te zetten ten behoeve van het publiek, inzonderheid in de scholen en universiteiten;

d) de vrijheid om informatie over corruptie te zoeken, te ontvangen, bekend te maken en te verspreiden, in acht te nemen, te stimuleren en te beschermen. Deze vrijheid kan worden onderworpen aan een aantal beperkingen, die evenwel wettelijk bepaald en noodzakelijk moeten zijn :

i) met het oog op de eerbiediging van andermans rechten of goede naam;

ii) ter bescherming van de nationale veiligheid, de openbare orde, de volksgezondheid of de goede zeden.

2. Iedere Staat die partij is, neemt passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de in dit verdrag vermelde bevoegde organen belast met de voorkoming van corruptie bekend zijn bij het publiek en maakt dat zij wanneer nodig toegankelijk zijn opdat van alle feiten die beschouwd kunnen worden als feiten die krachtens dit verdrag strafbaar zijn gesteld, aan hen kennis kan worden gegeven, daaronder begrepen op anonieme wijze.

## Maatregelen ter voorkoming van het witwassen van geld

## Artikel 14

1. Iedere Staat die partij is :

a) werkt een compleet nationaal regelgevings- en controlestelsel uit ten aanzien van banken en niet-bancaire financiële instellingen, daaronder begrepen van natuurlijke personen en rechtspersonen die formele of informele diensten verlenen voor de overdracht van geldmiddelen of waardepapieren, alsmede indien nodig van andere entiteiten die bijzonder kwetsbaar zijn voor het witwassen van geld, zulks binnen de grenzen van zijn bevoegdheden teneinde alle vormen van witwassen van geld te ontmoedigen en op te sporen. In dat stelsel wordt de nadruk gelegd op eisen inzake identificatie van cliënten en indien nodig van de economisch rechthebbenden, registratie van verrichtingen en aangifte van verdachte verrichtingen;

b) vergewist zich ervan, onverminderd artikel 46 van dit verdrag, dat de administratieve autoriteiten, de autoriteiten belast met de regelgeving, de opsporing en de bestraffing en andere autoriteiten belast met de bestrijding van het witwassen van geld (daaronder begrepen de gerechtelijke autoriteiten in de gevallen waarin zijn nationaal recht daarin voorziet) nationaal en internationaal kunnen samenwerken en gegevens uitwisselen onder de voorwaarden omschreven in zijn nationaal recht en voorziet daartoe in de oprichting van een financiële inlichtingendienst die fungeert als nationaal centrum voor de verzameling, analyse en verspreiding van gegevens betreffende eventuele witwasoperaties.

2. De Staten die partij zijn, streven ernaar realiseerbare maatregelen inzake opsporing en controle van transnationaal verkeer van geld en passende verhandelbare titels ten uitvoer te leggen, zulks onder voorbehoud van garanties die een correcte aanwending van gegevens kunnen waarborgen, zonder het wettelijk kapitaalverkeer op enigerlei wijze te belemmeren. Aan particulieren en bedrijven kan inzonderheid de verplichting worden opgelegd kennis te geven van transnationale overdrachten van een belangrijke hoeveelheid geld of aangepaste verhandelbare titels.

4. Chaque Etat Partie refuse la déductibilité fiscale des dépenses qui constituent des pots-de-vin, dont le versement est un des éléments constitutifs des infractions établies conformément aux articles 15 et 16 de la présente Convention et, s'il y a lieu, des autres dépenses engagées à des fins de corruption.

## Participation de la société

## Article 13

1. Chaque Etat Partie prend des mesures appropriées, dans la limite de ses moyens et conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, pour favoriser la participation active de personnes et de groupes n'appartenant pas au secteur public, tels que la société civile, les organisations non gouvernementales et les communautés de personnes, à la prévention de la corruption et à la lutte contre ce phénomène, ainsi que pour mieux sensibiliser le public à l'existence, aux causes et à la gravité de la corruption et à la menace que celle-ci représente. Cette participation devrait être renforcée par des mesures consistant notamment à :

a) Accroître la transparence des processus de décision et promouvoir la participation du public à ces processus;

b) Assurer l'accès effectif du public à l'information;

c) Entreprendre des activités d'information du public l'incitant à ne pas tolérer la corruption, ainsi que des programmes d'éducation du public, notamment dans les écoles et les universités;

d) Respecter, promouvoir et protéger la liberté de rechercher, de recevoir, de publier et de diffuser des informations concernant la corruption. Cette liberté peut être soumise à certaines restrictions, qui doivent toutefois être prescrites par la loi et nécessaires :

i) Au respect des droits ou de la réputation d'autrui;

ii) A la protection de la sécurité nationale ou de l'ordre public, ou de la santé ou de la moralité publiques.

2. Chaque Etat Partie prend des mesures appropriées pour veiller à ce que les organes de prévention de la corruption compétents mentionnés dans la présente Convention soient connus du public et fait en sorte qu'ils soient accessibles, lorsqu'il y a lieu, pour que tous faits susceptibles d'être considérés comme constituant une infraction établie conformément à la présente Convention puissent leur être signalés, y compris sous couvert d'anonymat.

## Mesures visant à prévenir le blanchiment d'argent

## Article 14

1. Chaque Etat Partie :

a) Institue un régime interne complet de réglementation et de contrôle des banques et institutions financières non bancaires, y compris des personnes physiques ou morales qui fournissent des services formels ou informels de transmission de fonds ou de valeurs ainsi que, s'il y a lieu, des autres entités particulièrement exposées au blanchiment d'argent, dans les limites de sa compétence, afin de décourager et de détecter toutes formes de blanchiment d'argent. Ce régime met l'accent sur les exigences en matière d'identification des clients et, s'il y a lieu, des ayants droit économiques, d'enregistrement des opérations et de déclaration des opérations suspectes;

b) S'assure, sans préjudice de l'article 46 de la présente Convention, que les autorités administratives, de réglementation, de détection et de répression et autres chargées de la lutte contre le blanchiment d'argent (y compris, dans les cas où son droit interne le prévoit, les autorités judiciaires) sont en mesure de coopérer et d'échanger des informations aux niveaux national et international, dans les conditions définies par son droit interne et, à cette fin, envisage la création d'un service de renseignement financier faisant office de centre national de collecte, d'analyse et de diffusion d'informations concernant d'éventuelles opérations de blanchiment d'argent.

2. Les Etats Parties envisagent de mettre en œuvre des mesures réalisables de détection et de surveillance du mouvement transfrontière d'espèces et de titres négociables appropriés, sous réserve de garanties permettant d'assurer une utilisation correcte des informations et sans entraver d'aucune façon la circulation des capitaux licites. Il peut être notamment fait obligation aux particuliers et aux entreprises de signaler les transferts transfrontières de quantités importantes d'espèces et de titres négociables appropriés.



3. De Staten die partij zijn, streven ernaar passende en realiseerbare maatregelen ten uitvoer te leggen om van financiële instellingen, daaronder begrepen van vennootschappen die zich bezighouden met de overdracht van geldmiddelen, te eisen dat :

a) zij op de formulieren en in de berichten over de elektronische overdracht van geldmiddelen precieze en nuttige informatie vermelden over de opdrachtgever;

b) dat zij deze informatie bewaren gedurende het gehele betalingsproces; en

c) dat zij een verhoogd toezicht uitoefenen op de overdrachten van geldmiddelen zonder volledige informatie over de opdrachtgever.

4. Ingeval de Staten die partij zijn overeenkomstig dit artikel een nationaal regelgevings- en controlestelsel invoeren, zulks onverminderd enig ander artikel van dit verdrag, worden zij verzocht daarbij uit te gaan van de relevante initiatieven die regionale, interregionale en multilaterale organisaties ter bestrijding van het witwassen van geld hebben genomen.

De Staten die partij zijn, streven ernaar de samenwerking op mondiaal, regionaal, subregionaal en bilateraal vlak tussen de gerechtelijke autoriteiten, de diensten voor opsporing en voor bestrafing en de autoriteiten voor financiële regelgeving te ontwikkelen en te bevorderen teneinde het witwassen van geld te bestrijden.

### HOOFDSTUK III. — *Strafbaarstelling, opsporing en bestrafing*

#### Corruptie van nationale ambtenaren

##### Artikel 15

Iedere Staat die partij is, neemt de maatregelen van wetgevende aard of andere maatregelen die noodzakelijk zijn om de volgende handelingen, indien opzettelijk gepleegd, strafrechtelijk strafbaar te stellen :

a) het feit aan een ambtenaar rechtstreeks of onrechtstreeks een ongeoorloofd voordeel te beloven, aan te bieden of toe te kennen, voor hemzelf of voor een andere persoon of entiteit, opdat hij in het kader van de uitoefening van zijn officiële functie een bepaalde handeling verricht of nalaat te verrichten;

b) het feit dat een ambtenaar rechtstreeks of onrechtstreeks om een ongeoorloofd voordeel verzoekt of een dergelijk voordeel aanvaardt, voor hemzelf of voor een andere persoon of entiteit, opdat hij in het kader van de uitoefening van zijn officiële functie een bepaalde handeling verricht of nalaat te verrichten.

Corruptie van buitenlandse ambtenaren  
en van ambtenaren van internationale publiekrechtelijke organisaties

##### Artikel 16

1. Iedere Staat die partij is, meent de maatregelen van wetgevende aard of andere maatregelen die noodzakelijk zijn om, indien opzettelijk gepleegd, strafrechtelijk strafbaar te stellen het feit aan een buitenlands ambtenaar of aan een ambtenaar van een internationale publiekrechtelijke organisatie rechtstreeks of onrechtstreeks een ongeoorloofd voordeel te beloven, aan te bieden of toe te kennen, voor hemzelf of voor een andere persoon of entiteit, opdat hij in het kader van de uitoefening van zijn officiële functie een bepaalde handeling verricht of nalaat te verrichten, met het oog op het binnenhalen of vasthouden van een opdracht of een ander ongeoorloofd voordeel in verband met internationale commerciële activiteiten.

2. Iedere Staat die partij is, streeft ernaar de maatregelen van wetgevende aard of andere maatregelen die noodzakelijk zijn te nemen om, indien opzettelijk gepleegd, strafrechtelijk strafbaar te stellen het feit dat een buitenlands ambtenaar of een ambtenaar van een internationale publiekrechtelijke organisatie rechtstreeks of onrechtstreeks om een ongeoorloofd voordeel verzoekt of een degelijk voordeel aanvaardt, voor hemzelf of voor een andere persoon of entiteit, opdat hij in het kader van de uitoefening van zijn officiële functie een bepaalde handeling verricht of nalaat te verrichten.

Ontvreemding, verduistering  
of enig ander onrechtmatig gebruik van goederen door een ambtenaar

##### Artikel 17

Iedere Staat die partij is, neemt de maatregelen van wetgevende aard of andere maatregelen die noodzakelijk zijn om, indien opzettelijk gepleegd, strafrechtelijk strafbaar te stellen de ontvreemding, verduistering of enig ander onrechtmatig gebruik door een ambtenaar, ten behoeve van hemzelf of van een andere persoon of entiteit, van goederen, publieke of private geldmiddelen of waardepapieren of enig ander waardevol voorwerp die hem zijn overhandigd in het kader van zijn functie.

3. Les Etats Parties envisagent de mettre en œuvre des mesures appropriées et réalisables pour exiger des institutions financières, y compris des sociétés de transfert de fonds :

a) Qu'elles consignent sur les formulaires et dans les messages concernant les transferts électroniques de fonds des informations exactes et utiles sur le donneur d'ordre;

b) Qu'elles conservent ces informations tout au long de la chaîne de paiement; et

c) Qu'elles exercent une surveillance accrue sur les transferts de fonds non accompagnés d'informations complètes sur le donneur d'ordre.

4. Lorsqu'ils instituent un régime interne de réglementation et de contrôle en vertu du présent article, et sans préjudice de tout autre article de la présente Convention, les Etats Parties sont invités à s'inspirer des initiatives pertinentes prises par les organisations régionales, interrégionales et multilatérales pour lutter contre le blanchiment d'argent.

5. Les Etats Parties s'efforcent de développer et de promouvoir la coopération mondiale, régionale, sous-régionale et bilatérale entre les autorités judiciaires, les services de détection et de répression et les autorités de réglementation financière en vue de lutter contre le blanchiment d'argent.

### CHAPITRE III. — *Incrimination, détection et répression*

#### Corruption d'agents publics nationaux

##### Article 15

Chaque Etat Partie adopte les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque les actes ont été commis intentionnellement :

a) Au fait de promettre, d'offrir ou d'accorder à un agent public, directement ou indirectement, un avantage indu, pour lui-même ou pour une autre personne ou entité, afin qu'il accomplisse ou s'abstienne d'accomplir un acte dans l'exercice de ses fonctions officielles;

b) Au fait pour un agent public de solliciter ou d'accepter, directement ou indirectement, un avantage indu, pour lui-même ou pour une autre personne ou entité, afin d'accomplir ou de s'abstenir d'accomplir un acte dans l'exercice de ses fonctions officielles.

Corruption d'agents publics étrangers  
et de fonctionnaires d'organisations internationales publiques

##### Article 16

1. Chaque Etat Partie adopte les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque les actes ont été commis intentionnellement, au fait de promettre, d'offrir ou d'accorder à un agent public étranger ou à un fonctionnaire d'une organisation internationale publique, directement ou indirectement, un avantage indu, pour lui-même ou pour une autre personne ou entité, afin qu'il accomplisse ou s'abstienne d'accomplir un acte dans l'exercice de ses fonctions officielles, en vue d'obtenir ou de conserver un marché ou un autre avantage indu en liaison avec des activités de commerce international.

2. Chaque Etat Partie envisage d'adopter les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque les actes ont été commis intentionnellement, au fait, pour un agent public étranger ou un fonctionnaire d'une organisation internationale publique, de solliciter ou d'accepter, directement ou indirectement, un avantage indu, pour lui-même ou pour une autre personne ou entité, afin d'accomplir ou de s'abstenir d'accomplir un acte dans l'exercice de ses fonctions officielles.

Soustraction, détournement  
ou autre usage illicite de biens par un agent public

##### Article 17

Chaque Etat Partie adopte les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque les actes ont été commis intentionnellement, à la soustraction, au détournement ou à un autre usage illicite, par un agent public, à son profit ou au profit d'une autre personne ou entité, de tous biens, de tous fonds ou valeurs publics ou privés ou de toute autre chose de valeur qui lui ont été remis à raison de ses fonctions.

## Beïnvloeding

## Artikel 18

Iedere Staat die partij is, streeft ernaar de maatregelen van wetgevende aard of andere maatregelen die noodzakelijk zijn te nemen om de volgende handelingen, indien opzettelijk gepleegd, strafrechtelijk strafbaar te stellen :

a) het feit aan een ambtenaar of enige andere persoon rechtstreeks of onrechtstreeks een ongeoorloofd voordeel te beloven, aan te bieden of toe te kennen opdat hij misbruik maakt van zijn reële of veronderstelde invloed met het oog op het verkrijgen van een overheid of autoriteit van de Staat die Partij is van een ongeoorloofd voordeel voor de initiële aanbieder van de handeling of voor enige andere persoon;

b) het feit dat een ambtenaar of enige andere persoon rechtstreeks of onrechtstreeks om een ongeoorloofd voordeel verzoekt of een dergelijk voordeel aanvaardt, voor hemzelf of voor een andere persoon, opdat hij misbruik maakt van zijn reële of veronderstelde invloed met het oog op het doen verkrijgen van een overheid of autoriteit van de Staat die partij is van een ongeoorloofd voordeel.

## Misbruik van functie

## Artikel 19

Iedere Staat die partij is, streeft ernaar de maatregelen van wetgevende aard of andere maatregelen die noodzakelijk zijn te nemen om, indien opzettelijk gepleegd, strafrechtelijk strafbaar te stellen het feit dat een ambtenaar misbruik maakt van zijn functie of betrekking, te weten dat hij in het kader van de uitoefening van zijn functie een bepaalde handeling verricht of nalaat te verrichten in strijd met de wet teneinde voor zichzelf of voor een andere persoon of entiteit een ongeoorloofd voordeel te verkrijgen.

## Onrechtmatige verrijking

## Artikel 20

Iedere Staat die partij is, streeft ernaar onder voorbehoud van zijn grondwet en de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel de maatregelen van wetgevende aard of andere maatregelen die noodzakelijk zijn te nemen om, indien opzettelijk gepleegd, strafrechtelijk strafbaar te stellen de onrechtmatige verrijking, te weten de aanzienlijke verhoging van het vermogen van een ambtenaar die deze niet redelijk kan verantwoorden aan de hand van zijn legale inkomsten.

## Corruptie in de private sector

## Artikel 21

Iedere Staat die partij is, streeft ernaar de maatregelen van wetgevende aard of andere maatregelen die noodzakelijk zijn te nemen om de volgende handelingen, indien opzettelijk gepleegd in het kader van economische, financiële of commerciële activiteiten, strafrechtelijk strafbaar te stellen :

a) het feit aan een persoon die een entiteit uit de private sector leidt of werkt voor een dergelijke entiteit, ongeacht in welke hoedanigheid, rechtstreeks of onrechtstreeks een ongeoorloofd voordeel te beloven, aan te bieden of toe te kennen, voor hemzelf of voor een andere persoon, opdat hij in strijd met zijn taken, een bepaalde handeling verricht of nalaat te verrichten;

b) het feit dat een persoon die een entiteit uit de private sector leidt of werkt voor een dergelijke entiteit, ongeacht in welke hoedanigheid, rechtstreeks of onrechtstreeks om een ongeoorloofd voordeel verzoekt of een dergelijk voordeel aanvaardt, voor hemzelf of voor een andere persoon, opdat hij in strijd met zijn taken een bepaalde handeling verricht of nalaat te verrichten.

## Ontvreemding van goederen in de private sector

## Artikel 22

Iedere Staat die partij is, streeft ernaar de maatregelen van wetgevende aard en andere maatregelen die noodzakelijk zijn te nemen om, indien opzettelijk gepleegd in het kader van economische, financiële of commerciële activiteiten, strafrechtelijk strafbaar te stellen de ontvreemding door een persoon die een entiteit uit de private sector leidt of voor een dergelijke entiteit werkt, ongeacht in welke hoedanigheid, van goederen, private geldmiddelen of waardepapieren of enig ander waardevol voorwerp die hem zijn overhandigd in het kader van zijn functie.

## Trafic d'influence

## Article 18

Chaque Etat Partie envisage d'adopter les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque les actes ont été commis intentionnellement :

a) Au fait de promettre, d'offrir ou d'accorder à un agent public ou à toute autre personne, directement ou indirectement, un avantage indu afin que ledit agent ou ladite personne abuse de son influence réelle ou supposée en vue d'obtenir d'une administration ou d'une autorité publique de l'Etat Partie un avantage indu pour l'instigateur initial de l'acte ou pour toute autre personne;

b) Au fait, pour un agent public ou toute autre personne, de solliciter ou d'accepter, directement ou indirectement, un avantage indu pour lui-même ou elle-même ou pour une autre personne afin d'abuser de son influence réelle ou supposée en vue de faire obtenir d'une administration ou d'une autorité publique de l'Etat Partie un avantage indu.

## Abus de fonctions

## Article 19

Chaque Etat Partie envisage d'adopter les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque l'acte a été commis intentionnellement, au fait pour un agent public d'abuser de ses fonctions ou de son poste, c'est-à-dire d'accomplir ou de s'abstenir d'accomplir, dans l'exercice de ses fonctions, un acte en violation des lois afin d'obtenir un avantage indu pour lui-même ou pour une autre personne ou entité.

## Enrichissement illicite

## Article 20

Sous réserve de sa constitution et des principes fondamentaux de son système juridique, chaque Etat Partie envisage d'adopter les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque l'acte a été commis intentionnellement, à l'enrichissement illicite, c'est-à-dire une augmentation substantielle du patrimoine d'un agent public que celui-ci ne peut raisonnablement justifier par rapport à ses revenus légitimes.

## Corruption dans le secteur privé

## Article 21

Chaque Etat Partie envisage d'adopter les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque les actes ont été commis intentionnellement dans le cadre d'activités économiques, financières ou commerciales :

a) Au fait de promettre, d'offrir ou d'accorder, directement ou indirectement, un avantage indu à toute personne qui dirige une entité du secteur privé ou travaille pour une telle entité, en quelque qualité que ce soit, pour elle-même ou pour une autre personne, afin que, en violation de ses devoirs, elle accomplisse ou s'abstienne d'accomplir un acte;

b) Au fait, pour toute personne qui dirige une entité du secteur privé ou travaille pour une telle entité, en quelque qualité que ce soit, de solliciter ou d'accepter, directement ou indirectement, un avantage indu, pour elle-même ou pour une autre personne, afin d'accomplir ou de s'abstenir d'accomplir un acte en violation de ses devoirs.

## Soustraction de biens dans le secteur privé

## Article 22

Chaque Etat Partie envisage d'adopter les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque l'acte a été commis intentionnellement dans le cadre d'activités économiques, financières ou commerciales, à la soustraction par une personne qui dirige une entité du secteur privé ou travaille pour une telle entité, en quelque qualité que ce soit, de tous fonds ou valeurs privés ou de toute autre chose de valeur qui lui ont été remis à raison de ses fonctions.

## Witwassen van de opbrengsten van misdrijven

## Artikel 23

1. Iedere Staat die partij is, neemt overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht de maatregelen van wetgevende aard en andere maatregelen die noodzakelijk zijn om de volgende handelingen, indien opzettelijk gepleegd, strafrechtelijk strafbaar te stellen :

a) i) de omzetting of overdracht van goederen, wetende dat deze goederen opbrengsten van misdrijven zijn, met het oogmerk de illegale herkomst ervan te verhelen of te verhullen of een persoon die bij het plegen van het basisdelict is betrokken, te helpen ontkomen aan de gerechtelijke gevolgen van zijn daden;

ii) het verhelen of verhullen van de werkelijke aard, herkomst, vindplaats, vervreemding, verplaatsing of eigendom van of rechten op goederen, wetende dat deze goederen opbrengsten van misdrijven zijn;

b) met inachtneming van de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel :

i) de verwerving, het bezit of het gebruik van goederen, wetende op het tijdstip van verkrijging dat deze goederen opbrengsten van misdrijven zijn;

ii) de deelneming aan een of meer van de krachtens dit artikel strafbaar gestelde feiten of aan enige vorm van betrokkenheid bij, samenspanning tot, poging tot of medeplichtigheid aan het plegen van die feiten door bijstand, hulp of raadgevingen te verstreken.

2. Voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel :

a) streeft iedere Staat die partij is ernaar het eerste lid van dit artikel toe te passen op zo veel mogelijk basisdelicten;

b) zorgt iedere Staat die partij is ervoor dat onder de basisdelicten op zijn minst een compleet scala van krachtens dit verdrag strafrechtelijk strafbaar gestelde feiten begrepen is;

c) zijn met het oog op de toepassing van bovenstaand lid b) onder de basisdelicten de delicten begrepen die zijn gepleegd op en buiten het grondgebied waarvoor de betreffende Staat die partij is bevoegd is. Een delict dat is gepleegd buiten het grondgebied waarvoor een Staat die partij is bevoegd is, levert evenwel slechts een basisdelict op ingeval de daarmee gepaard gaande daad een strafrechtelijk delict is krachtens het nationaal recht van de Staat waar het is gepleegd en krachtens het nationaal recht van de Staat die partij is en die dit artikel toepast, indien het op zijn grondgebied zou zijn gepleegd;

d) verstrekt iedere Staat die partij is aan de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties een afschrift van zijn wetten op grond waarvan dit artikel ten uitvoer wordt gelegd, alsmede van alle wijzigingen die later in die wetten worden aangebracht of een omschrijving van die wetten en van de latere wijzigingen ervan;

e) kan, wanneer de grondbeginselen van het nationaal recht van een Staat die partij is, zulks vereisen, worden gesteld dat de in het eerste lid van dit artikel omschreven delicten niet worden toegepast op personen die het basisdelict hebben gepleegd.

## Heling

## Artikel 24

Onverminderd de bepalingen van artikel 23 van dit verdrag streeft iedere Staat die partij is ernaar de maatregelen van wetgevende aard en andere maatregelen die noodzakelijk zijn te nemen om, indien opzettelijk gepleegd na het plegen van een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit zonder dat sprake was van deelneming aan voornoemd feit, strafrechtelijk strafbaar te stellen het verhelen of het achterhouden op continue wijze van goederen wetende dat deze goederen afkomstig zijn van een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit.

## Belemmering van de goede werking van de justitie

## Artikel 25

Iedere Staat die partij is, neemt de maatregelen van wetgevende aard of andere maatregelen die noodzakelijk zijn om de volgende handelingen, indien opzettelijk gepleegd, strafrechtelijk strafbaar te stellen :

a) het feit dat lichamelijk geweld, bedreigingen of intimidatie wordt aangewend of een ongeoorloofd voordeel wordt beloofd, aangeboden of toegekend om een valse getuigenis te verkrijgen of om te verhinderen dat een getuigenis wordt afgelegd of bewijsmateriaal wordt voorgelegd in een procedure betreffende het plegen van krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten;

## Blanchiment du produit du crime

## Article 23

1. Chaque Etat Partie adopte, conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque les actes ont été commis intentionnellement :

a) i) A la conversion ou au transfert de biens dont celui qui s'y livre sait qu'ils sont le produit du crime, dans le but de dissimuler ou de déguiser l'origine illicite desdits biens ou d'aider toute personne qui est impliquée dans la commission de l'infraction principale à échapper aux conséquences juridiques de ses actes;

ii) A la dissimulation ou au déguisement de la nature véritable, de l'origine, de l'emplacement, de la disposition, du mouvement ou de la propriété de biens ou de droits y relatifs dont l'auteur sait qu'ils sont le produit du crime;

b) Sous réserve des concepts fondamentaux de son système juridique :

i) A l'acquisition, à la détention ou à l'utilisation de biens dont celui qui les acquiert, les détient ou les utilise sait, au moment où il les reçoit, qu'ils sont le produit du crime;

ii) A la participation à l'une des infractions établies conformément au présent article ou à toute association, entente, tentative ou complicité par fourniture d'une assistance, d'une aide ou de conseils en vue de sa commission.

2. Aux fins de l'application du paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article :

a) Chaque Etat Partie s'efforce d'appliquer le paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article à l'éventail le plus large d'infractions principales;

b) Chaque Etat Partie inclut dans les infractions principales au minimum un éventail complet d'infractions pénales établies conformément à la présente Convention;

c) Aux fins de l'alinéa b) ci-dessus, les infractions principales incluent les infractions commises à l'intérieur et à l'extérieur du territoire relevant de la compétence de l'Etat Partie en question. Toutefois, une infraction commise à l'extérieur du territoire relevant de la compétence d'un Etat Partie ne constitue une infraction principale que lorsque l'acte correspondant est une infraction pénale dans le droit interne de l'Etat où il a été commis et constituerait une infraction pénale dans le droit interne de l'Etat Partie appliquant le présent article s'il avait été commis sur son territoire;

d) Chaque Etat Partie remet au Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies une copie de ses lois qui donnent effet au présent article ainsi que de toute modification ultérieurement apportée à ces lois ou une description de ces lois et modifications ultérieures;

e) Lorsque les principes fondamentaux du droit interne d'un Etat Partie l'exigent, il peut être disposé que les infractions énoncées au paragraphe 1 du présent article ne s'appliquent pas aux personnes qui ont commis l'infraction principale.

## Recel

## Article 24

Sans préjudice des dispositions de l'article 23 de la présente Convention, chaque Etat Partie envisage d'adopter les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque les actes ont été commis intentionnellement après la commission de l'une quelconque des infractions établies conformément à la présente Convention sans qu'il y ait eu participation auxdites infractions, au fait de dissimuler ou de retenir de façon continue des biens en sachant que lesdits biens proviennent de l'une quelconque des infractions établies conformément à la présente Convention.

## Entrave au bon fonctionnement de la justice

## Article 25

Chaque Etat Partie adopte les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, lorsque les actes ont été commis intentionnellement :

a) Au fait de recourir à la force physique, à des menaces ou à l'intimidation ou de promettre, d'offrir ou d'accorder un avantage indu pour obtenir un faux témoignage ou empêcher un témoignage ou la présentation d'éléments de preuve dans une procédure en rapport avec la commission d'infractions établies conformément à la présente Convention;

b) het feit dat lichamelijk geweld, bedreigingen of intimidatie wordt aangewend om te beletten dat een ambtenaar van justitie of een ambtenaar van een dienst voor opsporing of voor bestrafing de taken uitvoert waarmee hij in het kader van het plegen van krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten is belast. Niets in dit lid doet afbreuk aan het recht van de Staten die partij zijn om te beschikken over een wetgeving ter bescherming van andere categorieën van ambtenaren.

#### Aansprakelijkheid van rechtspersonen

##### Artikel 26

1. Iedere Staat die partij is, neemt overeenkomstig zijn rechtsbeginselen de maatregelen die noodzakelijk zijn om de aansprakelijkheid vast te stellen van rechtspersonen die deelnemen aan de krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

2. Onder voorbehoud van de rechtsbeginselen van de Staat die partij is, kan de aansprakelijkheid van de rechtspersonen van strafrechtelijke, burgerrechtelijke of administratiefrechtelijke aard zijn.

3. Deze aansprakelijkheid laat de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de natuurlijke personen die het delict hebben gepleegd, onverlet.

4. Iedere Staat die partij is, zorgt in het bijzonder ervoor dat op de rechtspersonen die overeenkomstig dit artikel aansprakelijk worden geacht doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties van strafrechtelijke of niet-strafrechtelijke aard, daaronder begrepen geldboetes, worden toegepast.

#### Deelneming en poging

##### Artikel 27

1. Iedere Staat die partij is, neemt de maatregelen van wetgevende aard en andere maatregelen die noodzakelijk zijn om overeenkomstig zijn nationaal recht strafrechtelijk strafbaar te stellen de deelneming ongeacht in welke hoedanigheid, bijvoorbeeld als medeplichtige, helper op enigerlei wijze of aanstoker, aan een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit.

2. Iedere Staat die partij is, kan de maatregelen van wetgevende aard en andere maatregelen die noodzakelijk zijn nemen om overeenkomstig zijn nationaal recht strafrechtelijk strafbaar te stellen de poging tot het plegen van een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit.

3. Iedere Staat die partij is, kan de maatregelen van wetgevende aard en andere maatregelen die noodzakelijk zijn nemen om overeenkomstig zijn nationaal recht strafrechtelijk strafbaar te stellen de voorbereiding van een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit.

#### Kennis, opzet en motivatie als bestanddelen van een delict

##### Artikel 28

Kennis, opzet of motivatie, vereist als bestanddeel van een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit, kan uit objectieve feitelijke omstandigheden worden afgeleid.

#### Verjaring

##### Artikel 29

Indien nodig bepaalt iedere Staat die partij is in het kader van zijn nationaal recht een lange verjaringstermijn waarbinnen vervolging kan worden ingesteld wegens een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit en bepaalt hij een langere termijn of schorst de verjaring ingeval de vermoedelijke dader van het delict zich onttrokken heeft aan de justitie.

#### Gerechtelijke vervolging, berechting en sancties

##### Artikel 30

1. Iedere Staat die partij is, straft het plegen van een feit dat krachtens dit verdrag strafbaar is gesteld met sancties waarbij rekening wordt gehouden met de ernst van dat delict.

2. Iedere Staat die partij is, neemt de maatregelen die noodzakelijk zijn om overeenkomstig zijn rechtsstelsel en zijn grondwettelijke beginselen een passend evenwicht te bereiken of te behouden tussen enige immuniteit of voorrecht van rechtsmacht verleend aan zijn ambtenaren in het kader van de uitoefening van hun functie, en de mogelijkheid, indien noodzakelijk, om de krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten daadwerkelijk te onderzoeken, te vervolgen en te berechten.

b) Au fait de recourir à la force physique, à des menaces ou à l'intimidation pour empêcher un agent de la justice ou un agent des services de détection et de répression d'exercer les devoirs de leur charge en rapport avec la commission d'infractions établies conformément à la présente Convention. Rien dans le présent alinéa ne porte atteinte au droit des Etats Parties de disposer d'une législation destinée à protéger d'autres catégories d'agents publics.

#### Responsabilité des personnes morales

##### Article 26

1. Chaque Etat Partie adopte les mesures nécessaires, conformément à ses principes juridiques, pour établir la responsabilité des personnes morales qui participent aux infractions établies conformément à la présente Convention.

2. Sous réserve des principes juridiques de l'Etat Partie, la responsabilité des personnes morales peut être pénale, civile ou administrative.

3. Cette responsabilité est sans préjudice de la responsabilité pénale des personnes physiques qui ont commis les infractions.

4. Chaque Etat Partie veille, en particulier, à ce que les personnes morales tenues responsables conformément au présent article fassent l'objet de sanctions efficaces, proportionnées et dissuasives de nature pénale ou non pénale, y compris de sanctions pécuniaires.

#### Participation et tentative

##### Article 27

1. Chaque Etat Partie adopte les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, conformément à son droit interne, au fait de participer à quelque titre que ce soit, par exemple comme complice, autre assistant ou instigateur, à une infraction établie conformément à la présente Convention.

2. Chaque Etat Partie peut adopter les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, conformément à son droit interne, au fait de tenter de commettre une infraction établie conformément à la présente Convention.

3. Chaque Etat Partie peut adopter les mesures législatives et autres nécessaires pour conférer le caractère d'infraction pénale, conformément à son droit interne, au fait de préparer une infraction établie conformément à la présente Convention.

#### La connaissance, l'intention et la motivation en tant qu'éléments d'une infraction

##### Article 28

La connaissance, l'intention ou la motivation nécessaires en tant qu'éléments d'une infraction établie conformément à la présente Convention peuvent être déduites de circonstances factuelles objectives.

#### Prescription

##### Article 29

Lorsqu'il y a lieu, chaque Etat Partie fixe, dans le cadre de son droit interne, un long délai de prescription dans lequel des poursuites peuvent être engagées du chef d'une des infractions établies conformément à la présente Convention et fixe un délai plus long ou suspend la prescription lorsque l'auteur présumé de l'infraction s'est soustrait à la justice.

#### Poursuites judiciaires, jugement et sanctions

##### Article 30

1. Chaque Etat Partie rend la commission d'une infraction établie conformément à la présente Convention passible de sanctions qui tiennent compte de la gravité de cette infraction.

2. Chaque Etat Partie prend les mesures nécessaires pour établir ou maintenir, conformément à son système juridique et à ses principes constitutionnels, un équilibre approprié entre toutes immunités ou tous privilèges de juridiction accordés à ses agents publics dans l'exercice de leurs fonctions, et la possibilité, si nécessaire, de rechercher, de poursuivre et de juger effectivement les infractions établies conformément à la présente Convention.

3. Iedere Staat die partij is, streeft ernaar dat discretionaire rechtsbevoegdheden verleend op grond van zijn nationaal recht met betrekking tot de gerechtelijke vervolging van personen wegens krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten, zodanig worden uitgeoefend dat de maatregelen voor de opsporing en voor de bestraffing van dergelijke delicten, zo doeltreffend mogelijk worden toegepast, waarbij voldoende rekening wordt gehouden met de noodzaak een afschrikkingseffect te bewerkstelligen met betrekking tot het plegen ervan.

4. In geval van feiten die krachtens dit verdrag strafbaar zijn gesteld, neemt iedere Staat die Partij is passende maatregelen in overeenstemming met zijn nationaal recht, waarbij voldoende rekening wordt gehouden met de rechten van de verdediging, teneinde ervoor te zorgen dat bij de voorwaarden waaraan de beslissingen tot invrijheidstelling in afwachting van het vonnis of van de beroepsprocedure zijn onderworpen, rekening wordt gehouden met de noodzaak om de aanwezigheid van de verweerder te waarborgen.

5. Iedere Staat die partij is, houdt rekening met de ernst van de betrokken feiten wanneer hij overweegt personen die schuldig zijn bevonden aan dergelijke delicten eventueel vervroegd of voorwaardelijk in vrijheid te stellen.

6. Iedere Staat die partij is, streeft ernaar, voor zover verenigbaar met de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel, procedures uit te werken op grond waarvan, indien nodig, de bevoegde autoriteit een ambtenaar die ervan wordt beschuldigd een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit te hebben gepleegd, uit zijn ambt kan ontsetten, hem kan schorsen of hem kan overplaatsen, zonder daarbij de inachtneming van het beginsel van het vermoeden van onschuld uit het oog te verliezen.

7. Ingeval de ernst van het delict zulks verantwoordt, streeft iedere Staat die partij is ernaar, voor zover verenigbaar met de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel, procedures uit te werken op grond waarvan de personen die schuldig zijn bevonden aan krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten, bij gerechtelijke beslissing of door middel van enig ander passend middel, voor een in zijn nationaal recht bepaalde duur uit het recht te ontsetten om :

a) een openbaar ambt uit te oefenen; en

b) een functie uit te oefenen in een bedrijf waarvan de Staat geheel of gedeeltelijk de eigenaar is.

8. Het eerste lid van dit artikel geldt onverminderd de uitoefening van disciplinaire bevoegdheden ten aanzien van ambtenaren door de bevoegde autoriteiten.

9. Geen enkele bepaling van dit verdrag doet afbreuk aan het beginsel krachtens welk de omschrijving van de feiten die krachtens dit verdrag strafbaar zijn gesteld en van de toepasbare rechtsmiddelen op het stuk van de verdediging of andere rechtsbeginselen die de wettigheid van de strafbaarstellingen regelen, tot de uitsluitende bevoegdheid behoort van het nationaal recht van een Staat die partij is en op grond waarvan die delicten worden vervolgd en gestraft overeenkomstig dat recht.

10. De Staten die partij zijn, streven ernaar de resocialisatie te bevorderen van de personen die schuldig zijn bevonden aan krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

#### Bevriezing, inbeslagneming en verbeurdverklaring

##### Artikel 31

1. Iedere Staat die partij is, neemt, voor zover zulks mogelijk is in het kader van zijn nationaal rechtsstelsel, de maatregelen die noodzakelijk zijn om verbeurdverklaring mogelijk te maken van de :

a) opbrengsten van misdrijven voortvloeiend uit krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten of van goederen waarvan de waarde met die van de opbrengsten overeenkomt;

b) goederen, materiaal en andere hulpmiddelen die worden of zijn bestemd om te worden gebruikt bij het plegen van krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

2. Iedere Staat die partij is, neemt de maatregelen die noodzakelijk zijn om de in het eerste lid van dit artikel bedoelde zaken te identificeren, te lokaliseren, te bevriezen of in beslag te nemen, met verbeurdverklaring als uiteindelijk doel.

3. Iedere Staat die partij is, neemt overeenkomstig zijn nationaal recht de maatregelen van wetgevende aard en andere maatregelen die noodzakelijk zijn om het beheer te regelen door de bevoegde autoriteiten van de bevroren, in beslag genomen of verbeurdverklaarde goederen bedoeld in het eerste en tweede lid van dit artikel.

4. Indien opbrengsten van misdrijven gedeeltelijk of volledig in andere goederen zijn omgezet, kunnen die goederen in de plaats van de opbrengsten worden onderworpen aan de in dit artikel bedoelde maatregelen.

3. Chaque Etat Partie s'efforce de faire en sorte que tout pouvoir judiciaire discrétionnaire conféré par son droit interne et afférent aux poursuites judiciaires engagées contre des personnes pour des infractions établies conformément à la présente Convention soit exercé de façon à optimiser l'efficacité des mesures de détection et de répression de ces infractions, compte dûment tenu de la nécessité d'exercer un effet dissuasif en ce qui concerne leur commission.

4. S'agissant d'infractions établies conformément à la présente Convention, chaque Etat Partie prend des mesures appropriées, conformément à son droit interne et compte dûment tenu des droits de la défense, pour faire en sorte que les conditions auxquelles sont subordonnées les décisions de mise en liberté dans l'attente du jugement ou de la procédure d'appel tiennent compte de la nécessité d'assurer la présence du défendeur lors de la procédure pénale ultérieure.

5. Chaque Etat Partie prend en compte la gravité des infractions concernées lorsqu'il envisage l'éventualité d'une libération anticipée ou conditionnelle de personnes reconnues coupables de ces infractions.

6. Chaque Etat Partie, dans la mesure compatible avec les principes fondamentaux de son système juridique, envisage d'établir des procédures permettant, s'il y a lieu, à l'autorité compétente de révoquer, de suspendre ou de muter un agent public accusé d'une infraction établie conformément à la présente Convention, en gardant à l'esprit le respect du principe de la présomption d'innocence.

7. Lorsque la gravité de l'infraction le justifie, chaque Etat Partie, dans la mesure compatible avec les principes fondamentaux de son système juridique, envisage d'établir des procédures permettant de déchoir, par décision de justice ou par tout autre moyen approprié, pour une durée fixée par son droit interne, les personnes reconnues coupables d'infractions établies conformément à la présente Convention du droit :

a) D'exercer une fonction publique; et

b) D'exercer une fonction dans une entreprise dont l'Etat est totalement ou partiellement propriétaire.

8. Le paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article s'entend sans préjudice de l'exercice des pouvoirs disciplinaires par les autorités compétentes à l'encontre des fonctionnaires.

9. Aucune disposition de la présente Convention ne porte atteinte au principe selon lequel la définition des infractions établies conformément à celle-ci et des moyens juridiques de défense applicables ou autres principes juridiques régissant la légalité des incriminations relève exclusivement du droit interne d'un Etat Partie et selon lequel lesdites infractions sont poursuivies et punies conformément à ce droit.

10. Les Etats Parties s'efforcent de promouvoir la réinsertion dans la société des personnes reconnues coupables d'infractions établies conformément à la présente Convention.

#### Gel, saisie et confiscation

##### Article 31

1. Chaque Etat Partie prend, dans toute la mesure possible dans le cadre de son système juridique interne, les mesures nécessaires pour permettre la confiscation :

a) Du produit du crime provenant d'infractions établies conformément à la présente Convention ou de biens dont la valeur correspond à celle de ce produit;

b) Des biens, matériels ou autres instruments utilisés ou destinés à être utilisés pour les infractions établies conformément à la présente Convention.

2. Chaque Etat Partie prend les mesures nécessaires pour permettre l'identification, la localisation, le gel ou la saisie de tout ce qui est mentionné au paragraphe 1 du présent article aux fins de confiscation éventuelle.

3. Chaque Etat Partie adopte, conformément à son droit interne, les mesures législatives et autres nécessaires pour réglementer l'administration par les autorités compétentes des biens gelés, saisis ou confisqués visés aux paragraphes 1<sup>er</sup> et 2 du présent article.

4. Si ce produit du crime a été transformé ou converti, en partie ou en totalité, en d'autres biens, ces derniers peuvent faire l'objet des mesures visées au présent article en lieu et place dudit produit.

5. Indien opbrengsten van misdrijven met op wettige wijze verworven goederen zijn vermengd, kunnen die goederen, onverminderd enige mogelijkheid tot bevrozing of inbeslagneming, tot de hoogte van de geraamde waarde van de vermengde opbrengsten worden verbeurdverklaard.

6. Inkomsten of andere voordelen verworven uit opbrengsten van misdrijven, uit goederen waarin de opbrengsten zijn omgezet of uit goederen waarmee de opbrengsten zijn vermengd, kunnen eveneens worden onderworpen aan de in dit artikel bedoelde maatregelen, op dezelfde wijze en in dezelfde mate als opbrengsten van misdrijven.

7. Voor de toepassing van dit artikel en van artikel 55 van dit verdrag machtigt iedere Staat die partij is zijn rechtbanken of andere bevoegde autoriteiten te bevelen dat bankdossiers en financiële en commerciële dossiers beschikbaar worden gesteld of in beslag worden genomen. Een Staat die partij is, kan het bankgeheim niet aanvoeren om te weigeren overeenkomstig dit lid te handelen.

8. De Staten die partij zijn, streven ernaar te eisen dat de dader van een delict de wettige oorsprong bewijst van de vermoedelijke opbrengsten van misdrijven of van andere goederen die kunnen worden verbeurdverklaard, voor zover een dergelijke handelwijze strookt met de grondbeginselen van hun nationaal recht en met de aard van de gerechtelijke en andere procedures.

9. De bepalingen van dit artikel mogen geenszins zodanig worden uitgelegd dat daardoor de rechten van derden te goeder trouw worden geschaad.

10. Geen enkele bepaling van dit artikel doet afbreuk aan het beginsel dat de hierin bedoelde maatregelen worden omschreven en ten uitvoer gelegd in overeenstemming met en met inachtneming van de bepalingen van het nationaal recht van iedere Staat die partij is.

#### Bescherming van getuigen, deskundigen en slachtoffers

##### Artikel 32

1. Iedere Staat die partij is, neemt, overeenkomstig zijn nationaal rechtstelsel en binnen de grenzen van zijn middelen, passende maatregelen om te zorgen voor een doeltreffende bescherming tegen eventuele represailles of intimidatie ten behoeve van getuigen en deskundigen die een getuigenis afleggen over krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten en, indien nodig, ten behoeve van hun ouders en andere personen die dicht bij hen staan.

2. De in het eerste lid van dit artikel beoogde maatregelen kunnen onverminderd de rechten van de verweerder, daaronder begrepen het recht op een regelmatige procedure, onder meer bestaan in :

a) de lichamelijke bescherming van die personen in procedures om hen indien noodzakelijk en voor zover mogelijk een nieuwe woonplaats te geven en zo nodig ervoor te zorgen dat de inlichtingen betreffende hun identiteit en de plaats waar zij zich bevinden, niet of slechts beperkt worden bekendgemaakt;

b) regels inzake de bewijsvoering waardoor getuigen en deskundigen op zodanige wijze een getuigenis kunnen afleggen dat hun veiligheid is gewaarborgd, inzonderheid hen toestaan een getuigenis af te leggen door gebruik te maken van communicatietechnieken zoals videoconferencing of andere adequate middelen.

3. De Staten die partij zijn, streven ernaar overeenkomsten te sluiten en regelingen te treffen met andere Staten teneinde de in het eerste lid van dit artikel bedoelde personen een nieuwe woonplaats te geven.

4. De bepalingen van dit artikel zijn eveneens van toepassing op slachtoffers wanneer zij getuige zijn.

5. Iedere Staat die partij is, zorgt onverminderd zijn nationaal recht ervoor dat de mening en de bezorgdheid van de slachtoffers in het gepaste stadium van de strafrechtelijke procedure tegen de daders van delicten worden voorgelegd en in aanmerking genomen op een wijze die geen afbreuk doet aan de rechten van de verdediging.

#### Bescherming van personen die informatie meedelen

##### Artikel 33

Iedere Staat die partij is, streeft ernaar in zijn nationaal rechtstelsel passende maatregelen op te nemen om personen die aan de bevoegde autoriteiten te goeder trouw en op grond van redelijke vermoedens kennis geven van enig feit in verband met krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten te beschermen tegen iedere vorm van onverantwoorde behandeling.

5. Si ce produit du crime a été mêlé à des biens acquis légitimement, ces biens, sans préjudice de tout pouvoir de gel ou de saisie, sont confisquables à concurrence de la valeur estimée du produit qui y a été mêlé.

6. Les revenus ou autres avantages tirés de ce produit du crime, des biens en lesquels le produit a été transformé ou converti ou des biens auxquels il a été mêlé peuvent aussi faire l'objet des mesures visées au présent article, de la même manière et dans la même mesure que le produit du crime.

7. Aux fins du présent article et de l'article 55 de la présente Convention, chaque Etat Partie habilite ses tribunaux ou autres autorités compétentes à ordonner la production ou la saisie de documents bancaires, financiers ou commerciaux. Un Etat Partie ne peut invoquer le secret bancaire pour refuser de donner effet aux dispositions du présent paragraphe.

8. Les Etats Parties peuvent envisager d'exiger que l'auteur d'une infraction établisse l'origine licite du produit présumé du crime ou d'autres biens confisquables, dans la mesure où cette exigence est conforme aux principes fondamentaux de leur droit interne et à la nature des procédures judiciaires et autres.

9. L'interprétation des dispositions du présent article ne doit en aucun cas porter atteinte aux droits des tiers de bonne foi.

10. Aucune disposition du présent article ne porte atteinte au principe selon lequel les mesures qui y sont visées sont définies et exécutées conformément aux dispositions du droit interne de chaque Etat Partie et sous réserve de celles-ci.

#### Protection des témoins, des experts et des victimes

##### Article 32

1. Chaque Etat Partie prend, conformément à son système juridique interne et dans la limite de ses moyens, des mesures appropriées pour assurer une protection efficace contre des actes éventuels de représailles ou d'intimidation aux témoins et aux experts qui déposent concernant des infractions établies conformément à la présente Convention et, s'il y a lieu, à leurs parents et à d'autres personnes qui leur sont proches.

2. Les mesures envisagées au paragraphe 1 du présent article peuvent consister notamment, sans préjudice des droits du défendeur, y compris du droit à une procédure régulière :

a) A établir, pour la protection physique de ces personnes, des procédures visant notamment, selon les besoins et dans la mesure du possible, à leur fournir un nouveau domicile et à permettre, s'il y a lieu, que les renseignements concernant leur identité et le lieu où elles se trouvent ne soient pas divulgués ou que leur divulgation soit limitée;

b) A prévoir des règles de preuve qui permettent aux témoins et experts de déposer d'une manière qui garantisse leur sécurité, notamment à les autoriser à déposer en recourant à des techniques de communication telles que les liaisons vidéo ou à d'autres moyens adéquats.

3. Les Etats Parties envisagent de conclure des accords ou arrangements avec d'autres Etats en vue de fournir un nouveau domicile aux personnes mentionnées au paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article.

4. Les dispositions du présent article s'appliquent également aux victimes lorsqu'elles sont témoins.

5. Chaque Etat Partie, sous réserve de son droit interne, fait en sorte que les avis et préoccupations des victimes soient présentés et pris en compte aux stades appropriés de la procédure pénale engagée contre les auteurs d'infractions d'une manière qui ne porte pas préjudice aux droits de la défense.

#### Protection des personnes qui communiquent des informations

##### Article 33

Chaque Etat Partie envisage d'incorporer dans son système juridique interne des mesures appropriées pour assurer la protection contre tout traitement injustifié de toute personne qui signale aux autorités compétentes, de bonne foi et sur la base de soupçons raisonnables, tous faits concernant les infractions établies conformément à la présente Convention.

## Gevolgen van corrupte handelingen

## Artikel 34

Met inachtneming van de te goeder trouw verworven rechten van derden neemt iedere Staat die partij is overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht maatregelen om de gevolgen van corruptie aan te pakken. Vanuit dit perspectief kunnen de Staten die partij zijn corruptie beschouwen als een relevante factor in een gerechtelijke procedure om te beslissen tot nietigverklaring of vernietiging van een overeenkomst of tot intrekking van een vergunning of van enige andere analoge rechtshandeling, dan wel om enige andere corrigerende maatregel te nemen.

## Herstel van nadeel

## Artikel 35

Iedere Staat die partij is, neemt overeenkomstig de beginselen van zijn nationaal recht de maatregelen die noodzakelijk zijn om aan de entiteiten of personen die nadeel hebben geleden ingevolge een corrupte handeling het recht te verlenen een rechtsvordering in te stellen tegen de verantwoordelijken voor voornoemd nadeel met het oog op het verkrijgen van herstel.

## Gespecialiseerde autoriteiten

## Artikel 36

Iedere Staat die partij is, zorgt overeenkomstig de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel ervoor dat hij beschikt over een of meer organen of personen gespecialiseerd in de bestrijding van corruptie door middel van opsporing en bestraffing. Dit of deze organen of personen wordt overeenkomstig de grondbeginselen van het rechtsstelsel van de Staat die partij is de nodige onafhankelijkheid verleend om doeltreffend hun functie te kunnen uitoefenen zonder enige ongeoorloofde beïnvloeding. Deze personen of medewerkers van voornoemd orgaan of organen moeten beschikken over de passende opleiding en middelen om hun taken uit te oefenen.

## Samenwerking met de diensten voor opsporing en voor bestraffing

## Artikel 37

1. Iedere Staat die partij is, neemt passende maatregelen om de personen die deelnemen of hebben deelgenomen aan het plegen van een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit, ertoe aan te moedigen aan de bevoegde autoriteiten nuttige informatie met het oog op het onderzoek en de bewijsvergaring te verstrekken, alsmede feitelijke en concrete hulp die ertoe kan bijdragen de daders van het delict de opbrengsten van het misdrijf te ontnemen en deze opbrengsten te recupereren.

2. Iedere Staat die partij is, streeft ernaar in de gepaste gevallen te voorzien in de mogelijkheid de straf die een beklagde kan oplopen te verlichten wanneer hij op wezenlijke wijze meewerkt aan het onderzoek naar of de vervolging van een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit.

3. Iedere Staat die partij is, streeft overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht ernaar te voorzien in de vrijstelling van vervolging van een persoon die op wezenlijke wijze meewerkt aan het onderzoek naar of de vervolging van een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit.

4. De bescherming van die personen wordt, mutatis mutandis, gewaarborgd overeenkomstig artikel 32 van dit verdrag.

5. Ingeval een in het eerste lid van dit artikel bedoelde persoon die zich in een Staat die partij is, bevindt op wezenlijke wijze kan samenwerken met de bevoegde autoriteiten van een andere Staat die partij is, kunnen de betrokken Staten die partij zijn, overwegen in overeenstemming met hun nationaal recht overeenkomsten te sluiten of regelingen te treffen betreffende de eventuele toekenning door een andere Staat die partij is van de in het tweede en derde lid van dit artikel omschreven behandeling.

## Samenwerking tussen nationale autoriteiten

## Artikel 38

Iedere Staat die partij is, neemt overeenkomstig zijn nationaal recht de maatregelen die noodzakelijk zijn om de samenwerking aan te moedigen tussen enerzijds zijn autoriteiten en ambtenaren en anderzijds zijn autoriteiten belast met het onderzoek naar en de vervolging van strafrechtelijke delicten. Deze samenwerking kan erin bestaan :

a) voor de eersten, om uit eigen beweging de tweeden te informeren wanneer redelijke motieven bestaan om aan te nemen dat een krachtens de artikelen 15, 21 en 23 van dit verdrag strafbaar gesteld feit is gepleegd; of

## Conséquences d'actes de corruption

## Article 34

Compte dûment tenu des droits des tiers acquis de bonne foi, chaque Etat Partie prend, conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, des mesures pour s'attaquer aux conséquences de la corruption. Dans cette perspective, les Etats Parties peuvent considérer la corruption comme un facteur pertinent dans une procédure judiciaire pour décider l'annulation ou la rescision d'un contrat, le retrait d'une concession ou de tout autre acte juridique analogue ou prendre toute autre mesure corrective.

## Réparation du préjudice

## Article 35

Chaque Etat Partie prend les mesures nécessaires, conformément aux principes de son droit interne, pour donner aux entités ou personnes qui ont subi un préjudice du fait d'un acte de corruption le droit d'engager une action en justice à l'encontre des responsables dudit préjudice en vue d'obtenir réparation.

## Autorités spécialisées

## Article 36

Chaque Etat Partie fait en sorte, conformément aux principes fondamentaux de son système juridique, qu'existent un ou plusieurs organes ou des personnes spécialisés dans la lutte contre la corruption par la détection et la répression. Ce ou ces organes ou ces personnes se voient accorder l'indépendance nécessaire, conformément aux principes fondamentaux du système juridique de l'Etat Partie, pour pouvoir exercer leurs fonctions efficacement et à l'abri de toute influence indue. Ces personnes ou le personnel dudit ou desdits organes devraient avoir la formation et les ressources appropriées pour exercer leurs tâches.

## Coopération avec les services de détection et de répression

## Article 37

1. Chaque Etat Partie prend des mesures appropriées pour encourager les personnes qui participent ou ont participé à la commission d'une infraction établie conformément à la présente Convention à fournir aux autorités compétentes des informations utiles à des fins d'enquête et de recherche de preuves, ainsi qu'une aide factuelle et concrète qui pourrait contribuer à priver les auteurs de l'infraction du produit du crime et à récupérer ce produit.

2. Chaque Etat Partie envisage de prévoir la possibilité, dans les cas appropriés, d'alléger la peine dont est passible un prévenu qui coopère de manière substantielle à l'enquête ou aux poursuites relatives à une infraction établie conformément à la présente Convention.

3. Chaque Etat Partie envisage de prévoir la possibilité, conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, d'accorder l'immunité de poursuites à une personne qui coopère de manière substantielle à l'enquête ou aux poursuites relatives à une infraction établie conformément à la présente Convention.

4. La protection de ces personnes est assurée, mutatis mutandis, comme le prévoit l'article 32 de la présente Convention.

5. Lorsqu'une personne qui est visée au paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article et se trouve dans un Etat Partie peut apporter une coopération substantielle aux autorités compétentes d'un autre Etat Partie, les Etats Parties concernés peuvent envisager de conclure des accords ou arrangements, conformément à leur droit interne, concernant l'éventuel octroi par l'autre Etat Partie du traitement décrit aux paragraphes 2 et 3 du présent article.

## Coopération entre autorités nationales

## Article 38

Chaque Etat Partie prend les mesures nécessaires pour encourager, conformément à son droit interne, la coopération entre, d'une part, ses autorités publiques ainsi que ses agents publics et, d'autre part, ses autorités chargées des enquêtes et des poursuites relatives à des infractions pénales. Cette coopération peut consister :

a) Pour les premiers à informer, de leur propre initiative, les seconds lorsqu'il existe des motifs raisonnables de considérer que l'une des infractions établies conformément aux articles 15, 21 et 23 de la présente Convention a été commise; ou

b) voor de eersten, om op verzoek aan de tweeden alle nodige informatie te verstrekken.

Samenwerking tussen nationale autoriteiten en private sector

#### Artikel 39

1. Iedere Staat die partij is, neemt de maatregelen die noodzakelijk zijn om overeenkomstig zijn nationaal recht de samenwerking aan te moedigen tussen de nationale autoriteiten belast met onderzoek en vervolging en entiteiten uit de private sector, in het bijzonder financiële instellingen, in verband met aangelegenheden betreffende het plegen van krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

2. Iedere Staat die partij is, streeft ernaar zijn onderdanen en de andere personen die hun gewone verblijfplaats op zijn grondgebied hebben, aan te moedigen om kennis te geven aan de nationale autoriteiten belast met onderzoek en vervolging van het plegen van een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit.

#### Bankgeheim

#### Artikel 40

Iedere Staat die partij is, ziet in geval van nationale gerechtelijke onderzoeken in verband met krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten erop toe dat in zijn nationaal rechtsstelsel is voorzien in passende mechanismen om de hinderpalen uit de weg te ruimen die kunnen voortvloeien uit de toepassing van wetten inzake het bankgeheim.

#### Gerechtelijke antecedenten

#### Artikel 41

Iedere Staat die partij is, kan de maatregelen van wetgevende aard of andere maatregelen nemen die noodzakelijk zijn om volgens de voorwaarden en de doelstellingen die hij gepast acht, rekening te houden met iedere veroordeling die de vermoedelijke dader van een delict voordien in een andere Staat heeft opgelopen teneinde die gegevens aan te wenden in het kader van een strafrechtelijke procedure betreffende een krachtens dit verdrag strafbaar gesteld feit.

#### Rechtsmacht

#### Artikel 42

1. Iedere Staat die partij is, neemt de maatregelen die noodzakelijk zijn om zijn rechtsmacht vast te leggen ten aanzien van de krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten in de volgende gevallen :

a) wanneer het delict op zijn grondgebied is gepleegd; of

b) wanneer het delict is gepleegd aan boord van een vaartuig dat zijn vlag voert of van een luchtvaartuig dat overeenkomstig zijn nationaal recht is geregistreerd op het tijdstip waarop het delict wordt gepleegd.

2. Onder voorbehoud van artikel 4 van dit verdrag kan een Staat die partij is tevens zijn rechtsmacht vastleggen ten aanzien van een van die delicten in de volgende gevallen :

a) wanneer het delict is gepleegd ten aanzien van een van zijn onderdanen; of

b) wanneer het delict is gepleegd door een van zijn onderdanen of door een staatloze die zijn gewone verblijfplaats op zijn grondgebied heeft; of

c) wanneer het delict een feit is dat krachtens lid b) ii) van het eerste lid van artikel 23 van dit verdrag strafbaar is gesteld en buiten zijn grondgebied is gepleegd met het oogmerk op zijn grondgebied een feit te plegen dat krachtens lid a) i) of ii) of b) i) van het eerste lid van artikel 23 van dit verdrag strafbaar is gesteld; of

d) wanneer het delict is gepleegd tegen hem.

3. Met het oog op de toepassing van artikel 44 van dit verdrag neemt iedere Staat die partij is de maatregelen die noodzakelijk zijn om zijn rechtsmacht vast te leggen ten aanzien van krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten wanneer de vermoedelijke dader zich op zijn grondgebied bevindt en hij hem niet uitlevert omdat die persoon een van zijn onderdanen is.

4. Iedere Staat die partij is, kan tevens de maatregelen nemen die noodzakelijk zijn om zijn rechtsmacht vast te leggen ten aanzien van krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten wanneer de vermoedelijke dader zich op zijn grondgebied bevindt en hij hem niet uitlevert.

5. Ingeval een Staat die partij is en die overeenkomstig het eerste of tweede lid van dit artikel zijn rechtsmacht uitoefent, ervan in kennis is gesteld of op een andere wijze heeft vernomen dat andere Staten die partij zijn een onderzoek voeren of vervolging of een gerechtelijke procedure hebben ingesteld met betrekking tot dezelfde daad, plegen de bevoegde autoriteiten van die Staten die partij zijn voor zover nodig met elkaar overleg teneinde hun optreden te coördineren.

b) Pour les premiers à fournir, sur demande, aux secondes toutes les informations nécessaires.

Coopération entre autorités nationales et secteur privé

#### Article 39

1. Chaque Etat Partie prend les mesures nécessaires pour encourager, conformément à son droit interne, la coopération entre les autorités nationales chargées des enquêtes et des poursuites et des entités du secteur privé, en particulier les institutions financières, sur des questions concernant la commission d'infractions établies conformément à la présente Convention.

2. Chaque Etat Partie envisage d'encourager ses ressortissants et les autres personnes ayant leur résidence habituelle sur son territoire à signaler aux autorités nationales chargées des enquêtes et des poursuites la commission d'une infraction établie conformément à la présente Convention.

#### Secret bancaire

#### Article 40

Chaque Etat Partie veille, en cas d'enquêtes judiciaires nationales sur des infractions établies conformément à la présente Convention, à ce qu'il y ait dans son système juridique interne des mécanismes appropriés pour surmonter les obstacles qui peuvent résulter de l'application de lois sur le secret bancaire.

#### Antécédents judiciaires

#### Article 41

Chaque Etat Partie peut adopter les mesures législatives ou autres nécessaires pour tenir compte, dans les conditions et aux fins qu'il juge appropriées, de toute condamnation dont l'auteur présumé d'une infraction aurait antérieurement fait l'objet dans un autre Etat, afin d'utiliser cette information dans le cadre d'une procédure pénale relative à une infraction établie conformément à la présente Convention.

#### Compétence

#### Article 42

1. Chaque Etat Partie adopte les mesures nécessaires pour établir sa compétence à l'égard des infractions établies conformément à la présente Convention dans les cas suivants :

a) Lorsque l'infraction est commise sur son territoire; ou

b) Lorsque l'infraction est commise à bord d'un navire qui bat son pavillon ou à bord d'un aéronef immatriculé conformément à son droit interne au moment où ladite infraction est commise.

2. Sous réserve de l'article 4 de la présente Convention, un Etat Partie peut également établir sa compétence à l'égard de l'une quelconque de ces infractions dans les cas suivants :

a) Lorsque l'infraction est commise à l'encontre d'un de ses ressortissants; ou

b) Lorsque l'infraction est commise par l'un de ses ressortissants ou par une personne apatride résidant habituellement sur son territoire; ou

c) Lorsque l'infraction est l'une de celles établies conformément à l'alinéa b) ii) du paragraphe 1<sup>er</sup> de l'article 23 de la présente Convention et est commise hors de son territoire en vue de la commission, sur son territoire, d'une infraction établie conformément aux alinéas a) i) ou ii) ou b) i) du paragraphe 1<sup>er</sup> de l'article 23 de la présente Convention; ou

d) Lorsque l'infraction est commise à son encontre.

3. Aux fins de l'article 44 de la présente Convention, chaque Etat Partie prend les mesures nécessaires pour établir sa compétence à l'égard des infractions établies conformément à la présente Convention lorsque l'auteur présumé se trouve sur son territoire et qu'il n'extrade pas cette personne au seul motif qu'elle est l'un de ses ressortissants.

4. Chaque Etat Partie peut également prendre les mesures nécessaires pour établir sa compétence à l'égard des infractions établies conformément à la présente Convention lorsque l'auteur présumé se trouve sur son territoire et qu'il ne l'extrade pas.

5. Si un Etat Partie qui exerce sa compétence en vertu du paragraphe 1<sup>er</sup> ou 2 du présent article a été avisé, ou a appris de toute autre façon, que d'autres Etats Parties mènent une enquête ou ont engagé des poursuites ou une procédure judiciaire concernant le même acte, les autorités compétentes de ces Etats Parties se consultent, selon qu'il convient, pour coordonner leurs actions.



6. Onverminderd de normen van algemeen internationaal recht sluit dit verdrag de uitoefening van strafrechtelijke rechtsmacht door een Staat die partij is in overeenstemming met zijn nationaal recht niet uit.

#### HOOFDSTUK IV. — *Internationale samenwerking*

##### Internationale samenwerking

###### Artikel 43

1. De Staten die partij zijn, werken samen op strafrechtelijk vlak overeenkomstig de artikelen 44 tot 55 van dit verdrag. Indien nodig en overeenkomstig hun nationaal rechtstelsel streven de Staten die partij zijn ernaar elkaar bijstand te verlenen bij de onderzoeken en de procedures in civiele en bestuurlijke zaken inzake corruptie.

2. Telkens als de dubbele strafbaarstelling als een voorwaarde wordt beschouwd, is deze met betrekking tot de internationale samenwerking als vervuld geacht, ongeacht of de wetgeving van de aangezochte Staat die partij is, op voorwaarde dat het delict waarvoor om uitlevering wordt verzocht strafbaar is krachtens het nationaal recht van de verzoekende Staat die partij is, indien de handeling die een delict oplevert waarvoor om bijstand wordt verzocht een strafrechtelijk delict is krachtens de wetgeving van beide Staten die partij zijn.

##### Uitlevering

###### Artikel 44

1. Dit artikel is van toepassing op de uit hoofde van dit verdrag strafbaar gestelde feiten indien de persoon op wie een verzoek om uitlevering betrekking heeft, zich bevindt op het grondgebied van de aangezochte Staat die partij is, op voorwaarde dat het delict waarvoor om uitlevering wordt verzocht strafbaar is krachtens het nationaal recht van de verzoekende Staat die partij is en van de aangezochte Staat die partij is.

2. Onverminderd de bepalingen van lid 1 van dit artikel kan een Staat die partij is en waarvan de wetgeving de mogelijkheid biedt, de uitlevering van een persoon toestaan wegens een van de uit hoofde van dit verdrag strafbaar gestelde feiten die niet strafbaar zijn krachtens zijn nationaal recht.

3. Indien het verzoek om uitlevering betrekking heeft op verschillende onderscheiden delicten, waarvan ten minste een krachtens dit artikel aanleiding geeft tot uitlevering en waarvan andere geen aanleiding geven tot uitlevering wegens de duur van de opsluiting maar verband houden met de uit hoofde van dit verdrag strafbaar gestelde feiten, kan de aangezochte Staat die partij is dit artikel eveneens op deze delicten toepassen.

4. Ieder van de delicten waarop dit artikel van toepassing is, wordt van rechtswege geacht in ieder tussen de Staten die partij zijn bestaand uitleveringsverdrag voor te komen als een uitleveringsdelict. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe dergelijke delicten op te nemen als uitleveringsdelicten in ieder uitleveringsverdrag dat tussen hen wordt gesloten. Een Staat die partij is, waarvan de wetgeving zulks mogelijk maakt, beschouwt geen enkele van de uit hoofde van dit verdrag strafbaar gestelde feiten als een politiek delict indien hij zich voor de uitlevering op dit verdrag grondt.

5. Indien een Staat die partij is de uitlevering afhankelijk maakt van het bestaan van een verdrag, een verzoek om uitlevering ontvangt van een andere Staat die partij is waarmee geen uitleveringsverdrag is gesloten, kan hij dit verdrag beschouwen als wettelijke grondslag voor uitlevering wegens de delicten waarop dit artikel van toepassing is.

6. Een Staat die partij is die uitlevering afhankelijk maakt van het bestaan van een verdrag :

a) op het tijdstip van neerlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding tot dit verdrag, stelt hij de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties ervan in kennis of hij dit verdrag beschouwt als wettelijke grondslag voor de samenwerking inzake uitlevering met andere Staten die partij zijn; en

b) ingeval hij dit verdrag niet als wettelijke grondslag beschouwt voor de samenwerking inzake uitlevering, streeft hij indien nodig ernaar uitleveringsverdragen te sluiten met andere Staten die partij zijn teneinde dit artikel toe te passen.

7. De Staten die partij zijn die uitlevering niet afhankelijk maken van het bestaan van een verdrag erkennen onderling de delicten waarop dit artikel van toepassing is als uitleveringsdelicten.

8. Uitlevering wordt onderworpen aan de voorwaarden bepaald in het nationaal recht van de aangezochte Staat die partij is of in de geldende uitleveringsverdragen, daaronder inzonderheid begrepen de voorwaarden betreffende de minimumstraf vereist voor uitlevering en de gronden waarop de aangezochte Staat die partij is uitlevering kan weigeren.

6. Sans préjudice des normes du droit international général, la présente Convention n'exclut pas l'exercice de toute compétence pénale établie par un Etat Partie conformément à son droit interne.

#### CHAPITRE IV. — *Coopération internationale*

##### Coopération internationale

###### Article 43

1. Les Etats Parties coopèrent en matière pénale conformément aux articles 44 à 50 de la présente Convention. Lorsqu'il y a lieu et conformément à leur système juridique interne, les Etats Parties envisagent de se prêter mutuellement assistance dans les enquêtes et les procédures concernant des affaires civiles et administratives relatives à la corruption.

2. En matière de coopération internationale, chaque fois que la double incrimination est considérée comme une condition, celle-ci est réputée remplie, que la législation de l'Etat Partie requis qualifie ou désigne ou non l'infraction de la même manière que l'Etat Partie requérant, si l'acte constituant l'infraction pour laquelle l'assistance est demandée est une infraction pénale en vertu de la législation des deux Etats Parties.

##### Extradition

###### Article 44

1. Le présent article s'applique aux infractions établies conformément à la présente Convention lorsque la personne faisant l'objet de la demande d'extradition se trouve sur le territoire de l'Etat Partie requis, à condition que l'infraction pour laquelle l'extradition est demandée soit punissable par le droit interne de l'Etat Partie requérant et de l'Etat Partie requis.

2. Nonobstant les dispositions du paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article, un Etat Partie dont la législation le permet peut accorder l'extradition d'une personne pour l'une quelconque des infractions visées par la présente Convention qui ne sont pas punissables en vertu de son droit interne.

3. Si la demande d'extradition porte sur plusieurs infractions distinctes, dont au moins une donne lieu à extradition en vertu du présent article et dont certaines ne donnent pas lieu à extradition en raison de la durée de l'emprisonnement mais ont un lien avec des infractions établies conformément à la présente Convention, l'Etat Partie requis peut appliquer le présent article également à ces infractions.

4. Chacune des infractions auxquelles s'applique le présent article est de plein droit incluse dans tout traité d'extradition en vigueur entre les Etats Parties en tant qu'infraction dont l'auteur peut être extradé. Les Etats Parties s'engagent à inclure ces infractions en tant qu'infractions dont l'auteur peut être extradé dans tout traité d'extradition qu'ils concluront entre eux. Un Etat Partie dont la législation le permet, lorsqu'il se fonde sur la présente Convention pour l'extradition, ne considère aucune des infractions établies conformément à la présente Convention comme une infraction politique.

5. Si un Etat Partie qui subordonne l'extradition à l'existence d'un traité reçoit une demande d'extradition d'un Etat Partie avec lequel il n'a pas conclu pareil traité, il peut considérer la présente Convention comme la base légale de l'extradition pour les infractions auxquelles le présent article s'applique.

6. Un Etat Partie qui subordonne l'extradition à l'existence d'un traité :

a) Au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion à la présente Convention, indique au Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies s'il considère la présente Convention comme la base légale pour coopérer en matière d'extradition avec d'autres Etats Parties; et

b) S'il ne considère pas la présente Convention comme la base légale pour coopérer en matière d'extradition, s'efforce, s'il y a lieu, de conclure des traités d'extradition avec d'autres Etats Parties afin d'appliquer le présent article.

7. Les Etats Parties qui ne subordonnent pas l'extradition à l'existence d'un traité reconnaissent entre eux aux infractions auxquelles le présent article s'applique le caractère d'infraction dont l'auteur peut être extradé.

8. L'extradition est subordonnée aux conditions prévues par le droit interne de l'Etat Partie requis ou par les traités d'extradition applicables, y compris, notamment, aux conditions concernant la peine minimale requise pour extraditer et aux motifs pour lesquels l'Etat Partie requis peut refuser l'extradition.

9. De Staten die partij zijn, streven ernaar onder voorbehoud van hun nationaal recht uitleveringsprocedures te bespoedigen en de vereisten betreffende de bewijsvoering in dergelijke procedures te vereenvoudigen met betrekking tot de delicten waarop dit artikel van toepassing is.

10. Onder voorbehoud van de bepalingen van zijn nationaal recht en van de uitleveringsverdragen die hij heeft gesloten, kan de aangezochte Staat die partij is, op verzoek van de verzoekende Staat die partij is, indien hij van oordeel is dat de omstandigheden zulks verantwoorden en er sprake is van dringende noodzaak, een persoon van wie de uitlevering wordt verzocht en die zich op zijn grondgebied bevindt, in hechtenis nemen of ten aanzien van die persoon andere passende maatregelen nemen teneinde zijn aanwezigheid tijdens de uitleveringsprocedure te waarborgen.

11. Een Staat die partij is op het grondgebied waarvan de vermoedelijke dader van een delict zich bevindt, moet ingeval hij die persoon niet uitlevert wegens een delict waarop dit artikel van toepassing is omdat die persoon een van zijn onderdanen is, op verzoek van de Staat die partij is, die om uitlevering verzoekt, de zaak zonder bovenmatige vertraging voorleggen aan zijn bevoegde autoriteiten met het oog op vervolging. Voornoemde autoriteiten nemen een beslissing en stellen vervolging in op dezelfde wijze als voor enig ander ernstig delict krachtens het nationaal recht van die Staat die partij is. De betrokken Staten die partij zijn, werken onderling samen, inzonderheid inzake de procedure en de bewijsvoering teneinde ervoor te zorgen dat de vervolging doeltreffend wordt gevoerd.

12. Ingeval een Staat die partij is in overeenstemming met zijn nationaal recht een van zijn onderdanen enkel mag uitleveren of op enig andere wijze overdragen wanneer die persoon vervolgens wordt teruggestuurd naar zijn grondgebied om de straf te ondergaan uitgesproken na het proces of de procedure die aan het verzoek om uitlevering of overdracht ten grondslag ligt, en die Staat die partij is en de verzoekende Staat die partij is overeenstemming bereiken omtrent die optie en andere voorwaarden die zij als passend beschouwen, volstaat die voorwaardelijke uitlevering of overdracht met het oog op de uitvoering van de verplichting bedoeld in lid 11 van dit artikel.

13. Indien de uitlevering met het oog op de tenuitvoerlegging van een straf wordt geweigerd omdat de betrokken persoon een onderdaan is van de aangezochte Staat die partij is, streeft de aangezochte Staat die partij is ernaar, indien zijn nationaal recht zulks mogelijk maakt, in overeenstemming met de bepalingen daarvan en op verzoek van de verzoekende Staat die partij is, de straf die krachtens het nationaal recht van de verzoekende Staat die partij is, is opgelegd of het resterende gedeelte daarvan ten uitvoer te leggen.

14. Aan elke persoon die wordt vervolgd wegens een van de delicten waarop dit artikel van toepassing is, wordt in alle stadia van de procedure een billijke behandeling gewaarborgd, daaronder begrepen het genot van alle rechten en van alle waarborgen omschreven in het nationaal recht van de Staat die partij is op het grondgebied waarvan de persoon zich bevindt.

15. Geen enkele bepaling van dit verdrag mag zodanig worden uitgelegd dat de aangezochte Staat die partij is, verplicht is uit te leveren indien hij gegronde redenen heeft om aan te nemen dat het verzoek is ingediend met het oog op de vervolging of de bestraffing van een persoon op grond van zijn geslacht, ras, godsdienst, nationaliteit, etnische herkomst of politieke overtuiging of dat inwilliging van dit verzoek om een of meer van deze redenen nadelig zou zijn voor die persoon.

16. De Staten die partij zijn, kunnen een verzoek om uitlevering niet weigeren enkel omdat wordt geoordeeld dat het delict ook betrekking heeft op fiscale aangelegenheden.

17. Vooraleer de uitlevering te weigeren, pleegt de aangezochte Staat die partij is indien nodig overleg met de verzoekende Staat die partij is teneinde hem de mogelijkheid te bieden zijn mening te kennen te geven en gegevens te verstrekken ter staving van zijn argumenten.

18. De Staten die partij zijn, streven ernaar bilaterale en multilaterale overeenkomsten te sluiten of regelingen te treffen teneinde uitlevering mogelijk te maken of om de doeltreffendheid ervan op te voeren.

#### Overbrenging van gevonniste personen

##### Artikel 45

De Staten die partij zijn, kunnen ernaar streven bilaterale of multilaterale overeenkomsten te sluiten of regelingen te treffen inzake de overbrenging naar hun grondgebied van personen die zijn veroordeeld tot gevangenisstraf of andere vrijheidsstraffen wegens de uit hoofde van dit verdrag strafbaar gestelde feiten, opdat zij aldaar het resterende gedeelte van hun straf kunnen ondergaan.

9. Les Etats Parties s'efforcent, sous réserve de leur droit interne, d'accélérer les procédures d'extradition et de simplifier les exigences en matière de preuve y relatives en ce qui concerne les infractions auxquelles s'applique le présent article.

10. Sous réserve des dispositions de son droit interne et des traités d'extradition qu'il a conclus, l'Etat Partie requis peut, à la demande de l'Etat Partie requérant et s'il estime que les circonstances le justifient et qu'il y a urgence, placer en détention une personne présente sur son territoire dont l'extradition est demandée ou prendre à son égard d'autres mesures appropriées pour assurer sa présence lors de la procédure d'extradition.

11. Un Etat Partie sur le territoire duquel se trouve l'auteur présumé d'une infraction, s'il n'extrade pas cette personne au titre d'une infraction à laquelle s'applique le présent article au seul motif qu'elle est l'un de ses ressortissants, est tenu, à la demande de l'Etat Partie requérant l'extradition, de soumettre l'affaire sans retard excessif à ses autorités compétentes aux fins de poursuites. Lesdites autorités prennent leur décision et mènent les poursuites de la même manière que pour toute autre infraction grave en vertu du droit interne de cet Etat Partie. Les Etats Parties intéressés coopèrent entre eux, notamment en matière de procédure et de preuve, afin d'assurer l'efficacité des poursuites.

12. Lorsqu'un Etat Partie, en vertu de son droit interne, n'est autorisé à extraditer ou remettre de toute autre manière l'un de ses ressortissants que si cette personne est ensuite renvoyée sur son territoire pour purger la peine prononcée à l'issue du procès ou de la procédure à l'origine de la demande d'extradition ou de remise, et lorsque cet Etat Partie et l'Etat Partie requérant s'accordent sur cette option et d'autres conditions qu'ils peuvent juger appropriées, cette extradition ou remise conditionnelle est suffisante aux fins de l'exécution de l'obligation énoncée au paragraphe 11 du présent article.

13. Si l'extradition, demandée aux fins d'exécution d'une peine, est refusée parce que la personne faisant l'objet de cette demande est un ressortissant de l'Etat Partie requis, celui-ci, si son droit interne le lui permet, en conformité avec les prescriptions de ce droit et à la demande de l'Etat Partie requérant, envisage de faire exécuter lui-même la peine prononcée conformément au droit interne de l'Etat Partie requérant, ou le reliquat de cette peine.

14. Toute personne faisant l'objet de poursuites en raison de l'une quelconque des infractions auxquelles le présent article s'applique se voit garantir un traitement équitable à tous les stades de la procédure, y compris la jouissance de tous les droits et de toutes les garanties prévus par le droit interne de l'Etat Partie sur le territoire duquel elle se trouve.

15. Aucune disposition de la présente Convention ne doit être interprétée comme faisant obligation à l'Etat Partie requis d'extrader s'il a de sérieuses raisons de penser que la demande a été présentée aux fins de poursuivre ou de punir une personne en raison de son sexe, de sa race, de sa religion, de sa nationalité, de son origine ethnique ou de ses opinions politiques, ou que donner suite à cette demande causerait un préjudice à cette personne pour l'une quelconque de ces raisons.

16. Les Etats Parties ne peuvent refuser une demande d'extradition au seul motif que l'infraction est considérée comme touchant aussi à des questions fiscales.

17. Avant de refuser l'extradition, l'Etat Partie requis consulte, s'il y a lieu, l'Etat Partie requérant afin de lui donner toute possibilité de présenter ses opinions et de fournir des informations à l'appui de ses allégations.

18. Les Etats Parties s'efforcent de conclure des accords ou arrangements bilatéraux et multilatéraux pour permettre l'extradition ou pour en accroître l'efficacité.

#### Transfèrement des personnes condamnées

##### Article 45

Les Etats Parties peuvent envisager de conclure des accords ou des arrangements bilatéraux ou multilatéraux relatifs au transfèrement sur leur territoire de personnes condamnées à des peines d'emprisonnement ou autres peines privatives de liberté du fait d'infractions établies conformément à la présente Convention afin qu'elles puissent y purger le reliquat de leur peine.

## Wederzijdse rechtshulp

## Artikel 46

1. De Staten die partij zijn, verlenen elkaar wederzijdse rechtshulp in de ruimste zin bij onderzoeken, vervolgingen en gerechtelijke procedures betreffende de in dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

2. Voor zover de relevante wetten, verdragen, overeenkomsten en regelingen van de aangezochte Staat die partij is zulks mogelijk maken, wordt de ruimst mogelijke wederzijdse rechtshulp verleend inzake onderzoeken, vervolgingen en gerechtelijke procedures betreffende de strafbare feiten waarvoor een rechtspersoon aansprakelijk kan worden gesteld in de verzoekende Staat die partij is, zulks overeenkomstig artikel 26 van dit verdrag.

3. Om wederzijdse rechtshulp, verleend overeenkomstig dit artikel kan worden verzocht voor de volgende doeleinden :

- a) het afnemen van getuigenissen of van verklaringen van personen;
- b) het betekenen van gerechtelijke stukken;
- c) het verrichten van huiszoekingen en inbeslagnemingen, evenals bevizering;
- d) het onderzoeken van voorwerpen en het bezoeken van plaatsen;
- e) het verstrekken van gegevens, van overtuigingsstukken en van schattingen gedaan door deskundigen;
- f) het verstrekken van originele exemplaren of van voor eensluidend verklaarde afschriften van relevante documenten en dossiers, daaronder begrepen administratieve stukken, bankdocumenten, financiële of commerciële documenten en documenten van vennootschappen;
- g) het identificeren of lokaliseren van opbrengsten van misdrijven, van goederen, van hulpmiddelen of van andere zaken met het oog op de bewijsgeving;
- h) het vergemakkelijken van de vrijwillige verschijning van personen in de verzoekende Staat die partij is;
- i) het verstrekken van enige andere vorm van bijstand verenigbaar met het nationaal recht van de aangezochte Staat die partij is;
- j) het identificeren, bevroeren en lokaliseren van de opbrengst van het misdrijf, overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk V van dit verdrag;
- k) het terugverkrijgen van de vermogens, overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk V van dit verdrag.

4. De bevoegde autoriteiten van een Staat die partij is, kunnen onverminderd het nationaal recht zonder voorafgaand verzoek gegevens betreffende strafrechtelijke aangelegenheden meedelen aan een bevoegde autoriteit van een andere Staat die partij is ingeval zij van oordeel zijn dat die gegevens kunnen leiden tot het voeren of tot een goed einde brengen van strafrechtelijke onderzoeken en vervolgingen, dan wel laatstgenoemde Staat die partij is ertoe te brengen op grond van dit verdrag een verzoek te formuleren.

5. De gegevens worden megedeeld overeenkomstig lid 4 van dit artikel, onverminderd de strafrechtelijke onderzoeken en vervolgingen in de staat waarvan de bevoegde autoriteiten de gegevens verstrekken. De bevoegde autoriteiten die deze gegevens ontvangen, gaan in op elk verzoek dat ertoe strekt de betrouwbaarheid van deze gegevens te bewaren, zelfs tijdelijk, dan wel de aanwending ervan te onderwerpen aan beperkingen. Dat belet evenwel niet dat de Staat die partij is die de gegevens ontvangt tijdens de gerechtelijke procedure gegevens tot ontlasting van de beklagde bekendmaakt. In dit laatste geval stelt de Staat die partij is die de gegevens ontvangt de Staat die partij is, die de gegevens meedeelt daarvan vooraf in kennis en ingeval deze laatste daarom verzocht heeft, wordt met hem overleg gepleegd. Ingeval een voorafgaande kennisgeving uitzonderlijkwijs niet mogelijk is, brengt de Staat die partij is, die de gegevens ontvangt de Staat die partij is, die de gegevens meedeelt, onverwijld op de hoogte van de bekendmaking ervan.

6. De bepalingen van dit artikel laten de verplichtingen onverlet die volgen uit andere bilaterale of multilaterale verdragen waarbij wederzijdse rechtshulp volledig of gedeeltelijk is of moet worden geregeld.

7. De paragrafen 9 tot 29 van dit artikel gelden voor verzoeken die overeenkomstig dit artikel worden gedaan indien de betrokken Staten die partij zijn niet gebonden zijn door een verdrag aangaande wederzijdse rechtshulp. Indien voornoemde Staten die partij zijn door een dergelijk verdrag zijn gebonden, gelden de overeenkomstige bepalingen van dat verdrag, tenzij de Staten die partij zijn, overeenkomen in plaats daarvan de paragrafen 9 tot 29 van dit artikel toe te passen. De Staten die partij zijn, worden sterk aangemoedigd om die paragrafen toe te passen ingeval zulks de samenwerking vergemakkelijkt.

## Entraide judiciaire

## Article 46

1. Les Etats Parties s'accordent mutuellement l'entraide judiciaire la plus large possible lors des enquêtes, poursuites et procédures judiciaires concernant les infractions visées par la présente Convention.

2. L'entraide judiciaire la plus large possible est accordée, autant que les lois, traités, accords et arrangements pertinents de l'Etat Partie requis le permettent, lors des enquêtes, poursuites et procédures judiciaires concernant les infractions dont une personne morale peut être tenue responsable dans l'Etat Partie requérant, conformément à l'article 26 de la présente Convention.

3. L'entraide judiciaire qui est accordée en application du présent article peut être demandée aux fins suivantes :

- a) Recueillir des témoignages ou des dépositions;
- b) Signifier des actes judiciaires;
- c) Effectuer des perquisitions et des saisies, ainsi que des gels;
- d) Examiner des objets et visiter des lieux;
- e) Fournir des informations, des pièces à conviction et des estimations d'experts;
- f) Fournir des originaux ou des copies certifiées conformes de documents et dossiers pertinents, y compris des documents administratifs, bancaires, financiers ou commerciaux et des documents de société;
- g) Identifier ou localiser des produits du crime, des biens, des instruments ou d'autres choses afin de recueillir des éléments de preuve;
- h) Faciliter la comparution volontaire de personnes dans l'Etat Partie requérant;
- i) Fournir tout autre type d'assistance compatible avec le droit interne de l'Etat Partie requis;
- j) Identifier, geler et localiser le produit du crime, conformément aux dispositions du chapitre V de la présente Convention;

k) Recouvrer des avoirs, conformément aux dispositions du chapitre V de la présente Convention.

4. Sans préjudice du droit interne, les autorités compétentes d'un Etat Partie peuvent, sans demande préalable, communiquer des informations concernant des affaires pénales à une autorité compétente d'un autre Etat Partie, si elles pensent que ces informations pourraient aider celle-ci à entreprendre ou à mener à bien des enquêtes et des poursuites pénales, ou amener ce dernier Etat Partie à formuler une demande en vertu de la présente Convention.

5. La communication d'informations conformément au paragraphe 4 du présent article se fait sans préjudice des enquêtes et poursuites pénales dans l'Etat dont les autorités compétentes fournissent les informations. Les autorités compétentes qui reçoivent ces informations accèdent à toute demande tendant à ce que lesdites informations restent confidentielles, même temporairement, ou à ce que leur utilisation soit assortie de restrictions. Toutefois, cela n'empêche pas l'Etat Partie qui reçoit les informations de révéler, lors de la procédure judiciaire, des informations à la décharge d'un prévenu. Dans ce dernier cas, l'Etat Partie qui reçoit les informations avise l'Etat Partie qui les communique avant la révélation, et s'il lui en est fait la demande, consulte ce dernier. Si, dans un cas exceptionnel, une notification préalable n'est pas possible, l'Etat Partie qui reçoit les informations informe sans retard de la révélation l'Etat Partie qui les communique.

6. Les dispositions du présent article n'affectent en rien les obligations découlant de tout autre traité bilatéral ou multilatéral régissant ou devant régir, entièrement ou partiellement, l'entraide judiciaire.

7. Les paragraphes 9 à 29 du présent article sont applicables aux demandes faites conformément au présent article si les Etats Parties en question ne sont pas liés par un traité d'entraide judiciaire. Si lesdits Etats Parties sont liés par un tel traité, les dispositions correspondantes de ce traité sont applicables, à moins que les Etats Parties ne conviennent d'appliquer à leur place les dispositions des paragraphes 9 à 29 du présent article. Les Etats Parties sont vivement encouragés à appliquer ces paragraphes s'ils facilitent la coopération.

8. De Staten die partij zijn, kunnen het bankgeheim niet aanvoeren om de in dit artikel omschreven wederzijdse rechtshulp te weigeren.

9. a) Ingeval een Staat die partij is overeenkomstig dit artikel een verzoek om hulp beantwoordt bij gebreke van de dubbele strafbaarstelling, houdt een aangezochte Staat die partij is rekening met het voorwerp van dit verdrag zoals vermeld in artikel 1.

b) De Staten die partij zijn, kunnen bij gebreke van de dubbele strafbaarstelling aanvoeren om te weigeren rechtshulp te verstrekken overeenkomstig dit artikel Een aangezochte Staat die partij is, verleent evenwel de gevraagde rechtshulp ingeval zulks verenigbaar is met de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel en indien deze hulp niet leidt tot het nemen van dwangmaatregelen. Deze hulp kan worden geweigerd indien het verzoek betrekking heeft op kwesties van minder belang of op kwesties waarvoor de samenwerking of de rechtshulp waarom wordt verzocht, kan worden verkregen op grond van andere bepalingen van dit verdrag

c) Iedere Staat die partij is, kan overwegen de nodige maatregelen te nemen om hem de mogelijkheid te bieden ruimere rechtshulp te verstrekken overeenkomstig dit artikel, bij gebreke van de dubbele strafbaarstelling.

10. Iedere persoon die wordt vastgehouden of een straf ondergaat op het grondgebied van een Staat die partij is, van wie de aanwezigheid is vereist in een andere Staat die partij is, met het oog op identificatie of getuigenis, dan wel om op enig andere wijze bij te dragen tot de bewijsgraving in het kader van onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedures met betrekking tot de in dit verdrag bedoelde delicten, kan worden overgedragen indien de volgende voorwaarden zijn vervuld :

a) de betrokken persoon stemt daarmee vrijwillig en met kennis van zaken in;

b) de bevoegde autoriteiten van beide betrokken Staten die partij zijn, stemmen daarmee in, onder voorbehoud van de voorwaarden welke zij passend kunnen achten.

11. Voor de toepassing van lid 10 van dit artikel :

a) is de Staat die partij is, waar welke de persoon wordt overgebracht bevoegd en verplicht om hem in hechtenis te houden, behoudens andersluidend verzoek of andersluidende machtiging van de Staat die partij is uit welke hij wordt overgebracht;

b) komt de Staat die partij is naar welke de persoon wordt overgebracht onverwijld de verplichting na hem over te dragen aan het toezicht van de Staat die partij is uit welke de persoon werd overgebracht, in overeenstemming met hetgeen vooraf is overeengekomen of met een andersluidende beslissing van de bevoegde autoriteiten van beide Staten die partij zijn;

c) kan de Staat die partij is naar welke de persoon wordt overgebracht van de Staat die partij is uit welke de persoon wordt overgebracht niet eisen dat hij een uitleveringsprocedure start opdat de persoon hem wordt overgedragen;

d) wordt rekening gehouden met de periode gedurende welke de persoon in de Staat die partij is naar welke hij is overgebracht, in hechtenis bleef teneinde die periode in mindering te brengen op de te ondergaan straf in de Staat die partij is uit welke hij is overgebracht.

12. Tenzij de Staat die partij is uit welke een persoon krachtens de paragrafen 10 en 11 van dit artikel wordt overgebracht daarmee instemt, wordt die persoon ongeacht zijn nationaliteit niet vervolgd, in hechtenis genomen, gestraft of onderworpen aan andere beperkingen betreffende zijn persoonlijke vrijheid op het grondgebied van de Staat die partij is naar welke die persoon wordt overgebracht wegens handelingen, nalatigheden of veroordelingen voorafgaand aan zijn vertrek van het grondgebied van de Staat die partij is uit welke hij is overgebracht.

13. Iedere Staat die partij is, wijst een centrale autoriteit aan die verantwoordelijk en bevoegd is voor de ontvangst van verzoeken om wederzijdse rechtshulp, de tenuitvoerlegging of de overzending ervan aan de autoriteiten bevoegd voor de tenuitvoerlegging. Indien een Staat die partij is een regio of een speciaal grondgebied omvat waarvoor een andere regeling inzake wederzijdse rechtshulp geldt, kan hij een afzonderlijke centrale autoriteit aanwijzen die in die regio of dat grondgebied dezelfde taak verricht. De centrale autoriteiten staan in voor de uitvoering en de spoedige overzending in correcte en behoorlijke vorm van de ontvangen verzoeken. Ingeval de centrale autoriteit het verzoek verzendt aan een autoriteit bevoegd voor de tenuitvoerlegging ervan, spoort zij de bevoegde autoriteit aan tot een spoedige uitvoering in een correcte en behoorlijke vorm van het verzoek. Hij stelt de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties in kennis van de daartoe aangewezen centrale autoriteit op het tijdstip waarop iedere Staat die partij is zijn akte van

8. Les Etats Parties ne peuvent invoquer le secret bancaire pour refuser l'entraide judiciaire prévue au présent article.

9. a) Lorsqu'en application du présent article il répond à une demande d'aide en l'absence de double incrimination, un Etat Partie requis tient compte de l'objet de la présente Convention tel qu'énoncé à l'article premier;

b) Les Etats Parties peuvent invoquer l'absence de double incrimination pour refuser de fournir une aide en application du présent article. Toutefois, un Etat Partie requis, lorsque cela est compatible avec les concepts fondamentaux de son système juridique, accorde l'aide demandée si elle n'implique pas de mesures coercitives. Cette aide peut être refusée lorsque la demande porte sur des questions mineures ou des questions pour lesquelles la coopération ou l'aide demandée peut être obtenue sur le fondement d'autres dispositions de la présente Convention;

c) Chaque Etat Partie peut envisager de prendre les mesures nécessaires pour lui permettre de fournir une aide plus large en application du présent article, en l'absence de double incrimination.

10. Toute personne détenue ou purgeant une peine sur le territoire d'un Etat Partie, dont la présence est requise dans un autre Etat Partie à des fins d'identification ou de témoignage ou pour qu'elle apporte de toute autre manière son concours à l'obtention de preuves dans le cadre d'enquêtes, de poursuites ou de procédures judiciaires relatives aux infractions visées par la présente Convention, peut faire l'objet d'un transfèrement si les conditions ci-après sont réunies :

a) Ladite personne y consent librement et en toute connaissance de cause;

b) Les autorités compétentes des deux Etats Parties concernés y consentent, sous réserve des conditions que ces Etats Parties peuvent juger appropriées.

11. Aux fins du paragraphe 10 du présent article :

a) L'Etat Partie vers lequel la personne est transférée a le pouvoir et l'obligation de la garder en détention, sauf demande ou autorisation contraire de la part de l'Etat Partie à partir duquel elle a été transférée;

b) L'Etat Partie vers lequel la personne est transférée s'acquitte sans retard de l'obligation de la remettre à la garde de l'Etat Partie à partir duquel elle a été transférée, conformément à ce qui aura été convenu au préalable ou autrement décidé par les autorités compétentes des deux Etats Parties;

c) L'Etat Partie vers lequel la personne est transférée ne peut exiger de l'Etat Partie à partir duquel elle a été transférée qu'il engage une procédure d'extradition pour qu'elle lui soit remise;

d) Il est tenu compte de la période que la personne a passée en détention dans l'Etat Partie vers lequel elle a été transférée aux fins du décompte de la peine à purger dans l'Etat Partie à partir duquel elle a été transférée.

12. A moins que l'Etat Partie à partir duquel une personne doit être transférée en vertu des paragraphes 10 et 11 du présent article ne donne son accord, ladite personne, quelle que soit sa nationalité, n'est pas poursuivie, détenue, punie ni soumise à d'autres restrictions de sa liberté personnelle sur le territoire de l'Etat Partie vers lequel elle est transférée à raison d'actes, d'omissions ou de condamnations antérieurs à son départ du territoire de l'Etat Partie à partir duquel elle a été transférée.

13. Chaque Etat Partie désigne une autorité centrale qui a la responsabilité et le pouvoir de recevoir les demandes d'entraide judiciaire et, soit de les exécuter, soit de les transmettre aux autorités compétentes pour exécution. Si un Etat Partie a une région ou un territoire spécial doté d'un système d'entraide judiciaire différent, il peut désigner une autorité centrale distincte qui aura la même fonction pour ladite région ou ledit territoire. Les autorités centrales assurent l'exécution ou la transmission rapide et en bonne et due forme des demandes reçues. Si l'autorité centrale transmet la demande à une autorité compétente pour exécution, elle encourage l'exécution rapide et en bonne et due forme de la demande par l'autorité compétente. L'autorité centrale désignée à cette fin fait l'objet d'une notification adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies au moment où chaque Etat Partie dépose son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation ou d'adhésion à la présente Convention. Les demandes d'entraide judiciaire et toute communication y

bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van of toetreding tot dit verdrag neerlegt. De verzoeken om wederzijdse rechtshulp en alle desbetreffende mededelingen worden toegezonden aan de daartoe door de Staten die partij zijn aangewezen centrale autoriteiten. Deze bepaling geldt onverminderd het recht van een Staat die partij is te vragen dat die verzoeken en mededelingen langs diplomatieke weg aan hem worden gericht en in dringende omstandigheden, wanneer de Staten die partij zijn zulks overeenkomen, via Interpol (International Criminal Police Organisation), indien zulks mogelijk is.

14. De verzoeken worden schriftelijk gedaan of indien mogelijk aan de hand van enig ander middel dat een schriftelijk document kan voortbrengen, in een voor de aangezochte Staat die partij is aanvaardbare taal onder de voorwaarden op grond waarvan voornoemde Staat die partij is de authenticiteit ervan kan bepalen. Elke Staat die partij is, brengt de voor hem aanvaardbare taal of talen ter kennis van de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties op het tijdstip dat die Staat die partij is zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van of toetreding tot dit verdrag neerlegt. In dringende omstandigheden en indien de Staten die partij zijn zulks overeenkomen, kunnen verzoeken mondeling worden gedaan, maar zij dienen onverwijld schriftelijk te worden bevestigd.

15. Een verzoek om wederzijdse rechtshulp moet de volgende gegevens bevatten :

- a) de identiteit van de autoriteit die het verzoek doet;
- b) het onderwerp en de aard van het onderzoek, de vervolging of de gerechtelijke procedure waarop het verzoek betrekking heeft, alsmede de naam en de opdrachten van de autoriteit die daarmee is belast;
- c) een samenvatting van de relevante feiten, behalve in geval van verzoeken waarin wordt gevraagd om de betekening van gerechtelijke stukken;
- d) een beschrijving van de gewenste bijstand en bijzonderheden aangaande specifieke procedures waarvan de verzoekende Staat die partij is de toepassing wenst;
- e) indien mogelijk, de identiteit, het adres en de nationaliteit van de betrokken personen; en
- f) het doel waarvoor om het getuigenis, de gegevens of de maatregelen wordt verzocht.

16. De aangezochte Staat die partij is, kan om aanvullende gegevens verzoeken wanneer dat nodig blijkt voor de tenuitvoerlegging van het verzoek in overeenstemming met zijn nationaal recht of wanneer zulks de tenuitvoerlegging ervan kan vergemakkelijken.

17. Een verzoek wordt ten uitvoer gelegd in overeenstemming met het nationaal recht van de aangezochte Staat die partij is, voor zover zulks niet strijdig is met het nationaal recht van de aangezochte Staat die partij is, en mogelijk is overeenkomstig de in het verzoek omschreven procedures.

18. Ingeval een persoon die zich op het grondgebied van een Staat die partij is, bevindt, moet worden gehoord als getuige of als deskundige door de gerechtelijke autoriteiten van een andere Staat die partij is en indien zulks mogelijk is en overeenstemt met de grondbeginselen van het nationaal recht, kan de eerste Staat die partij is op verzoek van de andere Staat die partij is het verhoor van die persoon via videoconferencing toestaan ingeval het niet mogelijk of wenselijk is dat betrokkene persoonlijk verschijnt op het grondgebied van de verzoekende Staat die partij is. De Staten die partij zijn, kunnen overeenkomen dat het verhoor wordt geleid door een gerechtelijke autoriteit van de verzoekende Staat die partij is, en dat de gerechtelijke autoriteit van de aangezochte Staat die partij is hierbij aanwezig is.

19. De verzoekende Staat die partij is, mag de door de aangezochte Staat die partij is verstrekte gegevens of het bewijsmateriaal niet voor andere dan in het verzoek bedoelde onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedures meedelen of gebruiken zonder voorafgaande toestemming van de aangezochte Staat die partij is. Niets in deze lid belet dat de verzoekende Staat die partij is tijdens de procedure gegevens of bewijselementen à décharge bekendmaakt. In dit geval brengt de verzoekende Staat die partij is de aangezochte Staat die partij is hiervan voor de bekendmaking op de hoogte en indien hem daartoe het verzoek is gedaan, pleegt hij met deze laatste overleg. Indien daarvan uitzonderlijkswijs vooraf geen kennis kan worden gegeven, stelt de verzoekende Staat die partij is de aangezochte Staat die partij is onverwijld van de bekendmaking in kennis.

20. De verzoekende Staat die partij is, kan eisen dat de aangezochte Staat die partij is het gegeven dat het verzoek is gedaan en de strekking ervan vertrouwelijk behandelt, behalve voor zover noodzakelijk is om het verzoek uit te voeren. Indien de aangezochte Staat die partij is niet kan voldoen aan deze vereiste, stelt hij de verzoekende Staat die partij is hiervan onverwijld in kennis.

relative sont transmises aux autorités centrales désignées par les Etats Parties. La présente disposition s'entend sans préjudice du droit de tout Etat Partie d'exiger que ces demandes et communications lui soient adressées par la voie diplomatique et, en cas d'urgence, si les Etats Parties en conviennent, par l'intermédiaire de l'Organisation internationale de police criminelle, si cela est possible.

14. Les demandes sont adressées par écrit ou, si possible, par tout autre moyen pouvant produire un document écrit, dans une langue acceptable pour l'Etat Partie requis, dans des conditions permettant audit Etat Partie d'en établir l'authenticité. La ou les langues acceptables pour chaque Etat Partie sont notifiées au Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies au moment où ledit Etat Partie dépose son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation ou d'adhésion à la présente Convention. En cas d'urgence et si les Etats Parties en conviennent, les demandes peuvent être faites oralement mais doivent être confirmées sans délai par écrit.

15. Une demande d'entraide judiciaire doit contenir les renseignements suivants :

- a) La désignation de l'autorité dont émane la demande;
- b) L'objet et la nature de l'enquête, des poursuites ou de la procédure judiciaire auxquelles se rapporte la demande, ainsi que le nom et les fonctions de l'autorité qui en est chargée;
- c) Un résumé des faits pertinents, sauf pour les demandes adressées aux fins de la signification d'actes judiciaires;
- d) Une description de l'assistance requise et le détail de toute procédure particulière que l'Etat Partie requérant souhaite voir appliquée;
- e) Si possible, l'identité, l'adresse et la nationalité de toute personne visée; et
- f) Le but dans lequel le témoignage, les informations ou les mesures sont demandés.

16. L'Etat Partie requis peut demander un complément d'information lorsque cela apparaît nécessaire pour exécuter la demande conformément à son droit interne ou lorsque cela peut en faciliter l'exécution.

17. Toute demande est exécutée conformément au droit interne de l'Etat Partie requis et, dans la mesure où cela ne contrevient pas au droit interne de l'Etat Partie requis et lorsque cela est possible, conformément aux procédures spécifiées dans la demande.

18. Lorsque cela est possible et conforme aux principes fondamentaux du droit interne, si une personne qui se trouve sur le territoire d'un Etat Partie doit être entendue comme témoin ou comme expert par les autorités judiciaires d'un autre Etat Partie, le premier Etat Partie peut, à la demande de l'autre, autoriser son audition par vidéoconférence s'il n'est pas possible ou souhaitable qu'elle compare en personne sur le territoire de l'Etat Partie requérant. Les Etats Parties peuvent convenir que l'audition sera conduite par une autorité judiciaire de l'Etat Partie requérant et qu'une autorité judiciaire de l'Etat Partie requis y assistera.

19. L'Etat Partie requérant ne communique ni n'utilise les informations ou les éléments de preuve fournis par l'Etat Partie requis pour des enquêtes, poursuites ou procédures judiciaires autres que celles visées dans la demande sans le consentement préalable de l'Etat Partie requis. Rien dans le présent paragraphe n'empêche l'Etat Partie requérant de révéler, lors de la procédure, des informations ou des éléments de preuve à décharge. Dans ce cas, l'Etat Partie requérant avise l'Etat Partie requis avant la révélation et, s'il lui en est fait la demande, consulte ce dernier. Si, dans un cas exceptionnel, une notification préalable n'est pas possible, l'Etat Partie requérant informe sans retard l'Etat Partie requis de la révélation.

20. L'Etat Partie requérant peut exiger que l'Etat Partie requis garde le secret sur la demande et sa teneur, sauf dans la mesure nécessaire pour l'exécuter. Si l'Etat Partie requis ne peut satisfaire à cette exigence, il en informe sans délai l'Etat Partie requérant.

21. Wederzijdse rechtshulp kan worden geweigerd :

a) indien het verzoek niet is gedaan in overeenstemming met de bepalingen van dit artikel;

b) indien de aangezochte Staat die partij is van oordeel is dat de tenuitvoerlegging van het verzoek zijn soevereiniteit, veiligheid, openbare orde of andere wezenlijke belangen kan schaden;

c) indien het de autoriteiten van de aangezochte Staat die partij is krachtens het nationaal recht verboden zou zijn de gevraagde maatregelen te nemen ten aanzien van soortgelijke delicten waarvoor een onderzoek, vervolging of een gerechtelijke procedure is ingesteld in het kader van de eigen rechtsmacht;

d) indien de inwilliging van het verzoek strijdig zou zijn met het rechtstelsel van de aangezochte Staat die partij is aangaande wederzijdse rechtshulp.

22. De Staten die partij zijn, kunnen een verzoek om wederzijdse rechtshulp niet weigeren enkel omdat wordt geoordeeld dat het delict ook betrekking heeft op fiscale aangelegenheden.

23. Iedere weigering wederzijdse rechtshulp te verlenen, moet met redenen zijn omkleed.

24. De aangezochte Staat die partij is, voert het verzoek om wederzijdse rechtshulp zo spoedig mogelijk uit en houdt voor zover mogelijk is rekening met alle termijnen die de verzoekende Staat die partij is, voorstelt en die bij voorkeur in het verzoek met redenen zijn omkleed. De verzoekende Staat die partij is, kan redelijke verzoeken om informatie voorleggen over de vorderingen van de maatregelen genomen door de aangezochte Staat die partij is om recht te doen aan zijn verzoek. De aangezochte Staat die partij is, gaat in op redelijke verzoeken van de verzoekende Staat die partij is met betrekking tot de voortgang bij de tenuitvoerlegging van het verzoek. Wanneer de gevraagde rechtshulp niet langer noodzakelijk is, stelt de verzoekende Staat die partij is de aangezochte Staat die partij is hiervan onverwijld in kennis.

25. Wederzijdse rechtshulp kan door de aangezochte Staat die partij is, worden uitgesteld wanneer die rechtshulp lopende onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedures zou belemmeren.

26. Vooraleer een verzoek krachtens lid 21 van dit artikel te weigeren of krachtens lid 25 de tenuitvoerlegging ervan uit te stellen, onderzoekt de aangezochte Staat die partij is met de verzoekende Staat die partij is de mogelijkheid rechtshulp te verlenen onder de voorwaarden die hij noodzakelijk acht. Ingeval de verzoekende Staat die partij is de rechtshulp onder die voorwaarden aanvaardt, moet hij voornoemde voorwaarden naleven.

27. Onverminderd de toepassing van lid 12 van dit artikel kan een getuige, deskundige of andere persoon die zich op verzoek van de verzoekende Staat die partij is bereid verklaart te getuigen tijdens een procedure of mee te werken aan een onderzoek, vervolging of een gerechtelijke procedure op het grondgebied van de verzoekende Staat die partij is niet worden vervolgd, in hechtenis genomen, gestraft of onderworpen aan andere beperkingen van zijn persoonlijke vrijheid op dat grondgebied wegens handelingen, nalatigheden of veroordelingen voortvloeiend uit zijn vertrek van het grondgebied van de aangezochte Staat die partij is. Die onschendbaarheid houdt op wanneer de getuige, deskundige of andere persoon gedurende een periode van vijftien opeenvolgende dagen of gedurende een door de Staten die partij zijn overeengekomen periode, te rekenen van de datum waarop hem officieel is meegedeeld dat zijn aanwezigheid niet langer is vereist door de gerechtelijke autoriteiten, de mogelijkheid heeft gehad het grondgebied van de verzoekende Staat die partij is te verlaten, maar desondanks vrijwillig op het grondgebied is gebleven, of het heeft verlaten en uit eigen vrije wil is teruggekeerd.

28. De gewone kosten van tenuitvoerlegging van een verzoek komen ten laste van de aangezochte Staat die partij is, tenzij door de betrokken Staten die partij zijn anders is overeengekomen. Indien later blijkt dat aanzienlijke of buitengewone onkosten moeten of zullen moeten worden gemaakt om aan het verzoek te voldoen, plegen de Staten die partij zijn overleg om de voorwaarden te bepalen waaronder het verzoek moet worden ten uitvoer gelegd, alsmede de wijze waarop de kosten worden gedragen.

29. De aangezochte Staat die partij is :

a) verstrekt aan de verzoekende Staat die partij is een afschrift van dossiers, documenten of administratieve inlichtingen waarover hij beschikt en waarin het publiek op grond van zijn nationaal recht inzage heeft;

21. L'entraide judiciaire peut être refusée :

a) Si la demande n'est pas faite conformément aux dispositions du présent article;

b) Si l'Etat Partie requis estime que l'exécution de la demande est susceptible de porter atteinte à sa souveraineté, à sa sécurité, à son ordre public ou à d'autres intérêts essentiels;

c) Au cas où le droit interne de l'Etat Partie requis interdirait à ses autorités de prendre les mesures demandées s'il s'agissait d'une infraction analogue ayant fait l'objet d'une enquête, de poursuites ou d'une procédure judiciaire dans le cadre de sa propre compétence;

d) Au cas où il serait contraire au système juridique de l'Etat Partie requis concernant l'entraide judiciaire d'accepter la demande.

22. Les Etats Parties ne peuvent refuser une demande d'entraide judiciaire au seul motif que l'infraction est considérée comme touchant aussi à des questions fiscales.

23. Tout refus d'entraide judiciaire doit être motivé.

24. L'Etat Partie requis exécute la demande d'entraide judiciaire aussi promptement que possible et tient compte dans toute la mesure possible de tous délais suggérés par l'Etat Partie requérant et qui sont motivés, de préférence dans la demande. L'Etat Partie requérant peut présenter des demandes raisonnables d'informations sur l'état d'avancement des mesures prises par l'Etat Partie requis pour faire droit à sa demande. L'Etat Partie requis répond aux demandes raisonnables de l'Etat Partie requérant concernant les progrès réalisés dans l'exécution de la demande. Quand l'entraide demandée n'est plus nécessaire, l'Etat Partie requérant en informe promptement l'Etat Partie requis.

25. L'entraide judiciaire peut être différée par l'Etat Partie requis au motif qu'elle entraverait une enquête, des poursuites ou une procédure judiciaire en cours.

26. Avant de refuser une demande en vertu du paragraphe 21 du présent article ou d'en différer l'exécution en vertu du paragraphe 25, l'Etat Partie requis étudie avec l'Etat Partie requérant la possibilité d'accorder l'entraide sous réserve des conditions qu'il juge nécessaires. Si l'Etat Partie requérant accepte l'entraide sous réserve de ces conditions, il se conforme à ces dernières.

27. Sans préjudice de l'application du paragraphe 12 du présent article, un témoin, un expert ou une autre personne qui, à la demande de l'Etat Partie requérant, consent à déposer au cours d'une procédure ou à collaborer à une enquête, à des poursuites ou à une procédure judiciaire sur le territoire de l'Etat Partie requérant ne sera pas poursuivi, détenu, puni ni soumis à d'autres restrictions de sa liberté personnelle sur ce territoire à raison d'actes, d'omissions ou de condamnations antérieures à son départ du territoire de l'Etat Partie requis. Cette immunité cesse lorsque le témoin, l'expert ou ladite personne ayant eu, pendant une période de 15 jours consécutifs ou toute autre période convenue par les Etats Parties à compter de la date à laquelle ils ont été officiellement informés que leur présence n'était plus requise par les autorités judiciaires, la possibilité de quitter le territoire de l'Etat Partie requérant, y sont néanmoins demeurés volontairement ou, l'ayant quitté, y sont revenus de leur plein gré.

28. Les frais ordinaires encourus pour exécuter une demande sont à la charge de l'Etat Partie requis, à moins qu'il n'en soit convenu autrement entre les Etats Parties concernés. Lorsque des dépenses importantes ou extraordinaires sont ou se révèlent ultérieurement nécessaires pour exécuter la demande, les Etats Parties se consultent pour fixer les conditions selon lesquelles la demande sera exécutée, ainsi que la manière dont les frais seront assumés.

29. L'Etat Partie requis :

a) Fournit à l'Etat Partie requérant copie des dossiers, documents ou renseignements administratifs en sa possession et auxquels, en vertu de son droit interne, le public a accès;

b) kan naar zijn goeddunken aan de verzoekende Staat die partij is volledig, gedeeltelijk of volgens de voorwaarden die hij passend acht, een afschrift verstrekken van alle dossiers, documenten of administratieve inlichtingen waarover hij beschikt en waarin het publiek krachtens zijn nationaal recht geen inzage heeft.

30. De Staten die partij zijn, overwegen indien nodig de mogelijkheid om bilaterale of multilaterale overeenkomsten te sluiten of regelingen te treffen die de doeleinden in dit artikel dienen, praktische uitvoering geven aan de bepalingen ervan of de werking ervan verbeteren.

#### Overdracht van strafrechtelijke procedures

##### Artikel 47

De Staten die partij zijn, streven ernaar de procedures betreffende de vervolging van een uit hoofde van dit verdrag strafbaar gesteld feit aan elkaar over te dragen ingeval wordt geoordeeld dat zulks noodzakelijk is in het belang van een goede rechtsbedeling en inzonderheid wanneer verschillende gerechten erbij zijn betrokken, teneinde de vervolgingen te centraliseren.

#### Samenwerking tussen de diensten voor opsporing en bestraffing

##### Artikel 48

1. De Staten die partij zijn, werken nauw samen, in overeenstemming met hun onderscheiden nationale rechts- en bestuursstelsels, teneinde de doeltreffendheid van de opsporing en de bestraffing van de in dit verdrag bedoelde delicten op te voeren. Iedere Staat die partij is, neemt in het bijzonder doeltreffende maatregelen teneinde :

a) communicatiekanalen tussen hun bevoegde autoriteiten, organisaties en diensten te versterken en indien nodig tot stand te brengen om de veilige en snelle uitwisseling van gegevens aangaande alle aspecten van de in dit verdrag bedoelde delicten te vergemakkelijken, daaronder begrepen verbanden met andere misdadige activiteiten, indien de betrokken Staten die partij zijn dit passend achten;

b) met andere Staten die partij zijn, samen te werken aangaande in dit verdrag bedoelde delicten bij het voeren van onderzoeken betreffende :

i) de identiteit en de activiteiten van personen die ervan worden verdacht te zijn betrokken bij voornoemde delicten, de plaats waar zij of de andere betrokken personen zich bevinden;

ii) het verkeer van opbrengsten van misdrijven en goederen verworven uit het plegen van dergelijke delicten;

iii) het verkeer van goederen, materiaal of andere hulpmiddelen die worden of zijn bestemd om te worden gebruikt bij het plegen van dergelijke delicten;

c) indien noodzakelijk, de benodigde stukken of hoeveelheden stoffen te verstrekken voor analyse of onderzoek;

d) indien noodzakelijk met andere Staten die partij zijn gegevens uit te wisselen betreffende de specifieke middelen en methoden aangewend om de uit hoofde van dit verdrag strafbaar gestelde feiten te plegen, zoals het gebruik van een valse identiteit, van nagemaakte, gewijzigde of vervalste stukken of van andere middelen om hun activiteiten te verhelen;

e) een doeltreffende coördinatie tussen hun bevoegde autoriteiten, organisaties en diensten te vergemakkelijken en de uitwisseling van personeel en andere deskundigen, daaronder begrepen de detachering van verbindingssambtenaren te bevorderen, zulks onder voorbehoud van het bestaan van bilaterale overeenkomsten of regelingen tussen de betrokken Staten die partij zijn;

f) gegevens uit te wisselen en bestuurlijke en andere maatregelen te coördineren die zijn genomen teneinde de in dit verdrag bedoelde delicten zo vroeg mogelijk op te sporen.

2. Met het oog op de toepassing van dit verdrag overwegen de Staten die partij zijn bilaterale of multilaterale overeenkomsten te sluiten of regelingen te treffen waarin wordt voorzien in rechtstreekse samenwerking tussen hun diensten voor opsporing en bestraffing en, ingeval dergelijke overeenkomsten of regelingen reeds bestaan, om ze te wijzigen. Bij gebreke van dergelijke overeenkomsten of regelingen tussen de betrokken Staten die partij zijn, kunnen zij zich gronden op dit verdrag om samen te werken inzake opsporing en bestraffing van de in dit verdrag bedoelde delicten. Telkens wanneer zulks gepast is, passen de Staten die partij zijn, daaronder begrepen de internationale of regionale organisaties, de overeenkomsten of regelingen volledig toe om de samenwerking tussen hun diensten voor opsporing en bestraffing uit te breiden.

3. De Staten die partij zijn streven ernaar voor zover mogelijk samen te werken ter bestrijding van de in dit verdrag bedoelde strafbare feiten gepleegd door middel van moderne technieken.

b) Peut, à son gré, fournir à l'Etat Partie requérant intégralement, en partie ou aux conditions qu'il estime appropriées, copie de tous dossiers, documents ou renseignements administratifs en sa possession et auxquels, en vertu de son droit interne, le public n'a pas accès.

30. Les Etats Parties envisagent, s'il y a lieu, la possibilité de conclure des accords ou des arrangements bilatéraux ou multilatéraux qui servent les objectifs du présent article, mettent en pratique ses dispositions ou les renforcent.

#### Transfert des procédures pénales

##### Article 47

Les Etats Parties envisagent la possibilité de se transférer mutuellement les procédures relatives à la poursuite d'une infraction établie conformément à la présente Convention dans les cas où ce transfert est jugé nécessaire dans l'intérêt d'une bonne administration de la justice et, en particulier lorsque plusieurs juridictions sont concernées, en vue de centraliser les poursuites.

#### Coopération entre les services de détection et de répression

##### Article 48

1. Les Etats Parties coopèrent étroitement, conformément à leurs systèmes juridiques et administratifs respectifs, en vue de renforcer l'efficacité de la détection et de la répression des infractions visées par la présente Convention. En particulier, les Etats Parties prennent des mesures efficaces pour :

a) Renforcer les voies de communication entre leurs autorités, organismes et services compétents et, si nécessaire, en établir afin de faciliter l'échange sûr et rapide d'informations concernant tous les aspects des infractions visées par la présente Convention, y compris, si les Etats Parties concernés le jugent approprié, les liens avec d'autres activités criminelles;

b) Coopérer avec d'autres Etats Parties, s'agissant des infractions visées par la présente Convention, dans la conduite d'enquêtes concernant les points suivants :

i) Identité et activités des personnes soupçonnées d'implication dans lesdites infractions, lieu où elles se trouvent ou lieu où se trouvent les autres personnes concernées;

ii) Mouvement du produit du crime ou des biens provenant de la commission de ces infractions;

iii) Mouvement des biens, des matériels ou d'autres instruments utilisés ou destinés à être utilisés dans la commission de ces infractions;

c) Fournir, lorsqu'il y a lieu, les pièces ou quantités de substances nécessaires à des fins d'analyse ou d'enquête;

d) Echanger, lorsqu'il y a lieu, avec d'autres Etats Parties des informations sur les moyens et procédés spécifiques employés pour commettre les infractions visées par la présente Convention, tels que l'usage de fausses identités, de documents contrefaits, modifiés ou falsifiés ou d'autres moyens de dissimulation des activités;

e) Faciliter une coordination efficace entre leurs autorités, organismes et services compétents et favoriser l'échange de personnel et d'experts, y compris, sous réserve de l'existence d'accords ou d'arrangements bilatéraux entre les Etats Parties concernés, le détachement d'agents de liaison;

f) Echanger des informations et coordonner les mesures administratives et autres prises, comme il convient, pour détecter au plus tôt les infractions visées par la présente Convention.

2. Afin de donner effet à la présente Convention, les Etats Parties envisagent de conclure des accords ou des arrangements bilatéraux ou multilatéraux prévoyant une coopération directe entre leurs services de détection et de répression et, lorsque de tels accords ou arrangements existent déjà, de les modifier. En l'absence de tels accords ou arrangements entre les Etats Parties concernés, ces derniers peuvent se baser sur la présente Convention pour instaurer une coopération en matière de détection et de répression concernant les infractions visées par la présente Convention. Chaque fois que cela est approprié, les Etats Parties utilisent pleinement les accords ou arrangements, y compris les organisations internationales ou régionales, pour renforcer la coopération entre leurs services de détection et de répression.

3. Les Etats Parties s'efforcent de coopérer, dans la mesure de leurs moyens, pour lutter contre les infractions visées par la présente Convention commises au moyen de techniques modernes.

## Gezamenlijk onderzoek

## Artikel 49

De Staten die partij zijn, streven ernaar bilaterale of multilaterale overeenkomsten te sluiten of regelingen te treffen op grond waarvan de betrokken autoriteiten bevoegd voor de aangelegenheden waarvoor in een of meer Staten een onderzoek, vervolging of een gerechtelijke procedure wordt gevoerd, gezamenlijke onderzoeksinstanties kunnen oprichten. Bij gebrek aan dergelijke overeenkomsten of regelingen kan geval per geval tot gezamenlijk onderzoek worden besloten. De betrokken Staten die partij zijn, streven ernaar dat de soevereiniteit van de Staat die partij is op het grondgebied waarvan het onderzoek moet worden gevoerd, volledig in acht wordt genomen.

## Bijzondere onderzoekstechnieken

## Artikel 50

1. Teneinde corruptie doeltreffend te bestrijden, neemt iedere Staat die partij is, voor zover de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel daartoe de mogelijkheid bieden en overeenkomstig de in zijn nationaal recht omschreven voorwaarden, alsmede binnen de grenzen van zijn middelen, de nodige maatregelen opdat de bevoegde autoriteiten op zijn grondgebied passend gebruik zouden kunnen maken van de gecontroleerde afleveringen en, ingeval hij dat nodig acht, van andere bijzondere onderzoekstechnieken, zoals het elektronisch toezicht of andere vormen van toezicht en infiltratie en opdat de aan de hand van deze technieken verzamelde bewijzen voor zijn rechtbanken ontvankelijk zouden zijn.

2. Met het oog erop onderzoek te verrichten naar de in dit verdrag bedoelde delicten, worden de Staten die partij zijn, aangemoedigd om indien noodzakelijk passende bilaterale of multilaterale overeenkomsten te sluiten of regelingen te treffen om in het kader van de internationale samenwerking bijzondere onderzoekstechnieken aan te wenden. Die overeenkomsten worden gesloten of die regelingen worden getroffen met volledige inachtneming van het beginsel inzake soevereine gelijkheid van de staten en toegepast met strikte inachtneming van de erin opgenomen voorwaarden.

3. Bij gebrek aan de in lid 2 van dit artikel bedoelde overeenkomsten of regelingen worden de beslissingen betreffende de aanwending van speciale onderzoekstechnieken op internationaal vlak geval per geval genomen en kan daarbij indien noodzakelijk rekening worden gehouden met financiële regelingen en afspraken inzake de uitoefening door de betrokken Staten die partij zijn van hun rechtsmacht.

4. De gecontroleerde afleveringen waartoe is besloten op internationaal vlak kunnen met instemming van de betrokken Staten die partij zijn methoden bevatten zoals het onderscheppen van koopwaar of van fondsen en de toestemming om deze ongewijzigd door te laten of nadat alle of een gedeelte van die koopwaar of die fondsen is verwijderd of vervangen.

HOOFDSTUK V. — *Recuperatie van vermogensbestanddelen*

## Algemene bepaling

## Artikel 51

1. De teruggave van vermogensbestanddelen overeenkomstig dit hoofdstuk is een grondbeginsel van dit verdrag. De Staten die partij zijn, verlenen elkaar in dit opzicht de ruimst mogelijke samenwerking en bijstand.

Voorkoming en opsporing  
van overdrachten van de opbrengsten van misdrijven

## Artikel 52

1. Onverminderd artikel 14 van dit verdrag neemt iedere Staat die partij is in overeenstemming met zijn nationaal recht de nodige maatregelen opdat de financiële instellingen die onder zijn rechtsmacht vallen, verplicht zijn de identiteit te controleren van de klanten en redelijke maatregelen te nemen om de identiteit van de economische rechthebbenden van de fondsen gedeponereerd op beduidende rekeningen te bepalen, alsmede de rekeningen die personen die belangrijke openbare ambten uitoefenen of hebben uitgeoefend en hun familieleden en dichte omgeving wensen te openen of rechtstreeks bezitten, of door een tussenpersoon wensen laten te openen of te laten bezitten, onder verhoogd toezicht te plaatsen. Dit toezicht is redelijk opgevat zodat de verdachte verrichtingen zouden kunnen worden opgespoord en gemeld aan de bevoegde autoriteiten en mag niet worden geïnterpreteerd als een middel om de financiële instellingen te ontmoedigen zakenrelaties te onderhouden met legitieme klanten, dan wel zulks te verbieden.

## Enquêtes conjointes

## Article 49

Les Etats Parties envisagent de conclure des accords ou des arrangements bilatéraux ou multilatéraux en vertu desquels, pour les affaires qui font l'objet d'enquêtes, de poursuites ou de procédures judiciaires dans un ou plusieurs Etats, les autorités compétentes concernées peuvent établir des instances d'enquête conjointes. En l'absence de tels accords ou arrangements, des enquêtes conjointes peuvent être décidées au cas par cas. Les Etats Parties concernés veillent à ce que la souveraineté de l'Etat Partie sur le territoire duquel l'enquête doit se dérouler soit pleinement respectée.

## Techniques d'enquête spéciales

## Article 50

1. Afin de combattre efficacement la corruption, chaque Etat Partie, dans la mesure où les principes fondamentaux de son système juridique interne le permettent et conformément aux conditions prescrites par son droit interne, prend, dans la limite de ses moyens, les mesures nécessaires pour que ses autorités compétentes puissent recourir de façon appropriée, sur son territoire, à des livraisons surveillées et, lorsqu'il le juge opportun, à d'autres techniques d'enquête spéciales, telles que la surveillance électronique ou d'autres formes de surveillance et les opérations d'infiltration, et pour que les preuves recueillies au moyen de ces techniques soient admissibles devant ses tribunaux.

2. Aux fins des enquêtes sur les infractions visées par la présente Convention, les Etats Parties sont encouragés à conclure, si nécessaire, des accords ou des arrangements bilatéraux ou multilatéraux appropriés pour recourir aux techniques d'enquête spéciales dans le cadre de la coopération internationale. Ces accords ou arrangements sont conclus et appliqués dans le plein respect du principe de l'égalité souveraine des Etats et ils sont mis en œuvre dans le strict respect des dispositions qu'ils contiennent.

3. En l'absence d'accords ou d'arrangements visés au paragraphe 2 du présent article, les décisions de recourir à des techniques d'enquête spéciales au niveau international sont prises au cas par cas et peuvent, si nécessaire, tenir compte d'ententes et d'arrangements financiers quant à l'exercice de leur compétence par les Etats Parties concernés.

4. Les livraisons surveillées auxquelles il est décidé de recourir au niveau international peuvent inclure, avec le consentement des Etats Parties concernés, des méthodes telles que l'interception de marchandises ou de fonds et l'autorisation de la poursuite de leur acheminement, sans altération ou après soustraction ou remplacement de la totalité ou d'une partie de ces marchandises ou fonds.

CHAPITRE V. — *Recouvrement d'avoirs*

## Disposition générale

## Article 51

1. La restitution d'avoirs en application du présent chapitre est un principe fondamental de la présente Convention, et les Etats Parties s'accordent mutuellement la coopération et l'assistance la plus étendue à cet égard.

## Prévention et détection des transferts du produit du crime

## Article 52

1. Sans préjudice de l'article 14 de la présente Convention, chaque Etat Partie prend, conformément à son droit interne, les mesures nécessaires pour que les institutions financières relevant de sa juridiction soient tenues de vérifier l'identité des clients et de prendre des mesures raisonnables pour déterminer l'identité des ayants droit économiques des fonds déposés sur de gros comptes, ainsi que de soumettre à une surveillance accrue les comptes que des personnes qui exercent, ou ont exercé, des fonctions publiques importantes et des membres de leur famille et de leur proche entourage cherchent à ouvrir ou détiennent directement ou cherchent à faire ouvrir ou font détenir par un intermédiaire. Cette surveillance est raisonnablement conçue de façon à détecter les opérations suspectes afin de les signaler aux autorités compétentes et ne devrait pas être interprétée comme un moyen de décourager les institutions financières — ou de leur interdire — d'entretenir des relations d'affaires avec des clients légitimes.



2. Teneinde de toepassing van de in lid 1 van dit artikel bedoelde maatregelen te vergemakkelijken, zorgt iedere Staat die partij is in overeenstemming met zijn nationaal recht en op grond van relevante door regionale, interregionale en multilaterale organisaties genomen initiatieven ter bestrijding van het witwassen van geld :

a) voor de bekendmaking van richtsnoeren betreffende de soorten natuurlijke personen of rechtspersonen op wier rekeningen de financiële instellingen die onder zijn rechtsmacht vallen, een verhoogd toezicht moeten uitoefenen, alsmede betreffende de soorten rekeningen en verrichtingen waaraan bijzondere aandacht moet worden geschonken, alsook betreffende de te nemen maatregelen inzake de opening van dergelijke rekeningen, het bijhouden ervan en de registratie van de verrichtingen; en

b) indien nodig voor de kennisgeving aan de financiële instellingen die onder zijn rechtsmacht vallen, op verzoek van een andere Staat die partij is of op eigen initiatief, van de identiteit van de natuurlijke personen of de rechtspersonen op wier rekeningen deze instellingen strikter toezicht moeten houden, zulks bovenop de personen die de financiële instellingen overigens kunnen identificeren.

3. In verband met lid 2, a), van dit artikel past iedere Staat die partij is maatregelen toe opdat zijn financiële instellingen gedurende een passende periode adequate overzichten bijhouden van de rekeningen en verrichtingen waarbij de personen zijn betrokken als bedoeld in lid 1, van dit artikel. Deze overzichten zouden minstens informatie moeten bevatten over de identiteit van de klant, alsook, voor zover mogelijk, van de economische rechthebbende.

4. Met het oog op de voorkoming en de opsporing van de overdrachten van de opbrengsten van overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, past iedere Staat die partij is passende en doeltreffende maatregelen toe om met de hulp van zijn regelgevende organen en controleorganen de oprichting te voorkomen van bankinstellingen die niet op het grondgebied aanwezig zijn en niet behoren tot een geregelenteerde financiële groep. Bovendien kunnen de Staten die partij zijn, ernaar streven van hun financiële instellingen te eisen dat zij weigeren overeenkomstige bankrelaties aan te gaan of voort te zetten met dergelijke instellingen en zich ervoor hoeden relaties aan te gaan met buitenlandse financiële instellingen die toelaten dat hun rekeningen worden gebruikt door banken die niet op het grondgebied aanwezig zijn en niet behoren tot een geregelenteerde financiële groep.

5. Iedere Staat die partij is, streeft ernaar om in overeenstemming met zijn nationaal recht, voor de passende ambtenaren, doeltreffende systemen inzake de verspreiding van financiële informatie in te stellen en voorziet in passende sancties in geval van niet-naleving. Iedere Staat die partij is, streeft eveneens ernaar de nodige maatregelen te nemen om zijn bevoegde autoriteiten de mogelijkheid te bieden deze informatie te delen met de bevoegde autoriteiten van andere Staten die partij zijn indien zij deze informatie nodig hebben om onderzoeken in te stellen naar de opbrengsten van overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, om deze opbrengsten op te eisen en te recupereren.

6. Iedere Staat die partij is, streeft ernaar in overeenstemming met zijn nationaal recht, de nodige maatregelen te nemen opdat zijn passende openbare ambtenaren die een recht, een delegatie van handtekening of enig andere bevoegdheid hebben op een financiële rekening die is gedomicilieerd in het buitenland zulks melden aan de bevoegde autoriteiten en passende overzichten van deze rekeningen bijhouden. Hij voorziet eveneens in passende sancties ingeval deze verplichting niet wordt nageleefd.

Maatregelen voor de onmiddellijke recuperatie van goederen

#### Artikel 53

Iedere Staat die partij is, neemt in overeenstemming met zijn nationaal recht :

a) de nodige maatregelen om een andere Staat die partij is de mogelijkheid te bieden voor zijn rechtbanken een burgerlijke rechtsvordering in te stellen teneinde het bestaan te erkennen van een eigendomsrecht op goederen verworven door middel van een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit;

b) de nodige maatregelen om zijn rechtbanken de mogelijkheid te bieden de daders van overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten te bevelen een vergoeding of een schadeloosstelling te storten aan een andere Staat die partij is en die schade heeft geleden als gevolg van dergelijke strafbare feiten; en

c) de nodige maatregelen om zijn rechtbanken of bevoegde autoriteiten, indien zij moeten beslissen over een verbeurdverklaring, de mogelijkheid te bieden het wettig eigendomsrecht opgeëist door een andere Staat die partij is te erkennen op goederen verworven door middel van een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit.

2. Afin de faciliter l'application des mesures prévues au paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article, chaque Etat Partie, conformément à son droit interne et en s'inspirant des initiatives pertinentes prises par les organisations régionales, interrégionales et multilatérales pour lutter contre le blanchiment d'argent :

a) Publie des lignes directrices concernant les types de personne physique ou morale sur les comptes desquels les institutions financières relevant de sa juridiction devront exercer une surveillance accrue, les types de compte et d'opération auxquels elles devront prêter une attention particulière, ainsi que les mesures à prendre concernant l'ouverture de tels comptes, leur tenue et l'enregistrement des opérations; et

b) S'il y a lieu, notifie aux institutions financières relevant de sa juridiction, à la demande d'un autre Etat Partie ou de sa propre initiative, l'identité des personnes physiques ou morales dont elles devront surveiller plus strictement les comptes, en sus des personnes que les institutions financières pourront par ailleurs identifier.

3. Dans le contexte de l'alinéa a) du paragraphe 2 du présent article, chaque Etat Partie applique des mesures afin que ses institutions financières tiennent des états adéquats, pendant une durée appropriée, des comptes et opérations impliquant les personnes mentionnées au paragraphe 1 du présent article, lesquels états devraient contenir, au minimum, des renseignements sur l'identité du client ainsi que, dans la mesure du possible, de l'ayant droit économique.

4. Dans le but de prévenir et de détecter les transferts du produit d'infractions établies conformément à la présente Convention, chaque Etat Partie applique des mesures appropriées et efficaces pour empêcher, avec l'aide de ses organismes de réglementation et de contrôle, l'établissement de banques qui n'ont pas de présence physique et qui ne sont pas affiliées à un groupe financier réglementé. En outre, les Etats Parties peuvent envisager d'exiger de leurs institutions financières qu'elles refusent d'établir ou de poursuivre des relations de banque correspondante avec de telles institutions et se gardent d'établir des relations avec des institutions financières étrangères permettant que leurs comptes soient utilisés par des banques qui n'ont pas de présence physique et qui ne sont pas affiliées à un groupe financier réglementé.

5. Chaque Etat Partie envisage d'établir, conformément à son droit interne, pour les agents publics appropriés, des systèmes efficaces de divulgation de l'information financière et prévoit des sanctions adéquates en cas de non-respect. Chaque Etat Partie envisage également de prendre les mesures nécessaires pour permettre à ses autorités compétentes de partager cette information avec les autorités compétentes d'autres Etats Parties lorsque celles-ci en ont besoin pour enquêter sur le produit d'infractions établies conformément à la présente Convention, le réclamer et le recouvrer.

6. Chaque Etat Partie envisage de prendre, conformément à son droit interne, les mesures nécessaires pour que ses agents publics appropriés ayant un droit ou une délégation de signature ou tout autre pouvoir sur un compte financier domicilié dans un pays étranger soient tenus de le signaler aux autorités compétentes et de conserver des états appropriés concernant ces comptes. Il prévoit également des sanctions appropriées en cas de non-respect de cette obligation.

Mesures pour le recouvrement direct de biens

#### Article 53

Chaque Etat Partie, conformément à son droit interne :

a) Prend les mesures nécessaires pour permettre à un autre Etat Partie d'engager devant ses tribunaux une action civile en vue de voir reconnaître l'existence d'un droit de propriété sur des biens acquis au moyen d'une infraction établie conformément à la présente Convention;

b) Prend les mesures nécessaires pour permettre à ses tribunaux d'ordonner aux auteurs d'infractions établies conformément à la présente Convention de verser une réparation ou des dommages-intérêts à un autre Etat Partie ayant subi un préjudice du fait de telles infractions; et

c) Prend les mesures nécessaires pour permettre à ses tribunaux ou autorités compétentes, lorsqu'ils doivent décider d'une confiscation, de reconnaître le droit de propriété légitime revendiqué par un autre Etat Partie sur des biens acquis au moyen d'une infraction établie conformément à la présente Convention.

Mechanismen voor de recuperatie van goederen door internationale samenwerking met het oog op verbeurdverklaring

#### Artikel 54

1. Teneinde de wederzijdse rechtshulp bedoeld in artikel 55 van dit verdrag te waarborgen met betrekking tot de goederen verworven door middel van een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit of gebruikt voor een dergelijk delict, moet iedere Staat die partij is in overeenstemming met zijn nationaal recht :

a) de nodige maatregelen nemen om zijn bevoegde autoriteiten de mogelijkheid te bieden gevolg te geven aan een beslissing tot verbeurdverklaring van een rechtbank van een andere Staat die partij is;

b) de nodige maatregelen nemen om zijn bevoegde autoriteiten, indien zij terzake bevoegd zijn, de mogelijkheid te bieden om de verbeurdverklaring te bevelen van dergelijke goederen van buitenlandse oorsprong, door zich uit te spreken over een delict van witwassen van geld of een ander delict dat tot zijn rechtsmacht behoort of door andere procedures die krachtens zijn nationaal recht mogelijk zijn; en

c) ernaar streven de nodige maatregelen te treffen om de verbeurdverklaring van dergelijke goederen mogelijk te maken bij gebreke van een strafrechtelijke veroordeling indien de dader van het strafbaar feit niet kan worden vervolgd wegens overlijden, ontvluchting of afwezigheid of in andere passende gevallen.

2. Teneinde de wederzijdse rechtshulp te verlenen waarom overeenkomstig artikel 55, lid 2, wordt verzocht, moet iedere Staat die partij is in overeenstemming met zijn nationaal recht :

a) de nodige maatregelen nemen om zijn bevoegde autoriteiten de mogelijkheid te bieden goederen te bevriezen of in beslag te nemen op grond van een beslissing van een rechtbank of van een bevoegde autoriteit van een verzoekende Staat die partij is die de bevriezing of de inbeslagneming beveelt, die de aangezochte Staat die partij is een redelijk motief verschaft om aan te nemen dat er voldoende redenen bestaan om dergelijke maatregelen te nemen en dat de goederen later worden verbeurdverklaard overeenkomstig lid 1, a) van dit artikel;

b) de nodige maatregelen nemen om zijn bevoegde autoriteiten de mogelijkheid te bieden goederen te bevriezen of in beslag te nemen op grond van een verzoek dat de Staat die partij is een redelijk motief verschaft om aan te nemen dat er voldoende redenen bestaan om dergelijke maatregelen te nemen en dat de goederen later verbeurd worden verklaard overeenkomstig lid 1, a) van dit artikel; en

c) ernaar streven extra maatregelen te nemen om zijn bevoegde autoriteiten de mogelijkheid te bieden de goederen te beschermen met het oog op hun verbeurdverklaring, bijvoorbeeld op grond van een aanhouding of een aanklacht in het buitenland in verband met de verwerving ervan.

Internationale samenwerking met het oog op verbeurdverklaring

#### Artikel 55

1. Een Staat die partij is die van een andere Staat die partij is en rechtsmacht heeft over een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit, een verzoek tot verbeurdverklaring heeft ontvangen van opbrengsten van misdrijven, goederen, materiaal of andere in artikel 31, lid 1, van dit verdrag bedoelde hulpmiddelen die zich op zijn grondgebied bevinden, moet voor zover mogelijk is in het kader van zijn nationaal rechtstelsel :

a) het verzoek aan zijn bevoegde autoriteiten verzenden teneinde een bevel tot verbeurdverklaring te verkrijgen en indien dit bevel wordt verleend, aan het verzoek voldoen; of

b) aan zijn bevoegde autoriteiten een bevel tot verbeurdverklaring voorleggen uitgevaardigd door een gerecht dat zich bevindt op het grondgebied van de verzoekende Staat die partij is, in overeenstemming met artikel 31, lid 1, en met artikel 54, lid 1, a), van dit verdrag, teneinde dit bevel binnen de beperkingen van het verzoek ten uitvoer te leggen, voor zover het opbrengsten van misdrijven, goederen, materiaal of andere in artikel 31, lid 1, bedoelde hulpmiddelen betreft die zich op zijn grondgebied bevinden.

2. Naar aanleiding van een verzoek door een andere Staat die partij is en rechtsmacht heeft over een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit, neemt de aangezochte Staat die partij is maatregelen om opbrengsten van misdrijven, goederen, materiaal of andere in artikel 31, lid 1, van dit verdrag bedoelde hulpmiddelen te identificeren, te lokaliseren en te bevriezen of in beslag te nemen, met als doel een latere verbeurdverklaring op bevel van de verzoekende Staat die partij is, dan wel naar aanleiding van een verzoek van de aangezochte Staat die partij is krachtens lid 1 van dit artikel.

Mécanismes de recouvrement de biens par la coopération internationale aux fins de confiscation

#### Article 54

1. Afin d'assurer l'entraide judiciaire prévue à l'article 55 de la présente Convention concernant les biens acquis au moyen d'une infraction établie conformément à la présente Convention ou utilisés pour une telle infraction, chaque Etat Partie, conformément à son droit interne :

a) Prend les mesures nécessaires pour permettre à ses autorités compétentes de donner effet à une décision de confiscation d'un tribunal d'un autre Etat Partie;

b) Prend les mesures nécessaires pour permettre à ses autorités compétentes, lorsqu'elles ont compétence en l'espèce, d'ordonner la confiscation de tels biens d'origine étrangère, en se prononçant sur une infraction de blanchiment d'argent ou une autre infraction relevant de sa compétence, ou par d'autres procédures autorisées par son droit interne; et

c) Envisage de prendre les mesures nécessaires pour permettre la confiscation de tels biens en l'absence de condamnation pénale lorsque l'auteur de l'infraction ne peut être poursuivi pour cause de décès, de fuite ou d'absence ou dans d'autres cas appropriés.

2. Afin d'accorder l'entraide judiciaire qui lui est demandée en application du paragraphe 2 de l'article 55, chaque Etat Partie, conformément à son droit interne :

a) Prend les mesures nécessaires pour permettre à ses autorités compétentes de geler ou de saisir des biens, sur décision d'un tribunal ou d'une autorité compétente d'un Etat Partie requérant ordonnant le gel ou la saisie, qui donne à l'Etat Partie requis un motif raisonnable de croire qu'il existe des raisons suffisantes de prendre de telles mesures et que les biens feront ultérieurement l'objet d'une ordonnance de confiscation aux fins de l'alinéa a) du paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article;

b) Prend les mesures nécessaires pour permettre à ses autorités compétentes de geler ou de saisir des biens sur la base d'une demande donnant à l'Etat Partie un motif raisonnable de croire qu'il existe des raisons suffisantes de prendre de telles mesures et que les biens feront ultérieurement l'objet d'une ordonnance de confiscation aux fins de l'alinéa a) du paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article; et

c) Envisage de prendre des mesures supplémentaires pour permettre à ses autorités compétentes de préserver les biens en vue de leur confiscation, par exemple sur la base d'une arrestation ou d'une inculpation intervenue à l'étranger en relation avec leur acquisition.

Coopération internationale aux fins de confiscation

#### Article 55

1. Dans toute la mesure possible dans le cadre de son système juridique interne, un Etat Partie qui a reçu d'un autre Etat Partie ayant compétence pour connaître d'une infraction établie conformément à la présente Convention une demande de confiscation du produit du crime, des biens, des matériels ou autres instruments visés au paragraphe 1<sup>er</sup> de l'article 31 de la présente Convention, qui sont situés sur son territoire :

a) Transmet la demande à ses autorités compétentes en vue de faire prononcer une décision de confiscation et, si celle-ci intervient, de la faire exécuter; ou

b) Transmet à ses autorités compétentes, afin qu'elle soit exécutée dans les limites de la demande, la décision de confiscation prise par un tribunal situé sur le territoire de l'Etat Partie requérant conformément au paragraphe 1<sup>er</sup> de l'article 31 et à l'alinéa a) du paragraphe 1<sup>er</sup> de l'article 54 de la présente Convention, pour autant qu'elle porte sur le produit du crime, les biens, les matériels ou autres instruments visés au paragraphe 1<sup>er</sup> de l'article 31, qui sont situés sur son territoire.

2. Lorsqu'une demande est faite par un autre Etat Partie qui a compétence pour connaître d'une infraction établie conformément à la présente Convention, l'Etat Partie requis prend des mesures pour identifier, localiser et geler ou saisir le produit du crime, les biens, les matériels ou les autres instruments visés au paragraphe 1<sup>er</sup> de l'article 31 de la présente Convention, en vue d'une confiscation ultérieure à ordonner soit par l'Etat Partie requérant soit, comme suite à une demande formulée en vertu du paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article, par l'Etat Partie requis.

3. De bepalingen van artikel 46 van dit verdrag zijn mutatis mutandis van toepassing op dit artikel. Naast de in artikel 46, lid 1, bedoelde gegevens moeten verzoeken ingediend overeenkomstig dit artikel, het volgende bevatten :

a) in geval van een verzoek zoals bedoeld in lid 1, lid b), van dit artikel, een beschrijving van de goederen die moeten worden verbeurdverklaard, daaronder begrepen voor zover mogelijk de plaats waar deze zich bevinden en indien nodig de geschatte waarde, alsmede een uiteenzetting van de feiten waarop het verzoek berust van de verzoekende Staat die partij is, die toereikend is om de aangezochte Staat die partij is de mogelijkheid te bieden krachtens zijn nationaal recht een bevel tot verbeurdverklaring uit te vaardigen;

b) in geval van een verzoek zoals bedoeld in lid b) van lid 1 van dit artikel, een wettelijk toelaatbaar afschrift van een bevel tot verbeurdverklaring, uitgevaardigd door de verzoekende Staat die partij is, waarop het verzoek berust, een uiteenzetting van de feiten en gegevens betreffende de mate waarin om tenuitvoerlegging van het bevel wordt verzocht, een verklaring met vermelding van de maatregelen genomen door de verzoekende Staat die partij is om de derden te goeder trouw op passende wijze te waarschuwen en een regelmatige procedure te waarborgen, alsmede een verklaring op grond waarvan de beslissing tot verbeurdverklaring definitief wordt;

c) in geval van een verzoek zoals bedoeld in lid 2 van dit artikel, een uiteenzetting van de feiten waarop het verzoek berust van de verzoekende Staat die partij is en een beschrijving van de gevraagde maatregelen, alsmede indien dit beschikbaar is, een wettelijk toelaatbaar afschrift van de beslissing waarop het verzoek is gegrond.

4. De beslissingen of maatregelen bedoeld in de paragrafen 1 en 2 van dit artikel worden genomen door de aangezochte Staat die partij is in overeenstemming met en onder voorbehoud van de bepalingen van zijn nationaal recht en overeenkomstig zijn procedureregels of de bilaterale of multilaterale overeenkomsten of regelingen waarmee hij ten aanzien van de verzoekende Staat die partij is, is gebonden.

5. Iedere Staat die partij is, verstrekt aan de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties een afschrift van zijn wetten en regelgevingen op grond waarvan dit artikel ten uitvoer wordt gelegd, alsmede een afschrift van alle wijzigingen die later in die wetten en regelgevingen worden aangebracht of een omschrijving van die wetten, reglementen en van de latere wijzigingen ervan;

6. Indien een Staat die partij is, beslist het nemen van de in de paragrafen 1 en 2 van dit artikel bedoelde maatregelen afhankelijk te maken van het bestaan van een desbetreffend verdrag, beschouwt die Staat dit verdrag als een noodzakelijke en toereikende verdragsrechtelijke grondslag.

7. De samenwerking op grond van dit artikel kan tevens worden geweigerd of de bewarende maatregelen kunnen worden opgeheven indien de aangezochte Staat die partij is niet te gepasten tijde toereikende bewijzen ontvangt of indien het goed een geringe waarde heeft.

8. Alvorens alle bewarende maatregelen genomen op grond van dit artikel op te heffen, biedt de aangezochte Staat die partij is de verzoekende Staat die partij is eventueel de mogelijkheid om zijn argumenten voor het behoud van de maatregel voor te leggen.

9. De bepalingen van dit artikel mogen geenszins zodanig worden uitgelegd dat daardoor de rechten van derden te goeder trouw worden geschaad.

#### Bijzondere samenwerking

##### Artikel 56

Iedere Staat die partij is, streeft ernaar om onverminderd zijn nationaal recht maatregelen te nemen die hem de mogelijkheid bieden onverminderd zijn eigen onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedure zonder voorafgaand verzoek aan een andere Staat die partij is informatie mee te delen over de opbrengsten van uit hoofde van dit verdrag strafbaar gestelde feiten ingeval hij van oordeel is dat de onthulling van deze informatie voornoemde Staat die partij is, zou kunnen helpen onderzoeken, vervolgingen of een gerechtelijke procedure in te stellen of te voeren of zou kunnen leiden tot de indiening door deze Staat die partij is van een verzoek krachtens dit hoofdstuk van het verdrag.

#### Teruggave van en beschikking over vermogensbestanddelen

##### Artikel 57

1. Een Staat die partij is die goederen verbeurd heeft verklaard overeenkomstig de artikelen 31 of 55 van dit verdrag beschikt erover, daaronder begrepen door middel van teruggave aan de vroegere wettige eigenaars, overeenkomstig lid 3 van dit artikel en overeenkomstig de bepalingen van dit verdrag en zijn nationaal recht.

3. Les dispositions de l'article 46 de la présente Convention s'appliquent mutatis mutandis au présent article. Outre les informations visées au paragraphe 15 de l'article 46, les demandes faites en application du présent article contiennent :

a) Lorsque la demande relève de l'alinéa a) du paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article, une description des biens à confisquer, y compris, dans la mesure du possible, le lieu où ceux-ci se trouvent et, selon qu'il convient, leur valeur estimative et un exposé des faits sur lesquels se fonde l'Etat Partie requérant qui soit suffisant pour permettre à l'Etat Partie requis de demander une décision de confiscation sur le fondement de son droit interne;

b) Lorsque la demande relève de l'alinéa b) du paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article, une copie légalement admissible de la décision de confiscation émanant de l'Etat Partie requérant sur laquelle la demande est fondée, un exposé des faits et des informations indiquant dans quelles limites il est demandé d'exécuter la décision, une déclaration spécifiant les mesures prises par l'Etat Partie requérant pour aviser comme il convient les tiers de bonne foi et garantir une procédure régulière, et une déclaration selon laquelle la décision de confiscation est définitive;

c) Lorsque la demande relève du paragraphe 2 du présent article, un exposé des faits sur lesquels se fonde l'Etat Partie requérant et une description des mesures demandées ainsi que, lorsqu'elle est disponible, une copie légalement admissible de la décision sur laquelle la demande est fondée.

4. Les décisions ou mesures prévues aux paragraphes 1<sup>er</sup> et 2 du présent article sont prises par l'Etat Partie requis conformément à son droit interne et sous réserve des dispositions dudit droit, et conformément à ses règles de procédure ou à tout accord ou arrangement bilatéral ou multilatéral le liant à l'Etat Partie requérant.

5. Chaque Etat Partie remet au Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies une copie de ses lois et règlements qui donnent effet au présent article ainsi qu'une copie de toute modification ultérieurement apportée à ces lois et règlements ou une description de ces lois, règlements et modifications ultérieures.

6. Si un Etat Partie décide de subordonner l'adoption des mesures visées aux paragraphes 1<sup>er</sup> et 2 du présent article à l'existence d'un traité en la matière, il considère la présente Convention comme une base conventionnelle nécessaire et suffisante.

7. La coopération en vertu du présent article peut aussi être refusée ou les mesures conservatoires peuvent être levées si l'Etat Partie requis ne reçoit pas en temps voulu des preuves suffisantes ou si le bien est de valeur minime.

8. Avant de lever toute mesure conservatoire prise en application du présent article, l'Etat Partie requis donne, si possible, à l'Etat Partie requérant la faculté de présenter ses arguments en faveur du maintien de la mesure.

9. Les dispositions du présent article ne doivent pas être interprétées comme portant atteinte aux droits des tiers de bonne foi.

#### Coopération spéciale

##### Article 56

Sans préjudice de son droit interne, chaque Etat Partie s'efforce de prendre des mesures lui permettant, sans préjudice de ses propres enquêtes, poursuites ou procédures judiciaires, de communiquer, sans demande préalable, à un autre Etat Partie des informations sur le produit d'infractions établies conformément à la présente Convention lorsqu'il considère que la divulgation de ces informations pourrait aider ledit Etat Partie à engager ou mener une enquête, des poursuites ou une procédure judiciaire ou pourrait déboucher sur la présentation par cet Etat Partie d'une demande en vertu du présent chapitre de la Convention.

#### Restitution et disposition des avoirs

##### Article 57

1. Un Etat Partie ayant confisqué des biens en application de l'article 31 ou 55 de la présente Convention en dispose, y compris en les restituant à leurs propriétaires légitimes antérieurs, en application du paragraphe 3 du présent article et conformément aux dispositions de la présente Convention et à son droit interne.

2. Iedere Staat die partij is, keurt overeenkomstig de grondbeginselen van zijn nationaal recht, de wetgevende en andere maatregelen goed die nodig zijn om zijn bevoegde autoriteiten de mogelijkheid te bieden de verbeurd verklaarde goederen terug te geven, indien hij handelt op verzoek van een andere Staat die partij is, overeenkomstig dit verdrag en rekening houdend met de rechten van de derden te goeder trouw.

3. Overeenkomstig de artikelen 46 en 55 van dit verdrag en de paragrafen 1 en 2 van dit artikel, doet de aangezochte Staat die partij is het volgende :

a) Bij ontvreemding van publieke geldmiddelen of witwassen van onvreemde publieke geldmiddelen, bedoeld in de artikelen 17 en 23 van dit verdrag, indien de verbeurdverklaring is uitgevoerd overeenkomstig artikel 55 en op grond van een definitief vonnis in de verzoekende Staat die partij is, een vereiste die hij kan weigeren, geeft de aangezochte Staat die partij is de verbeurd verklaarde goederen terug aan de verzoekende Staat die partij is;

b) Bij de opbrengsten van enig ander in dit verdrag bedoeld strafbaar feit, ingeval de verbeurdverklaring is uitgevoerd overeenkomstig artikel 55 van dit verdrag en op grond van een definitief vonnis in de verzoekende Staat die partij is, een vereiste die hij kan weigeren, geeft hij de verbeurd verklaarde goederen terug aan de verzoekende Staat die partij is ingeval deze laatste aan de aangezochte Staat die partij is redelijke bewijzen levert van zijn vroeger eigendomsrecht op deze goederen of ingeval de aangezochte Staat het gegeven dat de verzoekende Staat die partij is schade heeft geleden erkent als grond voor de teruggave van de verbeurd verklaarde goederen;

c) In alle andere gevallen streeft hij bij voorrang naar de teruggave van de verbeurd verklaarde goederen aan de verzoekende Staat die partij is, naar de teruggave ervan aan de vorige wettige eigenaars of naar de schadevergoeding van de slachtoffers van het strafbaar feit.

4. Indien noodzakelijk en behalve indien de Staten die partij zijn anders overeenkomen, kan de aangezochte Staat die partij is redelijke uitgaven gemaakt voor de onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedures die geleid hebben tot de teruggave van of de beschikking over de verbeurd verklaarde goederen overeenkomstig dit artikel, aftrekken.

5. Indien noodzakelijk kunnen de Staten die partij zijn eveneens ernaar streven in het bijzonder geval per geval onderling aanvaardbare overeenkomsten te sluiten of regelingen te treffen voor de definitieve beschikking van de verbeurd verklaarde goederen.

#### Financiële inlichtingendienst

##### Artikel 58

De Staten die partij zijn, werken samen met het oog op de voorkoming en de bestrijding van de overdracht van de opbrengsten voortvloeiend uit overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, alsmede op de bevordering van de middelen om voornoemde opbrengsten te recupereren en streven ernaar daartoe een financiële inlichtingendienst op te richten die ermee wordt belast verklaringen van verdachte verrichtingen te ontvangen, te analyseren en mee te delen aan de bevoegde autoriteiten.

#### Bilaterale en multilaterale overeenkomsten en regelingen

##### Artikel 59

De Staten die partij zijn, streven ernaar bilaterale of multilaterale overeenkomsten te sluiten en regelingen te treffen om de doeltreffendheid op te voeren van de internationale samenwerking ingevoerd overeenkomstig dit hoofdstuk van het verdrag.

#### HOOFDSTUK VI. — Technische bijstand en uitwisseling van informatie

##### Opleiding en technische bijstand

##### Artikel 60

1. Iedere Staat die partij is, ontwikkelt, verbetert of werkt naargelang van de noden, specifieke opleidingsprogramma's uit voor zijn personeelsleden belast met de voorkoming en de bestrijding van corruptie. Deze programma's zouden inzonderheid betrekking kunnen hebben op :

a) Doeltreffende maatregelen inzake de voorkoming, de opsporing, het onderzoek, de bestrafing en de bestrijding van corruptie, daaronder begrepen het gebruik van de methoden voor de bewijsgaring en onderzoek;

b) Versterking van de capaciteiten inzake de uitwerking en de planning van strategieën tegen corruptie;

c) Opleiding van de bevoegde autoriteiten inzake de uitwerking van verzoeken om wederzijdse rechtshulp die beantwoorden aan de vereisten van dit verdrag;

2. Chaque Etat Partie adopte, conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, les mesures législatives et autres nécessaires pour permettre à ses autorités compétentes de restituer les biens confisqués, lorsqu'il agit à la demande d'un autre Etat Partie, conformément à la présente Convention, et compte tenu des droits des tiers de bonne foi.

3. Conformément aux articles 46 et 55 de la présente Convention et aux paragraphes 1<sup>er</sup> et 2 du présent article, l'Etat Partie requis :

a) Dans les cas de soustraction de fonds publics ou de blanchiment de fonds publics soustraits, visés aux articles 17 et 23 de la présente Convention, lorsque la confiscation a été exécutée conformément à l'article 55 et sur la base d'un jugement définitif rendu dans l'Etat Partie requérant, exigeance à laquelle il peut renoncer, restitue les biens confisqués à l'Etat Partie requérant;

b) Dans le cas du produit de toute autre infraction visée par la présente Convention, lorsque la confiscation a été exécutée conformément à l'article 55 de la présente Convention et sur la base d'un jugement définitif dans l'Etat Partie requérant, exigeance à laquelle il peut renoncer, restitue les biens confisqués à l'Etat Partie requérant, lorsque ce dernier fournit des preuves raisonnables de son droit de propriété antérieur sur lesdits biens à l'Etat Partie requis ou lorsque ce dernier reconnaît un préjudice à l'Etat Partie requérant comme base de restitution des biens confisqués;

c) Dans tous les autres cas, envisage à titre prioritaire de restituer les biens confisqués à l'Etat Partie requérant, de les restituer à ses propriétaires légitimes antérieurs ou de dédommager les victimes de l'infraction.

4. S'il y a lieu, et sauf si les Etats Parties en décident autrement, l'Etat Partie requis peut déduire des dépenses raisonnables encourues pour les enquêtes, poursuites ou procédures judiciaires ayant abouti à la restitution ou à la disposition des biens confisqués en application du présent article.

5. S'il y a lieu, les Etats Parties peuvent aussi envisager en particulier de conclure, au cas par cas, des accords ou des arrangements mutuellement acceptables pour la disposition définitive des biens confisqués.

#### Service de renseignement financier

##### Article 58

Les Etats Parties coopèrent dans le but de prévenir et de combattre le transfert du produit des infractions établies conformément à la présente Convention, ainsi que de promouvoir les moyens de recouvrer ledit produit et, à cette fin, envisagent d'établir un service de renseignement financier qui sera chargé de recevoir, d'analyser et de communiquer aux autorités compétentes des déclarations d'opérations financières suspectes.

#### Accords et arrangements bilatéraux et multilatéraux

##### Article 59

Les Etats Parties envisagent de conclure des accords ou des arrangements bilatéraux ou multilatéraux afin de renforcer l'efficacité de la coopération internationale instaurée en application du présent chapitre de la Convention.

#### CHAPITRE VI. — Assistance technique et échange d'informations

##### Formation et assistance technique

##### Article 60

1. Chaque Etat Partie établit, développe ou améliore, dans la mesure des besoins, des programmes de formation spécifiques à l'intention de ses personnels chargés de prévenir et de combattre la corruption. Ces programmes pourraient porter notamment sur ce qui suit :

a) Mesures efficaces de prévention, de détection, d'investigation, de répression et de lutte dirigées contre la corruption, y compris l'utilisation des méthodes de rassemblement de preuves et d'investigation;

b) Renforcement des capacités d'élaboration et de planification de stratégies contre la corruption;

c) Formation des autorités compétentes à l'établissement de demandes d'entraide judiciaire qui répondent aux exigences de la présente Convention;

d) Evaluatie en versterking van de instellingen, van het beheer van de openbare dienst van de openbare financiën (daaronder begrepen de openbare aanbestedingen), en van de particuliere sector;

e) Voorkoming van de overdrachten van opbrengsten van delicten voortvloeiend uit krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten, bestrijding van deze overdrachten en recuperatie ervan;

f) Opsporing en bevrozing van de overdrachten van de opbrengsten voortvloeiend uit krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten;

g) Toezicht op de bewegingen van de opbrengsten voortvloeiend uit overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, alsmede op de methoden voor de overdracht, de verberging of de verhulling van deze opbrengsten;

h) Passende en doeltreffende gerechtelijke en bestuurlijke mechanismen en methoden om de teruggave van de opbrengsten voortvloeiend uit overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten te vergemakkelijken;

i) Methoden aangewend voor de bescherming van de slachtoffers en de getuigen die met de gerechtelijke autoriteiten samenwerken; en

j) Opleiding inzake de nationale en internationale regelgeving en taalkundige opleiding.

2. De Staten die partij zijn, streven in het kader van hun nationale plannen en programma's ter bestrijding van corruptie, ernaar om volgens hun mogelijkheden elkaar de ruimst mogelijke technische bijstand te verlenen, in het bijzonder ten behoeve van de ontwikkelingslanden, daaronder begrepen materiële ondersteuning en opleiding in de in lid 1 van dit artikel vermelde aangelegenheden, alsook opleiding en bijstand, alsmede de wederzijdse uitwisseling van relevante gegevens over ervaring en gespecialiseerde kennis. Zulks zal de internationale samenwerking tussen Staten die partij zijn op het stuk van de uitlevering en de wederzijdse rechtshulp vergemakkelijken.

3. De Staten die partij zijn, versterken, voor zover nodig, de maatregelen genomen ter optimalisatie van de operationele activiteiten en van de opleidingsactiviteiten in de internationale en regionale organisaties, alsook in het kader van andere bilaterale en multilaterale overeenkomsten of regelingen ter zake.

4. De Staten die partij zijn, streven ernaar elkaar op verzoek te helpen om evaluaties, studies en onderzoek te voeren naar de soorten, de oorzaken, de gevolgen en de kosten van de corruptie op hun grondgebied teneinde met de medewerking van de bevoegde autoriteiten en van de maatschappij, strategieën en actieplannen uit te werken om de corruptie te bestrijden.

5. Teneinde de recuperatie van de opbrengsten voortvloeiend uit de uit hoofde van dit verdrag strafbaar gestelde feiten te vergemakkelijken, kunnen de Staten die partij zijn, samenwerken door aan elkaar de namen van deskundigen mee te delen die kunnen helpen deze doelstelling te bereiken.

6. De Staten die partij zijn, streven ernaar gebruik te maken van subregionale, regionale en internationale conferenties en seminars om de samenwerking en de technische bijstand te bevorderen en de uitwisseling van standpunten over de gemeenschappelijke problemen te stimuleren, daaronder begrepen de problemen en de bijzondere noden van de ontwikkelingslanden en van de landen waarvan de economie zich in een overgangsfase bevindt.

7. De Staten die partij zijn, streven ernaar mechanismen met een vrijwillig karakter uit te werken teneinde door middel van programma's en projecten voor technische bijstand financieel bij te dragen tot de inspanningen van de ontwikkelingslanden en van de landen waarvan de economie zich in een overgangsfase bevindt om dit verdrag toe te passen.

8. Iedere Staat die partij is, streeft ernaar vrijwillige bijdragen te storten aan het bureau van de Verenigde Naties voor drugspreventie en misdaadbestrijding teneinde door middel van dat bureau, programma's en projecten te bevorderen in de ontwikkelingslanden met het oog op de toepassing van dit verdrag.

Verzameling, uitwisseling  
en analyse van gegevens betreffende corruptie

#### Artikel 61

1. Iedere Staat die partij is, streeft ernaar in overleg met deskundigen de tendensen van de corruptie op zijn grondgebied, alsook de omstandigheden waarin de corruptiedelicten worden gepleegd, te analyseren.

d) Evaluation et renforcement des institutions, de la gestion du service public et des finances publiques (y compris des marchés publics), et du secteur privé;

e) Prévention des transferts du produit d'infractions établies conformément à la présente Convention, lutte contre ces transferts, et recouvrement de ce produit;

f) Détection et gel des transferts du produit d'infractions établies conformément à la présente Convention;

g) Surveillance des mouvements du produit d'infractions établies conformément à la présente Convention, ainsi que des méthodes de transfert, de dissimulation ou de déguisement de ce produit;

h) Mécanismes et méthodes judiciaires et administratifs appropriés et efficaces pour faciliter la restitution du produit d'infractions établies conformément à la présente Convention;

i) Méthodes employées pour la protection des victimes et des témoins qui coopèrent avec les autorités judiciaires; et

j) Formation aux réglementations nationales et internationales et formation linguistique.

2. Les Etats Parties envisagent, dans leurs plans et programmes nationaux de lutte contre la corruption, de s'accorder, selon leurs capacités, l'assistance technique la plus étendue, en particulier au profit des pays en développement, y compris un appui matériel et une formation dans les domaines mentionnés au paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article, ainsi qu'une formation et une assistance, et l'échange mutuel de données d'expérience pertinentes et de connaissances spécialisées, ce qui facilitera la coopération internationale entre Etats Parties dans les domaines de l'extradition et de l'entraide judiciaire.

3. Les Etats Parties renforcent, autant qu'il est nécessaire, les mesures prises pour optimiser les activités opérationnelles et de formation au sein des organisations internationales et régionales et dans le cadre des accords ou des arrangements bilatéraux et multilatéraux pertinents.

4. Les Etats Parties envisagent de s'entraider, sur demande, pour mener des évaluations, des études et des recherches portant sur les types, les causes, les effets et les coûts de la corruption sur leur territoire, en vue d'élaborer, avec la participation des autorités compétentes et de la société, des stratégies et plans d'action pour combattre la corruption.

5. Afin de faciliter le recouvrement du produit d'infractions établies conformément à la présente Convention, les Etats Parties peuvent coopérer en se communiquant les noms d'experts susceptibles d'aider à atteindre cet objectif.

6. Les Etats Parties envisagent de mettre à profit des conférences et séminaires sous-régionaux, régionaux et internationaux pour favoriser la coopération et l'assistance technique et stimuler les échanges de vues sur les problèmes communs, y compris les problèmes et les besoins particuliers des pays en développement et des pays à économie en transition.

7. Les Etats Parties envisagent d'établir des mécanismes à caractère volontaire en vue de contribuer financièrement, par des programmes et projets d'assistance technique, aux efforts des pays en développement et des pays à économie en transition pour appliquer la présente Convention.

8. Chaque Etat Partie envisage de verser des contributions volontaires à l'Office des Nations unies contre la drogue et le crime afin d'encourager, par l'intermédiaire de ce dernier, des programmes et projets dans les pays en développement visant à appliquer la présente Convention.

Collecte, échange  
et analyse d'informations sur la corruption

#### Article 61

1. Chaque Etat Partie envisage d'analyser, en consultation avec des experts, les tendances de la corruption sur son territoire ainsi que les circonstances dans lesquelles les infractions de corruption sont commises.

2. De Staten die partij zijn, streven ernaar hun statistieken en hun analytische kennis van de corruptie, alsook informatie te ontwikkelen en rechtstreeks onder hen en door middel van internationale en regionale organisaties te verspreiden, teneinde voor zover mogelijk gemeenschappelijke definities, normen en methoden, alsook informatie over de handelwijzen die corruptie zo goed mogelijk kunnen voorkomen en bestrijden, uit te werken.

3. Iedere Staat die partij is, streeft ernaar zijn beleidslijnen en de concrete maatregelen genomen ter bestrijding van de corruptie te volgen en de toepassing en doeltreffendheid ervan te evalueren.

Andere maatregelen. — Toepassing van het verdrag door middel van economische ontwikkeling en van technische bijstand

#### Artikel 62

1. De Staten die partij zijn, nemen maatregelen die ertoe strekken voor zover mogelijk een optimale toepassing van het verdrag te waarborgen door middel van internationale samenwerking, rekening houdend met de negatieve gevolgen van de corruptie voor de maatschappij over het algemeen en voor de duurzame ontwikkeling in het bijzonder.

2. De Staten die partij zijn, leveren voor zover mogelijk en in onderlinge samenwerking, alsook in samenwerking met de regionale en internationale organisaties, concrete inspanningen om :

a) hun samenwerking op verschillende niveaus te ontwikkelen met de ontwikkelingslanden opdat laatstgenoemden de corruptie beter kunnen voorkomen en bestrijden;

b) om de financiële en materiële bijstand te vergroten die aan de ontwikkelingslanden wordt verstrekt teneinde de inspanningen te ondersteunen die zij leveren om de corruptie doeltreffend te voorkomen en te bestrijden en hen te helpen dit verdrag succesvol toe te passen;

c) om technische bijstand te leveren aan de ontwikkelingslanden en aan landen waarvan de economie zich in een overgangsfase bevindt teneinde hen te helpen te voldoen aan hun noden met het oog op de toepassing van dit verdrag. Daartoe streven de Staten die partij zijn ernaar vrijwillig adequate en regelmatige bijdragen te storten op een rekening die daartoe is geopend in het kader van een financieringsmechanisme van de Verenigde Naties. De Staten die partij zijn, kunnen eveneens inzonderheid overwegen om overeenkomstig hun nationaal recht en de bepalingen van dit verdrag op deze rekening een percentage te storten van het geld of van de daarmee overeenstemmende waarde van de opbrengsten van misdrijven of van de goederen die overeenkomstig de bepalingen van dit verdrag zijn verbeurdverklaard;

d) om andere Staten en financiële instellingen aan te moedigen en ertoe te brengen indien nodig deel te nemen aan de inspanningen die zij overeenkomstig dit artikel inzonderheid leveren om de ontwikkelingslanden meer van opleidingsprogramma's en van modern materiaal te laten profiteren teneinde hen te helpen de doelstellingen van dit verdrag te bereiken.

3. Voor zover mogelijk worden die maatregelen genomen onverminderd de bestaande verbintenissen aangaande externe hulp of andere regelingen inzake financiële samenwerking op bilateraal, regionaal of internationaal niveau.

4. De Staten die partij zijn, kunnen bilaterale of multilaterale overeenkomsten sluiten of regelingen treffen inzake materiële en logistieke hulp, rekening houdend met de noodzakelijke financiële regelingen om de doeltreffendheid van de in dit verdrag omschreven internationale samenwerkingsmiddelen te waarborgen en om de corruptie te voorkomen, op te sporen en te bestrijden.

#### HOOFDSTUK VII. — Toepassingsmechanismen

##### Conferentie van de Staten die partij zijn

#### Artikel 63

1. Een Conferentie van de Staten die partij zijn, wordt ingesteld teneinde het vermogen van de Staten die partij zijn om de in dit verdrag vermelde doelstellingen te bereiken en hun samenwerking daartoe te versterken, alsmede de toepassing van dit verdrag te bevorderen en te onderzoeken.

2. De Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties roept de Conferentie van de Staten die partij zijn bijeen uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding van dit verdrag. Vervolgens zal de Conferentie van de Staten die partij zijn gewone vergaderingen houden overeenkomstig het huishoudelijk reglement dat zij zal hebben goedgekeurd.

2. Les Etats Parties envisagent de développer et de mettre en commun, directement entre eux et par le biais d'organisations internationales et régionales, leurs statistiques et leur connaissance analytique de la corruption ainsi que des informations en vue d'élaborer, dans la mesure du possible, des définitions, normes et méthodes communes, et des informations sur les pratiques les mieux à même de prévenir et de combattre la corruption.

3. Chaque Etat Partie envisage d'assurer le suivi de ses politiques et mesures concrètes de lutte contre la corruption et d'évaluer leur mise en œuvre et leur efficacité.

Autres mesures. — Application de la Convention par le développement économique et l'assistance technique

#### Article 62

1. Les Etats Parties prennent des mesures propres à assurer l'application optimale de la présente Convention dans la mesure du possible, par la coopération internationale, compte tenu des effets négatifs de la corruption sur la société en général et sur le développement durable en particulier.

2. Les Etats Parties font des efforts concrets, dans la mesure du possible et en coordination les uns avec les autres ainsi qu'avec les organisations régionales et internationales :

a) Pour développer leur coopération à différents niveaux avec les pays en développement, en vue de renforcer la capacité de ces derniers à prévenir et combattre la corruption;

b) Pour accroître l'assistance financière et matérielle apportée aux pays en développement afin d'appuyer les efforts qu'ils déploient pour prévenir et combattre efficacement la corruption et de les aider à appliquer la présente Convention avec succès;

c) Pour fournir une assistance technique aux pays en développement et aux pays à économie en transition afin de les aider à répondre à leurs besoins aux fins de l'application de la présente Convention. Pour ce faire, les Etats Parties s'efforcent de verser volontairement des contributions adéquates et régulières à un compte établi à cet effet dans le cadre d'un mécanisme de financement des Nations unies. Les Etats Parties peuvent aussi envisager en particulier, conformément à leur droit interne et aux dispositions de la présente Convention, de verser à ce compte un pourcentage des fonds ou de la valeur correspondante du produit du crime ou des biens confisqués conformément aux dispositions de la présente Convention;

d) Pour encourager et amener d'autres Etats et des institutions financières, selon qu'il convient, à s'associer aux efforts qu'ils déploient conformément au présent article, notamment en faisant bénéficier les pays en développement de davantage de programmes de formation et de matériel moderne afin de les aider à atteindre les objectifs de la présente Convention.

3. Autant que possible, ces mesures sont prises sans préjudice des engagements existants en matière d'aide extérieure ou d'autres arrangements de coopération financière aux niveaux bilatéral, régional ou international.

4. Les Etats Parties peuvent conclure des accords ou des arrangements bilatéraux ou multilatéraux sur l'aide matérielle et logistique, en tenant compte des arrangements financiers nécessaires pour assurer l'efficacité des moyens de coopération internationale prévus par la présente Convention et pour prévenir, détecter et combattre la corruption.

#### CHAPITRE VII. — Mécanismes d'application

##### Conférence des Etats Parties à la Convention

#### Article 63

1. Une Conférence des Etats Parties à la Convention est instituée pour améliorer la capacité des Etats Parties à atteindre les objectifs énoncés dans la présente Convention et renforcer leur coopération à cet effet ainsi que pour promouvoir et examiner l'application de la présente Convention.

2. Le secrétaire général de l'Organisation des Nations unies convoquera la Conférence des Etats Parties au plus tard un an après l'entrée en vigueur de la présente Convention. Par la suite, la Conférence des Etats Parties tiendra des réunions ordinaires conformément au règlement intérieur qu'elle aura adopté.

3. De Conferentie van de Staten die partij zijn, keurt een huishoudelijk reglement goed en regels die de werking van de in dit artikel vermelde activiteiten regelen, daaronder begrepen de regels betreffende de toelating en de deelname van waarnemers en de financiering van de onkosten die dergelijke activiteiten meebrengen.

4. De Conferentie van de Staten die partij zijn, legt activiteiten, procedures en werkmethoden vast teneinde de in lid 1 van dit artikel bedoelde doelstellingen te bereiken, te weten :

a) zij vergemakkelijkt de activiteiten die de Staten die partij zijn, verrichten overeenkomstig de artikelen 60 en 62, en de hoofdstukken II tot V van dit Verdrag, onder meer door vrijwillige bijdragen aan te moedigen;

b) zij vergemakkelijkt de uitwisseling van informatie tussen Staten die partij zijn inzake de kenmerken en de tendensen van de corruptie en de doeltreffende handelwijzen ter voorkoming en bestrijding ervan en voor de teruggave van de opbrengsten van het delict, inzonderheid door de bekendmaking van relevante gegevens bedoeld in dit artikel;

c) zij werkt samen met de regionale en internationale organisaties en mechanismen en met de bevoegde niet-gouvernementele organisaties;

d) zij gebruikt op passende wijze de relevante informatie van andere internationale en regionale mechanismen gericht op de bestrijding en de voorkoming van de corruptie teneinde een nutteloze herhaling van activiteiten te voorkomen;

e) zij onderzoekt op regelmatige tijdstippen de toepassing van dit verdrag door de Staten die partij zijn;

f) zij formuleert aanbevelingen gericht op de verbetering van dit verdrag en op een betere toepassing ervan.

g) zij neemt nota van de behoeften aan technische bijstand van de Staten die partij zijn met betrekking tot de toepassing van dit verdrag en beveelt de maatregelen aan die zij in dit opzicht noodzakelijk acht.

5. Met het oog op de toepassing van lid 4 van dit artikel onderzoekt de Conferentie van de Staten die partij zijn de maatregelen en de moeilijkheden die de Staten die partij zijn, ondervinden om dit verdrag toe te passen door gebruik te maken van de gegevens die zij haar meedelen en door middel van de bijkomende onderzoeksmechanismen die zij kan uitwerken.

6. Iedere Staat die partij is, verstrekt aan de Conferentie van de Staten die partij zijn, op haar verzoek gegevens betreffende zijn programma's, plannen en methoden, alsook zijn wetgevende en bestuurlijke maatregelen gericht op de toepassing van dit verdrag. De Conferentie van de Staten die partij zijn, onderzoekt het meest doeltreffende middel om informatie te ontvangen en erop te reageren, daaronder begrepen inzonderheid van de Staten die partij zijn en van bevoegde internationale organisaties. De bijdragen ontvangen van bevoegde niet-gouvernementele organisaties, behoorlijk geaccrediteerd overeenkomstig de procedures die moeten worden bepaald door de Conferentie van Staten die partij zijn, kunnen eveneens in aanmerking worden genomen.

7. Overeenkomstig de paragrafen 4 tot 6 van dit artikel creëert de Conferentie van de Staten die partij zijn, indien zij zulks nodig acht, enig passend mechanisme of orgaan om de daadwerkelijke toepassing van het verdrag te vergemakkelijken.

## Secretariaat

## Artikel 64

1. De Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties verstrekt aan de Conferentie van de Staten die partij zijn bij het verdrag de noodzakelijke secretariaatsdiensten.

2. Het secretariaat :

a) helpt de Conferentie van de Staten die partij zijn om de in artikel 63 van dit Verdrag vermelde activiteiten te verwezenlijken, neemt de maatregelen en levert de diensten vereist voor de zittingen van de Conferentie van de Staten die partij zijn;

b) helpt de Staten die partij zijn op hun verzoek om overeenkomstig artikel 63, paragrafen 5 en 6, van dit verdrag aan de Conferentie van de Staten die partij zijn gegevens te verstrekken; en

c) zorgt voor de vereiste samenwerking met het secretariaat van de bevoegde regionale en internationale organisaties.

3. La Conférence des Etats Parties adopte un règlement intérieur et des règles régissant le fonctionnement des activités énoncées dans le présent article, y compris des règles concernant l'admission et la participation d'observateurs et le financement des dépenses encourues au titre de ces activités.

4. La Conférence des Etats Parties arrête des activités, des procédures et des méthodes de travail en vue d'atteindre les objectifs énoncés au paragraphe 1 du présent article, notamment :

a) Elle facilite les activités menées par les Etats Parties en vertu des articles 60 et 62 et des chapitres II à V de la présente Convention, y compris en encourageant la mobilisation de contributions volontaires;

b) Elle facilite l'échange d'informations entre Etats Parties sur les caractéristiques et tendances de la corruption et les pratiques efficaces pour la prévenir et la combattre et pour restituer le produit du crime, notamment par la publication des informations pertinentes visées dans le présent article;

c) Elle coopère avec les organisations et mécanismes régionaux et internationaux, et les organisations non gouvernementales compétentes;

d) Elle utilise de manière appropriée les informations pertinentes produites par d'autres mécanismes internationaux et régionaux visant à combattre et prévenir la corruption afin d'éviter une répétition inutile d'activités;

e) Elle examine périodiquement l'application de la présente Convention par les Etats Parties;

f) Elle formule des recommandations en vue d'améliorer la présente Convention et son application;

g) Elle prend note des besoins d'assistance technique des Etats Parties en ce qui concerne l'application de la présente Convention et recommande les mesures qu'elle peut juger nécessaires à cet égard.

5. Aux fins du paragraphe 4 du présent article, la Conférence des Etats Parties s'enquiert des mesures prises et des difficultés rencontrées par les Etats Parties pour appliquer la présente Convention en utilisant les informations que ceux-ci lui communiquent et par le biais des mécanismes complémentaires d'examen qu'elle pourra établir.

6. Chaque Etat Partie communique à la Conférence des Etats Parties, comme celle-ci le requiert, des informations sur ses programmes, plans et pratiques ainsi que sur ses mesures législatives et administratives visant à appliquer la présente Convention. La Conférence des Etats Parties examine le moyen le plus efficace de recevoir des informations et d'y réagir, y compris, notamment, d'Etats Parties et d'organisations internationales compétentes. Les contributions reçues d'organisations non gouvernementales compétentes, dûment accréditées conformément aux procédures devant être arrêtées par la Conférence des Etats Parties, peuvent aussi être pris en compte.

7. Conformément aux paragraphes 4 à 6 du présent article, la Conférence des Etats Parties crée, si elle le juge nécessaire, tout mécanisme ou organe approprié pour faciliter l'application effective de la Convention.

## Secrétariat

## Article 64

1. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies fournit les services de secrétariat nécessaires à la Conférence des Etats Parties à la Convention.

2. Le secrétariat :

a) Aide la Conférence des Etats Parties à réaliser les activités énoncées à l'article 63 de la présente Convention, prend des dispositions et fournit les services nécessaires pour les sessions de la Conférence des Etats Parties;

b) Aide les Etats Parties, sur leur demande, à fournir des informations à la Conférence des Etats Parties comme le prévoient les paragraphes 5 et 6 de l'article 63 de la présente Convention; et

c) Assure la coordination nécessaire avec le secrétariat des organisations régionales et internationales compétentes.

## HOOFDSTUK VIII. — Slotbepalingen

## Toepassing van het verdrag

## Artikel 65

1. Iedere Staat die partij is, treft de noodzakelijke maatregelen, daaronder begrepen wetgevende en bestuurlijke maatregelen, die in overeenstemming zijn met de grondbeginselen van zijn nationaal recht om de uitvoering van zijn verplichtingen krachtens dit verdrag te waarborgen.

2. Iedere Staat die partij is, kan striktere of strengere maatregelen nemen dan die omschreven in dit verdrag teneinde de corruptie te voorkomen en te bestrijden.

## Regeling van geschillen

## Artikel 66

1. De Staten die Partij zijn, streven ernaar de geschillen met betrekking tot de uitlegging of de toepassing van dit verdrag door middel van onderhandelingen te regelen.

2. Ieder geschil tussen twee of meer Staten die partij zijn betreffende de uitlegging of de toepassing van dit verdrag dat binnen een redelijke termijn niet door onderhandelingen kan worden geregeld, wordt op verzoek van een van deze Staten die partij zijn, onderworpen aan arbitrage. Ingeval de Staten die partij zijn binnen een termijn van zes maanden te rekenen van de datum waarop om arbitrage is verzocht, geen overeenstemming konden bereiken omtrent de arbitrageregeling, kan een van hen het geschil voorleggen aan het Internationaal Gerechtshof door middel van een verzoekschrift overeenkomstig het Statuut van het Hof.

3. Iedere Staat die partij is, kan op het tijdstip van ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van dit verdrag of van toetreding tot dit verdrag verklaren dat hij zich niet gebonden acht door lid 2 van dit artikel. De overige Staten die partij zijn, zijn niet gebonden door lid 2 van dit artikel ten aanzien van iedere Staat die partij is en die een dergelijk voorbehoud heeft gemaakt.

4. Iedere Staat die partij is en die een voorbehoud heeft gemaakt overeenkomstig lid 3 van dit artikel, kan dat voorbehoud te allen tijde intrekken door middel van een kennisgeving aan de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties.

Ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding,  
goedkeuring en toetreding

## Artikel 67

1. Dit verdrag staat van 9 tot 11 december 2003 te Merida (Mexico) open voor ondertekening door alle Staten en daarna tot 9 december 2005 op de zetel van de Organisatie van de Verenigde Naties te New York.

2. Dit verdrag staat tevens open voor ondertekening door de regionale organisaties voor economische integratie op voorwaarde dat ten minste een lidstaat van een dergelijke organisatie het heeft ondertekend overeenkomstig lid 1 van dit artikel.

3. Dit verdrag dient te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring dienen te worden neergelegd bij de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties. Een regionale organisatie voor economische integratie kan haar akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring neerleggen op voorwaarde dat ten minste een van de lidstaten ervan zulks heeft gedaan. In deze akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring geeft die organisatie de reikwijdte aan van haar bevoegdheid ten aanzien van de aangelegenheden die bij dit verdrag worden geregeld. Zij stelt de depositaris tevens op de hoogte van enige relevante wijziging met betrekking tot de reikwijdte van haar bevoegdheid.

4. Dit verdrag staat open voor toetreding door iedere Staat of door iedere regionale organisatie voor economische integratie waarvan ten minste een lidstaat Partij is bij dit verdrag. De akten van toetreding worden neergelegd bij de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties. Op het tijdstip van toetreding geeft de regionale organisatie voor economische integratie de reikwijdte aan van haar bevoegdheid ten aanzien van de aangelegenheden die bij dit verdrag worden geregeld. Zij stelt de depositaris tevens op de hoogte van enige relevante wijziging met betrekking tot de reikwijdte van haar bevoegdheid.

## CHAPITRE VIII. — Dispositions finales

## Application de la Convention

## Article 65

1. Chaque Etat Partie prend les mesures nécessaires, y compris législatives et administratives, conformément aux principes fondamentaux de son droit interne, pour assurer l'exécution de ses obligations en vertu de la présente Convention.

2. Chaque Etat Partie peut prendre des mesures plus strictes ou plus sévères que celles qui sont prévues par la présente Convention afin de prévenir et de combattre la corruption.

## Règlement des différends

## Article 66

1. Les Etats Parties s'efforcent de régler les différends concernant l'interprétation ou l'application de la présente Convention par voie de négociation.

2. Tout différend entre deux Etats Parties ou plus concernant l'interprétation ou l'application de la présente Convention qui ne peut être réglé par voie de négociation dans un délai raisonnable est, à la demande de l'un de ces Etats Parties, soumis à l'arbitrage. Si, dans un délai de six mois à compter de la date de la demande d'arbitrage, les Etats Parties ne peuvent s'entendre sur l'organisation de l'arbitrage, l'un quelconque d'entre eux peut soumettre le différend à la Cour internationale de Justice en adressant une requête conformément au Statut de la Cour.

3. Chaque Etat Partie peut, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation ou de l'approbation de la présente Convention ou de l'adhésion à celle-ci, déclarer qu'il ne se considère pas lié par le paragraphe 2 du présent article. Les autres Etats Parties ne sont pas liés par le paragraphe 2 du présent article envers tout Etat Partie ayant émis une telle réserve.

4. Tout Etat Partie qui a émis une réserve en vertu du paragraphe 3 du présent article peut la retirer à tout moment en adressant une notification au Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies.

## Signature, ratification, acceptation, approbation et adhésion

## Article 67

1. La présente Convention sera ouverte à la signature de tous les Etats du 9 au 11 décembre 2003 à Mérida (Mexique) et, par la suite, au Siège de l'Organisation des Nations unies, à New York, jusqu'au 9 décembre 2005.

2. La présente Convention est également ouverte à la signature des organisations régionales d'intégration économique à la condition qu'au moins un Etat membre d'une telle organisation l'ait signée conformément au paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article.

3. La présente Convention est soumise à ratification, acceptation ou approbation. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies. Une organisation régionale d'intégration économique peut déposer son instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation si au moins un de ses Etats membres l'a fait. Dans cet instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation, cette organisation déclare l'étendue de sa compétence concernant les questions régies par la présente Convention. Elle informe également le dépositaire de toute modification pertinente de l'étendue de sa compétence.

4. La présente Convention est ouverte à l'adhésion de tout Etat ou de toute organisation régionale d'intégration économique dont au moins un Etat membre est Partie à la présente Convention. Les instruments d'adhésion sont déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies. Au moment de son adhésion, une organisation régionale d'intégration économique déclare l'étendue de sa compétence concernant les questions régies par la présente Convention. Elle informe également le dépositaire de toute modification pertinente de l'étendue de sa compétence.



## Inwerkingtreding

## Artikel 68

1. Dit verdrag treedt in werking op de negentigste dag nadat de dertigste akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding is neergelegd. Met het oog op de toepassing van deze lid worden de akten neergelegd door een regionale organisatie voor economische integratie niet beschouwd als een instrument dat wordt toegevoegd aan de akten die reeds zijn neergelegd door de lidstaten van die organisatie.

2. Ten aanzien van iedere Staat of regionale organisatie voor economische ontwikkeling die dit verdrag bekrachtigt, aanvaardt of goedkeurt of ertoe toetreedt nadat de dertigste relevante akte is neergelegd, treedt het verdrag in werking de dertigste dag na de datum van de neerlegging van de relevante akte door die Staat of die organisatie of op de dag waarop zij in werking treedt overeenkomstig lid 1 van dit artikel, indien deze later valt.

## Wijzigingen

## Artikel 69

1. Bij het verstrijken van een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de inwerkingtreding van dit verdrag kan een Staat die partij is een wijziging voorstellen en deze verzenden aan de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties. Deze laatste deelt het voorstel van wijziging vervolgens mee aan de Staten die partij zijn en aan de Conferentie van de Staten die partij zijn met het oog op het onderzoek van het voorstel en op de goedkeuring van een beslissing. De Conferentie van de Staten die partij zijn, streeft ernaar over iedere wijziging een consensus te bereiken. Indien alle inspanningen terzake falen zonder dat overeenstemming is bereikt, kan de wijziging alleen nog worden aanvaard met een meerderheid van twee derde van de Staten die partij zijn en aanwezig zijn op de Conferentie van de Staten die partij zijn en hun stem uitbrengen.

2. De regionale organisaties voor economische integratie beschikken teneinde overeenkomstig dit artikel hun stemrecht uit te oefenen met betrekking tot de aangelegenheden welke tot hun bevoegdheid behoren, over een aantal stemmen dat overeenstemt met het aantal van hun lidstaten dat partij is van dit verdrag. Zij maken geen gebruik van hun stemrecht als hun lidstaten zulks wel doen, en omgekeerd.

3. Een wijziging goedgekeurd overeenkomstig lid 1 van dit artikel moet door de Staten die partij zijn, worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd.

4. Een wijziging goedgekeurd overeenkomstig lid 1 van dit artikel treedt ten aanzien van een Staat die partij is, in werking de negentigste dag nadat die Staat die partij is bij de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties een akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van die wijziging heeft neergelegd.

5. Een wijziging die in werking is getreden heeft bindende kracht ten aanzien van de Staten die partij zijn en ermee hebben ingestemd te worden gebonden door die wijziging. De andere Staten die partij zijn, blijven gebonden door de bepalingen van dit verdrag en door alle voorgaande wijzigingen die zij hebben bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd.

## Opzegging

## Artikel 70

1. Een Staat die partij is, kan dit verdrag opzeggen door een schriftelijke mededeling aan de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties. Die opzegging wordt van kracht een jaar na de datum waarop de Secretaris-generaal de kennisgeving ontvangt.

2. Een regionale organisatie voor economische integratie houdt op partij te zijn bij dit verdrag als alle lidstaten het verdrag hebben opgezegd.

## Depositaris en talen

## Artikel 71

1. De Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties is de depositaris van dit verdrag.

2. Het oorspronkelijke exemplaar van dit verdrag, waarvan de Engelse, de Arabische, de Chinese, de Spaanse, de Franse en de Russische tekst gelijkelijk authentiek zijn, wordt neergelegd bij de Secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties.

Ten blijke waarvan de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd door hun onderscheiden regeringen, dit verdrag hebben ondertekend.

## Entrée en vigueur

## Article 68

1. La présente Convention entrera en vigueur le quatre-vingt-dixième jour suivant la date de dépôt du trentième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion. Aux fins du présent paragraphe, aucun des instruments déposés par une organisation régionale d'intégration économique n'est considéré comme un instrument venant s'ajouter aux instruments déjà déposés par les Etats membres de cette organisation.

2. Pour chaque Etat ou organisation régionale d'intégration économique qui ratifiera, acceptera ou approuvera la présente Convention ou y adhèrera après le dépôt du trentième instrument pertinent, la présente Convention entrera en vigueur le trentième jour suivant la date de dépôt de l'instrument pertinent par ledit Etat ou ladite organisation ou à la date à laquelle elle entre en vigueur conformément au paragraphe 1 du présent article, si celle-ci est postérieure.

## Amendement

## Article 69

1. A l'expiration d'un délai de cinq ans à compter de l'entrée en vigueur de la présente Convention, un Etat Partie peut proposer un amendement et le transmettre au Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies. Ce dernier communique alors la proposition d'amendement aux Etats Parties et à la Conférence des Etats Parties à la Convention en vue de l'examen de la proposition et de l'adoption d'une décision. La Conférence des Etats Parties n'épargne aucun effort pour parvenir à un consensus sur tout amendement. Si tous les efforts en ce sens ont été épuisés sans qu'un accord soit intervenu, il faudra, en dernier recours, pour que l'amendement soit adopté, un vote à la majorité des deux tiers des Etats Parties présents à la Conférence des Etats Parties et exprimant leur vote.

2. Les organisations régionales d'intégration économique disposent, pour exercer, en vertu du présent article, leur droit de vote dans les domaines qui relèvent de leur compétence, d'un nombre de voix égal au nombre de leurs Etats membres Parties à la présente Convention. Elles n'exercent pas leur droit de vote si leurs Etats membres exercent le leur, et inversement.

3. Un amendement adopté conformément au paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article est soumis à ratification, acceptation ou approbation des Etats Parties.

4. Un amendement adopté conformément au paragraphe 1<sup>er</sup> du présent article entrera en vigueur pour un Etat Partie quatre-vingt-dix jours après la date de dépôt par ledit Etat Partie auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies d'un instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation dudit amendement.

5. Un amendement entré en vigueur a force obligatoire à l'égard des Etats Parties qui ont exprimé leur consentement à être liés par lui. Les autres Etats Parties restent liés par les dispositions de la présente Convention et tous amendements antérieurs qu'ils ont ratifiés, acceptés ou approuvés.

## Dénonciation

## Article 70

1. Un Etat Partie peut dénoncer la présente Convention par notification écrite adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies. Une telle dénonciation prend effet un an après la date de réception de la notification par le Secrétaire général.

2. Une organisation régionale d'intégration économique cesse d'être Partie à la présente Convention lorsque tous ses Etats membres l'ont dénoncée.

## Dépositaire et langues

## Article 71

1. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies est le dépositaire de la présente Convention.

2. L'original de la présente Convention, dont les textes anglais, arabe, chinois, espagnol, français et russe font également foi, sera déposé auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations unies.

En foi de quoi, les plénipotentiaires soussignés, à ce dûment autorisés par leurs gouvernements respectifs, ont signé la présente Convention.

## Verdrag van de Verenigde Naties tegen de corruptie, gedaan te New York op 31 oktober 2003

Staten/Organisatie	Datum Authenticatie	Type instemming	Datum instemming	Datum interne inwerkingtreding
AFGHANISTAN	20/02/2004	Bekrachtiging	25/08/2008	24/09/2008
ALBANIE	18/12/2003	Bekrachtiging	25/05/2006	24/06/2006
ALGERIJE	09/12/2003	Bekrachtiging	25/08/2004	14/12/2005
ANGOLA	10/12/2003	Bekrachtiging	29/08/2006	28/09/2006
ANTIGUA ET BARBUDA		Toetreding	21/06/2006	21/07/2006
ARGENTINIE	10/12/2003	Bekrachtiging	28/08/2006	27/09/2006
ARMENIE	19/05/2005	Bekrachtiging	08/03/2007	07/04/2007
AUSTRALIE	09/12/2003	Bekrachtiging	07/12/2005	06/01/2006
AZERBEIDZJAN	27/02/2004	Bekrachtiging	01/11/2005	14/12/2005
BAHAMAS, DE BAHREIN		Toetreding	10/01/2008	09/02/2008
BANGLADESH	08/02/2005	Onbepaald		
BARBADOS		Toetreding	27/02/2007	29/03/2007
BELARUS	10/12/2003	Onbepaald		
België	10/12/2003	Bekrachtiging	25/09/2008	25/10/2008
BENIN	28/04/2004	Bekrachtiging	17/02/2005	14/12/2005
BHOUTAN	10/12/2003	Bekrachtiging	14/10/2004	14/12/2005
BOLIVIA	15/09/2005	Onbepaald		
BOSNIË EN HERZEGOVINA	09/12/2003	Bekrachtiging	05/12/2005	04/01/2006
BRAZILIE	09/12/2003	Bekrachtiging	15/06/2005	14/12/2005
BRUNEI	11/12/2003	Onbepaald		
BULGARIJE	10/12/2003	Bekrachtiging	20/09/2006	20/10/2006
BURKINA FASO	10/12/2003	Bekrachtiging	10/10/2006	09/11/2006
BURUNDI		Toetreding	10/03/2006	09/04/2006
CAMBODJA		Toetreding	05/09/2007	05/10/2007
CANADA	21/05/2004	Bekrachtiging	02/10/2007	01/11/2007
CENTRAAL AFRIKAANSE REPUBLIEK	11/02/2004	Bekrachtiging	06/10/2006	05/11/2006
CHILI	11/12/2003	Bekrachtiging	13/09/2006	13/10/2006
CHINA	10/12/2003	Bekrachtiging	13/01/2006	12/02/2006
COLOMBIA	10/12/2003	Bekrachtiging	27/10/2006	26/11/2006
COMOREN	10/12/2003	Onbepaald		
CONGO (REPUBLIEK)		Toetreding	13/07/2006	12/08/2006
COSTA RICA	10/12/2003	Bekrachtiging	21/03/2007	20/04/2007
CUBA	09/12/2005	Bekrachtiging	09/02/2007	11/03/2007
CYPRUS	09/12/2003	Onbepaald		
DENEMARKEN	10/12/2003	Bekrachtiging	26/12/2006	25/01/2007
DJIBOUTI	17/06/2004	Bekrachtiging	20/04/2005	14/12/2005
DOMINICAANSE REPUBLIEK	10/12/2003	Bekrachtiging	26/10/2006	25/11/2006
DUITSLAND	09/12/2003	Onbepaald		
ECUADOR	10/12/2003	Bekrachtiging	15/09/2005	14/12/2005
EGYPTE	09/12/2003	Bekrachtiging	25/02/2005	14/12/2005
EL SALVADOR	10/12/2003	Bekrachtiging	01/07/2004	14/12/2005

Staten/Organisatie	Datum Authenticatie	Type instemming	Datum instemming	Datum interne inwerkingtreding
ETHIOPIE	10/12/2003	Bekrachtiging	26/11/2007	26/12/2007
Europese Gemeenschap	15/09/2005	Onbepaald		
FIJI		Toetreding	14/05/2008	13/06/2008
FILIPIJNEN	09/12/2003	Bekrachtiging	08/11/2006	08/12/2006
FINLAND	09/12/2003	Aanvaarding	20/06/2006	20/07/2006
FRANKRIJK	09/12/2003	Bekrachtiging	11/07/2005	14/12/2005
GABON	10/12/2003	Bekrachtiging	01/10/2007	31/10/2007
GHANA	09/12/2004	Bekrachtiging	27/06/2007	27/07/2007
GRIEKENLAND	10/12/2003	Bekrachtiging	17/09/2008	17/10/2008
GUATEMALA	09/12/2003	Bekrachtiging	03/11/2006	03/12/2006
GUINEA	15/07/2005	Onbepaald		
GUINEE-BISSAU		Toetreding	10/09/2007	10/10/2007
GUYANA		Toetreding	16/04/2008	16/05/2008
HAITI	10/12/2003	Onbepaald		
HONDURAS	17/05/2004	Bekrachtiging	23/05/2005	14/12/2005
HONGARIJE	10/12/2003	Bekrachtiging	19/04/2005	14/12/2005
IERLAND	09/12/2003	Onbepaald		
INDIA	09/12/2005	Onbepaald		
INDONESIE	18/12/2003	Bekrachtiging	19/09/2006	19/10/2006
IRAK	09/12/2003	Toetreding	17/03/2008	16/04/2008
IRAN	29/11/2005	Onbepaald		
ISRAEL EN DE PALESTIJNSE GEBIEDEN	09/12/2003	Onbepaald		
ITALIE	10/12/2003	Onbepaald		
IVOORKUST	16/09/2005	Onbepaald		
JAMAICA	09/12/2003	Bekrachtiging	05/03/2008	04/04/2008
JAPAN	11/12/2003	Onbepaald		
JEMEN	09/12/2003	Bekrachtiging	07/11/2005	14/12/2005
JORDANIE	09/12/2003	Bekrachtiging	24/02/2005	14/12/2005
KAAPVERDISCHE (EILANDEN)		Bekrachtiging	23/04/2008	23/05/2008
KAMEROEN	10/12/2003	Bekrachtiging	06/02/2006	08/03/2006
KAZACHSTAN		Toetreding	18/06/2008	17/07/2008
KENIA	09/12/2003	Bekrachtiging	09/12/2003	14/12/2005
KIRGIZISTAN	10/12/2003	Bekrachtiging	16/09/2005	14/12/2005
KOEWIT	09/12/2003	Bekrachtiging	16/02/2007	18/03/2007
KOREA (ZUID)	10/12/2003	Bekrachtiging	27/03/2008	26/04/2008
KROATIE	10/12/2003	Bekrachtiging	24/04/2005	14/12/2005
LAOS	10/12/2003	Onbepaald		
LESOTHO	16/09/2005	Bekrachtiging	16/09/2005	14/12/2005
LETLAND	19/05/2005	Bekrachtiging	04/01/2006	03/02/2006
LIBERIA		Toetreding	16/09/2005	14/12/2005
LIBIE	23/12/2003	Bekrachtiging	07/06/2005	14/12/2005
LIECHTENSTEIN	10/12/2003	Onbepaald		
LITOUWEN	10/12/2003	Bekrachtiging	21/12/2006	20/01/2007

Staten/Organisatie	Datum Authenticatie	Type instemming	Datum instemming	Datum interne inwerkingtreding
LUXEMBURG	10/12/2003	Bekrachtiging	06/11/2007	06/12/2007
MACEDONIE (VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE REP.)	18/08/2005	Bekrachtiging	13/04/2007	13/05/2007
MADAGASCAR	10/12/2003	Bekrachtiging	22/09/2004	14/12/2005
MALAWI	21/09/2004	Bekrachtiging	04/12/2007	03/01/2008
MALDIVEN		Toetreding	22/03/2007	21/04/2007
MALEISIE	09/12/2003	Bekrachtiging	24/09/2008	24/10/2008
MALI	09/12/2003	Bekrachtiging	18/04/2008	18/05/2008
MALTA	12/05/2005	Bekrachtiging	11/04/2008	11/05/2008
MAROKKO	09/12/2003	Bekrachtiging	09/05/2007	08/06/2007
MAURITANIE		Toetreding	25/10/2006	24/11/2006
MAURITIUS	09/12/2003	Bekrachtiging	15/12/2004	14/12/2005
MEXICO	09/12/2003	Bekrachtiging	20/07/2004	14/12/2005
MOLDAVIË	28/09/2004	Bekrachtiging	01/10/2007	31/10/2007
MONGOLIE	29/04/2005	Bekrachtiging	11/01/2006	10/02/2006
MONTENEGRO		Statenopvolging	23/10/2006	22/11/2006
MOZAMBIQUE	25/05/2004	Bekrachtiging	09/04/2008	09/05/2008
MYANMAR (BURMA)	02/12/2005	Onbepaald		
NAMIBIE	09/12/2003	Bekrachtiging	03/08/2004	14/12/2005
NEDERLAND	10/12/2003	Aanvaarding	31/10/2006	30/11/2006
NEPAL	10/12/2003	Onbepaald		
NICARAGUA	10/12/2003	Bekrachtiging	15/02/2006	17/03/2006
NIEUW-ZEELAND	10/12/2003	Onbepaald		
NIGER		Toetreding	11/08/2008	10/09/2008
NIGERIA	09/12/2003	Bekrachtiging	14/12/2004	14/12/2005
NOORWEGEN	09/12/2003	Bekrachtiging	29/06/2006	29/07/2006
OEKRAINE	11/12/2003	Onbepaald		
OEZBEKISTAN		Toetreding	29/07/2008	28/06/2008
OOSTENRIJK	10/12/2003	Bekrachtiging	11/01/2006	10/02/2006
PAKISTAN	09/12/2003	Bekrachtiging	31/08/2007	30/09/2007
PANAMA	10/12/2003	Bekrachtiging	23/09/2005	14/12/2005
PAPOEA-NIEUW-GUINEA	22/12/2004	Bekrachtiging	16/07/2007	15/08/2007
PARAGUAY	09/12/2003	Bekrachtiging	01/06/2005	14/12/2005
PERU	10/12/2003	Bekrachtiging	16/11/2004	14/12/2005
POLEN	10/12/2003	Bekrachtiging	15/09/2006	15/10/2006
PORTUGAL	11/12/2003	Bekrachtiging	28/09/2007	28/10/2007
QATAR	01/12/2005	Bekrachtiging	30/01/2007	01/03/2007
ROEMENIE	09/12/2003	Bekrachtiging	02/11/2004	14/12/2005
RUSLAND	09/12/2003	Bekrachtiging	09/05/2006	08/06/2006
RWANDA	30/11/2004	Bekrachtiging	04/10/2006	03/11/2006
SAO TOME EN PRINCIPE	08/12/2005	Bekrachtiging	12/04/2006	12/05/2006
SAUDI-ARABIE	09/01/2004	Onbepaald		
SENEGAL	09/12/2003	Bekrachtiging	16/11/2005	16/12/2005
SERVIE-MONTENEGRO	11/12/2003	Bekrachtiging	20/12/2005	19/01/2006

Staten/Organisatie	Datum Authenticatie	Type instemming	Datum instemming	Datum interne inwerkingtreding
SEYCHELLEN	27/02/2004	Bekrachtiging	16/03/2006	15/04/2006
SIERRA LEONE	09/12/2003	Bekrachtiging	30/09/2004	14/12/2005
SINGAPORE	11/11/2005	Onbepaald		
SLOVAKIJE	09/12/2003	Bekrachtiging	01/06/2006	01/07/2006
SLOVENIE		Toetreding	01/04/2008	01/05/2008
SPANJE	16/09/2005	Bekrachtiging	19/06/2006	19/07/2006
SRI LANKA	15/03/2004	Bekrachtiging	31/03/2004	14/12/2005
SUDAN	14/01/2005	Onbepaald		
SWAZILAND	15/09/2005	Onbepaald		
SYRIE	09/12/2003	Onbepaald		
TADZJIKISTAN		Toetreding	25/09/2006	25/10/2006
TANZANIA	09/12/2003	Bekrachtiging	25/05/2005	14/12/2005
THAILAND	09/12/2003	Onbepaald		
TIMOR	10/12/2003	Onbepaald		
TOGO	10/12/2003	Bekrachtiging	06/07/2005	14/12/2005
TRINIDAD EN TOBAGO	11/12/2003	Bekrachtiging	31/05/2006	30/06/2006
TSJECHISCHE REP.	22/04/2005	Onbepaald		
TUNESIE	30/03/2004	Bekrachtiging	23/09/2008	23/10/2008
TURKIJE	10/12/2003	Bekrachtiging	09/11/2006	09/12/2006
TURKMENISTAN		Toetreding	28/03/2005	14/12/2005
UGANDA	09/12/2003	Bekrachtiging	09/09/2004	14/12/2005
URUGUAY	09/12/2003	Bekrachtiging	10/01/2007	09/02/2007
VENEZUELA	10/12/2003	Onbepaald		
VERENIGD KONINKRIJK	09/12/2003	Bekrachtiging	09/02/2006	11/03/2006
VERENIGDE ARABISCHE EMIRATEN	10/08/2005	Bekrachtiging	22/02/2006	24/03/2006
VERENIGDE STATEN	09/12/2003	Bekrachtiging	30/10/2006	29/11/2006
VIETNAM	10/12/2003	Onbepaald		
ZAMBIA	11/12/2003	Bekrachtiging	07/12/2007	06/01/2008
ZIMBABWE	20/02/2004	Bekrachtiging	08/03/2007	07/04/2007
ZUID-AFRIKA	09/12/2003	Bekrachtiging	22/11/2004	14/12/2005
ZWEDEN	09/12/2003	Bekrachtiging	25/09/2007	25/10/2007
ZWITSERLAND	10/12/2003	Onbepaald		

## Convention des Nations unies contre la corruption, faite à New York le 31 octobre 2003

Etats/Organisation	Date authentification	Type de consentement	Date de consentement	Entrée en vigueur locale
AFGHANISTAN	20/02/2004	Ratification	25/08/2008	24/09/2008
AFRIQUE DU SUD	09/12/2003	Ratification	22/11/2004	14/12/2005
ALBANIE	18/12/2003	Ratification	25/05/2006	24/06/2006
ALGERIE	09/12/2003	Ratification	25/08/2004	14/12/2005
ALLEMAGNE	09/12/2003	Indéterminé		
ANGOLA	10/12/2003	Ratification	29/08/2006	28/09/2006
ANTIGUA ET BARBUDA		Adhésion	21/06/2006	21/07/2006
ARABIE SAOUDITE	09/01/2004	Indéterminé		
ARGENTINE	10/12/2003	Ratification	28/08/2006	27/09/2006
ARMENIE	19/05/2005	Ratification	08/03/2007	07/04/2007
AUSTRALIE	09/12/2003	Ratification	07/12/2005	06/01/2006
AUTRICHE	10/12/2003	Ratification	11/01/2006	10/02/2006
AZERBAÏDJAN	27/02/2004	Ratification	01/11/2005	14/12/2005
BAHAMAS		Adhésion	10/01/2008	09/02/2008
BAHREIN	08/02/2005	Indéterminé		
BANGLADESH		Adhésion	27/02/2007	29/03/2007
BARBADE	10/12/2003	Indéterminé		
Belgique	10/12/2003	Ratification	25/09/2008	25/10/2008
BELARUS	28/04/2004	Ratification	17/02/2005	14/12/2005
BENIN	10/12/2003	Ratification	14/10/2004	14/12/2005
BHOUTAN	15/09/2005	Indéterminé		
BOLIVIE	09/12/2003	Ratification	05/12/2005	04/01/2006
BOSNIE-HERZEGOVINE	16/09/2005	Ratification	26/10/2006	25/11/2006
BRESIL	09/12/2003	Ratification	15/06/2005	14/12/2005
BRUNEI	11/12/2003	Indéterminé		
BULGARIE	10/12/2003	Ratification	20/09/2006	20/10/2006
BURKINA FASO	10/12/2003	Ratification	10/10/2006	09/11/2006
BURUNDI		Adhésion	10/03/2006	09/04/2006
CAMBODGE		Adhésion	05/09/2007	05/10/2007
CAMEROUN	10/12/2003	Ratification	06/02/2006	08/03/2006
CANADA	21/05/2004	Ratification	02/10/2007	01/11/2007
CAP-VERT (ILES)	09/12/2003	Ratification	23/04/2008	23/05/2008
CHILI	11/12/2003	Ratification	13/09/2006	13/10/2006
CHINE	10/12/2003	Ratification	13/01/2006	12/02/2006
CHYPRE	09/12/2003	Indéterminé		
COLOMBIE	10/12/2003	Ratification	27/10/2006	26/11/2006
COMORES	10/12/2003	Indéterminé		
CONGO (REPUBLIQUE)		Adhésion	13/07/2006	12/08/2006
COREE DU SUD	10/12/2003	Ratification	27/03/2008	26/04/2008
COSTA-RICA	10/12/2003	Ratification	21/03/2007	20/04/2007
COTE D'IVOIRE	10/12/2003	Indéterminé		
CROATIE	10/12/2003	Ratification	24/04/2005	14/12/2005

Etats/Organisation	Date authentification	Type de consentement	Date de consentement	Entrée en vigueur locale
CUBA	09/12/2005	Ratification	09/02/2007	11/03/2007
Communauté européenne	15/09/2005	Indéterminé		
DANEMARK	10/12/2003	Ratification	26/12/2006	25/01/2007
DJIBOUTI	17/06/2004	Ratification	20/04/2005	14/12/2005
DOMINICAINE REPUBLIQUE	10/12/2003	Ratification	26/10/2006	25/11/2006
EGYPTE	09/12/2003	Ratification	25/02/2005	14/12/2005
EL SALVADOR	10/12/2003	Ratification	01/07/2004	14/12/2005
EMIRATS ARABES UNIS	10/08/2005	Ratification	22/02/2006	24/03/2006
EQUATEUR	10/12/2003	Ratification	15/09/2005	14/12/2005
ESPAGNE	16/09/2005	Ratification	19/06/2006	19/07/2006
ETATS-UNIS	09/12/2003	Ratification	30/10/2006	29/11/2006
ETHIOPIE	10/12/2003	Ratification	26/11/2007	26/12/2007
FIDJI		Adhésion	14/05/2008	13/06/2008
FINLANDE	09/12/2003	Acceptation	20/06/2006	20/07/2006
FRANCE	09/12/2003	Ratification	11/07/2005	14/12/2005
GABON	10/12/2003	Ratification	01/10/2007	31/10/2007
GHANA	09/12/2004	Ratification	27/06/2007	27/07/2007
GRECE	10/12/2003	Ratification	17/09/2008	17/10/2008
GUATEMALA	09/12/2003	Ratification	03/11/2006	03/12/2006
GUINEE	15/07/2005	Indéterminé	10/09/2007	10/10/2007
GUINEE-BISSAU		Adhésion	16/04/2008	16/05/2008
GUYANA		Adhésion		
HAITI	10/12/2003	Indéterminé	23/05/2005	14/12/2005
HONDURAS	17/05/2004	Ratification	19/04/2005	14/12/2005
HONGRIE	10/12/2003	Ratification		
INDE	09/12/2005	Indéterminé	19/09/2006	19/10/2006
INDONESIE	18/12/2003	Ratification	17/03/2008	16/04/2008
IRAK		Adhésion		
IRAN	09/12/2003	Indéterminé		
IRLANDE	09/12/2003	Indéterminé		
ISRAEL ET LES TERRITOIRES PALESTINIENS	29/11/2005	Indéterminé		
ITALIE	09/12/2003	Indéterminé	05/03/2008	04/04/2008
JAMAIQUE	16/09/2005	Ratification		
JAPON	09/12/2003	Indéterminé		
JORDANIE	09/12/2003	Ratification	24/02/2005	14/12/2005
KAZAKHSTAN		Adhésion	18/06/2008	17/07/2008
KENYA	09/12/2003	Ratification	09/12/2003	14/12/2005
KIRGIZSTAN	10/12/2003	Ratification	16/09/2005	14/12/2005
KOWEIT	09/12/2003	Ratification	16/02/2007	18/03/2007
LAOS	10/12/2003	Indéterminé		
LESOTHO	16/09/2005	Ratification	16/09/2005	14/12/2005
LETONIE	19/05/2005	Ratification	04/01/2006	03/02/2006
LIBERIA		Adhésion	16/09/2005	14/12/2005

Etats/Organisation	Date authentification	Type de consentement	Date de consentement	Entrée en vigueur locale
LIBYE	23/12/2003	Ratification	07/06/2005	14/12/2005
LIECHTENSTEIN	10/12/2003	Indéterminé		
LITUANIE	10/12/2003	Ratification	21/12/2006	20/01/2007
LUXEMBOURG	10/12/2003	Ratification	06/11/2007	06/12/2007
MACEDOINE (EX-REP. YUGOSLAVE DE)	18/08/2005	Ratification	13/04/2007	13/05/2007
MADAGASCAR	10/12/2003	Ratification	22/09/2004	14/12/2005
MALAISIE	09/12/2003	Ratification	24/09/2008	24/10/2008
MALAWI	21/09/2004	Ratification	04/12/2007	03/01/2008
MALDIVES		Adhésion	22/03/2007	21/04/2007
MALI	09/12/2003	Ratification	18/04/2008	18/05/2008
MALTE	12/05/2005	Ratification	11/04/2008	11/05/2008
MAROC	09/12/2003	Ratification	09/05/2007	08/06/2007
MAURICE	09/12/2003	Ratification	15/12/2004	14/12/2005
MAURITANIE		Adhésion	25/10/2006	24/11/2006
MEXIQUE	09/12/2003	Ratification	20/07/2004	14/12/2005
MOLDAVIE	28/09/2004	Ratification	01/10/2007	31/10/2007
MONGOLIE	29/04/2005	Ratification	11/01/2006	10/02/2006
MONTENEGRO		Succession	23/10/2006	22/11/2006
MOZAMBIQUE	25/05/2004	Ratification	09/04/2008	09/05/2008
MYANMAR (BIRMANIE)	02/12/2005	Indéterminé		
NAMIBIE	09/12/2003	Ratification	03/08/2004	14/12/2005
NEPAL	10/12/2003	Indéterminé		
NICARAGUA	10/12/2003	Ratification	15/02/2006	17/03/2006
NIGER		Adhésion	11/08/2008	10/09/2008
NIGERIA	09/12/2003	Ratification	14/12/2004	14/12/2005
NORVEGE	09/12/2003	Ratification	29/06/2006	29/07/2006
NOUVELLE-ZELANDE	10/12/2003	Indéterminé		
OUGANDA	09/12/2003	Ratification	09/09/2004	14/12/2005
OUZBEKISTAN		Adhésion	29/07/2008	28/06/2008
PAKISTAN	09/12/2003	Ratification	31/08/2007	30/09/2007
PANAMA	10/12/2003	Ratification	23/09/2005	14/12/2005
PAPOUASIE	22/12/2004	Ratification	16/07/2007	15/08/2007
PARAGUAY	09/12/2003	Ratification	01/06/2005	14/12/2005
PAYS-BAS	10/12/2003	Acceptation	31/10/2006	30/11/2006
PEROU	10/12/2003	Ratification	16/11/2004	14/12/2005
PHILIPPINES	09/12/2003	Ratification	08/11/2006	08/12/2006
POLOGNE	10/12/2003	Ratification	15/09/2006	15/10/2006
PORTUGAL	11/12/2003	Ratification	28/09/2007	28/10/2007
QATAR	01/12/2005	Ratification	30/01/2007	01/03/2007
REPUBLIQUE CENTRAFRICAINE	11/02/2004	Ratification	06/10/2006	05/11/2006
ROUMANIE	09/12/2003	Ratification	02/11/2004	14/12/2005
ROYAUME-UNI	09/12/2003	Ratification	09/02/2006	11/03/2006
RUSSIE	09/12/2003	Ratification	09/05/2006	08/06/2006



Etats/Organisation	Date authentification	Type de consentement	Date de consentement	Entrée en vigueur locale
RWANDA	30/11/2004	Ratification	04/10/2006	03/11/2006
SAO TOME ET PRINCIPE	08/12/2005	Ratification	12/04/2006	12/05/2006
SENEGAL	09/12/2003	Ratification	16/11/2005	16/12/2005
SERBIE-ET-MONTENEGRO	11/12/2003	Ratification	20/12/2005	19/01/2006
SEYCHELLES	27/02/2004	Ratification	16/03/2006	15/04/2006
SIERRA LEONE	09/12/2003	Ratification	30/09/2004	14/12/2005
SINGAPOUR	11/11/2005	Indéterminé		
SLOVAQUIE	09/12/2003	Ratification	01/06/2006	01/07/2006
SLOVENIE		Adhésion	01/04/2008	01/05/2008
SOUDAN	14/01/2005	Indéterminé		
SRI LANKA	15/03/2004	Ratification	31/03/2004	14/12/2005
SUEDE	09/12/2003	Ratification	25/09/2007	25/10/2007
SUISSE	10/12/2003	Indéterminé		
SWAZILAND	15/09/2005	Indéterminé		
SYRIE	09/12/2003	Indéterminé		
TADJIKISTAN		Adhésion	25/09/2006	25/10/2006
TANZANIE	09/12/2003	Ratification	25/05/2005	14/12/2005
TCHEQUE REP.	22/04/2005	Indéterminé		
THAILANDE	09/12/2003	Indéterminé		
TIMOR	10/12/2003	Indéterminé		
TOGO	10/12/2003	Ratification	06/07/2005	14/12/2005
TRINIDAD ET TOBAGO	11/12/2003	Ratification	31/05/2006	30/06/2006
TUNISIE	30/03/2004	Ratification	23/09/2008	23/10/2008
TURKMENISTAN		Adhésion	28/03/2005	14/12/2005
TURQUIE	10/12/2003	Ratification	09/11/2006	09/12/2006
UKRAINE	11/12/2003	Indéterminé		
URUGUAY	09/12/2003	Ratification	10/01/2007	09/02/2007
VENEZUELA	10/12/2003	Indéterminé		
VIETNAM	10/12/2003	Indéterminé		
YEMEN	11/12/2003	Ratification	07/11/2005	14/12/2005
ZAMBIE	11/12/2003	Ratification	07/12/2007	06/01/2008
ZIMBABWE	20/02/2004	Ratification	08/03/2007	07/04/2007

## Voorbehoud

De Belgische Regering heeft het volgende voorbehoud gemaakt met betrekking tot de toepassing van artikel 29 van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen de corruptie, gedaan te New York op 31 oktober 2003, bij de neerlegging van haar ratificatie-instrument, waarvan de tekst als volgt luidt :

« Overeenkomstig de artikelen 21 en 22 van de Voorafgaande Titel van het Belgische Wetboek van Strafvordering, verlengt noch schorst het gegeven dat de vermoedelijke dader van een van de krachtens dit verdrag strafbaar gestelde feiten zich aan de justitie onttrekt de verjaringstermijn binnen welke vervolgingen kunnen worden ingesteld. »

## Réserve

Le Gouvernement belge a émis la réserve suivante quant à l'application de l'article 29 de la Convention des Nations unies contre la corruption, faite à New York le 31 octobre 2003 lors du dépôt de son instrument de ratification et dont le texte est libellé comme suit :

« Conformément aux articles 21 et 22 du Titre préliminaire du Code d'instruction criminelle belge, le fait qu'un auteur présumé d'une des infractions établies conformément à la présente Convention s'est soustrait à la justice, ne prolonge pas ou ne suspend pas le délai de prescription dans lequel les poursuites peuvent être engagées. »

## Verdrag van de Verenigde Naties tegen corruptie

Koninkrijk België

Aanduiding van de bevoegde autoriteiten

## Verklaring

— Artikel 6 § 3 : preventie  
Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole  
Bureau voor ambtelijke ethiek en deontologie  
Integriteitsbeleid  
Koningsstraat 138/2  
1000 Brussel  
De heer. Peter De Roeck, Adviseur-generaal  
Tel. : 02 212 39 04  
Fax : 02 212 39 33  
E-mail : peter.deroeck@budget.fed.be

— Artikel 44, § 6a :

België is van oordeel dat het Verdrag als zelfstandige basis kan dienen voor een uitlevering ingeval er geen verdragsrechtelijke basis (bi- of multilateraal) bestaat.

— Artikel 46, § 13 :

Federale Overheidsdienst Justitie  
Centrale autoriteit internationaal rechtshulp in strafzaken  
Adres : Waterloolaan 115  
1000 Brussel  
Fax : 32 2 210 57 98

## Convention des Nations unies contre la corruption

Royaume de Belgique

Désignation des autorités compétentes

## Déclaration

— Article 6, § 3 : prévention  
Service public fédéral Budget et Contrôle de la Gestion.  
Bureau d'éthique et de déontologie administratives.  
Politique d'intégrité.  
Rue Royale 138/2  
1000 Bruxelles  
M. Peter De Roeck, Conseiller général  
Tél. : 02 212 39 04  
Fax : 02 212 39 33  
e-mail : peter.deroeck@budget.fed.be

— Article 44, § 6a :

La Belgique estime que la Convention peut servir comme base autonome d'extradition en cas où il n'existe aucune base conventionnelle (bi- ou multilatérale) d'extradition.

— Article 46, § 13 :

Service public fédéral Justice  
Autorité centrale de coopération internationale en matière pénale.  
Adresse postale : boulevard de Waterloo 115  
1000 Bruxelles  
Fax : 32 2 210 57 98  
Fax : 32 2 210 56 84



## 4.5. Beschaffungsrichtlinien

### 1. Zweck

Die Beschaffungsrichtlinien legen fest, nach welchen Regeln Arbeiten, Warenlieferungen und Dienstleistungen bestellt und Rechnungen bezahlt werden. Sie sind Teil der internen Kontrolle gemäß Artikel 44 der Haushaltsordnung.

### 2. Geltungsbereich

Die Beschaffungsrichtlinien gelten für die Regierung und das Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft, sowie für die Dienste mit getrennter Geschäftsführung Medienzentrum und Gemeinschaftszentren.

### 3. Begriffe

Die wichtigsten Begriffe sind in den Beschaffungsrichtlinien selbst erläutert.

### 4. Abkürzungen

/

### 5. Mitgeltende Dokumente

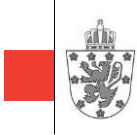
SAP-Anwenderdokumentation – Bestellanforderungen anlegen und bearbeiten  
 SAP-Anwenderdokumentation – Bestellungen anlegen und bearbeiten  
 SAP-Anwenderdokumentation – Mittelreservierungen anlegen und bearbeiten

### 6. Freigabe

durch	Beschluss am	Anlass	Inkraft-treten	Beratung DIR	Referenz	Entwurf
Regierung	20.12.2012	Erstausgabe	01.01.2013	18.12.2012	DIRRB.GK/12.41	H. Kessler
Regierung	30.05.2017	Verwaltungs-vereinfachung	01.06.2017	10.04.2017	DIRRB.GK/00.09-14/17.23	B. Weynand
Direktionsrat	29.01.2018	Aktualisierung	29.01.2018	29.01.2018	DIRRB.GK/00.09-14/18.22	P. Werner/ B. Weynand
Regierung	24.05.2018	Verwaltungs-vereinfachung	01.06.2018	07.05.2018	DIRRB.GK/00.09-14/18.76	B. Weynand
Direktionsrat	27.01.2020	Aktualisierung	27.01.2020	27.01.2020	FbFIN.BW/00.09-14/20.17	B. Weynand

### 7. Verfahrensanweisung

Es gelten die beiliegenden Beschaffungsrichtlinien.


 FbFIN.BW/00.09-14/20.17  
 01.01.2020

## Allgemeine Beschaffungsrichtlinien

### Inhalt

1.	Geltungsbereich.....	3
2.	Rechtliche Vorgaben .....	3
2.1	Bestellungen ohne formales Angebot (Auftragswert bis 10.000 Euro).....	3
2.1.1	Direktkäufe (Auftragswert bis 2.500 Euro) .....	3
2.1.2	Ankäufe ohne formales Angebot (Auftragswert 2.500 bis 10.000 Euro) .....	4
2.1.3	Ankäufe in Bezug auf Gemeinschaftsinfrastrukturen (Auftragswert bis 10.000 Euro) .....	4
2.2	Bestellungen mit formalem Angebot (Auftragswert 10.000 bis 30.000 Euro) .....	4
2.3	Bestellungen auf Basis eines Lastenheftes (Auftragswert über 30.000 Euro) .....	4
2.3.1	Aufträge ohne Bekanntmachung .....	4
2.3.2	Aufträge mit Bekanntmachung .....	4
3.	Begriffserläuterungen .....	5
4.	Zuständigkeit für Beschaffungen .....	6
4.1	Bestellungen im eigenen Fachbereich .....	6
4.2	Bestellungen von Büromaterial und Funktionsmitteln der Mitarbeiter .....	6
5.	Bestellungen bzw. Aufträge ohne Bestellschein .....	6
6.	Unterschriftenregelung .....	7
7.	Ablauf der Bestellung.....	8
7.1	Bedarfsprüfung .....	8
7.2	Die Bestellanforderung .....	8
7.3	Bestellung .....	9
8.	Lieferung und Warenannahme .....	10
9.	Rechnung und Zahlung .....	10
9.1	Rechnungsempfänger/Warenempfänger .....	10
9.2	Rechnungsprüfung .....	10
9.3	Zahlung .....	11
10.	Allgemeine Bestimmungen .....	11
10.1	Preisangebote und Ermäßigungen.....	11
10.2	Kreditkarten- und Barzahlungen .....	11
10.3	Reise-, Aufenthalts- und Bewirtungskosten .....	11



## 1. Geltungsbereich

Vorliegende Beschaffungsrichtlinien gelten für die Regierung und das Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft, sowie für die Dienste mit getrennter Geschäftsführung Medienzentrum und Gemeinschaftszentren. Sie sind anwendbar auf alle Haushaltszuweisungen, die mit den Ziffern **12. oder 7x.** beginnen. Sie beziehen sich in erster Linie auf alle Arbeiten, Warenlieferungen und Dienstleistungen.

Generell wird festgehalten, dass für alle Bestellungen im Vorfeld ein Bestellschein erstellt werden muss. Nur in begründeten Ausnahmefällen (Punkt 5) kann hiervon abgewichen werden.

Die technische Verfahrensanweisung zum Anlegen einer Bestellanforderung und eines Bestellscheines ist im Anhang beigefügt.

## 2. Rechtliche Vorgaben

Die Bestellung von Arbeiten, Warenlieferungen und Dienstleistungen erfolgt gemäß dem Dekret vom 25. Mai 2009 über die Haushaltsordnung und dem Ausführungserlass der Regierung vom 15. Juni 2011.

Besonders ist Artikel 29 des Ausführungserlasses betreffend das vorherige Gutachten des Finanzinspektors zu beachten. Im vorliegenden Kontext besagt dieser Artikel, dass in folgenden Fällen das Gutachten des Finanzinspektors eingeholt werden muss:

- bei der Bestellung von Arbeiten über 30.000 Euro ohne Mehrwertsteuer;
- bei der Bestellung von Warenlieferungen und Dienstleistungen über 10.000 Euro ohne Mehrwertsteuer.

Die Bestellung von Arbeiten, Warenlieferungen und Dienstleistungen unterliegt zudem der Gesetzgebung über öffentliche Aufträge.

Keinesfalls dürfen zusammenhängende Ankäufe und Dienstleistungen aufgeteilt werden, um so unter einem Schwellenwert zu bleiben.

Die Auftragsvergabe mittels eines Bestellscheins ändert nichts an der Verpflichtung, diese gesetzlichen Vorgaben einzuhalten. Die Höchstgrenzen für die verschiedenen Vergabeverfahren und weitere wichtige Bestimmungen sind im Intranet unter der Rubrik "Recht – Öffentliche Aufträge" bzw. im Verwaltungshandbuch abgelegt.

Kurz zusammengefasst bedeutet dies im vorliegenden Kontext:

### 2.1 Bestellungen ohne formales Angebot (Auftragswert bis 10.000 Euro)

#### 2.1.1 Direktkäufe (Auftragswert bis 2.500 Euro)

Ankäufe und Dienstleistungen bis zu einem Auftragswert in Höhe von 2.500 Euro ohne Mehrwertsteuer können unter Berücksichtigung der Haushaltsgrundsätze von Wirtschaftlichkeit und Sparsamkeit aus Gründen der Verwaltungsvereinfachung ohne ein Vergabeverfahren beschafft werden. In Einzelfällen ist es dennoch ratsam, mehrere Vergleichsangebote einzuholen.



### 2.1.2 Ankäufe ohne formales Angebot (Auftragswert 2.500 bis 10.000 Euro)

Für Ankäufe und Dienstleistungen mit einem Auftragswert zwischen 2.500 Euro und 10.000 Euro ohne Mehrwertsteuer müssen mindestens drei Preisangebote eingeholt werden. Die Angebotsanfrage kann dabei formlos erfolgen, beispielsweise durch eine Internetsuche, telefonische Kontaktaufnahme oder per E-Mail. In jedem Fall ist jedoch die Gleichbehandlung aller potentiellen Lieferanten zu beachten. Demnach muss sichergestellt sein, dass alle Anbieter vor Angebotsabgabe die gleichen Informationen erhalten haben. Sofern ein potentieller Lieferant wiederholt nicht auf Preisfragen antwortet, sollte er jedoch nicht zu den drei Anbietern gezählt werden.

Die interne Dokumentation zur Auftragsvergabe erfolgt mittels Anlage 1\*. Diese Anlage ist zwingend der Bestellanforderung beizufügen. Wird nur ein Angebot eingeholt, so muss dies ausdrücklich begründet werden.

### 2.1.3 Ankäufe in Bezug auf Gemeinschaftsinfrastrukturen (Auftragswert bis 10.000 Euro)

In Abweichung zu Punkt 2.1.2 können Ankäufe, Arbeiten und Dienstleistungen die Gemeinschaftsinfrastrukturen betreffend in den Programmen 01, 07 und 15 der Organisationsbereiche 20 und 70 bis zu einem Auftragswert in Höhe von 10.000 Euro ohne Mehrwertsteuer aus Gründen der Verwaltungsvereinfachung ohne ein Vergabeverfahren beschafft werden. In Einzelfällen ist es dennoch ratsam, mehrere Vergleichsangebote einzuholen.

## 2.2 Bestellungen mit formalem Angebot (Auftragswert 10.000 bis 30.000 Euro)

Für Ankäufe und Dienstleistungen mit einem Auftragswert zwischen 10.000 und 30.000 Euro ohne Mehrwertsteuer müssen mindestens drei Preisangebote eingeholt werden.

Die Preisfrage erfolgt zwingend schriftlich und die potentiellen Anbieter müssen auf die gleiche Art und Weise kontaktiert werden.

Angebote müssen schriftlich eingereicht werden. Sofern ein potentieller Lieferant wiederholt nicht auf Preisfragen antwortet sollte er jedoch nicht zu den drei Anbietern gezählt werden.

Die interne Dokumentation zur Auftragsvergabe erfolgt mittels Anlage 1\*. Diese Anlage ist zwingend der Bestellanforderung beizufügen. Wird nur ein Angebot eingeholt, so muss dies u.a. mittels Angabe der rechtlichen Grundlage ausdrücklich begründet werden.

## 2.3 Bestellungen auf Basis eines Lastenheftes (Auftragswert über 30.000 Euro)

### 2.3.1 Aufträge ohne Bekanntmachung

Für Ankäufe und Dienstleistungen mit einem Auftragswert über 30.000 Euro ohne Mehrwertsteuer ist die Erstellung eines Lastenheftes verpflichtend und die potentiellen Anbieter müssen auf die gleiche Art und Weise kontaktiert werden. Es müssen mindestens drei Preisangebote eingeholt werden.

Angebote müssen schriftlich eingereicht werden. Sofern ein potentieller Lieferant wiederholt nicht auf Preisfragen antwortet sollte er jedoch nicht zu den drei Anbietern gezählt werden.

Die interne Dokumentation zur Auftragsvergabe erfolgt mittels Anlage 1\*. Diese Anlage ist zwingend der Bestellanforderung beizufügen. Wird nur ein Angebot eingeholt, so muss dies u.a. mittels Angabe der rechtlichen Grundlage ausdrücklich begründet werden.

### 2.3.2 Aufträge mit Bekanntmachung

Außer in besonderen Ausnahmefällen können Bestellungen über 139.000 Euro ohne Mehrwertsteuer erst nach Veröffentlichung im belgischen Anzeiger der Ausschreibungen und nach Analyse der eingegangenen Angebote getätigt werden. Für finanzielle Dienstleistungen, Rechtsberatung sowie Forschung und Entwicklung beträgt dieser Grenzwert 214.000 Euro ohne Mehrwertsteuer.

---

\* Anmerkung zur Anlage 1: dieser interne zur Dokumentation des Vergabeverfahrens dienende Vordruck ersetzt keinesfalls den in der Gesetzgebung über die öffentliche Auftragsvergabe vorgesehenen Schriftverkehr mit den Anbietern.



Zusätzlich müssen im Amtsblatt der Europäischen Union bekannt gemacht werden:

- Bauaufträge ab 5.350.000 Euro ohne Mehrwertsteuer
- Liefer- und Dienstleistungsaufträge ab 214.000 Euro ohne Mehrwertsteuer.

Die Juristen des Fachbereichs Lokale Behörden und Kanzlei stehen für Auskünfte zum Thema öffentliche Aufträge zur Verfügung. Es gilt die entsprechende Verfahrensanweisung.

### 3. Begriffserläuterungen

Als **Haushaltsordnung** wird das Dekret vom 25. Mai 2009 über die Haushaltsordnung der Deutschsprachigen Gemeinschaft bezeichnet.

Der **Anweisungsbefugte** hat laut Haushaltsordnung folgende Aufgaben:

- er nimmt Mittelbindungen vor, d.h. er merkt zu Lasten der Verpflichtungsermächtigungen des Haushaltes die Mittel vor, die erforderlich sind, um Zahlungen, die sich aus einer rechtlichen Verpflichtung ergeben, zu einem späteren Zeitpunkt leisten zu können;
- er geht rechtliche Verpflichtungen ein;
- er stellt Ausgaben fest, d.h. er prüft den Anspruch des Zahlungsempfängers sowie das Bestehen, die Höhe und die Fälligkeit einer Forderung;
- er weist den Rechnungspflichtigen an, den Betrag der von ihm festgestellten Ausgabe auszuführen.

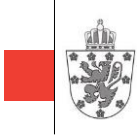
Anweisungsbefugte sind im Falle des Ministeriums die Minister bzw. die Regierung.

Die Anweisungsbefugnis kann **bevollmächtigten und nachgeordnet bevollmächtigten Anweisungsbefugten** übertragen werden. Im Falle des Ministeriums sind der Generalsekretär und seine Stellvertreter sowie die Fachbereichsleiter bevollmächtigte Anweisungsbefugte. Die Grenzen ihrer Befugnisse sind im Erlass der Regierung vom 19. Juli 2012 zur Erteilung bestimmter Vollmachten an Bedienstete des Ministeriums der Deutschsprachigen Gemeinschaft festgelegt.

Der **Rechnungspflichtige** (1) nimmt die Einnahmen an, zieht die Forderungen ein und tätigt die Zahlungen. Er ist verantwortlich für die Kontenführung und erstellt die Haushaltsausführungsrechnung, die Ergebnisrechnung und die Bilanz.

Der **Einkäufer** (2) ist ein nachgeordnet bevollmächtigter Anweisungsbefugter im Sinne der Haushaltsordnung. Seine Befugnisse sind im Erlass der Regierung vom 19. Juli 2012 zur Erteilung bestimmter Vollmachten an Bedienstete des Ministeriums der Deutschsprachigen Gemeinschaft festgelegt. Er kann auf allen Haushaltszuweisungen mit den Kennziffern 12 und 74 Bestellungen bis zu einem Höchstwert von 500 Euro ohne Mehrwertsteuer tätigen. Er ist im Fachbereich Finanzen und Haushalt angesiedelt.

Der **Bestellanforderer** ist ein Mitarbeiter eines Fachbereichs, der im Auftrag des Fachbereichsleiters dem Einkäufer alle Angaben bezüglich einer zu tätigen Bestellung übermittelt. Er kann diese Bestellanforderung per einfacher Mail oder – sofern er es wünscht – direkt im SAP-Buchhaltungssystem an den Einkäufer richten.



## **4. Zuständigkeit für Beschaffungen**

### **4.1 Bestellungen im eigenen Fachbereich**

Bei allen Bestellungen ist der Fachbereich, von dem die Initiative ausgeht, zuständig für die Bestellanforderung gemäß den Vorgaben von Punkt 7.2 der vorliegenden Richtlinien.

Bestellanforderungen werden beispielsweise für Arbeiten an eigenen Gebäuden angelegt, sowohl beim Neubau als auch bei Renovierungen und Unterhaltsarbeiten.

Sie werden ebenfalls für Warenlieferungen angelegt, wie zum Beispiel:

- Büromobiliar und -geräte;
- Werkstatteinrichtung und Elektrogeräte;
- Informatikmaterial und Nutzungsrechte für Software;
- sonstige Einrichtungsgegenstände;
- Büromaterial;
- Unterhaltsprodukte für Raumpflege und Sanitär.

Bestellanforderungen werden auch bei der Auftragserteilung für Dienstleistungen angelegt, wie zum Beispiel:

- Übersetzungen;
- Honorarverträge für einmalige Leistungen;
- Grafikarbeiten;
- Druckaufträge;
- Anzeigen und Werbespots;
- Hotelübernachtungen.

Der Fachbereich Finanzen und Haushalt ist zuständig für das Erstellen und die Verbuchung aller Bestellungen. Die Bestellungen werden durch den Einkäufer des Fachbereichs Finanzen und Haushalt vorgenommen. Die Unterzeichnung der Bestellungen erfolgt gemäß den Vorgaben des Erlasses vom 19. Juli 2012 zur Erteilung bestimmter Vollmachten an Bedienstete des Ministeriums der Deutschsprachigen Gemeinschaft. Die wichtigsten Punkte der Unterschriftenregelung sind in Punkt 6 dargelegt.

### **4.2 Bestellungen von Büromaterial und Funktionsmitteln der Mitarbeiter**

Bestellanforderungen für Büromaterial und für Funktionsmittel aller Mitarbeiter erfolgen in der Regel über die Zuwendungen des Organisationsbereichs 20. Sie werden von den einzelnen Fachbereichen ebenfalls gemäß den Vorgaben von Punkt 7.2 der vorliegenden Richtlinien erstellt. Der Einkäufer des Fachbereichs Finanzen und Haushalt nimmt die Bestellung nach Rücksprache mit dem Fachbereichsleiter, der für das entsprechende Haushaltsprogramm im Organisationsbereich 20 verantwortlich zeichnet, bzw. nach Rücksprache mit dem Generalsekretär vor. Die Unterzeichnung der Bestellungen erfolgt je nach Fall durch den Einkäufer, den für das Haushaltsprogramm zuständigen Fachbereichsleiter oder den Generalsekretär.

## **5. Bestellungen bzw. Aufträge ohne Bestellschein**

In Ausnahmefällen können Rechnungen ohne vorherigen Bestellschein verbucht und bezahlt werden. Diese Vorgehensweise ist zulässig bei langfristigen Liefer- oder Dienstleistungsverträgen, zum Beispiel für Wasser, Energie, Telefon, Versicherungen, Webhosting und -design. Sie ist ebenfalls zulässig bei Rahmenverträgen mit Dritten, wenn Dauer oder Umfang der gesamten Leistung nicht präzise angegeben sondern nur geschätzt werden können. Sie ist auch zulässig bei Anwesenheitsgeldern, Fahrt- und Aufenthaltsentschädigungen sowie bei Getränkelieferungen und Catering.





Zur besseren Planung dieser Ausgaben werden in den oben genannten Fällen im Buchhaltungssystem Mittelreservierungen in Höhe der geschätzten Ausgaben angelegt. Mit der Mittelreservierung sind die Mittel vorgebunden, d.h. in der Ausgabenübersicht vermindert sich das verfügbare Budget um den angegebenen Betrag. Die nicht genutzten Mittelreservierungen werden zum Jahresende automatisch annulliert. Die technische Verfahrensweisung zum Anlegen einer Mittelreservierung ist im Anhang beigefügt.

Darüber hinaus können in folgenden Fällen Bestellungen bzw. Aufträge ohne Bestellschein getätigt werden:

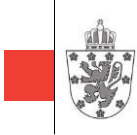
- wenn der Warenwert ohne Mehrwertsteuer unter 50 Euro liegt;
- bei Versand- und Transportkosten;
- in äußerst dringenden Ausnahmefällen. Die äußerste Dringlichkeit muss im Nachhinein vom zuständigen Fachbereichsleiter schriftlich beim Generalsekretär begründet werden.

Eine scharfe Abgrenzung zwischen der Verpflichtung zum Bestellschein und der Möglichkeit der Zahlung auf Rechnung im Rahmen einer Mittelreservierung ist nicht möglich. Als Faustregel gilt im vorliegenden Zusammenhang: Bestellungen sind die Regel, Zahlungen auf einfache Rechnung sind die Ausnahme.

## 6. Unterschriftenregelung

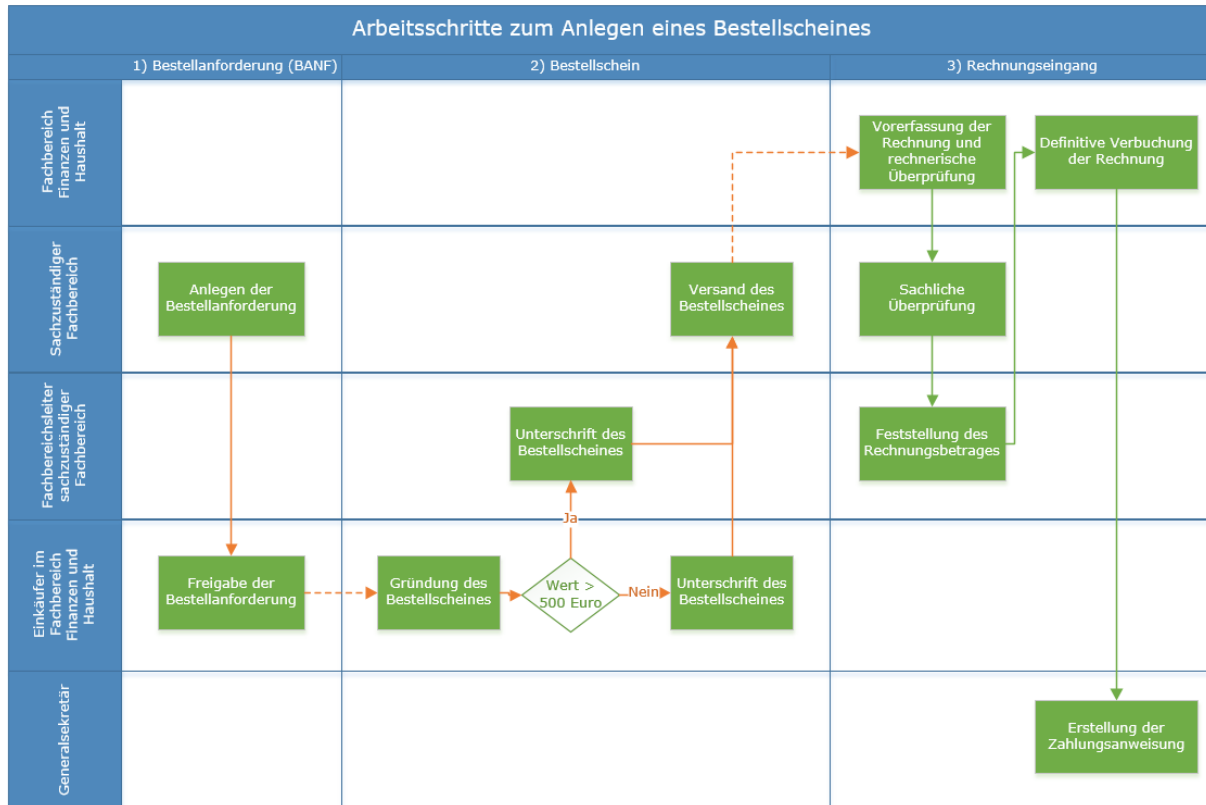
Die Unterzeichnung der Bestellungen erfolgt gemäß den Bestimmungen des Erlasses vom 19. Juli 2012 zur Erteilung bestimmter Vollmachten an Bedienstete des Ministeriums der Deutschsprachigen Gemeinschaft. Dies bedeutet:

- Aus Gründen der Verwaltungsvereinfachung unterzeichnet in allen Haushaltsprogrammen der Einkäufer alle Bestellungen bis zu einem Betrag ohne Mehrwertsteuer von 500 Euro, sofern diese Bestellungen auf Bestellanforderungen aus dem jeweils zuständigen Fachbereich zurückgehen.
- In allen Haushaltsprogrammen unterzeichnet der zuständige Fachbereichsleiter alle Bestellungen von einem Betrag ohne Mehrwertsteuer von 500 Euro bis zu einem Betrag ohne Mehrwertsteuer von 10.000 Euro. Bestellungen, die über diesen Betrag hinausgehen, werden im Programm 00 des Organisationsbereichs 20 vom Generalsekretär, in allen anderen Programmen vom zuständigen Minister unterzeichnet.
- In Abweichung zum vorherigen Absatz unterzeichnet der Leiter des Fachbereichs Infrastruktur bei Unterhalts- und Umbauarbeiten alle Bestellungen bis zu einem Betrag ohne Mehrwertsteuer von 30.000 Euro. Bestellungen, die über diesen Betrag hinausgehen, werden vom zuständigen Minister unterzeichnet.
- Im Haushaltsprogramm 00 des Organisationsbereichs 20 können die stellvertretenden Generalsekretäre in ihren Zuständigkeitsbereichen bis zu einem Betrag ohne Mehrwertsteuer von 10.000 Euro Bestellungen unterzeichnen.



## 7. Ablauf der Bestellung

Generell sind folgende Arbeitsschritte im Bestellablauf zu berücksichtigen:



### 7.1 Bedarfsprüfung

Im Sinne einer rationellen Verwaltung der zur Verfügung stehenden Haushaltsmittel sind im zuständigen Fachbereich folgende Fragen **vor** der Bestellung zu klären:

- Weshalb ist der Erwerb notwendig? Weshalb zum jetzigen Zeitpunkt?
- Stehen eventuelle Folgekosten in angemessenem Verhältnis zum Nutzen des Objekts?
- Gibt es Alternativen zur Beschaffung, zum Beispiel Ausleihe oder Miete?
- Stehen anschließend noch ausreichend Haushaltsmittel für andere notwendige Bestellungen zur Verfügung?

### 7.2 Die Bestellanforderung

Jeder Fachbereichsleiter bestimmt einen oder mehrere Mitarbeiter, die Bestellanforderungen für die Bestellung von Arbeiten, Warenlieferungen oder Dienstleistungen tätigen. Der Einkäufer im Fachbereich Finanzen und Haushalt geht davon aus, dass Bestellanforderungen dieser Mitarbeiter durch den Fachbereichsleiter angewiesen sind.

Der Bestellanforderer erfasst und übermittelt dem Einkäufer im Fachbereich Finanzen und Haushalt alle wichtigen Angaben in Bezug auf:



- Nettopreis
- Wunschlieferant
- Lieferadresse
- Zahlungsbedingungen
- Sondervereinbarungen
- Artikelbezeichnung
- Haushaltszuweisung und Kostenstelle
- Ansprechpartner im Fachbereich
- Unterzeichner der Bestellung

Diese Bestellanforderung wird dem Einkäufer per einfacher E-Mail übermittelt. Falls gewünscht, kann der Bestellanforderer die Anforderung direkt in das SAP-Buchhaltungssystem eingeben. In diesem Fall sind mit dem Speichern der Bestellanforderung im Fachbereich die Mittel vorgebunden, d.h. in der Ausgabenübersicht vermindert sich das verfügbare Budget um den angegebenen Betrag. Die technische Verfahrensanweisung zum Anlegen einer Bestellanforderung im SAP-Buchhaltungssystem ist im Anhang zu diesem Dokument beigelegt.

Darüber hinaus übermittelt der Bestellanforderer nach Möglichkeit ein oder mehrere Preisangebote bzw. eine komplette Akte, die mehrere Angebote enthalten kann. Diese Übermittlung erfolgt nach Möglichkeit auf elektronischem Wege.

**Liegen nicht alle oben erwähnten Angaben zu der Bestellung vor, so erstellt er die Bestellanforderung per E-Mail oder im SAP-Buchhaltungssystem mit den Angaben, über die er verfügt. Der Einkäufer wird die Bestellung dann nach Rücksprache ergänzen.**

Um einen reibungslosen Ablauf gewährleisten zu können, wird dem Einkäufer eine Vorlaufzeit von mindestens zwei Arbeitstagen eingeräumt. Diese Zeitspanne wird benötigt, um ggf. noch fehlende Angaben beim Bestellanforderer einzuholen und die Bestellung zur Unterschrift vorzubereiten.

### 7.3 Bestellung

Der **Einkäufer** nimmt die Bestellung vor. Dabei folgt er weitestgehend den Wünschen des Bestellanforderers. In begründeten Fällen kann er jedoch von diesen Wünschen abweichen.

So beauftragt der Einkäufer im Prinzip den in der Bestellanforderung angegebenen Wunschlieferanten. Er kann jedoch unter Berücksichtigung aller Vor- und Nachteile und **in Absprache mit dem Bestellanforderer** auf einen günstigeren Lieferanten ausweichen.

Im Falle eines Konfliktes zwischen dem Bestellanforderer und dem Einkäufer wird die Frage auf Ebene der beiden Fachbereichsleiter geregelt. Sollte dies nicht möglich sein, entscheidet der Generalsekretär.

Mit dem Speichern der Bestellung sind die Mittel für diese Beschaffung definitiv gebunden und die Mittel der Bestellanforderung werden hierdurch abgebaut bzw. aufgelöst. Im Falle des Ankaufs von dauerhaften Gütern legt der Einkäufer bei der Bestellung ebenfalls eine Anlagenkarte an, damit das Gut nach Begleichung der Rechnung automatisch in der Inventarliste aufgeführt wird.

Die Bestellung sendet der Einkäufer dem Bestellanforderer auf elektronischem Weg zwecks Unterschrift und Versand zu. Nach Unterzeichnung durch den Minister, den Generalsekretär oder seinen Stellvertreter oder den Fachbereichsleiter, erfolgt im jeweiligen Fachbereich der Versand der Bestellung.



Bei Bestellungen bis zu einem Betrag von 500 Euro, die durch den Einkäufer unterzeichnet werden, erfolgt der Versand ebenfalls durch den Einkäufer. Der zuständige Fachbereich erhält eine Kopie der Bestellung.

## 8. Lieferung und Warenannahme

Grundsätzlich wird die bestellte Ware beim in der Bestellanforderung angegebenen Ansprechpartner im Fachbereich angeliefert, der ebenfalls Lieferscheine, Betriebsanleitungen und Garantieurkunden aufbewahrt. Er überprüft die Lieferung auf Vollständigkeit bzw. Mängel und nimmt im Garantiefall Kontakt mit dem Lieferanten auf.

## 9. Rechnung und Zahlung

### 9.1 Rechnungsempfänger/Warenempfänger

Im Allgemeinen sind der Rechnungsempfänger und der Warenempfänger identisch. Wenn der Warenempfänger abweicht, so zum Beispiel bei Lieferungen für die beiden Regierungsgebäude oder für GUW-Schulen, sollte dies ausdrücklich auf der Bestellung vermerkt werden.

Die Rechnungen **müssen** auf dem Postweg an das Ministerium geschickt werden. Sie werden von der Poststelle dem Fachbereich Finanzen und Haushalt übermittelt und dort zentral erfasst.

Möchte ein Lieferant in Anwendung des Gesetzes vom 28. Januar 2004 elektronische Rechnungen schicken, so muss er sich vorab mit dem Rechnungspflichtigen in Verbindung setzen, um die Möglichkeit und die genauen Modalitäten vorab zu klären. Ein Word-Dokument oder eine gescannte Rechnung im PDF-Format gelten auf keinen Fall als elektronische Rechnung und werden nicht als solche akzeptiert, da sie kein eindeutiges Originaldokument darstellen und somit die Gefahr einer Mehrfachzahlung besteht.

### 9.2 Rechnungsprüfung

Die Rechnungen werden im Fachbereich Finanzen und Haushalt auf ihre **rechnerische Richtigkeit** überprüft und dann dem zuständigen Fachbereich übermittelt. Bei der rechnerischen Richtigkeit wird überprüft, ob die Buchungsangaben, die Berechnungen, der Mehrwertsteuersatz und der auszahlende Betrag richtig sind.

Die Rechnungen werden im zuständigen Fachbereich auf **sachliche Richtigkeit** überprüft. Dabei wird überprüft, ob die Lieferung entsprechend der Bestellung vollständig und richtig ausgeführt wurde. Die sachliche Richtigkeit sollte nur die Person bescheinigen, die den Sachverhalt zur Rechnung überblicken und beurteilen kann.

Nach der rechnerischen und sachlichen Überprüfung der Rechnung stellt der zuständige Fachbereichsleiter den Rechnungsbetrag fest.

Ist eine Rechnung falsch oder fehlerhaft, so schickt der zuständige Fachbereichsleiter sie an den Rechnungsaussteller zurück mit der Bitte um Stornierung und Ausstellung einer Gutschrift oder einer korrigierten Rechnung. **Der Fachbereich Finanzen und Haushalt wird über diesen Vorgang informiert.**



### **9.3 Zahlung**

Die auf sachliche und rechnerische Richtigkeit überprüfte und vom zuständigen Fachbereichsleiter festgestellte Rechnung wird im Original wieder dem Fachbereich Finanzen und Haushalt übermittelt. Dort wird sie verbucht und anschließend dem Generalsekretär oder seinem Beauftragten zwecks Zahlungsanweisung zur Unterschrift vorgelegt.

Durch diesen Vorgang werden gleichzeitig die Mittel der bestehenden Bestellung ganz oder nur teilweise aufgelöst, abhängig davon, ob eine Nachlieferung erfolgen wird oder nicht.

## **10. Allgemeine Bestimmungen**

### **10.1 Preisangebote und Ermäßigungen**

Die Preisangebote, die interne Dokumentation zur Auftragsvergabe sowie der Vergabebeschluss müssen dem Einkäufer schriftlich übermittelt werden, vorzugsweise elektronisch, damit die Angaben vor Anlegen einer Bestellung geprüft werden können.

Preisermäßigungen können nur in finanzieller Form erfolgen, entweder durch direkten Abzug bei der Rechnungsstellung oder in Form einer Kreditnote. Persönliche Vergünstigungen oder Geschenke sind verboten.

### **10.2 Kreditkarten- und Barzahlungen**

Insofern keine Zahlung auf Rechnung möglich ist, kann der Rechnungspflichtige in Ausnahmefällen und bis zu einem Höchstbetrag von 2.500 Euro Zahlungen mit einer aufladbaren Kreditkarte des Ministeriums tätigen. Er kann ebenfalls gegen Quittung Bargeldvorschüsse bis zu einem Höchstbetrag von 2.500 Euro aushändigen, wenn keine andere Möglichkeit der Zahlung vorhanden ist. Die damit getätigten Ausgaben müssen im Nachhinein durch quittierte Rechnungen belegt werden. In allen Fällen ist ab einem Betrag von 50 Euro ohne Mehrwertsteuer vorab eine Zahlungsanweisung des Generalsekretärs über den geschätzten Auftragswert einzuholen.

### **10.3 Reise-, Aufenthalts- und Bewirtungskosten**

Sofern die Dienstleistungen nicht im Voraus bestellt werden können, erfolgt die Rückerstattung von Barausgaben oder von mit persönlicher Kreditkarte getätigten Ausgaben für Dienstreisen, Aufenthalte und Bewirtung gemäß der Verfahrensanweisung zur Regelung der Spesenerstattung auf dem Formular zur Spesenabrechnung des Mitarbeiters.

Bis zu einem Höchstbetrag von 50 Euro ohne Mehrwertsteuer können Ausgaben für andere Waren oder Dienstleistungen, die ein Mitarbeiter persönlich bezahlt hat, ebenfalls auf der Grundlage einer Spesenerstattung erstattet werden.

---

(1) Aline Dürnholz  
(2) Horst Kessler



## **Projet révisé de liste de contrôle pour l'auto-évaluation sur l'application des chapitres II (Mesures préventives) et V (Recouvrement d'avois) de la Convention des Nations Unies contre la corruption**

### **Communauté Germanophone**

#### **Article 5 – politiques et pratiques de prévention de la corruption**

En vue de prévenir la corruption, la Communauté germanophone dispose - outre les mesures relevant de la compétence fédérale - principalement des instruments juridiques et politiques suivants :

- le décret du 16 octobre 1995 relatif à la publicité des actes administratifs
- le décret du 26 mai 2009 instituant la fonction de médiateur pour la Communauté germanophone
- le décret du 25 mai 2009 relatif au règlement budgétaire de la Communauté germanophone ainsi que son arrêté d'exécution du 15 juin 2011
- le décret du 7 avril 2003 visant le contrôle des dépenses électorales engagées pour l'élection du Conseil ainsi que les communications des autorités publiques de la Communauté germanophone
- les chartes des valeurs du ministère et des services publics de la Communauté germanophone

#### **Article 6 – Organes de prévention de la corruption**

Le décret du 25 mai 2009 relatif au règlement budgétaire de la Communauté germanophone institue les modalités suivantes :

- Un système de contrôle interne (art. 44) dont le but est d'assurer un maximum de sécurité et de limitation des risques en ce qui concerne :
  1. la concordance entre les décisions et les dispositions et contrats en vigueur;
  2. la prévention et la constatation d'erreurs et d'infractions;
  3. la réalisation des objectifs fixés;
  4. la fiabilité et l'universalité des données comptables;
  5. l'économie, l'efficacité et l'efficacé des opérations;
  6. la conservation des acquis
- Un service d'audit interne indépendant chargé de surveiller le fonctionnement de l'exécution budgétaire et de la comptabilité de l'institution et de son système de contrôle interne (art. 45). Le service d'audit exerce une fonction de surveillance et de conseil. Un service d'audit peut travailler pour plusieurs ou pour toutes les institutions. Les plans de travail du service d'audit, ses constatations et ses recommandations ainsi que les procédures appliquées sont transmis sans délai tant à l'ordonnateur qu'aux autres instances de contrôle.
- En application de l'article 10, § 1er, de la loi fixant les dispositions générales, la Cour des Comptes contrôle la comptabilité budgétaire et la comptabilité générale des institutions (art. 46).



Un rapport de contrôle décrit les modalités de ce contrôle; il se termine par la certification des comptes annuels. Cette certification comprend les constatations finales de la Cour des Comptes

1. en ce qui concerne le respect des dispositions du décret et de ses arrêtés d'exécution quant à la tenue des comptes et à l'établissement de la reddition des comptes
2. en ce qui concerne la légalité, la sincérité et la fiabilité de la reddition des comptes quant au patrimoine, à la situation financière et au résultat de l'institution
3. en ce qui concerne le fonctionnement régulier du système comptable et du respect des procédures prévues par le système comptable
4. en ce qui concerne la légalité et la régularité des opérations effectuées.

En outre le médiateur, institué par décret du 26 mai 2009 peut être saisi de réclamations concernant le fonctionnement des autorités administratives. Il est nommé par le Parlement après appel public aux candidats et une procédure de sélection comparative pour une durée de 6 ans. Pour le 31 mars de chaque année au plus tard, le médiateur adresse au Parlement un rapport d'activités écrit portant sur l'année précédente. Il peut, en outre, soumettre au Parlement des rapports intermédiaires s'il l'estime utile. Il transmet une copie du rapport aux conseils communaux. Les rapports sont rendus publics par le Parlement. En outre le médiateur peut à tout moment être entendu par le Parlement, à sa demande ou à la demande du Parlement.

### **Article 7, paragraphe 1 - recrutement, la promotion et la rémunération des agents publics**

Le recrutement, la promotion et la rémunération des agents publics en Communauté germanophone repose sur des bases entièrement objectives et s'effectue en toute transparence.

L'arrêté du Gouvernement du 27 décembre 1996 portant organisation du Ministère de la Communauté germanophone et réglant le recrutement, la carrière et le statut pécuniaire des agents définit des conditions de recrutement objectifs, tels que :

- d' être porteur d'un diplôme ou d'un certificat d'études en rapport avec le niveau de l'emploi à conférer, sauf exceptions fixées par l'Administrateur délégué de Selor
- de réussir un concours de recrutement organisé par l'Administrateur délégué de Selor.

Les modalités des concours de recrutement et la composition des jurys sont fixées par l'Administrateur délégué de Selor.

Les programmes des concours de recrutement sont établis par le secrétaire général du Ministère de la Communauté germanophone après concertation avec l'Administrateur délégué de Selor et après concertation avec le conseil de direction, en accord avec le chef du département pour lequel le recrutement est destiné.

Le secrétaire général décide après concertation avec le conseil de direction si une réserve de recrutement doit être constituée et, le cas échéant, en fixe la durée de validité. Celle-ci ne peut être prolongée qu'une fois selon la même procédure. Les lauréats classés sont informés de la prolongation



L'Administrateur délégué de Selor publie tout examen de recrutement au Moniteur belge et dans tout autre moyen de publication qui lui semble utile. La publication mentionne au moins des conditions générales et en cas opportun les conditions spéciales de nomination ainsi que la date à laquelle on doit remplir ces conditions. En cas opportun le nombre de places vacantes sera mentionné.

Le statut des agents contractuels est réglé par l'arrêté du 17. juillet 2003 qui renvoie dans les grandes lignes au régime statutaire.

### **Article 7, paragraphe 2 – critères pour la candidature et l'élection à un mandat public**

Dans les limites de ses compétences, la Communauté germanophone a décrété une incompatibilité supplémentaire pour les bourgmestres, qui ne pourront plus faire partie du Parlement.

Elle envisage d'introduire outre les incompatibilités valant en Région wallonne une incompatibilité et même une inéligibilité pour les membres du gouvernement au niveau du collège communal. Cette disposition devrait être adoptée avant la fin de l'année 2016.

### **Article 7, paragraphe 3 – transparence du financement des candidatures à un mandat public électif**

Le contrôle des dépenses électorales sur base des lois des 4 juillet 1989 et 16 mai 1994 relatives à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections fédérales, les Parlements des Régions et des Communautés est assuré par la commission de contrôle instituée par le décret du 7 avril 2003 visant le contrôle des dépenses électorales engagées pour l'élection du Conseil ainsi que des communications des autorités publiques de la Communauté germanophone.

Cette même commission sera également compétente en matière des prochaines élections communales.

D'une façon plus générale, chaque personne qui, dans le courant d'une année a exercé un ou plusieurs mandats dits «assujettissables» devra déposer au Greffe de la Cour des comptes une liste de mandats, fonctions et professions. Cette déclaration annuelle devra en outre décrire la composition du patrimoine de l'assujetti.

### **Article 7, paragraphe 4 – prévention des conflits d'intérêts**

Dans les limites de ses compétences, la Communauté germanophone a décrété une incompatibilité supplémentaire pour les bourgmestres, qui ne pourront plus faire partie du Parlement.

Elle envisage d'introduire outre les incompatibilités valant en Région wallonne une incompatibilité et même une inéligibilité pour les membres du gouvernement au niveau du collège communal. Cette disposition devrait être adoptée avant la fin de l'année 2016.



**Article 8, paragraphes 1 – encouragement de l'intégrité des agents publics**

Les droits et devoirs des agents et stagiaires du Ministère de la Communauté germanophone sont déterminés par les dispositions des articles 4 à 8 de l'arrêté royal du 22 décembre 2000 fixant les principes généraux du statut administratif et pécuniaire des agents de l'Etat applicables au personnel des services des Gouvernements de Communauté et de Région et des Collèges de la Commission communautaire commune et de la Commission communautaire française ainsi qu'aux personnes morales de droit public qui en dépendent

**Article 8, paragraphes 2-3 – code de conduite**

Les chartes des valeurs du ministère et des services publics de la Communauté germanophone définissent les grandes lignes susceptibles d'inspirer la pratique quotidienne dans la vie des administrations.

**Article 8, paragraphe 4 – Mesures de nature à faciliter le signalement des actes de corruption**

Le décret relatif au règlement budgétaire prévoit expressément que, lorsqu'un ordonnateur délégué ou subdélégué considère qu'une décision qui lui incombe est entachée d'irrégularité ou qu'elle contrevient aux principes de la comptabilité budgétaire, il doit le signaler par écrit à l'autorité délégante. Si l'autorité délégante donne par écrit l'instruction motivée de prendre la décision susvisée à l'ordonnateur délégué ou subdélégué, celui-ci est dégagé de sa responsabilité (art. 29 §2).

**Article 8, paragraphe 5 – obligation de déclarer des activités complémentaires**

Selon le statut applicable aux agents de la Communauté germanophone toute activité complémentaire est à déclarer.

Est considérée comme activité professionnelle toute occupation donnant droit à un revenu professionnel au sens du Code des impôts sur le revenu. Les activités isolées, sans caractère régulier, ne sont toutefois pas concernées.

L'activité professionnelle complémentaire exercée dans le secteur public doit, avant d'être entamée, être communiquée par la voie hiérarchique au secrétaire général. Celui-ci peut, sur avis préalable du Conseil de direction, proposer au Gouvernement d'interdire l'activité.

Les agents ne peuvent exercer une activité professionnelle complémentaire dans le secteur privé que moyennant autorisation écrite du Gouvernement, à moins qu'il ne s'agisse d'une activité exercée dans l'intérêt du service à la demande d'un supérieur. Le secrétaire général soumet au Conseil de direction, pour avis, la demande introduite en vue de l'exercice d'une activité professionnelle complémentaire dans le secteur privé. Le Gouvernement prend sa décision après avoir pris connaissance de cet avis et motive, le cas échéant, sa décision si elle déroge audit avis. L'autorisation peut être retirée. Le Gouvernement demande préalablement l'avis du Conseil de direction.



Une activité professionnelle complémentaire est entre autres inadmissible lorsqu'elle :

- 1° peut compromettre l'exercice de l'activité normale au sein du service;
- 2° peut nuire à la dignité de la fonction;
- 3° semble incompatible avec le statut d'agent.

### **Article 8, paragraphe 6 – mesures disciplinaires**

De façon générale, une procédure disciplinaire peut être entamée contre un agent :

- 1° lorsqu'il ne respecte pas ses obligations;
- 2° lorsqu'il viole les dispositions relatives aux incompatibilités;
- 3° après une condamnation pénale.

Le règlement budgétaire prévoit des sanctions et mesures spécifiques applicables aux comptables ou, le cas échéant, à l'agent auquel certaines tâches ont été déléguées. Ces mesures ne préjugent pas de la responsabilité pénale que pourraient engager les agents concernés. Tout ordonnateur délégué ou subdélégué, comptable ou, le cas échéant, agent auquel certaines tâches ont été déléguées ainsi que tout gestionnaire de caisses engage sa responsabilité disciplinaire et pécuniaire, dans les conditions prévues par le statut de la fonction publique. Dans le cas d'une activité illégale, de fraude ou de corruption susceptibles de nuire aux intérêts de l'institution, les autorités et les instances désignées par la législation en vigueur seront saisies.

### **Article 9 – Passation des marchés publics et gestion des finances publiques**

Outre les compétences fédérales, qui sont entières en matière de marchés publics, il est renvoyé à ce qui a été dit concernant le règlement budgétaire en Communauté germanophone.

### **Article 10, a) – règlements permettant aux usagers d'obtenir des informations sur l'organisation, le fonctionnement et les processus décisionnels de l'administration publique :**

Le décret relatif à la publicité des documents administratifs du 16 octobre 1995 consacre le droit pour tout intéressé de consulter un document administratif et d'en recevoir une copie. Ce droit consiste en ce que chacun, selon les conditions prévues par le décret, peut prendre connaissance sur place d'un document administratif, obtenir des explications à son sujet et recevoir communication sous forme de copie.

Le décret du 20 décembre 2004 organisant la tutelle administrative ordinaire sur les communes de la Région de langue allemande institue un droit de recours contre les actes des autorités subordonnées auprès du Gouvernement de la Communauté germanophone.

D'autre part il est renvoyé à ce qui a été dit concernant le médiateur institué par décret du 26 mai 2009.

### **Article 10, b) – simplification des procédures**

Il est renvoyé notamment à l'accord de coopération du 10 décembre 2003 entre l'Etat fédéral et les entités fédérées portant sur la simplification administrative.



**Article 10, c) accroissement de la transparence de l'administration publique via la publication d'informations ou de rapports périodiques**

Le Gouvernement de la Communauté germanophone dépose chaque année un document explicatif sur la situation financière de la Communauté en son ensemble. Ce document contient outre des explications détaillées pour chaque article budgétaire de l'année en cours un commentaire sur les réalisations précédentes ainsi qu'un pronostic portant sur l'année suivante. Ce document est rendu public et consultable via internet.